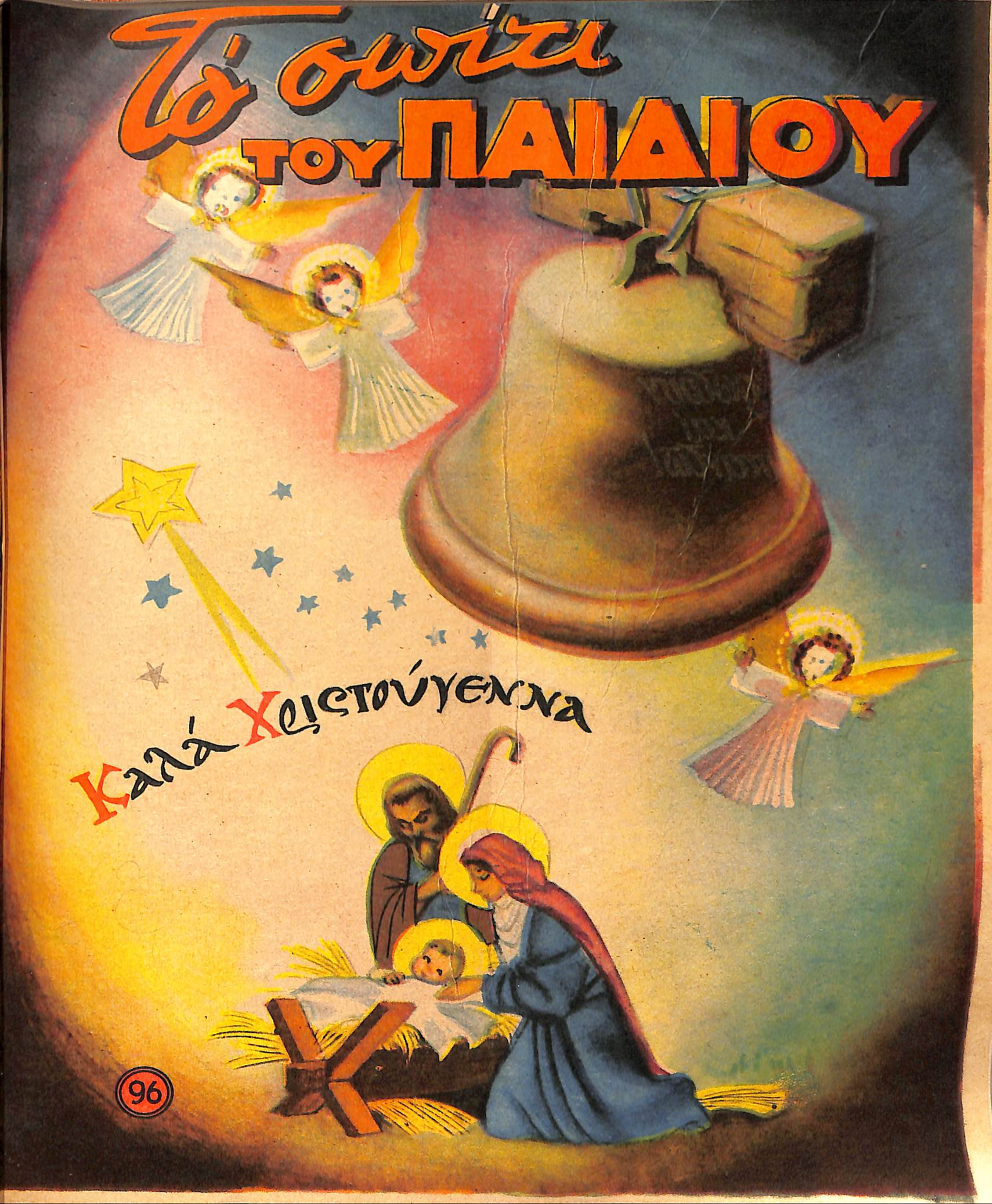

Τό σπίτι
του ΠΑΙΔΙΟΥ
Καλά Χριστούγεννα
96

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ «ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1953

ΕΤΟΣ Δ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 96 (24)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, Ἑταιρειῶν, Δήμων Δρχ. 100.000

Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .... » 50.000

Παιδιὰ Παιδοπόλεων καὶ συμμοριόπληκτα: 10.000 δρχ. τὸ χρόνο. Ἄπορα παιδιά: Ἕνα χρόνο 15.000. Ἑξάμηνη 10.000. Τὰ εὔπορα. Ἕνα χρόνο: 25.000. Ἑξάμηνη 15.000.

Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 10 ἢ Λίραι 4.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φρ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Ὁ Ι. Καπογερίδης μὲ ἐρωτᾶ: Διατί εἰς ἄλλες ἑορτὲς Ἁγίων πανηγυρίζουμε τὴν ἐπέτειο τοῦ θανάτου των καὶ εἰς ἄλλες ὄχι τὴν ἐπέτειον αὐτήν;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ ἐκκλησία εὑρίσκει διαφόρους ἀφορμὰς διὰ νὰ τιμήση τὴν μνήμην τῶν Ἁγίων. Εἰς ἄλλας περιπτώσεις τιμᾶ διὰ τοῦ ἑορτασμοῦ τὴν ἐπέτειο τοῦ θανάτου, ἀλλοῦ τὴν ἐπέτειο τῆς γεννήσεως, εἰς ἄλλην περίπτωση τὴν ἐπέτειο ἑνὸς θαύματος, ἑνὸς ταξιδιοῦ, χειροτονίας, ἀνακομιδῆς λειψάνων, εὑρέσεως εἰκόνος των, κλπ. κλπ. Δὲν ὑπῆρξε περιορισμὸς τοῦ ἑορτολογίου σὲ ἕνα λόγο ἑορτασμοῦ.

Ὁ Ἰωάννης Ν. Τόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Πόσοι Χριστιανοὶ καὶ πόσοι εἰδωλολάτρες ὑπάρχουν στὴ Γῆ;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Σύμφωνα μὲ τὶς τελευταῖες στατιστικὲς πληροφορίες ὑπάρχουν στὴ γῆ: Χριστιανοί: 692.000.000. Ἀπ' αὐτούς: Καθολικοί: 331.500.000. Διαμαρτυρόμενοι: 207.000.000 καὶ Ὀρθόδοξοι 153.500.000. (Εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους δὲν λογαριάζονται μεγάλες μᾶζες Ρώσσων ποὺ ἐδήλωσαν πὼς δὲν ἀκολουθοῦν κανένα θρήσκευμα). Ἐπίσης Κομφουκισταὶ - Ταοϊσταὶ 350.000.000. Ἰνδουϊσταὶ 230.000.000. Μωαμεθανοὶ 210.000.000, Βουδδισταὶ 150.000.000. Ἑβραῖοι 16.000.000. Περὶ τῶν εἰδωλολατρῶν δὲν ἔχω ἀκριβεῖς στατιστικὲς πληροφορίες.

Ὁ Χρίστος Βλάσης μὲ ἐρωτᾶ: Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ Κράτους καὶ Ἔθνους;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Κράτος εἶναι ἡ Πολιτεία: Δηλαδὴ μόνιμος λαὸς εἰς ὡρισμένην χώραν, ὀργανωμένος εἰς νομικὸν πρόσωπον, ἔχον πρωτογενῆ πολιτικὴν ἐξουσίαν (ὁρισμὸς Ν. Ν. Σαριπούλου). Ὁ λαὸς μιᾶς πολιτείας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποτελῆται ἀπὸ ὁμοιογενὲς ἐθνικὸν συγκρότημα. Δηλαδὴ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει καὶ Ἕλληνας ἐξ ἐθνικῆς καταγωγῆς, καὶ Ἑβραίους, καὶ Τούρκους τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἀλλὰ καὶ πολιτογραφηθέντας ξένους. Ἔθνος εἶναι σύνολον ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν κοινὴν τὴν καταγωγήν, μιλοῦν τὴν αὐτὴν γλώσσαν, ἀκολούθησαν τὴν ἴδια ἐξέλιξη στὸν πολιτικὸ βίο καὶ τὸν πολιτισμὸ καὶ ἔχουν τὴ συνείδηση στενοῦ μεταξύ των συνδέσμου. Ἔτσι μιὰ πολιτεία μπορεῖ νὰ ἔχη ἀνθρώπους διαφόρου ἐθνικῆς καταγωγῆς καὶ ἕνα Ἔθνος νὰ ἀνήκη σὲ διάφορες πολιτεῖες ἢ Κράτη: π.χ. τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος βρίσκεται διασκορπισμένο θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κανεὶς σὲ διάφορες πολιτεῖες. Ἔτσι: Ἕλληνες τὴν Ἐθνικὴν καταγωγὴν ἀποτελοῦν τὴν πολιτείαν Ἑλλάδα, ἄλλοι ἀνήκουν εἰς τὴν Κύπρον, τὴν Ἀλβανίαν (Βορειοηπειρῶται), εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας (Ἑλληνοαμερικανοί), εἰς τὴν Αἴγυπτον (Αἰγυπτιώτης Ἑλληνισμός). Ὅλοι ὅμως αὐτοὶ μαζὶ ἀποτελοῦν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Ὁ Κων. Κοσμᾶς μὲ ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὸ ὄνομά του ὁ Ἄραχθος;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Δὲν γνωρίζω καμμιὰν σοβαρὰν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως.

Ὁ Μ. Μενεζίδης μὲ ἐρωτᾶ: Πότε ἔγινε ἡ διώρυξ τῆς Κορίνθου, πόσα μέτρα βάθος, καὶ πόσα μέτρα μῆκος ἔχει;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ διάνοιξη τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου ἄρχισε στὰ 1880 ἀπὸ Γαλλικὴ Ἑταιρεία, ἐπερατώθηκε ὅμως ὅλο τὸ ἔργο στὰ 1893 ἀπὸ Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία. Συγκεκριμένα στὶς 25 Ἰουλίου 1893 ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια καὶ στὶς 28 Ὀκτωβρίου 1893 τὸ ἔργο παραδόθηκε σὲ κοινὴ χρήση. Τὸ ὁλικὸ μῆκος τῆς διώρυγας φθάνει τὰ 6.300 μέτρα μέσα στὰ ὁποῖα λογαριάζονται καὶ τὰ 540 μέτρα τῆς Ἰσθμίας καὶ τῆς Ποσειδωνίας. Τὸ πλάτος της εἶναι στὸν πυθμένα 21 μέτρα, στὴν ἐπιφάνεια 24.60. Ὅπου δὲν ὑπάρχουν κρηπιδώματα τὸ πλάτος εἶναι 50—70 μέτρα. Τὸ βάθος, σταθερό, εἶναι παντοῦ 8 μέτρα.

Ὁ Φώτης Κομπορόζος μὲ ἐρωτᾶ: Τί εἶναι ἡ Μπαλλάντα;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Μπαλλάντα εἶναι ποίημα ποὺ συντίθεται ἀπὸ τρεῖς στροφὲς ἴσες καὶ συμμετρικὲς καὶ ἕνα κουπλὲ (ἀντιστροφὴ) ποὺ λέγεται ἀνβοὰ (envoi = στιχηρὰ προσφώνηση ποιήματος). Καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ ποιήματος τελειώνουν μὲ ἕνα ρεφραὶν (ἐπωδό). Κατ' ἐπέκταση Μπαλλάντα λέγεται ποίημα ποὺ ἐξυμνεῖ θρυλικὰ καὶ φανταστικὰ συμβάντα.

Ὁ Χρίστος Παπαβότσης μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου τὸν κατεσκεύασεν ὁ Νέρων;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Πραγματικὰ ὁ Νέρων ἄρχισε τὰ ἔργα διανοίξεως τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Ὁ Ρωμαῖος Αὐτοκράτορας ποὺ βρισκόταν στὴ Κόρινθο ὅπου ἐνένοντο τὰ Ἴσθμια, ἀποφάσισε νὰ φτιάση τὴ διώρυγα τῆς Κορίνθου (τὴν διάνοιξή της εἶχαν σκεφθῆ καὶ μελετήσει πολλοὶ ἄλλοι πρὶν ἀπ' αὐτόν, ὅπως ὁ Περίανδρος, ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ καὶ ὁ Καλιγούλας). Ἔτσι ὁ Νέρων ἀφοῦ τραγούδησε τὸν ὕμνο τοῦ Ποσειδῶνα καὶ τῆς Ἀμφιτρίτης πῆρε χρυσὸ τσαπὶ καὶ ἔσκαψε. Ἔπειτα παίρνοντας τὸ χῶμα τὸ ἔβαλε σὲ χρυσὸ κοφίνι τὸ φορτώθηκε στοὺς ὤμους του καὶ τὸ πῆγε καὶ τὸ ἀπέρριψε εἰς ὡρισμένο χῶρο. Τὴν ἐργασία τὴν ἀνέθεσε ὁ Νέρων σὲ 6.000 Ἑβραίους αἰχμαλώτους. Λέγεται μάλιστα ὅτι καὶ ὁ Ρωμαῖος φιλόσοφος Μουσένιος Ροῦφος ποὺ ἦταν ἐξόριστος στὴ Γυάρο, μεταφέρθηκε στὴν Κόρινθο γιὰ νὰ σκάψη κι' αὐτὸς μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους γιὰ τὴν διάνοιξη τοῦ Ἰσθμοῦ. Μὰ ξαφνικὰ ὁ Νέρων διέκοψε τὶς ἐργασίες τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ ἔτσι τὸ ἔργο δὲν τελείωσε. Στὶς 29 Μαρτίου τοῦ 1882 ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια ἐπὶ Βασιλέως Γεωργίου Α' τῶν ἔργων τοῦ Ἰσθμοῦ.

Ὁ Σωτήριος Μακατσάνης μὲ ἐρωτᾶ: Πότε πέθανε ὁ Ἀβραάμ;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ὁ Ἀβραάμ, γενάρχης τῶν Ἑβραίων καὶ ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς πατριάρχες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἔζησε στὸν 20ὸ αἰῶνα π. Χ. καὶ κατὰ τὴν Π. Δ. πέθανε σὲ ἡλικία 175 χρόνων.

Ὁ Ρὶν—Τὶν—Τὶν μὲ ἐρωτᾶ: Ποῖοι οἱ Βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν Ὄθωνα;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Μετὰ τὴν ἐκθρόνιση τοῦ Ὄθωνα βασίλευσαν στὴν Ἑλλάδα: Γεώργιος Α', 1863—1913. Κωνσταντῖνος, 1913—1917 καὶ 1920—1922, Ἀλέξανδρος, 1917—1920. Γεώργιος Β', 1922—1924 καὶ 1935μέχρι 1947. Παῦλος, ἀπὸ τοῦ 1947.

Ὁ Νῖκος Σηφάκης μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ζεῖ;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ὄχι, δὲν εἶναι ἀλήθεια!

Ὁ Νῖκος Σηφάκης μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ κῆτος ποὺ κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν ἦτο φάλαινα;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Δὲν εἶναι τίποτε τὸ ἐξακριβωμένο!

Ὁ Ἠλίας Καπνόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Πότε καὶ ἀπὸ ποιὸν ἐκτίσθη ὁ Παρθενών;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ὁ Παρθενὼν κτίσθηκε ἀπὸ μάρμαρο τῆς Πεντέλης κατὰ τὰ 447 - 438 χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Ὁ Παρθενὼν κτίσθηκε στὸν τόπο ποὺ προϋπῆρχε ἄλλος Ναός. Ἡ ἀνέγερση τοῦ ναοῦ ἐγένετο μὲ τὴν φροντίδα τοῦ Περικλῆ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Φειδίου ὁ ὁποῖος, πιθανῶς, μαζὶ μὲ τὸν Ἰκτῖνο ἔφτιασαν τὰ σχέδια ποὺ ἐξετέλεσε ὁ Καλλικράτης.

Ὁ Γεώργιος Φουρνιάδης μὲ ἐρωτᾶ: Ποία εἶναι ἡ σκληρότερη καὶ πιὸ δυσκολόφθαρτη οὐσία τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἀσφαλῶς τὰ κόκκαλα καὶ κατόπιν αἱ τρίχες.

Ὁ ἴδιος Γεώργιος Φουρνιάδης μὲ ἐρωτᾶ: Ποιὰ εἶναι ἡ μεγαλείτερη σὲ ἔκταση καὶ ποιὰ ἡ μικρότερη σὲ ἔκταση Πολιτεία τῶν Ἡν. Πολιτειῶν;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ μεγαλείτερη εἶναι ἡ Πολιτεία τῆς Καλιφορνίας μὲ ἔκταση 453.244 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἡ μικρότερη εἶναι ἡ Ρὸντ Ἄϊλαντ μὲ 3.144 τετρ. χιλιόμετρα. Ἡ περιοχὴ τῆς Κολομβίας ποὺ εἶναι καὶ αὐτὴ ἕνα εἶδος Πολιτείας εἶναι 181 μόνον τετραγωνικῶν χιλιομέτρων.

ἀπὸ τὴν ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Τὸ φεγγάρι

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ οὐρανὸς ἦταν χαρὰ Θεοῦ ἂν καὶ τὸ κρύο ἦταν τσουχτερό. Ὁ παποὺς καὶ τὰ τρία ἐγγονάκια του κοίταζαν ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸ φεγγάρι ποὺ τραβοῦσε πρὸς τὴ δύση του ὁλόγιομο καὶ φωτεινότατο.

—Τί ὡραῖο φεγγαράκι ἀπόψε, εἶπε ἡ Τασία καὶ τί ξαστεριά!! Λὲς καὶ ἀπόψε χάθηκαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μας τὰ σύννεφα.

—Πραγματικά, ἀπόψε ἔχουμε, εἶπε ὁ παπούς, μιὰ ἀπ' τὶς ὡραιότερες νύχτες. Καὶ τὸ φεγγάρι εἶναι τόσο καθαρὸ καὶ τόσο φωτεινό!

—Ἀλήθεια, παππού, τὸ φεγγάρι εἶναι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τὴ γῆ; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

—Ἴσα - ἴσα, παρατήρησε ὁ παπούς. Ἡ ἀκτίνα τοῦ φεγγαριοῦ, δηλαδὴ ἡ ἀπόσταση τοῦ κέντρου τῆς σελήνης ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειά της, εἶναι τὰ τρία ἑνδέκατα τῆς ἀκτίνας τῆς γῆς. Δηλαδὴ τὸ ἕνα τέταρτο περίπου. Καὶ ὁ ὄγκος τοῦ φεγγαριοῦ 49 φορὲς μικρότερος ἀπὸ τὸν ὄγκο τῆς γῆς. Δηλαδὴ χρειαζόμαστε 49 φεγγάρια γιὰ νὰ φτιάσουμε μιὰ γῆ. Τὸ φεγγάρι εἶναι ὁ δορυφόρος τῆς γῆς. Τὴν ἀκολουθάει στὸ δρόμο της στὸ διάστημα κάνοντας τροχιὰ ἐλλειπτικὴ μέσα σὲ 27 ἡμέρες, 7 ὧρες καὶ 43 λεπτά. Ἡ μέση ἀπόσταση τῆς σελήνης ἀπὸ τὴ γῆ, εἶναι 384.395 χιλιόμετρα.

—Καὶ τί εἶναι ἡ ἐλλειπτικὴ τροχιά, παπού; ρώτησε ὁ Κωστάκης....

Ὁ μεγαλείτερος, ὁ Γιῶργος, ἀνάλαβε νὰ ἐξηγήση.

—Ἐλλειπτικὴ τροχιὰ λέμε, τὴ γραμμή, ποὺ διαγράφει κάνοντας πλήρη γύρο ἕνα ὁποιοδήποτε σῶμα, ἐφόσον ἡ γραμμὴ αὐτὴ εἶναι μία καμπύλη ποὺ κλείνει σὰν τὸ κύκλο, μὰ δὲν εἶναι καὶ κύκλος γιατὶ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς περιφερείας της δὲν ἀπέχουν, ὅπως γίνεται στὸν κύκλο, ἐξ ἴσου...

—Γιατὶ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἄστρο τὸ εἶπαν σελήνη καὶ φεγγάρι; ρώτησε τὸν παπού της, ἡ Τασία.

—Γιατὶ τὸ λένε φεγγάρι, εἶπε ὁ παποὺς δὲ χρειάζεται καὶ μεγάλη φιλοσοφία. Φεγγάρι, τὸ εἶπαν ἀπὸ τὸ ρῆμα φέγγω, ποὺ θὰ πῆ φωτίζω. Φεγγάρι αὐτὸ ποὺ φωτίζει τὴ νύχτα καὶ φέγγος εἶναι τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ ἡ ἀστροφεγγιὰ ὅπως καὶ κάθε φῶς ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸ ἀλλὰ χλωμὸ καὶ ἀδύνατο.

—Κάπου διάβασα, εἶπε ὁ Γιῶργος, ἕνα σχετικὸ δίστιχο, ποὺ ἂν δὲν κάνω λάθος, εἶναι ἀπὸ τὸν Ἐρωτόκριτο τοῦ Κορνάρου.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένει νὰ τὸν παρακαλέσουν ἀπάγγειλε:

«Εἶχε φεγγάρι λαμπερὸ καὶ στρογγυλὸ
[γεμᾶτο
Κι' ἕνα δεντρὸ πολλὰ ξερὸ στὸ φέγγος
[ἀπὸ κάτω...».

—Τὸ γιατὶ λένε τὸ φεγγάρι σελήνη ὑπάρχουν πολλὲς ἐξηγήσεις. Πρῶτα - πρῶτα λένε πὼς τὸ ὄνομα σελήνη προέρχεται ἀπὸ τὸ σέλας, ποὺ θὰ πῆ φεγγοβόλημα, ἀκτινοβολία, φῶς. Νομίζω πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ σωστὴ ἀπὸ ὅλες τὶς ἐξηγήσεις. Μὰ μιλοῦν ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν ὀνομασία τῆς σελήνης ἀπὸ τὸ φοινικὸ σχελανάχ, ποὺ σημαίνει ξενυχτάω, διανυκτερεύω. Μὰ ἐγὼ δὲν πάω ποτὲ νὰ ἀναζητήσω τέτοιες ἐξηγήσεις γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν προέλευση μιᾶς λέξεως. Σύμφωνα μὲ τὴ μυθολογία, ἡ Σελήνη ἦταν κόρη τοῦ Ἡλίου καὶ εἶχε πάρει, ὅπως καὶ ὁ Ἥλιος, τὴν διαταγὴ ἀπὸ τὸ Δία, νὰ περιέρχεται τὴν Γῆ καὶ νὰ τὴν φωτίζει τὴν νύχτα, ὅπως ὁ ἥλιος τὴν φωτίζει τὴν ἡμέρα. Γιὰ ἄνδρα της ἡ σελήνη εἶχε τὸν Ἀέρα καὶ θυγατέρα της τὴν Δρόσον. Ἡ Σελήνη ἦταν ἡ πιὸ καθαρὴ ἀπὸ τὶς θεὲς γιατὶ ἔκανε τακτικὰ τὸ μπάνιο της στὸν ὠκεανό. Ἔπειτα μάλιστα ἀπὸ κάθε μπάνιο της ἄλλαζε φορέματα καὶ φοροῦσε ὅλο καὶ τὰ καλλίτερά της κι' ἐμφανιζόταν μεγαλύτερη καὶ ὡραιότερη, μέχρι τὴν ἡμέρα, ποὺ θὰ φοροῦσε ὅλα της τὰ φορέματα καὶ θὰ παρουσιαζόταν σὲ ὅλο της τὸ μεγαλεῖο.

—Ἀσφαλῶς σὰν καὶ σήμερα, ποὺ εἶναι σὲ ὅλες της τὶς δόξες, παρατήρησε ἡ Τασία.

Οἱ ἀρχαῖοι, συνέχισε ὁ παπούς, ζωγράφιζαν τὴν σελήνη σὰν μιὰ ὡραία γυναῖκα, ποὺ εἶχε στὸ κεφάλι της δυὸ κέρατα σὲ σχῆμα μισοφέγγαρου. Καθόταν πάνω σὲ ἅμαξα, ποὺ τὴν ἔσερναν δυὸ μουλάρια ἢ δυὸ ἄλογα ἢ δυὸ βόδια ἢ ἕνα μόνο βόδι καὶ ἕνα ἄλογο. Τὰ ὑποζύγια αὐτὰ ἦσαν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἄσπρα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μαῦρα. Οἱ ἀρχαῖοι ζωγράφοι ἤθελαν νὰ συμβολίσουν μ' αὐτὰ τὴν ἡμέρα καὶ τὴν νύκτα, ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο: Ὅτι τὸ φεγγάρι φωτίζεται μόνο ἀπὸ τὴ μιά του μεριά.

Οἱ Ἀρχαῖοι ἀκόμα ἐλάτρευαν τὴν σελήνη καθὼς καὶ τὸν ἥλιο σὰν Θεοὺς καὶ τοὺς θεωροῦσαν σὰν διοικητὲς καὶ φωστῆρες τοῦ κόσμου. Καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ θεοὶ λατρεύονταν στὴν ἀρχαιότητα, σὰν σύμβολα τῶν δύο αὐτῶν ἀστεριῶν, τοῦ ἥλιου καὶ τοῦ φεγγαριοῦ. Τὸ φεγγάρι οἱ Φοίνικες τὸ ἐλάτρευαν μὲ τὰ ὀνόματα Ἀστάρτη, Βαάλτιν καὶ Βάλτιν. Οἱ Ἑβραῖοι μὲ τὸ ὄνομα Ἀσταρώχ. Οἱ Σύροι μὲ τὰ ὀνόματα Σαλαμβώ, Ἀτεργάτιν καὶ Δερκετώ. Οἱ Ἀσσύριοι καὶ Βαβυλώνιοι ὡς Μύλιτταν καὶ Ναβῶ. Οἱ Ἄραβες ὡς Ἀλιλὰτ καὶ Κιούνο. Οἱ Αἰγύπτιοι ὡς Ἶσιν. Οἱ Ἕλληνες σὰν Σελήνην, Ἄρτεμιν καὶ Ἑκάτην καὶ οἱ Ρωμαῖοι ὡς Λούναν καὶ Διάναν.

Εἰς τὸ φεγγάρι ἐθυσίαζαν βόδια καὶ σὲ πολλὰ μέρη ἔκαναν τὴ θυσία οἱ ἄντρες ντυμένοι γυναικεῖα καὶ οἱ γυναῖκες ντυμένοι ἀντρικά.

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πῶ τί ἦταν ὅλες αὐτὲς οἱ θεὲς ποὺ ἐλατρεύοντο σὰν νὰ προσωποποιοῦν τὸ φεγγάρι.

Ἡ Ἀστάρτη ἦταν ἡ κυριώτερη θεὰ τῶν Ἀρχαίων Τυρίων καὶ Σιδωνίων. Λατρευόταν καὶ στὴν Κύπρο καὶ εἰς ἄλλα μέρη. Οἱ Ἕλληνες τὴν ἔλεγαν καὶ οὐρανίαν Ἀφροδίτην. Ἡ Βάαλτις καὶ Βάλτις εἶναι ἀπὸ τὸ μεγάλον θεὸν τῶν Φοινίκων τὸν Βάαλ. Ἡ Σαλαμβὼ ἦταν θεὰ τῶν Βαβυλωνίων τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ταυτίζανε μὲ τὴν Ἀφροδίτην, ποὺ γύριζε σὰν τὴν ἄδικη κατάρα καὶ θρηνοῦσε τὸν Ἄδωνι. Ἡ Ναβῶ ἢ Ναβοῦ εἶναι μία ἀπὸ τὶς κυριώτερες θεὲς τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Πανθέου καὶ εἶναι θεὰ τῆς σοφίας καὶ κρατάει τὰ κατάστιχα τῆς Εἱμαρμένης. Ἡ Ἶσις εἶναι ἡ μεγάλη θεὰ τῶν Αἰγυπτίων ἀδελφὴ καὶ γυναῖκα τοῦ Ὀσίριδος. Σ' αὐτὴν ὀφείλεται ὁ θεσμὸς τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας. Κατάργησε τὴν ἀνθρωποφαγία, δίδαξε τὸ ἄλεσμα τοῦ σταριοῦ καὶ τὸ φτιάσιμο τοῦ ψωμιοῦ. Δίδαξε τὴν ὑφαντουργίαν, ἔμαθε τὸν κόσμο νὰ ντύνεται καὶ τὴν μαγεία, ποὺ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἔχει τὴν ἔννοια τῆς ἰατρικῆς. Ἡ Ἑκάτη τέλος εἶναι θεὰ τοῦ σεληνιακοῦ φέγγους, βοηθὸς τῶν ἀνθρώπων στὶς συσκέψεις καὶ στοὺς πολέμους καὶ στοὺς βασιλιάδες στὴν ἀπόδοση τοῦ δικαίου. Ἦταν προστάτις τοῦ κυνηγιοῦ, τοῦ ψαρέματος, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῶν παιδιῶν.

Καὶ μιὰ καὶ εἶναι καὶ δική σας προστάτις, εἶπε τελειώνοντας ὁ παπούς, χαρῆτε τὴν ἀπόψε ποὺ εἶναι τόσο ὡραία.

Α. Κ. Μ.

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

Τοῦ Δ. Σφυρῆ

ΜΕ ΕΡΩΤΟΥΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΩ:

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 646)

Ὁ Γεώργιος Καραγεωργίου μὲ ἐρωτᾶ: Γιατί ὡρισμένα δάση τὰ λέμε «παρθένα».

Ἀ π ά ν τ η σ η : Λέμε παρθένα δάση τὰ «ἀπάτητα». Ἐκεῖνα δηλαδὴ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει πατήσει τὸ πόδι τοῦ ὑλοτόμου, δηλαδὴ τοῦ ξυλοκόπου.

Ὁ Χρῖστος Γιαβασίδης μὲ ἐρωτᾶ: Πόσα μέτρα τρέχει τὸ φῶς καὶ πῶς ἐξηκριβώθη αὐτό;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς ἔχει ὑπολογισθῆ στὰ 330.000 χιλιόμετρα στὸ δευτερόλεπτο ἢ ἀκριβέστερα στὰ 299.780. Αὐτὸ ἔχει ἐξακριβωθεῖ μὲ πειράματα καὶ παρατηρήσεις.

Ὁ Εὐάγγελος Φινόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Πόσο χρόνο χρειάζεται τὸ φῶς τοῦ ἡλίου νὰ φθάση στὴ γῆ;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Γιὰ νὰ φτάση τὸ φῶς τοῦ ἥλιου στὴ γῆ χρειάζεται 500 δευτερόλεπτα, δηλαδὴ 8 πρῶτα καὶ 18 δεύτερα λεπτά.

Ὁ Δημ. Ἀγγελισόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔφτασαν μέχρι τὴ Σελήνη;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ὄχι. Ὁ ἄνθρωπος δὲν κατάφερε ἀκόμη νὰ φτάση μέχρι τὴ σελήνη.

Ὁ Δημήτριος Παλιούρας μὲ ἐρωτᾶ: ποῦ ὀφείλει τὸ ὄνομά του ὁ «Λευκὸς Πύργος» τῆς Θεσσαλονίκης;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Στὸ χῶμα του. Τὸν εἶχαν βάψει ἄσπρο καὶ τὸν εἶπαν «Λευκὸ Πύργο».

Ὁ Χαρ. Μπαλτᾶς μοῦ γράφει ὅτι σὲ κάποιο περιοδικὸ διάβασε πὼς οἱ Ἰθαγενεῖς τῆς Ἰάβας τρῶνε πῆττες ἀπὸ λάσπη ψημένες στὰ... κάρβουνα;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Μὰ πρόκειται περὶ ἀνοησιῶν. Τρώγεται ἡ λάσπη; Καὶ ἂν ψηθῆ γίγεται σκληρή. Πῶς θὰ φαγωθῆ;

'Αθηναϊκὲς ἐπιστολὲς 'Αθῆναι 25 Δεκεμβρίου 1919

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια
Σολωμὸς

'Αγαπητοί μου,

Ἦταν ἡ νύχτα τῆς παραμονῆς, κοντα μεσάνυχτα. Στὸ σπίτι εἶχαν πλαγιάσει καὶ μόνος ἐγὼ ἀγρυπνοῦσα ἀκόμα σὲ μιὰ μεγάλη σάλα, σὲ μιὰ μεγάλη πολυθρόνα, μπροστά, σ' ἕνα μεγάλο τζάκι, ὅπου τὰ τελευταῖα ξύλα εἶχαν γίνει κάρβουνα κόκκινα σὰν ρουμπίνι. Εἶχα σβήσει καὶ τὸ ἠλεκτρικό, γιατὶ μοῦ ἔφτανε γιὰ νὰ ρεμβάσω μισοκοιμισμένος, ἡ ἀνταύγεια τῆς ἀνθρακιᾶς· ἔπειτα μ' ἄρεσε νὰ βλέπω ἀπὸ τὰ νοτισμένα τζάμια τοῦ παραθύρου τὴν ἀσημένια λάμψη ἑνὸς ἄστρου, ποὺ ἀπὸ τόσο ὕψος καταδεχόταν νὰ μοῦ κρατάει συντροφιά...

Σὲ λίγο τὰ κόκκινα κάρβουνα σκεπάστηκαν ἀπὸ μιὰ κάτασπρη σκόνη, σὰ νάχε χιονίσει μέσα στὸ τζάκι. Σηκώθηκα μιὰ στιγμὴ κι' ἔριξα πάνω τους ἕνα δαδί. Κι ὅταν ξανακάθησα στὴν πολυθρόνα, νὰ συνεχίσω τὸν ρεμβασμό μου, μιὰ ζωηρὴ φλόγα ξεπετάχτηκε, λεπτὴ κι ἀψηλή, παιχνιδιάρικη φλόγα, ποὺ ἡ κορφή της πότε χωνότανε στὴν καμινάδα καὶ πότε ξαναφαινόταν, γέρνοντας δεξιὰ ἢ ἀριστερά.

Κοίταζα αὐτὴ τὴ φλόγα, ποὺ λὲς κι ἦταν ζωντανή, καὶ διασκέδαζα. Ἄξαφνα, τὴ βλέπω νὰ μεταμορφώνεται, ἢ καλύτερα νὰ προβάλλη ἀπὸ μέσα της μιὰ μορφὴ γυναικεία: μιὰ ὄμορφη κόρη μ' ἄσπρο τούλινο φόρεμα, σὰν νεράϊδας, θαῦμα! Ἤμουν μπροστὰ σ' ἕνα θαῦμα. Καὶ νά, τὸ παλιὸ ρολόϊ τοῦ τοίχου, μὲ τὴ βραχνιασμένη λιγάκι φωνὴ χτυπάει μεσάνυχτα. Κανένα φόβο, ὡστόσο δὲ μοῦ προξενεῖ ἡ ὑπερφυσικὴ ἐμφάνιση. Ἀπεναντίας χαρά. Καὶ λέω στὴν κόρη ποὺ εἶχε σταθῆ ἐκεῖ ἀκουμπισμένη ἐλαφρὰ στὸ μάρμαρο τοῦ τζακιοῦ μὲ τὸν ἀριστερό της ἀγκῶνα.

—Σὲ ξέρω, σὲ γνωρίζω! Δὲν εἶσαι ἡ Καλοκυρὰ τοῦ τζακιοῦ;

—Ναὶ μοῦ γνέφει μὲ χαμόγελο.

Καὶ μοῦ δείχνει μὲ τὸ δεξί της χέρι τὸ παράθυρο λέγοντας.

—Κοίταξε - λοιπὸν...

Ἄλλο θαῦμα: Τὰ νοτισμένα τζάμια εἶχαν καθαρίσει, καὶ τὸ ἄστρο, ποὺ φαινόταν ὡς τώρα κοινό, ἔλαμπε μὲ μιὰ καινούργια λάμψη, μαγική. Ἀπὸ κάτω του, τὸ συνηθισμένο ἀθηναϊκὸ τοπεῖο εἶχε χαθῆ, καὶ τὸ ἀντικαθιστοῦσε ἕνα ἄλλο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα εἰδῆ ποτέ μου, παρὰ σὲ μιὰ παλιὰ ζωγραφιά, στὸ εἰκονοστάσι τοῦ πατρικοῦ μου σπιτιοῦ. Ἕνα ἀλλόκοτο βουνό, κάτι παράξενα σπιτάκια, μιὰ σπηλιά, μιὰ φάτνη, ἡ Παναγιά, ὁ μικρὸς Χριστός, οἱ βοσκοὶ νὰ τὸν προσκυνοῦν, τὰ βοδάκια νὰ τὸν γλείφουν. Καὶ ἀπὸ κεῖ, ἕνας δρόμος ἄσπρος, μακρινός, φιδωτὸς, ἀτέλειωτος, ὅπου περπατοῦν τρεῖς ὁδοιπόροι, ζωηρὰ φωτισμένοι ἀπὸ τὶς ἀχτῖνες τοῦ ἄστρου.

Σάστισα, ἔκανα τό σταυρό μου...

Πῶς ἦταν δυνατὸ νὰ βλέπω μὲ τὰ μάτια μου, ἀπ' τὸ παράθυρό μου, ἔτσι ζωντανὴ τὴ παλιὰ ζωγραφιά; Καὶ ὅμως νά! Οἱ τρεῖς μάγοι, φορτωμένοι τὰ δῶρα τους, περπατοῦν, προχωροῦν πρὸς τὴ φάτνη, ἐνῶ οἱ ἀχτῖνες τοῦ ἄστρου, περπαντῶντας κι' αὐτές, πέφτουν πάντα πάνω τους καὶ τοὺς φωτίζει.

Δὲν λείπει τώρα, συλλογίστηκα παρά, ν' ἀνοίξη κι' ὁ οὐρανὸς καὶ νὰ φανοῦν κι' οἱ Ἄγγελοι...

—Κοίταξε λοιπόν! μοῦ ξαναλέει ἡ Καλοκυρά, σὰ ν' ἄκουσε τὴ σκέψη μου.

Καὶ νὰ τὰ Οὐράνια ἀνοίγουν σὲ ὑπέρλαμπρο φῶς, —ὅπως στὴ ζωγραφιὰ — κι' οἱ Ἄγγελοι φαίνονται πλῆθος! Μὲ τ' ἄσπρα φτερά τους πετοῦν ἀπάνω ἀπὸ τὴν φάτνη, καὶ μὲ τὶς γλυκειές τους φωνὲς ψάλλουν!... Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη... Τὰ λόγια αὐτὰ δὲν τὰ βλέπω μόνο, γραμμένα μὲ χρυσὰ γράμματα, στὸ μακρὺ ἐκεῖνο χαρτὶ ποὺ τὸ κρατοῦν ἁπλωμένο δυὸ Ἄγγελοι. Ἀλλὰ καὶ τ' ἀκούω μὲ τ' αὐτιά μου καθαρώτατα. Καὶ περίεργο πρᾶμμα. Ἡ μουσικὴ τοῦ Ἀγγελικοῦ ὕμνου εἶναι ἡ ἴδια κι' ἀπαράλλαχτη ὅπως τὴν ἄκουγα στὴν ἐκκλησιὰ τῆς πατρίδας μου, τότε ποὺ ἤμουν μικρός...

«Μὰ ποιοὶ ψάλλουν λοιπόν; συλλογίστηκα. Οἱ Ἄγγελοι ποὺ βλέπω, ἢ οἱ ψάλτες τῆς Φανερωμένης...»

—Κοίταξε ξανάπε ἡ Καλοκυρά, σὰ ν' ἄκουσε πάλι τὴ σκέψη μου.

—Μπᾶ πῶς δὲν τὴν εἶχα δῆ; Νά την, ἐκεῖ δίπλα στὴ φάτνη, ἡ ὄμορφη Ἐκκλησία ἡ Φανερωμένη. Εἶναι καταφώτιστη, φεγγοβολεῖ. Ἀπὸ κεῖ βγαίνει ἡ γλυκειὰ ψαλμωδία. Ἄχ πῶς ἤθελα νάμουν μέσα κι' ἐγώ, ν' ἀκούσω τὴ λειτουργία τῶν Χριστουγέννων, ὅπως τότε ποὺ ἤμουν μικρός!

—Πήγαινε! μοῦ κάνει ἡ Καλοκυρά.

—Κι' ἄξαφνα, —ἄλλο θαῦμα,— βρίσκομαι μέσα στὴν ἐκκλησιά, στὴ θέση μου ὅπως τότε... Καὶ γύρω μου ὅλοι οἱ δικοί, οἱ δικοί, ὅλοι οἱ γνωστοί, ὅπως τότε ψάλλουν τὸ Χριστὸς γεννᾶται... Τὶ χαρά τί ἀγαλλίαση, τί εὐτυχία!... Ἦταν ἡ ἴδια, ἀπαράλλαχτη, ἡ μεγάλη ἐκείνη χαρά ποὺ αἰσθανόμουν τὰ Χριστούγεννα τότε ποὺ ἤμουν μικρός.

Κι' ἐνῶ παρακαλοῦσα νὰ μὴν τελειώση ποτὲ αὐτὴ ἡ λειτουργία, ἀκούω πίσω μου μιὰ φωνή, ποὺ δὲν ἦταν βέβαια τῆς Καλοκυρᾶς.

—Δὲν εἶναι ὥρα νὰ πᾶτε στὸ κρεβάτι σας;

Ἦταν ἡ Μαργαρὼ ἡ ὑπηρέτριά μου.

Εἶχα ἀποκοιμηθῆ στὴ μικρὴ πολυθρόνα τοῦ μικροῦ μου γραφείου, μπροστὰ στὴ μικρή μου σόμπα τὴ σβησμένη..

Καληνύχτα καὶ τοῦ χρόνου. ...

Σᾶς ἀσπάζομαι
ΦΑΙΔΩΝ (1)

(1) Δημοσιεύτηκε στὴ «Διάπλαση τῶν Παίδων» τοῦ 1919.

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Τ' ἄστρο κίνησε στοῦ ἥλιου νὰ πάη τὰ μέρη
χαρᾶς νὰ δώση μήνυμα
τοὺς τρεῖς τοὺς μάγους τοὺς τρανοὺς ἀπὸ μακρυὰ (νὰ φέρη
στὸ γεννηθέντα Βασιλιᾶ προσκύνημα.

Σ' ἁπλῆ σπηλιά, κοντὰ σὲ πρόβατα γεννιέται
τῶν Βασιλιάδων Βασιλιᾶς
καὶ στὰ οὐράνια ἀπόκοσμα γροικιέται
τραγούδι δόξας καὶ χαρᾶς.

Ἁγνοὶ βοσκοὶ στὸ Βασιλιᾶ τὰ ροῦχα τους δωρίζουν
πρῶτοι σὲ Κείνονε πιστοὶ
κι' ἐνῶ ἀγγελικὲς φωνὲς μελωδικὰ Τὸν νανουρίζουν
μένουν σιμὰ γονατιστοί.

Ἀπόψε θέλω Κύριε στὴ θεία γέννησή Σου
ὅλ' οἱ λαοὶ προσκυνηταί Σου νάρθουν
κι' ἀγαπημένοι ἐκεῖ μαζί Σου,
ἔννοια ἀγάπης καὶ χαρᾶς νὰ μάθουν.

ΚΩΣΤΑΣ ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Ἡ σημερινὴ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, ἡ Ἐλισσάβετ ἡ δευτέρα, ἐκληρονόμησε καὶ μιὰ σπουδαιοτάτη συλλογὴ γραμματοσήμων ποὺ εἶχεν ὁ πατέρας της Γεώργιος ὁ ἕκτος, καὶ ὁ ὁποῖος μὲ τὴν σειρά του τὴν ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τὸν πατέρα του Γεώργιον τὸν Ε΄.

Ὁ Γεώργιος Ε΄ εἶναι ἐκεῖνος ποὺ συνεκέντρωσεν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς συλλογῆς γιατὶ στὴν πραγματικότητα αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦταν καὶ ὑπόδειγμα φιλοτελιστοῦ.

Στὴν Ἀγγλία ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου ὀφείλει ὅταν εἶναι ἄνδρας νὰ παρακολουθήση μαθήματα καὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ ναυτικὸν καὶ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ταξιδεύη μὲ τὰ ἀγγλικὰ πολεμικά. Ἔτσι ἐπισκέπτεται τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν ἀποικιῶν καὶ τὰς γνωρίζει ἀπὸ κοντά.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο γίνεται καὶ ἀγαπητὸς εἰς τοὺς διαφόρους λαοὺς τῶν ἀποικιῶν. Ὅταν λοιπὸν ὁ Γεώργιος ὁ πέμπτος ἦτο ἀκόμη διάδοχος καὶ ἄρχισε τὰ ταξείδια αὐτά, εἰς ἡλικίαν ἴσως μικροτέραν τῶν 20 χρόνων, ἄρχισε νὰ ἀγοράζη γραμματόσημα κάθε ἀποικίας ποὺ ἐπεσκέπτετο καὶ ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ κάνη τὴν βάση τῆς συλλογῆς ἡ ὁποία σήμερα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα καὶ πλουσιωτέρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὸν καιρὸν καὶ μὲ τὴν συνήθεια ἄρχισε νὰ ἀποκτᾶ καὶ τὰς γνώσεις ποὺ τοῦ ἐχρειάζοντο γιὰ νὰ προχωρήση στὴν νέα αὐτὴν εὐγενικὴ ἀπασχόλησή του. Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του ὁ Ἐδουάρδος ὁ ἕβδομος καὶ ἀνάλαβε τὸν θρόνο αὐτός, ἄρχισε νὰ ἐπιδίδεται μὲ μεγαλυτέραν ἀγάπη στὴ συλλογή του καὶ μποροῦσε νὰ διαθέτη καὶ περισσότερα χρήματα. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον κατώρθωσε νὰ συγκεντρώση πολλὰ σπάνια γραμματόσημα τὰ ὁποῖα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εὕρισκε κανεὶς εὐκολώτερα.

Διάφοροι ἀποικίαι εἶχον πληροφορηθῆ τὴν ὡραίαν αὐτὴ ἀπασχόληση τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐδώριζον εἰς αὐτοὺς πλήρεις συλλογὰς γραμματοσήμων τῶν ἀποικιῶν.

Ἡ βασιλικὴ συλλογὴ τῆς Ἀγγλίας περιέχει κυρίως γραμματόσημα τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀγγλικῶν Ἀποικιῶν. Εἶναι τοποθετημένη στὸ ἀνάκτορο εἰς τὸ Λονδῖνον μέσα σὲ ἰδιαίτερον δωμάτιον τὸ ὁποῖον εἶναι προωρισμένον ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴ συλλογή. Γύρω εἰς τοὺς τοίχους ὑπάρχουν ράφια ὅπου εἶναι τοποθετημένα τὰ λευκώματα (τὰ βιβλία) ποὺ περιέχουν τὰ γραμματόσημα, εἰς δὲ τὸ μέσον τοῦ δωματίου ὑπάρχει ἕνα ὡραῖο τραπέζι. Ἐπειδὴ ὁ Γεώργιος ὁ πέμπτος ἦτο πολὺ ἀπησχολημένος, ὅπως καὶ ὁ πατέρας τῆς σημερινῆς Βασιλίσσης, ἦσαν πολὺ ἀπασχολημένοι μὲ τὰ βασιλικά των καθήκοντα, ἔχουν ἕνα σοφὸν φιλοτελιστὴν ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μὲ τὴν διατήρηση τῆς συλλογῆς, τὴν ἀπόκτηση καὶ τοποθέτηση τῶν γραμματοσήμων ποὺ ἐκδίδονται κάθε φοράν, κλπ. Ὁ σημερινὸς φιλοτελιστὴς ὀνομαζόμενος «ἐπιμελητὴς» ὀνομάζεται Sir John Wilson (Σὲρ Τζὸν Οὐΐλσων), ἦτο πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Φιλοτελικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου, μιᾶς ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες καὶ σοβαρότερες φιλοτελικὲς ἑταιρίες τοῦ κόσμου. Ὁ ἐπιμελητὴς αὐτὸς εἶναι πολὺ σπουδαῖος φιλοτελιστής, καὶ ἔχει βαθειὲς καὶ πλούσιες γνώσεις ὅλων τῶν παλαιῶν (τῶν λεγομένων κλασσικῶν) γραμματοσήμων τοῦ κόσμου.

Ἡ βασιλικὴ συλλογὴ περιέχει ἀκόμα καὶ πολλὰ ἄλλα σπάνια γραμματόσημα ἄλλων κρατῶν ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀγγλικῶν Ἀποικιῶν. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ πολλὰ ἔχουν δωρηθῆ ἀπὸ ἰδιώτας.

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Παράδοση καὶ πρόοδος

Οἱ δυὸ προεστοὶ ἀνέβαιναν σιγὰ-σιγὰ τὴν ἀνηφόρα νὰ πᾶνε νὰ λιαστοῦν στὴν «Ἐλιὰ τοῦ Ζήση»... Ἦταν μιὰ παράξενη ἐλιά, ἀνοιχτὴ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἔτσι ποὺ νὰ σχηματίζῃ ἕνα μικρὸ φυσικὸ κονάκι..

Ἐκεῖ ἦταν καταγῆς κάτι κούτσουρα καὶ οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ τὸ εἶχαν συνήθεια ν' ἀνεβαίνουν ὡς ἐκεῖ καὶ νὰ κάθονται νὰ λιάζονται. Γιατὶ ἡ ἐλιὰ ποὺ ἔμοιαζε σὰν ἀνοιχτὴ φτερούγα ξύλινη φύλαγε τὸ μέρος ἀπ' τὸν ἀέρα, καὶ ἦταν προφυλαγμένο ἔτσι καὶ ζεστό.

Τὰ παλιὰ χρόνια ἦταν ἕνα χάνι ἐκεῖ, ποὺ στέκονταν οἱ ἀγωγιάτες μὲ τὰ ζῶα τους νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ βροῦνε ταγὴ γιὰ τὰ ζῶα καὶ φαΐ γι' αὐτούς. «Τοῦ Ζήση τὸ χάνι» τὸ ἔλεγαν, μ' ἀκόμη κι' οἱ παλιώτεροι δὲν τὸ θυμόνταν. Μιὰ ξερολιθιὰ εἶχε ἀπομείνει, γιὰ ν' ἀνιστορῇ ὅτι κάποτε ἦταν ἐκεῖ τὸ χάνι μὲ τὸν ξενῶνα του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους κα τὸν στάβλο γιὰ τὰ ζῶα τους..

Μόνο ἡ ἐλιὰ —τὸ χιλιάχρονο δέντρο— εἶχε ἀπομείνει νὰ προστατεύῃ πάντα τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν ἀγέρα, νὰ τοὺς κάνῃ νὰ χαίρονται τὴν ἥμερη λιακάδα χωρὶς φόβο νὰ κρυώσουν, δέντρο ξένιο, καρπερὸ καὶ τρισευλογημένο. Ἡ «ἐλιὰ τοῦ Ζήση»....

Μιλοῦσαν οἱ προεστοὶ—ὁ παπποὺς μὲ τὸν φίλο του— κι' ὁ Θάνος ἄκουγε....

Μιλοῦσαν γιὰ τὸν καινούργιο τὸ γιατρό, τὸν νέο ποὺ ἦρθε τελευταῖα κι' ἐγκαταστάθηκε στὸ χωριό τους.

—Ἂς εἶναι εὐλογημένο τὸ παλληκάρι! ἔλεγε μὲ συγκίνηση ὁ παπούς. Τόσο δὰ πιτσιρίκο τὸν θυμᾶμαι! Δασκαλοπαίδι ἀπὸ μάνα κι' ἀπὸ πατέρα!... Τοὺς θυμᾶμαι δὰ Στέφανε τοὺς Χρυσούληδες! Ὄνομα καὶ πρᾶμα χρυσούληδες! Ὁ γέρο Χρυσούλης ἦταν κι' αὐτὸς δάσκαλος —ὁ θεὸς ν' ἀναπάψη τὴν ψυχή του! Ἦταν πιὸ μεγάλος ἀπὸ μένα —δημοδιδάσκαλος τῆς παλιᾶς ἐποχῆς, μὲ κάτι μουστάκες ποὺ ἔφταναν ὣς τ' αὐτί, κι' ἕνα μάτσο βέργες πάνω στὴν ἕδρα.. Τοῦ τὶς ἔκοβαν πρωΐ-πρωΐ τὰ παιδιά, γιὰ νἆναι πάντα φρέσκες καὶ λυγερές.... Ἔκανε μάθημα ὁ γέρος μὰ ἔκαναν μάθημα κι' οἱ βέργες. «Τὰ ὠάαααα!» φώναζαν τὰ παιδιὰ στὴν τάξη. «Τὰ ἴααα». Τσάφ! Τσάφ! Τσάφ! ἡ Βέργα γιὰ τοὺς ἀμελεῖς, τοὺς χάχες, τοὺς ἀπρόσεχτους.. Ἄϊ! Ἄϊ! Ἄϊ! Ποῦ σὲ πονεῖ καὶ ποῦ σὲ σφάζει! Ἄλλα χρόνια τότε!

—Βάρα τον δάσκαλε νὰ γίνῃ ἄνθρωπος ! παρακαλοῦσαν οἱ γονεῖς... Βάρα τον, μὴν τὸν λυπᾶσαι!

Καὶ βάραγε ὁ δάσκαλος καὶ γίνονταν ἄνθρωποι τὰ παιδιά... Δάσκαλος ὁ γέρο Χρυσούλης καὶ δασκάλα ἡ βέργα! Ἔκανε τὸν γιό του δάσκαλο, τὸν νεαρὸ Χρυσούλη, ποὺ μᾶς ἦρθε στὸ χωριὸ μὲ τὴ γυναίκα του τὴν κυρὰ δασκάλα. Γιατὶ πέρασαν τὰ χρόνια μαθὲς καλέ μου Στέφανε, καὶ μάθαιναν καὶ τὰ κορίτσια γράμματα.. Πάει! Καταργήθηκε ἡ βέργα! Αἵ καμμιὰ φορὰ δὲν σοῦ λέω, γινόνταν καὶ καμμιὰ ἐξαίρεση: «Ὅπου δὲν πίπτει λόγος, πίπτει ράβδος»... Μὰ ἦταν διαφορετικὸς ὁ νέος Χρυσούλης ἀπὸ τὸν παλιό. Ἡ ἴδια χρυσὴ καρδιὰ πάντα. Ἡ ἴδια προθυμιά Ἡ μέθοδος ἦταν διαφορετικὴ μονάχα. Καὶ τὰ παιδιά, τὰ παιδιά μας, γινόνταν ἄνθρωποι καὶ μὲ τὸ καλὸ ὅπως πρὶν γινόνταν μὲ τὸ ἄγριο. Τὸ τί χρωστάει τὸ χωριὸ στοὺς δυὸ Χρυσούληδες. τὸ ξέρεις! Τὴν ζωή τους ὁλάκερη ἀφιέρωσαν στὰ παιδιά μας καὶ στὴν πρόοδο τοῦ χωριοῦ! Καὶ τὸ παιδί τους τὸ ἀνάστησαν οἱ τελευταῖοι μὲ τὴν ἴδια ἀγάπη γιὰ τὸ Νιοχώρι ποὺ εἶχε κληρονομήσει ὁ νέος δάσκαλος ἀπὸ τὸν παλιό. Μόνο ποὺ τὸ παλληκαράκι δὲν ἔγινε δάσκαλος. Ἔγινε γιατρός. Αὐτὴν τὴν ἐπιστήμη ἀγαποῦσε ἡ καρδιά του! Κι' ὅταν πῆρε τὸ δίπλωμα μὲ ἄριστα, εἴπαμε ὅλοι στὸν πατέρα του :

—Καλὴ προκοπὴ γιὰ τὸν γιόκα σου δάσκαλε, κι' ἂς τὸν ἔχει χάσει τὸ χωριό.

—Καὶ ποιὸς σᾶς εἶπε πὼς τὸν ἔχασε τὸ χωριό; θύμωσε ὁ δάσκαλός μας. Ἐδῶ θαρθῇ νὰ ἐγκατασταθῇ ὁ Παῦλος μου!

—Ἐδῶ, στὸ χωριό μας;

—Ἐδῶ στὸ χωριό του!

Κι' ἦρθε ὁ νέος Χρυσούλης, ὁ νέος γιατρός, κι' ἐγκαταστάθηκε στὸ χωριό μας! Ἔχει γιατρὸ πιὰ τὸ χωριό μας Στέφανε! Καταλαβαίνεις; Ἔχει δικό του γιατρό!

—Καλὰ ντὲ Τέλη μου, τί φωνάζεις! Ἔχει γιατρό! Ὡραῖα! Ἔχει γιατρό! Κι' ὕστερα; Ἀχρείαστος νὰ εἶναι! ἔκανε ὁ γέρο Στέφανος.

—Ἀχρείαστος νὰ εἶναι βέβαια! ἔκανε γελώντας ὁ παπούς. Ἀλλὰ πρὶν ξορκίσῃς τὸ γιατρό, καλύτερα νὰ ξορκίσῃς τὴν ἀρρώστεια. Γιατὶ οἱ ἀρρώστειες εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο, κι' ὅπου ζοῦν πολλοὶ ἄνθρωποι μαζί, ὁ γιατρὸς ὄχι μόνον ἀχρείαστος δὲν εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἐναντίο, καὶ πολὺ χρειαζούμενος μάλιστα!

—Δὲν μᾶς παρατᾶς, Τέλη, μὲ τὸν γιατρό σου! εἶπε ὁ γέρο Στέφανος. Χίλια καὶ τόσα χρόνια ζῇ τοῦτο τὸ χωριὸ μας χωρὶς γιατρὸ καὶ δὲν βλέπω νὰ ἔχῃ ρημάξει! ἔκανε ὁ κὺρ Στέφανος.

—Ἐδῶ, Στέφανε, θὰ τὰ χαλάσωμε ! εἶπε ὁ Τέλης θυμωμένα. Γιατὶ ἔπρεπε ἐσὺ ποὺ εἶσαι προεστὸς καὶ γνωστικός, μερικὰ πράγματα νὰ τὰ ἔχῃς στοχαστῇ καλὰ μὲ τὸ κεφάλι σου, καὶ νὰ μὴν χρειάζεται νὰ στὰ πῶ!

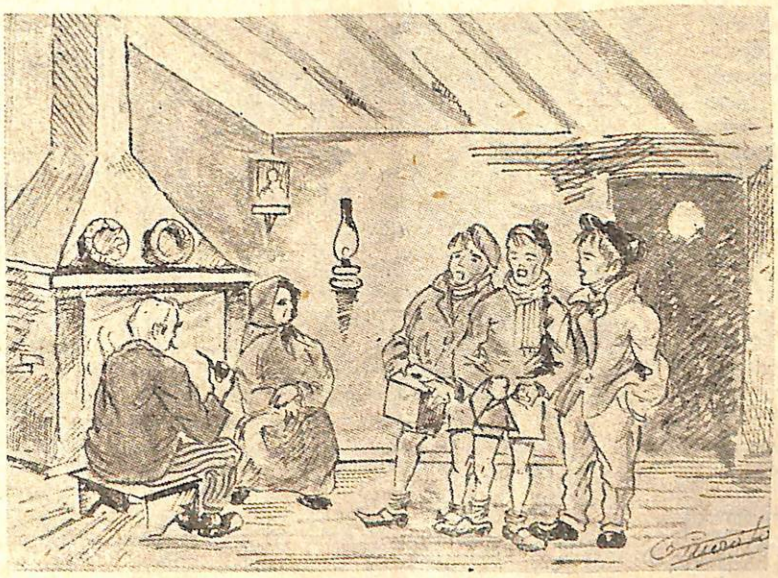
—Λέγε τα νὰ τ' ἀκούσω! ἔκανε ὁ κὺρ Στέφανος θυμωμένα.

—Νὰ τὰ πῶ, ὄχι γιὰ σένα, παρὰ γιὰ τοῦτο τὸ παιδὶ ποὺ μᾶς ἀκούει. Χαίρομαι ποὺ ἔχομε γιατρό, γιατὶ ὅταν κάποιος ἀρρωστήσει βαριά, δὲν θὰ χρειαστῇ νὰ τὸν στείλωμε στὸ νοσοκομεῖο τῆς πιὸ κοντινῆς πολιτείας σηκωτό. Γιατί, ὅταν κανένας πληγωθῇ ἢ ἀρρωστήσει, δὲν θὰ κινδυνεύει νὰ μείνῃ σακάτης ἀπὸ τὰ μπλάστρια καὶ τὰ πρακτικὰ γιατροσόφια ποὺ φτιάνουν μὲ βρώμικα ὑλικὰ καὶ βρώμικα χέρια οἱ γιάτρισσες. Ἀλλὰ προπαντός — καὶ πάνω ἀπ' ὅλα χαίρομαι γιατὶ ὁ γιατρὸς θὰ μᾶς μάθῃ πῶς νὰ προλαβαίνομαι τὶς ἀρρώστειες Στέφανε!.

—Σιγὰ δὰ μὴν εἶναι κανένας ἅγιος θεραπευτὴς ὁ γιατρός σου!

—Δὲν εἶναι ἅγιος ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλὰ θεραπευτὴς εἶναι. Γιατὶ εἶναι ἕνας ἐπιστήμονας ποὺ ξέρει τὸ σωστό. Δὲν τόβρε μόνος του. Ἑκατοντάδες ἄνθρωποι γιὰ χρόνια καὶ χρόνια σ' ἕνα σωρὸ χῶρες, ἔδωσαν τὴ ζωή τους —ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς τους, γιὰ νὰ βροῦνε τὸ πιὸ σωστό. Κι' αὐτὸ τὸ «πιὸ σωστὸ» ποὺ βρήκανε, εἶναι, ὅπως σοῦ εἶπα, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δουλειᾶς ἑκατοντάδων χρόνων, κι' ἑκατοντάδων ἀνθρώπων. Αὐτὸ εἶναι ἐπιστήμη, Στέφανε. Δὲν ἀκοῦς ποὺ λένε «τὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης»; Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἄλογο μήτε γομάρι, μετὰ συγχωρήσεως, νὰ μένῃ ἴδιος κι' ἀνάλλαχτος. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει λογικό, κι' ἀδιάκοπα προοδεύει, κι' ἀδιάκοπα βρίσκει καινούργιους τρόπους νὰ παλεύῃ μὲ τὴν ἀρρώστεια καὶ μὲ τὸν θάνατο— κι' ἄπειρες φορὲς νὰ τὰ νικάῃ. Αὐτὸ εἶναι τὸ χάρισμα ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός! Καὶ γιὰ τοῦτο ἐγὼ βρίσκω πὼς εἶναι δῶρο θεϊκό, ἕνας τέτοιος ἐπιστήμονας μὲς στὸ χωριό μας. Νὰ μάθῃ τὰ παιδιά μας πῶς νὰ ζοῦνε ὑγιεινά. Πῶς νὰ ζοῦνε μὲς στὰ σπίτια τους κι' ἔξω ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Πῶς νὰ τὰ χτίζουν καὶ πῶς νὰ χτίζουν τοὺς στάβλους. Πῶς νὰ φτιάνουν ἀποχωρητήρια καὶ πῶς ν' ἀσβεστώνουν. Πῶς νὰ χρησιμοποιοῦν ὅ,τι φτιάνει τὸ χωριὸ καλύτερα, γιὰ νὰ τρέφονται πιὸ καλά μὲ τὰ ἴδια ὑλικά. Πῶς νὰ μπάζουν τὸν ἥλιο καὶ τὸν ἀγέρα μέσα καὶ ν' ἀφήνουν τὴν ἀρρώστεια ἔξω. Πῶς νὰ εἶναι γεροὶ καὶ ἑπομένως πιὸ δουλευτάδες καὶ πιὸ χαρούμενοι. Αὐτὰ θὰ μᾶς μάθῃ ὁ γιατρός. Κι' ἂν ἐμεῖς οἱ πιὸ μεγάλοι ἔχομε γίνει χοντροκέφαλοι, δὲν πειράζει. Τὰ κεφάλια τῶν παιδιῶν μας ποὺ εἶναι πιὸ νέα, θὰ τὰ καταλάβουν καλύτερα ὅλ' αὐτά, καὶ θὰ δοῦν ποῦ εἶναι τὸ συμφέρον τους. Ἡ ἀνθρωπότητα προχωρεῖ, Στέφανε! Προοδεύει! Ἔτσι τὸ θέλησε ὁ θεός, καὶ γι' αὐτὸ ἔβαλε μὲς στὸ κρανίο μας τὸ μυαλό μας! Δὲν τόχουμε γιὰ λοῦσο, τόχουμε γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ καλυτερεύομε ἀδιάκοπα τὴ ζωή μας. Μὲ τὰ ἴδια χωράφια, στὸ ἴδιο χωριό, νὰ βρίσκομε τρόπους νὰ καλλιεργοῦμε καλύτερα τὴ γῆ μας, νὰ τὴν κάνωμε νὰ μᾶς δίνῃ πιὸ πολλοὺς πιὸ σίγουρους τοὺς καρπούς της!. Αὐτὸ εἶναι πρό-

(Συνέχεια στὴ σελ. 670)

ΤΑ ΚΑΛΛΑΝΤΑ

Τοῦ Δ. Οἰκονόμου

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΥ

Ἡ ΗΡΩΪΔΑ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως

(συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

—Ὅσα σᾶς ζητοῦμε τώρα εἶναι τιποτένια. Ἔτσι ἢ ἀλλιῶς, αὐτὲς εἶναι οἱ προτάσεις μας. Ἂν δὲν τὶς δεχτῆτε μὲ τὸ καλό, θὰ σᾶς κάνωμε νὰ τὶς δεχτῆτε μὲ τὸ κανόνι...

Στὴν συζήτηση ἔλαβε μέρος κι' ὁ περιβόητος Βάρθακας, ποὺ περνῶντας στοὺς καπετάνιους γιὰ σοφὸς Μουσουλμάνος ποὺ ἤξερε καλὰ τὰ ἑλληνικὰ προσπάθησε νὰ πείση τοὺς Ἕλληνες νὰ εἶναι μετριοπαθέστεροι στὶς ἀπαιτήσεις τους.

Ὡστόσο δὲν στάθηκε δυνατὸ νὰ ἔλθουν σὲ συνεννόηση κι' ὁ Ἑλμῆς μὲ τοὺς φίλους του ἑτοιμάστηκαν νὰ φύγουν.

Βγαίνοντας ὡστόσο ὁ Βάρθακας ζύγωσε κρυφὰ τὴν Μπουμπουλίνα καὶ τῆς ἔδωσε τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

«Κυρία.

Ἂν τὸ λέη ἡ καρδιά σας—ὅπως καὶ δὲν τὸ ἀμφιβάλλομε— ἐλάτε ἀπόψε στὶς δέκα στὴν πόλη τοῦ Ἀναπλιοῦ καὶ θὰ σᾶς ὁδηγήσω στὶς γυναῖκες τοῦ Βεζύρη, ποὺ σᾶς παρακαλοῦν προσωπικὰ νὰ τοὺς ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς μιλήσουν. Ἔχουν ἕτοιμα τὰ διαμαντικά τους καὶ ὅλους τους τοὺς θησαυρούς, νὰ τοὺς ρίξουν μπροστὰ στὰ πόδια σας. Ἂν δὲν τοὺς θέλετε γιὰ λύτρα, μποροῦν ὡστόσο νὰ σᾶς εὐκολύνουν νὰ βγάλετε ἀπὸ τὴ φυλακὴ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς δημογέροντες καὶ νὰ τοὺς μεταφέρετε πρὶν ξημερώσει στὶς σκηνές σας».

Αὐτὸ τὸ γράμμα ἄφησε σκεφτικὴ τὴν Μπουμπουλίνα.

Δὲν τὴν ἐνδιέφεραν τόσο οἱ θησαυροὶ καὶ τὰ διαμαντικὰ ὅσο ἡ ἰδέα πὼς ἦταν ἴσως ἕνας τρόπος νὰ σωθοῦν οἱ δεσποτάδες κι' οἱ δημογέροντες. Ὡστόσο δίσταζε νὰ πάρη μόνη της τὴν ἀπόφαση γιὰ ἕνα τόσο σοβαρὸ ζήτημα, καὶ γι' αὐτὸ ζήτησε καὶ τὴν γνώμη τοῦ Πάνου Κολοκοτρώνη ποὺ ἦταν γιὸς τοῦ Θόδωρου Κολοκοτρώνη, τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ. Μὲ τὸν Πάνο ἡ Μπουμπουλίνα λογάριαζε νὰ παντρέψη τὴν κόρη της τὴν Ἑλένη.

Ὁ Πάνος προσπάθησε νὰ τὴν ἐμποδίση, λέγοντάς της πὼς οἱ Τοῦρκοι εἶναι ἄπιστοι καὶ μποροῦσαν νὰ τὴν πιάσουν μὲ μπαμπεσιά, κι' ὕστερα κακὰ ξεμπερδέματα!

—Ὅποιος εἶναι στὸν πόλεμο, ἀποκρίθηκε ἡ Μπουμπουλίνα, δὲν πρέπει νὰ συλλογίζεται τὸν κίνδυνο! Ἂν καταφέρω νὰ σώσω τὴν ζωὴ τῶν δεσποτάδων καὶ τῶν δημογερόντων θὰ εἶναι μεγάλη ὑπηρεσία γιὰ τὸ Ἔθνος. Ἂν σκοτωθῶ ἡ Ἑλάδα θὰ χάση μιὰ γυναῖκα. Δὲν εἶναι σπουδαῖος ὁ χαμός, τὰ παιδιά μου θὰ ἐξακολουθήσουν τὸν πόλεμο... Ὁ Πάνος τὴν κοίταξε μὲ συγκίνηση. Τί τόπος ἦταν αὐτὸς καὶ τί φυλή, νὰ βγάζη τέτοιες γυναῖκες!

ΤΟ ΧΑΡΕΜΙ ΤΟΥ ΧΟΥΡΣΗΤ ΠΑΣΑ

Μὲ ἀπίστευτη, ἀληθινά, τόλμη, ἡ γυναῖκα ἐκείνη ποὺ ποτὲ δὲν φοβήθηκε τὸν θάνατο, ἀκολούθησε τὸν Βάρθακα ποὺ τὴν περίμενε στὸν τόπο ποὺ εἶχαν συμφωνήσει, γιὰ νὰ τὴν ὁδηγήση στὸ παλάτι τοῦ Βεζύρη.

Ἡ Μπουμπουλίνα ἦταν ὁλόκληρη τυλιγμένη μ' ἕνα μεγάλο μαῦρο πανωφόρι ποὺ τῆς ἔκρυβε ὡς καὶ τὸ πρόσωπο της, κι' ὁ Βάρθακας ἤξερε καλὰ τὰ κατατόπια καὶ τὰ συνθήματά τους, ποὺ νὰ μὴ βρίσκουν καμμιὰ δυσκολία στὸν δρόμο τους.

Ἀλλὰ ὅτι ἡ γυναῖκα ἐκείνη διέτρεχε κίνδυνο σοβαρὸ ἦταν ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία.

Μὰ ὅπως εἶχε πεῖ καὶ τοῦ Πάνου, ὁ πολεμιστὴς δὲν πρέπει νὰ λογαριάζει κανένα κίνδυνο. Ἐκείνη ἡ λεοντόκαρδη γενιά, δὲν εἶχε μέσα στὴν ψυχή της παρὰ τὴν ἀγάπη τῆς πατρίδας. Γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς πατρίδας ὅλοι ἦταν ἕτοιμοι τὰ πάντα νὰ θυσιάσουν. Κι' ἔτσι θεμελιώθηκε ἡ πατρίδα ποὺ λέγεται Ἑλλάδα!

Κατώρθωσε νὰ πείση τὸν Κεχαγιὰ μπέη.

Ἡ ἡρωϊκὴ καὶ τραγικὴ Μπουμπουλίνα —τραγικὴ γιατὶ εἶδε νὰ πεθαίνουν γιὰ τὴν πατρίδα οἱ πιὸ ἀγαπημένοι της— ἔγραψε ἀργότερα αὐτὸ τὸ ἀπίστευτο γράμμα:

«Ἔχασα τὸν ἄντρα μου. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ὁ πρωτότοκός μου πέθανε μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι. Δόξα σοι ὁ Θεός! Τὸ νεώτερό μου παιδί, δεκατεσσάρων χρόνων, πολεμάει τὴν στιγμὴν αὐτὴν καὶ πιθανὸν νὰ σκοτωθῆ κι' αὐτό. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ὅ,τι εἶχα, τὸ ἐθυσίασα γιὰ τὴν πατρίδα. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ἀλλὰ θὰ νικήσωμε ἢ θὰ πάψωμε νὰ ζοῦμε».

Ὅταν ἔφτασε ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ χαρεμιοῦ τοῦ Βεζύρη ἡ Μπουμπουλίνα, πέταξε τὴν κάπα της καὶ παρουσιάστηκε μὲ ὅλη τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς λεβέντικης φορεσιᾶς της, ποὺ ἦταν κεντημένη μὲ μάλαμα καὶ μαργαριτάρι. Οἱ Σπετσιῶτες μεγαλοκαπετάνιοι, δὲν ἦταν φτωχοὶ σὰν τοὺς ἄλλους Ἕλληνες τῆς στεριᾶς. Τὰ γενναῖα Σπετσιώτικα μπρικαντίνια, μὲ τὰ ἐπικίνδυνα ταξίδια ποὺ ἔκαναν ἀδιάκοπα, ἔφερναν πλούτη ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Ἦταν λοιπὸν πλούσιοι οἱ Σπετσιῶτες ὅπως καὶ οἱ Ὑδραῖοι, ὅπως κι' οἱ Ψαριανοί. Κι' αὐτὰ τὰ πλούτη, ποὺ τὰ φύλαγαν μέσα σὲ στέρνες, στὰ βάθη τῆς γῆς, ὅταν ἔφτασε ἡ ὥρα τῆς Ἐπαναστάσεως, τάβγαλαν καὶ τὰ πρόσφεραν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἀγῶνα.

Ἀπόμειναν φτωχοί, κατεστραμένοι, μὰ τρισένδοξοι, οἱ θαλασσινοὶ κάτοικοι τῶν τριῶν τιμημένων μας νησιῶν...

Ὅπως καὶ νἆναι ἡ χήρα καπετάνισσα, ἦταν ὄμορφα καὶ πλούσια ντυμένη. Μὲ τὴ χάρη τῆς πολυταξιδεμένης γυναίκας, μὲ τὸ γοῦστο τὸ νησιώτικο, ποὺ τόσο διαφορετικὸ εἶναι ἀπὸ τῶν Τούρκων.

Στὴ ζώνη τῆς βελούδινης κι' ἀτλάζινης φορεσιᾶς της, εἶχε ἡ Μπουμπουλίνα ἕνα ζευγάρι πιστόλια καὶ τὸ γιαταγάνι της στὴν ἀσημένια του θήκη. Τὸ Ἔθνος βρίσκονταν σὲ πόλεμο, κι' οἱ γυναῖκες τοῦ ἀγῶνα ἦταν ἁρματωμένες!

Ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στὶς γυναῖκες τοῦ χαρεμιοῦ ἡ καπετάνισσα. Ὄχι τόσο μὲ τὴν πλούσια φορεσιά της, ὅσο μὲ τὴν ἀρχοντιά της καὶ μὲ τὴν περηφάνεια ποὺ ἦταν γραμμένη στὴν ὡραία ὄψη της.

Ὁ ἄθλιος Βάρθακας, εἶχε πεῖ στὶς γυναῖκες τοῦ χαρεμιοῦ πὼς οἱ «γκιαούρισσες» εἶναι ὅλες ταπεινὲς καὶ κουτὲς σὰν χῆνες. Ἄλλο λοιπὸν περίμεναν ν' ἀντικρύσουν κι' ἄλλο βρῆκαν στὴν πραγματικότητα.

Γι' αὐτὸ τὴν ὑποδέχτηκαν ὄρθιες καὶ τὴν ἔβαλαν ὕστερα νὰ καθήση σὲ μαλακὸ προσκέφαλο. Θαύμασε ἡ Σπετσιώτισσα πολὺ τὴν πολυτέλεια τοῦ δωματίου. Οἱ τοῖχοι ἦταν ἀσημοχρυσοστολισμένοι καὶ γύρω-γύρω ἦταν προσκέφαλα χρυσοκεντημένα.

Ἡ Ἐσμέ, ἦταν ἡ ἐπίσημη γυναῖκα

τοῦ Βεζύρη καὶ εἶχε γύρω της —ὄχι σκλάβες, παρὰ συντρόφισσες— κάπου εἴκοσι ὡραῖες κοπέλλες, ἐνῶ οἱ ἄλλες γυναῖκες τοῦ Βεζύρη εἶχαν ἀπὸ πέντε κοπέλλες στὴν ὑπηρεσία τους. Ἡ Μπουμπουλίνα τὶς κοίταζε καὶ σφίγγονταν ἡ καρδιά της. Τί θὰ γίνονταν ὅλες αὐτὲς οἱ πανόμορφες καλομαθημένες γυναῖκες, ὅταν μιὰ μέρα, καὶ μάλιστα σύντομα ἡ Τριπολιτσὰ θὰ ἔπεφτε στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων; Γιατί, δυστυχῶς, στὴν πολιορκία τῆς Τριπολιτσᾶς δὲν λάβαινε μονάχα μέρος ὁ ταχτικὸς στρατὸς ποὺ ἦταν πειθαρχημένος καὶ εὐγενικός. Ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα εἶχαν μαζευτῆ στὸν Μωριὰ μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ πλιάτσικου, τὰ χειρότερα στοιχεῖα τοῦ τόπου ποὺ δὲν ἔτρεξαν βέβαια ἀπὸ πατριωτισμό: Καὶ ὅσους ἥρωες καὶ νἄχε ἡ Ἑλλάδα, ὅσους ἀγωνιστὲς ἁγνοὺς καὶ τίμιους, ἦταν ἀδύνατο —ὅπως καὶ σὲ κάθε τόπο—νὰ μὴν ὑπάρχουν καὶ λίγοι ἄνθρωποι κακοὶ ποὺ ἦταν ντροπὴ γιὰ τὴν πατρίδα.

Μήπως ὁ ἄθλιος Βάρθακας δὲν ἦταν ἕνας ἀπ' αὐτούς;

Σιγὰ-σιγὰ ἡ Ἑλλάδα,, βέβαια, τοὺς ξεχώρισε, καὶ κράτησε γιὰ τέκνα της τὰ πιὸ ἄξια. Τοὺς ἄλλους, τοὺς κακούς, εἴτε τοὺς τιμώρησε παραδειγματικά, εἴτε τοὺς ἔκανε ἀκίνδυνους νὰ βλάψουν.

Ἐκεῖνες ὅμως τὶς ταραγμένες ἐποχές, ἦταν δύσκολο νὰ γίνη αὐτὸ τὸ ξεκαθάρισμα, καὶ οἱ λίγοι κακοὶ ἦταν ἀνακατωμένοι μὲ τοὺς πολλοὺς καλούς, κι' ἔπαιζαν κι' αὐτοὶ τοὺς γενναίους καὶ τίμιους ἀγωνιστές!

Τάξερε αὐτὰ ἡ Μπουμπουλίνα, καὶ γι' αὐτὸ φοβόταν. Γιατὶ ἤξερε πὼς αὐτὰ τὰ ὄρνια ἀκολουθοῦνε τὸ στρατὸ γιὰ πλιατσικολογήματα καὶ ἄλλες ἀχρειότητες.

Ἡ Ἐσμὲ περιποιήθηκε ἰδιαίτερα τὴν Σπετσιώτισσα. Τῆς πρόσφερε καφὲ καὶ τὰ ξακουστὰ τούρκικα σερμπέτια. Ὕστερα θέλησε νὰ τῆς δωρήση ἕνα χρυσὸ κουτὶ γεμᾶτο χρυσαφικὰ καὶ πολύτιμα πετράδια ἀμύθητης ἀξίας.

—Δέξου ἀρχόντισα αὐτὸ τὸ δῶρο, καὶ λύτρωσε τὴν ζωὴ καὶ τὴν τιμὴ μας, παρακάλεσε. Βλέπω ὅτι γρήγορα ἡ πόλη θὰ πέση στὰ χέρια σας, καὶ τί θὰ γενοῦμε τότε ἐμεῖς; Εἶσαι γυναῖκα ἀρχόντισσα καὶ καλύτερα ἀπὸ τὸν καθένα καταλαβαίνεις τὴν θέση μας. Πίστεψέ μας, κυρά μου, γιατὶ εἴμαστε ἐντελῶς ἀπροστάτευτες οἱ δόλιες!

—Μὴ φοβᾶστε χανούμισσες! εἶπε ἡ Μπουμπουλίνα. Οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ἡ τιμή σας κινδυνεύουν. Κρατῆστε τὰ διαμαντικά σας, δὲν τὰ χρειάζομαι. Τὴ μόνη ὑπηρεσία ποὺ σᾶς ζητῶ, εἶναι νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ ἐλευθερώσω τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς δημογέροντες.

Ἡ Ἐσμὲ τότε γύρισε στὸ Βάρθακα μὲ βλέμμα ἐρωτηματικό:

Οἱ χανούμισσες μὲς στὸ χαρέμι δὲν εἶχαν ἰδέα γιὰ τίποτε καὶ δὲν ἦταν ἄξιες μήτε νὰ συλλογιστοῦν σωστά, μήτε νὰ πάρουν μίαν ἀπόφαση.

Ὁ Βάρθακας φούντωσε ἀπὸ ἀλαζωνεία. Νὰ ποὺ εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα ἡ περήφανη καὶ ἀκατάδεχτη Ἐσμὲ νὰ ζητάη τὴν βοήθειά του καὶ νὰ τὸν βλέπη σὰν «σανίδα σωτηρίας», ποὺ λένε...

—Χτὲς τὸ βράδυ κυρά μου —πῆρε τὸν λόγο ὁ ἄθλιος Βάρθακας— μπῆκα στὴ φυλακὴ ποὺ εἶναι κλεισμένοι οἱ δεσποτάδες κι' οἱ δημογέροντες, κι' ἐξέτασα τὰ κατατόπια... Πολὺ δύσκολα μοῦ φάνηκαν τὰ πράγματα κυρά μου! Εἶδα πὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ δραπετεύσουν οἱ κακόμοιροι ἂν δὲν ἔχωμε μὲ τὸ μέρος μας τὸν Κεχαγιάμπεη, ποὺ εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴν φύλαξή τους. Τὸ κατώϊ ποὺ εἶναι φυλακισμένοι, εἶναι μακρὺ ἑκατὸν πενήντα μέτρα. Στὸ βάθος του εἶναι οἱ φυλακισμένοι ποὺ λέγαμε, ὅλοι δεμένοι στὸ λαιμὸ μὲ ἁλυσσίδες. Πρέπει λοιπὸν νὰ φύγουν ὅλοι μαζί. Ἄφησε ποὺ ἡ ἔλλειψη τοῦ ἀέρα καὶ τῆς ταχτικῆς τροφῆς τόσες μέρες τώρα, τοὺς ἔχει ἀδυνατίσει τόσο ποὺ εἶναι ζήτημα ἂν μποροῦν νὰ πάρουν τὰ πόδια τους!

Δάκρυσε ἡ Μπουμπουλίνα στὸ ἄκουσμα, καὶ ἔσφιξε ἄθελά της τὶς γροθιές.

Ἔτσι κακοποιοῦσαν γιὰ αἰῶνες τοὺς προύχοντες τῶν Ἑλλήνων, καὶ τώρα ζητοῦσαν ἔλεος οἱ ἄπιστοι...

Ἂς εἶναι... Δὲν εἴμαστε ἴσια κι' ὅμοια... Ἐμεῖς εἴμαστε χριστιανοί, αὐτοὶ δὲν εἶναι σκέφτηκε.

Ἡ Μπουμπουλίνα ἔμεινε ὅλη τὴ νύχτα στὸ χαρέμι.

—Πῶς θὰ κερδίσωμε μὲ τὸ μέρος μας τὸν Κεχαγιάμπεη; ρώτησε.

—Δὲν ξέρω ἀρχόντισσα... Εἶναι Τάταρος τρομερὸς καὶ δὲν θέλει ν' ἀκούση μὲ κανένα τρόπο τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἐλμὴ πασᾶ νὰ παραδοθοῦμε. Πῶς νὰ ἐξαγοράσωμε τέτοιο σκυλί;

—Πάρε αὐτὸ τὸ κουτὶ μὲ τὰ πολύτιμα πετράδια, εἶπε ἡ Μπουμπουλίνα καὶ δῶστο στὸν Κεχαγιάμπεη, μαζὶ μὲ ὅτι ἄλλο σοῦ δώσουν οἱ χανούμισσες. Πές του πὼς ἡ Τριπολιτσὰ εἶναι χαμένη. Πές του πὼς δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας. Κι' ἀκόμη πές του πὼς τοῦ δίνω τὸ λόγο μου ἐγώ, νὰ σωθοῦν ὅλες οἱ χανούμισσες τοῦ χαρεμιοῦ. Ἀκοῦς;

Ἔλαμψαν τὰ μικρὰ κι' ἀλλοίθωρα μάτια τοῦ Βάρθακα στὸ ἄκουσμα. Ἄρπαξε τὸ κουτὶ μὲ τρεμάμενα ἀπὸ τὴν ἀπληστία χέρια, καὶ τόκρυψε κάτω ἀπ' τὴ κάπα του. Καὶ σὰν νὰ φοβόταν μήπως κι' ἀλλάξει γνώμη ἡ Μπουμπουλίνα καὶ τοῦ τὰ πάρει πίσω ἔγινε καπνός!

Μόλις ἔφυγε ὁ Βάρθακας, ρώτησε ἡ Μπουμπουλίνα τὴν Ἐσμέ:

—Τί ξέρετε κυρά μου, γιὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, καὶ πόσο καιρὸ τὸν ἔχετε κοντά σας;

—Μόνο λίγες βδομάδες εἶναι κοντά μας, εἶπε ἡ Ἐσμέ. Ἦταν στὸ κάστρο τῶν Πατρῶν μὲ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ Ἀρβανῖτες ποὺ ἔλαβε διαταγὴ νὰ φύγη ἀπὸ κεῖ γιὰ νὰ ἔρθη νὰ βοηθήση τὴν Τριπολιτσὰ ποὺ κινδυνεύει... Εἶναι γραμματιζούμενος. Γράφει καὶ μιλᾶ πολλὲς γλῶσσες, κι' ὅπως φαίνεται ἀφοσιωμένος. Τὸν πήραμε γιὰ γραμματικό μας. Τὸν θεωροῦμε ὅμως καὶ σὰν φίλο καὶ τοῦ ἔχομε ἐμπιστοσύνη γιὰ τὸ κάθε τί...

—Παράξενος ἄνθρωπος μοῦ φαίνεται, εἶπε ἡ Μπουμπουλίνα. Διόλου δὲν μοῦ γεμίζει τὸ μάτι αὐτὸς ὁ γραμματιζούμενος κύριος...

Ἡ Μπουμπουλίνα ἔμεινε ὅλη τὴ νύχτα στὸ χαρέμι, γιατὶ περίμενε τὸ Βάρθακα νὰ γυρίση καὶ νὰ φέρη τὰ νέα ἀπὸ τὸν Κεχαγιάμπεη.

Ὁ Βάρθακας ἦρθε τὸ πρωΐ τῆς ἄλλης μέρας, φέρνοντας καλὰ μαντᾶτα: Μὲ τὰ χρυσαφικὰ καὶ τὰ λόγια τοῦ Βάρθακα, πείστηκε νὰ ἐλευθερώση τοὺς δεσποτάδες καὶ τοὺς δημογέροντες. Στὴν πραγματικότητα ὁ Βάρθακας ἔπεισε τὸν Κεχαγιάμπεη νὰ ἐλευθερώση τοὺς φυλακισμένους του, γιατὶ τὸν ἔκανε νὰ καταλάβη πὼς ἦταν ὁ μόνος τρόπος νὰ γλυτώση τὸ χαρέμι καὶ οἱ Τουρκαλβανοὶ προύχοντες τῆς Τριπολιτσᾶς.

Δὲν ἦταν ἄλλωστε δύσκολο νὰ καταλάβη κανεὶς πὼς ἡ ἄσκοπη σφαγὴ τῶν δημογερόντων καὶ τῶν δεσποτάδων θὰ ἐξαγρίωνε τοὺς νικητὲς Ἕλληνες ποὺ θάκαναν τὸν πληθυσμὸ νὰ πληρώση γι' αὐτὴν τὴν περιττὴ ἀγριότητα... Ἐνοεῖται ὅτι οὔτε λόγο τοῦ ἔκανε γιὰ τὸ κουτὶ μὲ τὰ διαμαντικά, ποὺ τὸ κράτησε γιὰ τοὺς κόπους του ὁ ἴδιος...

Ἡ Μπουμπουλίνα τότε εἶπε στὶς χανούμισσες πὼς δὲν εἶχε πιὰ κανένα λόγο νὰ μείνη πιὸ πολὺ μαζί τους. Τὸ καλύτερο ποὺ εἶχε νὰ κάνη, ἦταν νὰ γυρίση στὸ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων γιὰ νὰ συνεννοηθῆ μὲ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πὼς θὰ σωζόταν τὸ χαρέμι.

Οἱ χανούμισσες καὶ ἡ Ἐσμὲ τὴν ξεπροβόδισαν μὲ πολλὲς εὐχές, γιατὶ τὶς εἶχε κερδίσει ἡ προσωπικότητα καὶ ἡ ἀρχοντιά της. Ἐπέμεναν δὲ νὰ τὴν φορτώσουν μὲ πολλὰ καὶ βαρύτιμα δῶρα, σὰν δεῖγμα θαυμασμοῦ καὶ ὄχι φυσικὰ γιὰ «μπαξίσι».

Πολλὰ ἔλαβε γιὰ τὶς... ὑπηρεσίες του πάλι ὁ Βάρθακας ποὺ θὰ τὴν συνώδευε ὡς τὴν πύλη τοῦ Κάστρου.

Καθὼς ζύγωναν τὴν πύλη, ὁ Βάρθακας εἶπε τῆς Μπουμπουλίνας:

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Στὰ θρυλικὰ Γιάννενα

Εἶναι μεσημέρι. Ἕνα γλυκὸ μεσημέρι τοῦ Νοεμβρίου, ποὺ σοῦ θυμίζει περισσότερο τὴν ἄνοιξη παρὰ τὸ χειμώνα, ποὺ ἔρχεται μὲ τὸ κάτασπρο ἅρμα του βορρᾶ. Αὐτὸ τὸ κάτασπρο ἅρμα ἔχει κιόλας διαβῆ τὶς κορφὲς τῶν ἀπόμακρων βουνῶν, ποὺ τριγυρίζουν τὰ θρυλικὰ Γιάννενα!

Τὸ Μιτσικέλι, ἀντίκρυ μας, εἶναι καταχιόνιστο. Μὰ ὁ ἥλιος λαμποκοπᾶ, πάνω ἀπὸ τὴ λίμνη τὴ σμαραγδένια καὶ κάνει γλυκὸ τ' ἀγεράκι ποὺ μᾶς χαϊδεύει.

Γιὰ χάρι μας ἔγινε αὐτὴ ἡ καλοκαιρία, γιὰ νὰ δοῦμε τὰ Γιάννενα, σ' ὅλη τους τὴν ὀμορφιά, λέει ἡ Μυρτὼ ἐνθουσιασμένη.

—Ἂς ἐπωφεληθοῦμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν καλὴ αὐτὴ τύχη κι' ἂς ξεχυθοῦμε στὴν πόλη.

Δὲν πρόφτασα νὰ τὸ πῶ καὶ τ' ἀνήψια μου μὲ τραβοῦσαν κι' ὅλας, ἄλλος ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἄλλος ἀπ' τὸ φουστάνι.

—Σιγά, περιμένετε νὰ φορέσω τὸ παλτό μου. Θαρρεῖτε πὼς ἔχω τὰ νιάτα σας;

Γυρίζομε ἔτσι στὴν τύχη, χωρὶς ὁδηγό. Ἡ ρυμοτομία τῆς πολιτείας εἶναι καλή, κάπου κάπου ὅμως ἔχει ἀκόμα σοκκάκια στενά, ἀπ' τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Μὰ οἱ κεντρικώτεροι δρόμοι εἶναι ἔξοχοι καὶ γεμάτοι ἐμπορικὴ κίνησι. Διαβάζομε τὶς ταμπέλες: Ὁδὸς Σουλίου, ὁδὸς Γεωργίου Α', ὁδὸς Δωδώνης. Νὰ τρεῖς σταθμοὶ ἀπ' τὴν ἠπειρώτικη ἱστορία, ποὺ ἔχουν τιμήσει οἱ κάτοικοι τῶν Ἰωαννίνων. Ἡ Δωδώνη, εἶναι ἡ ἀρχαιότερη πολιτεία ποὺ μᾶς εἶναι γνωστὴ στὴν Ἤπειρο. Ἡ Δωδώνη μὲ τὸ μαντεῖο, τὸ πιὸ παλιὸ ποὺ τὸ ξέρει κι' ὁ Ὅμηρος. Τὸ Σοῦλι θυμίζει μιὰν ἄλλη ἡρωϊκὴ ἐποχή: Τὴν Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση. Κι' ὁ Γεώργιος Α' εἶναι ἡ σύγχρονη ἱστορία. Ὁ Γιός Ἦταν ὁ βασιλιὰς τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἀετου, ὁ ἀρχιστράτηγος Κωνσταντῖνος, ὁ ἀετὸς τοῦ Μπιζανιοῦ, ἔστησε τὴν ἑλληνικὴ σημαία στὸ φρούριο τοῦ Ἀλήπασα. Πόσα δὲ λένε ἀλήθεια, κάποτε οἱ ταμπέλες τῶν δρόμων!

—Ἔχουν μεγάλη ἐμπορικὴ κίνηση τὰ Γιάννενα, λέει ὁ Λεωνίδας ποὺ πάντα ἐνδιαφέρεται, ὅπως ξέρετε, γιὰ τὸ σήμερα κι' ὄχι γιὰ τὸ χτές.

—Τὸ βρίσκεις παράξενο; τὸν ρωτῶ. Στὰ Γιάννενα σμίγουν ὅλοι οἱ δρόμοι ποὺ φέρνουν ἀπ' τὴ στεριὰ καὶ τὴ θάλασσα. Ὅπως βλέπετε εἴμαστε κλεισμένοι μέσα σὲ ὀροπέδιο, πεντακόσια μέτρα ὕψος. Ὁλόγυρά μας βουνὰ Μιτσικέλι, Τόμαρος, Πίνδος, Δρίσκος, Μπιζάνι. Ἀπ' τὴ μεριὰ τοῦ Ἰονίου, τὰ βουνὰ εἶναι χαμηλότερα κι' ἔτσι ἡ συγκοινωνία εἶναι εὐκολώτερη ἀπ' τὴ θάλασσα. Μὰ ἡ ἄλλη Ἤπειρος δὲν ἔχει πολλὰ περάσματα πρὸς τὴν Ἑλλάδα. . Καρδιά της λοιπὸν καὶ κέντρο πολιτισμοῦ καὶ ἐμπορίου, εἶναι ἡ ἴδια της ἡ πρωτεύουσα ἐκείνη ἐφοδιάζει τὴν ὀρεινὴ χώρα μὲ ὅτι φτάνει ἀπ' τὸν ἔξω κόσμο καὶ μ' ὅτι ὡραῖο καὶ καλλιτεχνικὸ φτιάνουν οἱ Γιαννιῶτες τεχνῖτες:

«Φουστανελίτσα φόραε ζυγιασμένη
καὶ κάλτσες καὶ τσαρούχια φουντωτά,
παραγγελιὰ ἀπ' τὰ Γιάννενα φερμένη,
γαντζούδια, Πρεβεζάνικα, ἀσημιά!»

—Ποῦ τὸ θυμήθηκες πάνω στὴν ὥρα Μυρτώ; Ναί ἔτσι ντύνει ὁ ποιητὴς Μαλακάσης ἕναν ἀξέχαστο λεβεντονιό, τὸν Τάκη Πλούμα. Μὲ γιαννιώτικα ροῦχα καὶ γιαννιώτικα κοσμήματα. Τὰ ξέρετε καὶ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὰ ἔργα τῆς γιαννιώτικης τέχνης. Θὰ τὰ βρῆτε σ' ὅλα τὰ χρυσοχοεῖα. Μὰ ἐδῶ θὰ τὰ ἀγοράσουμε φθηνότερα ἀπ' τὴν πρώτη πηγή τους.

Κι' ἀλήθεια, τὰ χάνουμε ὅταν μπαίνουμε στὰ διάφορα εἰδικὰ καταστήματα. Τὶ λεπτὴ μεταλλουργικὴ ἐργασία! Βραχιόλια, καρφίτσες, καθρέπτες, κομψὲς καδροθῆκες τσατσάρες, πουντριέρες, τσαντάκια. Ψιλοδουλεμένα, τὸ ἕνα καλλίτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο. Καὶ πόσα κεντήματα τὸ καθένα καὶ μιὰ ζωγραφιά, καθένας μας θέλει κι' ἀπὸ ἕνα θυμητικό. Ἔχει νὰ πάη καὶ δῶρα. Ξεκινοῦμε λοιπὸν φορτωμένοι μὲ τὰ πακετάκια μας μὲ τὶς τσέπες ἀνάλαφρες. Τὸ ἴδιο εἴχαμε πάθει καὶ στὴ Ρόδο. Αὐτοὶ οἱ τόποι ποὺ ἔχουν δική τους τέχνη, σὲ ξετινάζουν. Ἂς εἶναι! Ἀλλάζουμε δρόμους γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὸν πειρασμό, νὰ ἡ πλατεῖα μὲ τὸ ἡρῶο. Πᾶμε κοντά, καμαρώνουμε τὰ κανόνια, ποὺ ἔδωκαν στὴν λεβεντομάνα τὴν Ἤπειρο, τὴν ἐλευθερία της.

—Καὶ τώρα ἄς πᾶμε στὴ λίμνη εἶπε ὁ Φάνης.

Περνᾶμε ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο καὶ ἀφήνουμε τὰ πακέτα μας.

—Τὴ λίμνη τὴν εἴδαμε χτὲς τὸ βράδυ μὲ τὸ φεγγάρι, καὶ τὸ πρωῒ μὲ τὸ γλυκὸ χάραμα, εἶπε ὁ Λεωνίδας. Πάλι τὴ λίμνη ζητᾶτε, ρωμαντικοί;

Ἡ Μυρτὼ ξεσπαθώνει.

—Τὶ θὲς νὰ πῆς; Πῶς δὲν ἦταν θαῦμα ἀσημωμένη ἀπ' τὸ φεγγαρόφωτο; Ὤ, δὲ θὰ ξεχάσω, αὐτὸ τὸ θέαμα! Νόμιζα πὼς εἶδα σὲ μιὰ στιγμή, νὰ χορεύουν πάνω στ' ἀσημωμένα νερά, οἱ τριακόσιες κοπέλλες μὲ τὴν κυρὰ Φροσύνη, ποὺ ἔπνιξε ὁ Ἀλησασᾶς.

—Ἀλήθεια γιατὶ τὶς ἔπνιξε θεία; ρωτᾶ ὁ Φάνης. Ἡ Μυρτώ, μαγεμένη χτὲς βράδυ ἀπὸ τὸ θέαμα τῆς φεγγαρόλουστης λίμνης, δὲ μᾶς ἄφησε νὰ μιλήσουμε. Θέλω λοιπὸν νὰ μᾶς πῆς τώρα τὴν ἱστορία.

—Ἀκοῦστε παιδιά μου, ἡ ἱστορία μιᾶς πολιτείας, ποὺ εἶναι γεμάτη μὲ θρύλους καὶ ἡρωϊσμούς, δὲ λέγεται πρόχειρα μέσα σ' ἕνα ξενοδοχεῖο. Νὰ ξεκουραστοῦμε, νὰ φᾶμε καὶ λίγο καὶ τ' ἀπόγευμα θὰ σᾶς πάω στὴν λίμνη, κι' ἐκεῖ θὰ τὰ ποῦμε. Θὰ βγοῦμε μάλιστα καὶ στὸ γραφικό της νησάκι, νὰ δοῦμε τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ὅπου ἔσφαξαν τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ ὑπόσχεση αὐτὴ ἠρέμησε κάπως τὰ πνεύματα. Μὰ ὁ Λεωνίδας ἔκαμε πρῶτα ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε.

—Πρὶν κατασταλάξουμε στὴ λίμνη, θ' ἀποτελειώσουμε τὴν περιοδείαν μας, στὰ Γιάννενα, εἶπε. Ἔτσι ἐπισκεφθήκαμε τὴ Ζωσιμαία Σχολή, ἀπ' ὅπου βγῆκαν τόσοι σοφοὶ δασκάλοι στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Εἴδαμε τὸ Διδασκαλεῖο, τὴν ἐμπορικὴ Σχολή, τὰ Γυμνάσια, Διοικητήριο καὶ τὸ Φρούριο.

Τώρα βρισκόμαστε στὴ μακρόστενη γλῶσσα ποὺ πάει κατὰ τὴ λίμνη. Στεκόμαστε ἄκρη ἄκρη. Τὰ σμαραγδένια νερὰ καθρεφτίζουν τὸν ἴσκιο μας. Ἡ Μυρτὼ ποὺ τὴν συνεπῆρε πάλι ὁ οἶστρος θυμᾶται τὸ λαϊκὸ τραγούδι:

Νάταν οἱ πέτρες ζάχαρι,
νὰ ρίχνανε στὴ λίμνη
γιὰ νὰ γλυκάνη τὸ νερὸ
νὰ πιῆ ἡ Κυρὰ Φροσύνη!
Φρόσω σὲ κλαίει τὸ σπίτι σου
σὲ κλαῖνε τὰ παιδιά σου.
Σὲ κλαῖνε ὅλα τὰ Γιάννενα
κλαῖνε τὴν ὀμορφιά σου!
Ἄχ, Φροσύνη παινεμένη
τὶ κακό παθες, καϋμένη!

Κι' ὁ Φάνης ξαναρωτᾶ.

—Μὰ γιατὶ τὴν ἔπνιξε ὁ Ἀληπασᾶς;

—Γιὰ τὸ λόγο ποὺ πνίγουν, σκοτώνουν καὶ βασανίζουν ἕνα λαὸ σκλαβωμένο, οἱ τύραννοί του παιδί μου. Ὁ Ἀλῆ-πασᾶς ἦταν θεριό. Ἕνα τέρας φιλόδοξο, ποὺ θρονιάστηκε ἐδῶ στὰ Γιάννενα κι' ἔπινε τῶν Ἑλλήνων τὸ αἷμα. Ξέρουμε τοὺς ἀγῶνες του γιὰ νὰ πάρη τὸ Σοῦλι. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ τοῦ σηκώση κανεὶς κεφάλι. Στὸ τέλος, ἔβαλε στὸ νοῦ του νὰ ξεθρονίση καὶ τὸ δικό του ἀφεντικὸ καὶ νὰ γίνη Σουλτάνος.

Κι' αὐτὸ στάθηκε ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς του. Νικήθηκε φυσικὰ καὶ τὸν ἔσφαξαν, στὸ ὡραῖο αὐτὸ νησάκι, ὅπου εἶχε κρυφτῆ μὲ τοὺς θησαυρούς του.

—Ἔχω μιὰ ἀπορία θεία, μοὺ εἶπε ὁ Φάνης. Γιατὶ σὲ κεῖνο τὸν πόλεμο κατὰ τοῦ Σουλτάνου, οἱ Ἕλληνες βοήθησαν τὸν Ἀλῆ Πασᾶ;

—Ὄχι μόνον τὸν βοήθησαν ἀγόρι μου, ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη, σημαντικώτερο. Οἱ Ἕλληνες τὸν ξεσήκωσαν τότε κατὰ τοῦ Σουλτάνου, γιὰ νὰ διαιρέσουν τοὺς δυὸ τυράννους των. Ξέρετε γιὰ τὴ φιλικὴ ἑταιρία. Σπουδαῖοι λοιπὸν φιλικοὶ ἦρθαν τότε στὰ Ἰωάννινα, γιὰ νὰ βροῦν κι' ἄλλους ὀπαδούς. Στὴν αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ βρῆκαν Ἕλληνες ξακουσμένους ποὺ ὁ ἔξυπνος τύραννος τοὺς εἶχε πάρει μαζύ του, γιατὶ ἦσαν λεβέντες καὶ μορφωμένοι. Ὅλοι αὐτοὶ ἔγιναν μέλη τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας ἀκόμα καὶ ἡ Ἑλληνίδα γυναῖκα τοῦ πασᾶ ἡ πεντάμορφη Βασιλική, ποὺ δέχτηκε νὰ τὸν παντρευτῆ γιὰ νὰ σώση τοὺς πατριῶτες της ἀπ' τὰ βάσανα καὶ τὸ θάνατο. Οἱ μυημένοι λοιπὸν αὐτοὶ Ἕλληνες ἔσπρωξαν γιὰ ἀντιπερισπασμὸ τὸν Ἀλῆ—πασᾶ κατὰ τοῦ Σουλτάνου. Καὶ πέτυχαν τὸ σκοπό τους. Γιατὶ τότε εἶχε φουντώσει στὸ Μωριὰ ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση ἐνῶ ὁ διοικητὴς τῆς Πελοποννήσου ὁ Χουρσίτ, ἦταν ἀπησχολημένος μὲ τὸ θεριὸ τῶν Ἰωαννίνων.

—Κι' ὅμως τὰ καϋμένα τὰ Γιάννενα δὲν ἐλευθερώθηκαν τότε, εἶπε ἡ Μυρτώ.

—Ναί, τὰ Ἰωάννινα ἔμειναν ἕνα σχεδὸν αἰῶνα ἀκόμη στὰ χέρια τῶν Τούρκων. Ὅπως εἴπαμε, ἐλευθερώθηκαν τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1913.

—Ἀνάποδα ἄρχισες τὴν ἱστορία, νομίζω θεία, εἶπε ὁ Φάνης. Ἀπὸ τὸ τέλος. Πές μας γιατὶ ὠνομάσθηκαν Ἰωάννινα καὶ τὶ δράση εἶχαν σ' ὅλη τὴν Ἑλληνικὴ περίοδο.

—Τ' ὄνομά τους τὸ πῆραν ἀπὸ ἕνα μοναστῆρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ποὺ ἦταν περίφημο σ' αὐτὸ τὸ μέρος. Ἀπ' τὴν ἀρχαιότητα, δὲν ξέρομε πὼς τὴν λίμνη αὐτὴ τὴν ἔλεγαν τότε Παμβώτιδα. Εἴπαμε καὶ γιὰ τὴ Δωδώνη. Ξέρουμε ἀκόμη πὼς ὁ Ἀχέρων, ποὺ κατρακυλᾶ μὲ βοὴ στὰ φαράγγια τοῦ Σουλίου ἦταν ὁ ποταμὸς ποὺ κατέβαινε στὸν Ἅδη.

Μὰ ἂς φτάσουμε στὸ Βυζάντιο. Ἐδῶ ἦταν ἕνα πανίσχυρο Βυζαντινὸ φρούριο αὐτὸ ποὺ ἀργότερα ἔγινε παλάτι τοῦ Ἀλῆ—πασᾶ. Τὸ εἶχε κτίσει ὁ Ἄγγελος Κομνηνός, ποὺ γιὰ νὰ σώση τὸ Βυζαντινὸ πολιτισμό, ὅταν οἱ Φράγκοι πῆραν τὴν Πόλη, ἵδρυσε ἐδῶ τὸ Δεσποτᾶτο τῆς Ἠπείρου.

Μὰ οἱ ἀπόγονοί του, δεσπότες, ἔκαμαν πρωτεύουσά τους τὴν Ἄρτα. Ἀργότερα ὑπέκυψε καὶ ἡ ἐλεύθερη αὐτὴ γωνιὰ στοὺς τυράννους. Τὰ ἄλλα τὰ ξέρετε.

Μὰ ἂς μὴ χάνουμε τὸ ὡραῖο αὐτὸ σούρουπο.

Εἴμαστε τώρα στὸ νησάκι τῆς λίμνης, ποὺ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΜΑΟΥΝΑ

Α΄ ΠΛΗΞΗ!...

—...Φτάνουνε, λοιπόν, γιορτὲς
κι' ἀσφαλῶς κάτι σπουδαῖο
κάτι... τὸ καινοφανὲς
πρέπει νὰ σκεφτοῦμε, λέω.

Ἂν θὰ μείνουμε ἐδῶ
ὅλα θἆναι μία πλήξη!
Θὰ κοιμόμαστε κι' οἱ δυὸ
κι' ἂν κανένας μᾶς σκουντήξη

θέλοντας νὰ σηκωθοῦμε
ἀπὸ τὸ ζεστὸ κρεββάτι,
τὸ πλευρό μας θὰ γυρνοῦμε
ἀπὸ τεμπελιὰ γεμᾶτοι!...

Ὅλα, Πέτρο, θἆναι πλήξη!
Χώρια ποὺ κάθε μαμὰ
στὶς δουλειὲς θὲ νὰ μᾶς πνίξη:
—«Χτύπα μου, Μπιμπῆ, τ'
αὐγά!...»

Κι' ὁ Πετράκης συμφωνεῖ
μὲ τοῦ φίλου του τὶς σκέψεις
Σ' ἕνα μόνο διαφωνεῖ:
Πῶς θὰ χάσουν τόσες τέρψεις;

Καὶ προβάλλει τὸ ἀτοῦ;
—Μπιμπῆ, μελομακάρονα
ἂν βρισκόντουσαν παντοῦ
κοντά σου... θὰ διπλάρωνα

καὶ θὰ φεύγαμ' ἀπὸ δῶ!
Μὰ —πῶς νὰ στὸ πῶ— φο-
βᾶμαι
πὼς ἀλλοῦ δὲν θὰ τὰ βρῶ!
Ποῦ θὰ πᾶμε; Τί θὰ φᾶμε;...

Κι' ὁ Μπιμπῆς μὲ κέφ' ἀρχί-
ζει
τὶς καινούργιες θεωρίες.
Ὁ Πετρῆς τὸν ἐκνευρίζει
μὲ γελοῖες ἀπορίες...

—Θὲ νὰ μποῦμε σὲ καράβι
καὶ θὰ φύγουμε γιὰ πέρα...
—Ἂν βρεθοῦν μπροστά μας
κάβοι
ἢ φανὴ καὶ καμμιὰ ξέρα;...

—Τὸ μυαλό σου δὲ σηκώνει
τέτοια πράγματα μεγάλα.
Γιατί τὄχουν τὸ τιμόνι
βρὲ Πετράκη μου κεφάλα;

—Τὰ πανιὰ ποιὸς θὰ μπα-
λώνη;
ποιὸς τὸ φαγητὸ θὰ φτιάνη;
Κι' ὅταν ἡ δουλειὰ πλακώνη
τότε ποιὸς θὰ τήνε κάνη;

—Βρὲ μυαλό!... οὔτε κου-
κοῦτσι!
Γιατί θἆναι τόσοι μοῦτσοι;...

—Καπετάνιο ἂν μὲ βάλης
καὶ μοῦ βρῆς... καὶ μπακλαβᾶ
στοὺς κινδύνους τέτοιας πά-
λης
θὰ ὁρμήσω μὲ χαρά!...

—Νὰ σὲ βάλω! Μά... καΐκι...
Τί ὠμὴ αὐτὴ ἡ σκέψη;

Τέτοια ἔλλειψη —τί φρίκη!—
δὲν τὴν εἴχανε προβλέψει!...

Νὰ ὁ Δεκέμβρης μὲ τὰ κρύα
νὰ ποὺ φτάνουν οἱ γιορτές!...
Περασμένα μεγαλεῖα
ποὺ σὰν τὰ θυμᾶμαι κλαῖς!...

ΠΟΛΥΠΛΑΓΚΤΟΙ!...

Τὴν Παραμονὴ ὁ Μπιμπῆς
ἔφτασε λαχανιασμένος.
Μισοσκιάχτηκ' ὁ Πετρῆς:
«Τοῦτος μοιάζει λυσσαμένος..»

—Πέτρο πήδα! Γέλα, κλάψε!
Θὲ νὰ γίνουμ' εὐτυχεῖς!
Μὴ στενοχωριέσαι! Πάψε!...
—Πάει, τὄχασ' ὁ Μπιμπῆς!...

Βρὲ γιὰ μίλα πιὸ σωστὰ
τί συμβαίνει νὰ χαρῶ;
Μήπως βρῆκες πουθενὰ
τὸ ἀθάνατο νερό;..

—Κάτι ἄλλο... παραπάνω!
Βρῆκα... βρῆκα ἕνα καράβι!
Καπετάνιο θὰ σὲ βάνω...
Ὁ φτωχὸς Πετρῆς τὸ χάβει!...

—Πάρε λιχουδιὲς Πετρῆ!
Θὲ νὰ φύγουμε τὴ νύχτα.
Καπετάνιοι 'γὼ καὶ σὺ
καὶ τὰ κάκανά σου πνίχτα!...

Εἶχε βρεῖ στ' ἀληθινὰ
στὸ λιμάνι μιὰ μαούνα
καὶ στὴν τόση του χαρὰ
τὴν ἐνόμισε γιὰ σκούνα!

Καὶ δὲν ἦταν κανενός!
Ἀφημένη στὸ λιμάνι
—θάνατος, ποὺ λέν, ἀργὸς—
κόντευε... πιὰ νὰ πεθάνη...

Ὁ Μπιμπῆς ὅλο χαρὰ
δυὸ ἁρπάζοντας κουπιά,
καὶ σὲ μιὰ μόνο ὡρούλα
βάζοντας μιὰ μηχανούλα,
κάνει τὸ φτωχὸ σκαρὶ
ν' ἀψηφᾶ... τὸ κάθε τί!...

Τώρα ὁ νοῦς τους φτερουγᾶ!
θὰ περάσουνε γιορτὲς
καὶ οἱ δύο συντροφιὰ
ὡς δὲν πέρασαν ποτές!...

Κι' ἔτσι, νά σου καὶ μπαρκά-
ραν
κι' ὅλο κέφι ἐσαλπάραν!...

Μὰ ξεχάσαν τὰ παιδιὰ
-τὰ μυαλά... τὰ ὑπερπόντια!-
πὼς μᾶς ἦλθε χειμωνιὰ
καί... χτυποῦν συχνὰ τὰ δόν-
τια!...

Ἐγλυστρήσανε κρυφὰ
ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι!
Τώρα κόσμε ἔχε γειά!
Τόση θάλασσα μᾶς φτάνει!...

Κι' ἀργοπλένε, ἀργοπλένε,
καὶ στὴν πλώρη καθιστοί,

τραγουδάκια σιγολένε
γιὰ τὴν τύχη τὴν χρυσῆ!

Ἔχ' ἀνάψει πιὰ τὸ κέφι
καὶ γελοῦνε σὰν τρελλά!
Δὲν προσέχουνε πὼς νέφη
μαῦρα πλάκωσαν, βαρειά!...

Ἄρχισαν οἱ ἀστραπές!
Καὶ νυχτώνει! Καὶ τὸ κῦμα
ἐμεγάλωσε, καὶ δὲς
ποὺ δὲν ἔχουν τώρα πρίμα

τὸν ἀέρα ποὺ φυσᾶ
καὶ τοὺς δέρνει ἀπ' τὸ πλάϊ...
—Ἄχ Μπιμπῆ μου, συμφορά!
—Ὤχ! Στὸν πάτο θὰ μᾶς
πάη!...

Ἕνα κῦμα ἀπὸ δῶ!
Ἄλλο ἕνα ἀπ' τὴν πλώρη!
Ἡ καρδούλα καὶ τῶν δυὸ
ἔγινε μικρὸ βαπόρι!...

Ξάφνου μέγα κῦμα γδέρνει
τὸ κατάστρωμα ὡς πέρα.
Τὴν ψυχὴ στὰ δόντια φέρνει:
—Ἄχ σπιτάκι μου! Μητέ-
ρα...

Τὸ τιμόνι παρατᾶνε
καὶ ἀδράχνονται γερά,
—σωτηρί' ἀποζητᾶνε—
ἀπὸ τὰ χοντρὰ σκοινιά!...

Ἔχουν γίνει πιὰ παπιὰ
κι' ἀπὸ τὸ κρύο τουρτουρί-
ζουν!
—Ἡ στερνή μας ἡ βραδιά!
—Ψάρια θὰ μᾶς ροκανίζουν!...

Ἡ μαούνα δῶ καὶ κεῖ
μέσ' τὴ μπόρα παραδέρνει.
Κόλαση ἀληθινὴ
κι' ὅποιον βρεῖ ὁ Χάρος παίρ-
νει!...

Ξάφν' ἀκούγονται φωνὲς
σιγοφέγγουν πέρα φῶτα!...
—Λὲς νὰ βάλαμε μαθὲς
γιά... τὸν ἄλλο κόσμο ρότα;

—Κι' ὅλας φτάσαμε στὸν Ἅ-
δη;
—Θὰ μᾶς φάη τὸ σκοτάδι!...

Ἕνα τράνταγμα μεγάλο
καὶ μιὰ φοβερὴ βουή!
Δὲν ἀντέχουν τώρα ἄλλο
καὶ λιγοθυμοῦν μαζί...

Γ΄ ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΜΕ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

Καὶ τὸ ἄλλο τὸ πρωῒ
ἀντὶ νὰ βρεθοῦν στὸν Ἅδη
πουντιασμένοι καὶ χλωμοὶ
κάνουν ἐντριβὲς μὲ λάδι!...

Τὰ Χριστούγεννα περνᾶν
καὶ γλυκό... οὔτε κομμάτι!...
Καὶ στὴ σκέψη τους γυρνᾶν:
Καπετάνιοι... στὸ κρεββάτι!...

τὸ κατοικοῦν κάπου πεντακόσιοι ψαράδες. Τὰ χέλια καὶ οἱ καραβίδες τῆς Παμβωτίδος εἶναι ξακουστά.

Ὁ ἥλιος, χαμηλώνοντας, καθρεφτίζεται στὸν κρυστάλλινο καθρέφτη τῆς λίμνης καὶ κάνει πιὸ κτυπητὰ τῶν νερῶν τὰ σμαράγδια. Οἱ ἐκκλησίτσες καὶ τὰ ψαροκάλυβα ζωντανεύουν σὰν μέσα ἀπ' τὴν περιοχὴ τοῦ θρύλου. Μπαίνομε στὸν Ἅγιο Παντελεήμονα: Ἐδῶ, σ' ἕνα χριστιανικὸ ἐκκλησάκι, μὲ μιὰ γυναῖκα χριστιανὴ ζήτησε καταφυγὴ τὸ θεριὸ τῆς Τουρκίας. Μπορεῖ καὶ νὰ προσευχήθηκε στὸ θεὸ τῆς Βασιλικῆς του, ὁ γιὸς τῆς Χάμκως νὰ τὸν γλυτώση ἀπ' τὸ μοιραῖο τέλος, ποὺ ὁλοένα πλησίαζε. Μὰ τ' ἀνομήματά του ἦταν πολλὰ κι' ἡ πλάστιγγα ἔγερνε ἀσυγκράτητη πρὸς τὸ χάος. Οἱ ὁμόφυλοί τους δείχτηκαν ἐπίορκοι σ' ἐκεῖνον ποὺ εἶχε πατήσει τόσες φορὲς τοὺς δικούς του ὅρκους. Πρόδωσαν τὴ μπέσα τους, καὶ σὰν ἀποκάλυψε κάθε μυστικὸ γιὰ τοὺς θησαυρούς του, τὸν ἔσφαξαν σὰν τραγί. Ἡ πονετικὴ Ἑλληνίδα τοὔκλεισε τὰ μάτια πάνω στὸ ματωμένο του μέτωπο.

Βγαίνουμε ἀπ' τὸ ἐκκλησάκι. Ὁ δυσμικὸς ἥλιος διώχνει τὶς ἄγριες ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ νοῦ μας.

Τὰ θρυλικὰ Γιάννενα λάμπουν κάτω ἀπ' τὸ φῶς, τυλιγμένα στὴ γαλανόλευκη τ' οὐρανοῦ καὶ τῆς λίμνης.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Γιὰ νὰ γελᾶτε

Ἡ μαμὰ στέλνει τὸν Τάκη στὴν ἀγορὰ καὶ τοῦ δίνει δυὸ χιλιάρικα τὸ ἕνα χιλιάρικο γιὰ ντομάτες καὶ τὸ ἄλλο γιὰ πατάτες. Σὲ λίγο ὁ Τάκης γυρίζει καὶ λέει στὴ μαμά του:

—Ποιὸ χιλιάρικο εἶναι γιὰ ντομάτες καὶ πιὸ γιὰ πατάτες;

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΑΚΑΤΣΗΣ
Παιδόπολη Σχολὴ Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀττικῆς

Δυὸ φίλοι συζητοῦν.
Ὁ πρῶτος: Ἄμα ρίξομε μιὰ γάτα στὴ θάλασσα θὰ φάη τὰ ψάρια;

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΑΚΑΤΣΗΣ
Παιδόπολη - Σχολὴ Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀττικῆς

ἡ ΚΟΥΚΛΑ

Καθὼς σκέπτομαι τὰ περασμένα, ξαναβλέπω τὴν ἡλικιωμένη κυρία, μιὰ γριούλα γελαστὴ καὶ πολὺ ἥσυχη νὰ κάθεται, ὅπως συνήθως στὴν πλατειὰ της πολυθρόνα. Κοντά της καθόταν διαρκῶς, σὲ μιὰ χαμηλὴ καρέκλα, μιὰ γυναῖκα τῆς ἴδιας πάνω-κάτω ἡλικίας γελαστὴ κι αὐτὴ καὶ μὲ τὸ πρόσωπο ἤρεμο. Τὴ φώναζαν Ἀδέλλα καὶ δὲν ἔμοιαζε γιὰ ὑπηρέτρια. Ἕνας μεγάλος σύνδεσμος φαινόταν νὰ ἑνώνη τὶς δύο αὐτὲς γυναῖκες, ποὺ περνοῦσαν τὸν καιρό τους κουβεντιάζοντας ἢ πλέκοντας ζεστὰ ροῦχα γιὰ τὰ φτωχὰ παιδάκια. Πολλὲς φορὲς ὅταν δὲν εἶχαν πλέξιμο, ἡ δυὸ φίλες, ἄνοιγαν καὶ τακτοποιοῦσαν τὶς ντουλάπες τους, κάτι πελώριες ντουλάπες καρυδένιες. Ἄνοιγαν κουτιὰ καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ κεῖ μέσα διάφορα πράγματα καὶ ἐμεῖς σὰν μικρὰ παιδιὰ ποὺ εἴμαστε καθόμαστε καὶ κοιτάζαμε μὲ μεγάλη περιέργεια, ἀφοῦ πρῶτα εἴχαμε κάνει τὴ συμφωνία ὅτι δὲν θὰ πειράζαμε τίποτα. Στὸ βάθος μιᾶς ντουλάπας, σὰν κάτι τὸ ἱερὸ καὶ πολὺ σπουδαῖο ἀναπαυόταν μέσα σ' ἕνα γυάλινο κουτί, ἕνα πρᾶγμα γιὰ τὸ ὁποῖον οἱ δυὸ γριοῦλες ἔδειχναν νὰ ἔχουν μιὰ ξεχωριστὴ λατρεία.

Ἦταν μιὰ μεγάλη κούκλα ντυμένη μὲ τὴν παλιὰ μόδα, μ' ἕνα μεταξωτὸ φουστάνι λυωμένο καὶ ποὺ ἦταν ἀπὸ τὴν πολυκαιρία σχεδὸν φαλακρή, ἡ μύτη της ἦταν σπασμένη καὶ τὰ χέρια της καὶ τὸ πρόσωπό της ξεφλουδισμένα. Ὅταν ἔφταναν σ' αὐτὸ τὸ κουτὶ τὸ ξεσκέπαζαν μὲ χίλιες προφυλάξεις, ἔβγαζαν τὴν κούκλα ἀπὸ μέσα τὴ χάϊδευαν καὶ τῆς ἔλεγαν χίλια δυὸ λόγια. Δὲν ξέραμε τίποτα περισσότερο γιὰ τὴ ζωὴ τῶν δυὸ αὐτῶν γυναικῶν, ὅταν ἕνα βράδυ, ποὺ πλησίαζαν θυμᾶμαι Χριστούγεννα, μάθαμε ὅλη τὴν ἱστορία τους. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα οἱ δυὸ γριοῦλες μιλοῦσαν πολὺ περισσότερο ἀπὸ συνήθως. Πρὸς τὸ βράδυ ἔπαψαν νὰ φλυαροῦν καὶ κάθησαν στὴ θέση τους. Μιὰ κοινὴ ἀνάμνηση φαινόταν νὰ τοὺς γεμίζῃ τὶς ψυχές.

Ἡ Ἀδέλλα σηκώθηκε ἄναψε τὴ λάμπα καὶ ἔπειτα ἀφοῦ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς ποδιᾶς της ἕνα κρίκο μὲ πολλὰ κλειδιά, ἄνοιξε τὴν ντουλάπα ποὺ εἶχε μέσα τὴν κούκλα, τὴν ἔβγαλε μέσα ἀπὸ τὸ κουτί της —μὲ τὸ τριμμένο φουστάνι της φαινόταν πιὸ γριὰ ἀπὸ τὶς δυὸ κυρίες της— καὶ τὴν ἔδωσε στὴ φίλη της ποὺ τὴν ἔλεγαν Μαρία. Ἡ Μαρία τὴν πῆρε στὰ γόνατά της τῆς χαμογέλασε καὶ τῆς εἶπε.

—Καλή μου, θέλεις νὰ διηγηθοῦμε στὰ παιδιὰ τὴν ἱστορία μας !

Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ μᾶς φώναξε νὰ μαζευτοῦμε κοντά της κι ἄρχισε νὰ λέη.

«Πᾶνε πολλὰ χρόνια ποὺ κι' ἐγὼ παιδιά μου ἤμουν ἕνα μικρὸ παιδί. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐρήμωνε τὴ Βρετάνη τὸ χωριὸ ποὺ γεννήθηκα. Ζούσαμε σὲ μιὰ μεγάλη τρομοκρατία. Ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες οἱ γονεῖς μου ἔφυγαν ἐπειδὴ φοβόντουσαν ὅτι θὰ τοὺς φυλακίσουν καὶ μένα μὲ ἄφησαν στὶς φροντίδες μιᾶς χωρικῆς ποὺ ἔμενε σ' ἕνα γειτονικὸ χωριό. Ἦταν βέβαιοι ὅτι ἡ δικαιοσύνη θὰ ἐπικρατοῦσε καὶ γρήγορα θὰ γύριζαν πίσω. Ἀλλὰ σχεδὸν ἀμέσως τὰ σύνορα ἔκλεισαν καὶ ἦταν ἀδύνατον νὰ ξαναγυρίσουν. Ἐγὼ ἔμεινα ἕνα χρόνο κοντὰ στοὺς χωρικοὺς ποὺ μὲ εἶχαν ἀφήσει οἱ γονεῖς μου χωρὶς νὰ μάθω τίποτα γι' αὐτούς, μιὰ καὶ ἡ ἐπικοινωνία ἦταν ἀδύνατη.

»Ἕνας Ἀλσατὸς λοχίας διοικοῦσε τὸ χωριὸ καὶ ἦταν τραχύς, σκληρὸς καὶ ἰσχυρογνώμων. Ὅλοι ἔτρεμαν, περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐγώ, ὅταν καθισμένη στὸ σκαλοπάτι τοῦ σπιτιοῦ ἀντίκρυζα αὐτὸ τὸν ἄγριο ἄνθρωπο μὲ τὰ μεγάλα μάτια, τὰ πυκνὰ φρύδια, τὸ ὕποπτο βλέμμα καὶ τὴ χοντρὴ φωνή. Ἦταν ὁ ἐφιάλτης μου. Ὅταν δὲν εἶχε δουλειὰ καθόταν συνήθως καβάλλα σὲ μιὰ καρέκλα ἔξω ἀπὸ τὸ διοικητήριο καὶ κάπνιζε τὴν πίπα του ἐπιβλέποντας τοὺς τρεῖς δρόμους τοῦ χωριοῦ.

Μιὰ μέρα ποὺ εἶχα πάει νὰ πάρω ψωμὶ καὶ γύριζα κρατῶντας στὴν ποδιά μου τὸ καρβέλι, ποὺ ἦταν πολὺ βαρὺ γιὰ μένα, τὸν ἀντίκρυσα νὰ κάθεται στὴ συνηθισμένη του θέση καὶ νὰ μὲ παρακολουθῆ μὲ τὰ μάτια. Θέλησα νὰ γυρίσω πίσω μὰ δὲν τόλμησα.

Ἄρχισα νὰ περπατῶ γρήγορα, κάνοντας τὴ γενναία, χωρὶς νὰ γυρίζω καθόλου τὸ κεφάλι. Μὰ τὴν ὥρα ποὺ νόμιζα ὅτι εἶχα ἀποφύγει τὸν κίνδυνο, ἄκουσα τὴ βαρειὰ φωνή του νὰ μὲ φωνάζῃ.

—Στάσου μικρή.

Ἔνοιωσα τὴν καρδιά μου νὰ σταματάη, καὶ καρφώθηκα στὴ θέση μου, μὴ μπορῶντας νὰ κάνω βῆμα.

—Πλησίασε ἐδῶ, ἐμπρὸς πιὸ κοντά, ἄρχισε νὰ μοῦ φωνάζῃ.

»Τί νὰ κάνω, πῆγα κοντά του, χωρὶς νὰ τολμῶ νὰ σηκώσω τὰ μάτια μου γιὰ νὰ τὸν κυττάξω. Ἕνα λεπτὸ στάθηκε χωρὶς νὰ μοῦ μιλήσῃ κι' ἔπειτα μοῦ εἶπε μὲ τὴ βαρειὰ φωνή του.

—Εἶσαι ἀριστοκράτισσα, ἔ;

Ἔμεινα ἐκεῖ ἄλαλη, δὲν καταλάβαινα καὶ πολὺ καλὰ τί ἤθελε νὰ πῆ αὐτὴ ἡ λέξη, ἀλλὰ ἤξερα ὅτι σήμαινε κάτι κακό.

—Πόσο χρονῶν εἶσαι; μὲ ξαναρώτησε.

Τρέμοντας τοῦ εἶπα :

—Ὀχτὼ χρονῶν κύριε.

—Ὀχτὼ χρονῶν, καλὸ αὐτό, εἶπε καὶ ἀμέσως προσέθεσε.

—Εἶσαι μεγαλούτσικη καὶ δυνατὴ γιὰ τὴν ἡλικία σου.

Τὸ εἶπε αὐτὸ μ' ἕνα τόνο τόσο διαφορετικὸ ποὺ τόλμησα νὰ σηκώσω τὰ μάτια μου καὶ νὰ τὸν κυττάξω.

Ἦταν πολὺ τρομακτικὸ νὰ τὸν κυττάζῃ κανεὶς στὰ μάτια. Νόμιζα ὅτι θὰ πέσῃ ἀπάνω μου νὰ μὲ κατασπαράξῃ.

—Ἐμπρὸς φύγε, μοῦ εἶπε.

Γύρισα κι ἔφυγα τρέχοντας ἀπὸ τὸ φόβο μου. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ λοχίας μὲ παρακολουθοῦσε. Ὅταν περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι, πάντα ἔρριχνε τὴ ματιά του μέσα γιὰ νὰ μὲ δῆ. Ὅταν μὲ συναντοῦσε στὸ δρόμο μὲ παρακολουθοῦσε μὲ τὰ μάτια ἢ μὲ φώναζε μὲ τὴ βαρειὰ φωνή του.

—Ἄ, ἄ, ἆ μικρή.

Ἀπὸ τὸ φόβο μου δὲν ἤθελα καθόλου νὰ βγαίνω ἔξω, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα ποὺ μὲ εἶχε, νομίζοντας ὅτι οἱ γονεῖς μου δὲν πρόκειται νὰ ξαναγυρίσουν ἤθελε νὰ μὲ συνηθίσῃ σὲ ὅλες τὶς δουλειές. Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ ἔπλενα κάτι χόρτα στὴ βρύση ὁ Ἀλσατὸς λοχίας μοῦ φώναξε.

—Μικρή, πῶς σὲ λένε !

Νόμιζα ὅτι εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα μου καὶ τοῦ εἶπα ἀποφασισμένη.

—Μαρία.

—Μαρία, τί ὡραῖο ὄνομα, καὶ εἶσαι ὀχτὼ χρονῶν, ἔ. Ἀχ, πῶς περνοῦν τὰ χρόνια γρήγορα, εἶπε ἀναστενάζοντας καὶ μὲ σήκωσε στὰ χέρια του.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ νόμιζα ὅτι ἤμουν στὰ χέρια ἑνὸς λιονταριοῦ,. Εὐτυχῶς γρήγορα μ' ἄφησε κι ἔφυγα.

Ζοῦσα μ' αὐτὴ τὴν ἀγωνία καὶ τὸ φόβο ὥσπου ἔφτασε καὶ ὁ Δεκέμβριος μὲ τὰ χιόνια καὶ τὶς μέρες χωρὶς ἥλιο. Δὲν περνοῦσε ἡμέρα χωρὶς νὰ μάθωμε ὅτι ἔπιασαν ἐξορίστους ποὺ ἐπιχειροῦσαν νὰ περάσουν τὰ σύνορα καὶ νὰ μποῦν στὸ χωριό. Τοὺς βλέπαμε ποὺ τοὺς πέρναγαν ἁλυσσοδεμένους καὶ κουρελιασμένους. Ὅταν ἔφτασε ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων κανεὶς σχεδὸν δὲν θυμόταν τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἡ ἐκκλησία ἦταν κλειστὴ καὶ οἱ καμπάνες βουβές. Τὸ βράδυ ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ, ἐκεῖ ποὺ κοιμόμουν συνήθως, σὲ μιὰ ἀποθήκη σκοτεινὴ ποὺ ἦταν στὸ πρῶτο πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ.

Τὸ βράδυ ὅταν ἔπεφτα στὸ κρεββάτι μου, ἔμενα ἀκίνητη ἀπὸ τὸ φόβο. Δὲν ξέρω γιατὶ αὐτὸ τὸ βράδυ ἤμουν πολὺ λυπημένη, θυμῶμουν τὶς ἄλλες παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων ποὺ εἴμαστε ὅλοι μαζὶ εὐτυχισμένοι. Τὰ δῶρα μπροστὰ στὸ ἀναμένο τζάκι τὰ πακέτα μὲ τὶς ὡραῖες πολύχρωμες κορδέλλες.

Θυμῶμουν ποὺ τὸ βράδυ ἄφηνα τὰ παπούτσια μου στὸ τζάκι γιὰ νὰ μοῦ βάλῃ ὁ Χριστούλης τὴ νύχτα τὰ δῶρα μου, καὶ τώρα κύτταζα τὰ τσόκαρά μου, ποὺ δὲν τολμοῦσα νὰ τὰ βάλω πουθενά, γιατὶ ἤξερα ὅτι θάμεναν ἄδεια.

Καθὼς συλλογιζόμουν ὅλ' αὐτὰ νόμισα πὼς ἄκουσα κάποιο θόρυβο μέσα στὴν ἀποθήκη καὶ γρήγορα ἔσβυσα τὸ κερὶ καὶ χώθηκα μέσα στὰ σκεπάσματά μου.

Σὲ λίγο μὲ πῆρε ὁ ὕπνος.

Μέσα στὸ ὕπνο μου, μοῦ φάνηκε ὅτι ἄνοιξε ἡ πόρτα καὶ μιὰ σκιὰ γλύστρησε μέσα στὴν ἀποθήκη.

Διέκρινα ὅτι ἡ σκιὰ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ντυμένος ὅπως ἐκεῖνοι οἱ ἐξόριστοι ποὺ βλέπαμε καὶ κουβαλοῦσαν γιὰ νὰ τοὺς πάνε στὴ φυλακή.

Πλησίασε στὸ κρεββάτι μου καὶ μὲ μιὰ φωνὴ πολὺ γλυκειὰ μοῦ εἶπε.

—Μὴ φοβᾶσαι μικρή μου, Μαρία, μὴ φοβᾶσαι.

Αἰσθάνθηκα τὸ χέρι του, νὰ χαϊδεύῃ τρέμοντας καὶ μὲ χίλιες προφυλάξεις τὰ μαλλιά μου.

—Πόσο ὀμόρφηνες μικρή μου Μαρία καὶ πόσο μεγάλωσες καὶ δυνάμωσες.

Σὲ λίγο μὲ πῆρε στὴν ἀγκαλιά του, μ' ἔσφιξε πολὺ δυνατὰ καὶ μὲ γέμισε φιλιά.

Δὲν ἤξερα ἂν ἤμουν ξύπνια ἢ ὀνειρευόμουν, πάντως μοῦ φάνηκε ὅτι αὐτὴ ἡ φωνὴ κι' αὐτὰ τὰ χάδια τὰ γλυκὰ ἔμοιαζαν νὰ εἶναι τοῦ πατέρα μου.

Ἀφοῦ μ' ἔβαλε πάλι στὸ κρεββάτι μου, γονάτισε καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι τὸν ἄκουσα νὰ κλαίη μὲ λυγμοὺς ὥσπου μὲ πῆρε πάλι ὁ ὕπνος.

Εἶσαι μεγαλούτσικη καὶ δυνατὴ γιὰ τὴν ἡλικία σου.

Τὸ πρωΐ ὅταν ξύπνησα κι ἄνοιξα τὰ μάτια μου δὲν μποροῦσα νὰ συγκεντρώσω τὶς σκέψεις μου.

Ἀσφαλῶς θὰ εἶχα δῆ ὄνειρο. Ἡ κάμαρα ἦταν ἄδεια καὶ ἡ πόρτα καλὰ κλειστή. Κάθησα στὸ κρεββάτι μου καὶ ξαφνικὰ ἔβγαλα μιὰ χαρούμενη φωνή. Μέσα στὰ τσόκαρά μου βρισκόταν μιὰ θαυμάσια κούκλα ντυμένη στὸ μετάξι. Ἔπεσα στὰ πόδια τῆς κούκλας, τὴν πῆρα στὰ χέρια καὶ ἀμέσως τὴ βάφτισα Ὑβόννη.

Ντύθηκα σ' ἕνα λεπτὸ καὶ κρατώντας τὴν κούκλα βγῆκα ἔξω.

Ἡ καλὴ γυναῖκα ποὺ μὲ εἶχε, μόλις μὲ εἶδε μ' αὐτὸ τὸ περίφημο παιγνίδι, μὲ ρώτησε μὴ μπορῶντας νὰ συνέλθη ἀπὸ τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν ἀπορία.

—Θεέ μου, ποιὸς σοῦ ἔδωσε αὐτὴ τὴν κούκλα !

—Κυρία, τῆς εἶπα, ὁ Χριστούλης.

Ἀμέσως φώναξε τὸν ἄντρα της, καὶ τοῦ εἶπε.

—Κύττα, τί ἔφερε ὁ καλὸς Θεὸς στὴ δεσποινίδα μας.

Ὁ ἄντρας της δὲν μίλησε καθόλου παρὰ σταύρωσε τὰ χέρια καὶ κοίταζε μαζεμένος. Ὅλοι στὸ χωριὸ δὲν ἄργησαν νὰ μάθουν τὸ περιστατικὸ καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ἐξηγήσουν. Ἔτρεχαν γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴν κούκλα καὶ γιὰ νὰ μὲ ρωτήσουν λεπτομέρειες. Ἐγὼ δὲν τοὺς ἔδινα καὶ μεγάλη προσοχὴ παρὰ κοίμιζα τὴν κούκλα μου, τὴν τάϊζα καὶ δὲν τὴν ἄφηνα στιγμὴ ἀπὸ τὰ χέρια μου.

Μιὰ μέρα ποὺ πήγαινα σὲ μιὰ δουλειά, κρατῶντας τὴν κούκλα, ὁ λοχίας μὲ εἶδε καὶ μὲ ρώτησε τὶ κρατῶ.

—Μιὰ κούκλα, τοῦ εἶπα.

—Μιὰ πολὺ ὡραία κούκλα, ποὺ τὴ βρῆκες, μὲ ρώτησε.

—Κύριε μοῦ τὴ ἔφερε ὁ Χριστούλης.

Ἀκούγωντας αὐτὰ τὰ λόγια σηκώθηκε ἀγριεμένος, ἔσπρωξε τὴν καρέκλα του καὶ μοῦ εἶπε.

—Τὶ εἶπες! νομίζεις ὅτι εἶμαι τόσο κουτὸς γιὰ νὰ σὲ πιστέψω! καὶ παίρνοντάς μου τὴν κούκλα ἀπὸ τὸ χέρι τὴν κύτταξε καλὰ - καλὰ καὶ πρόσθεσε.

Μιὰ ὡραία κούκλα ἀλήθεια, μιὰ πραγματικὴ κυρία. Κοίταξε τί γράφει κάτω ἀπὸ τὰ παπούτσια της - Λονδῖνον - εἶναι Ἄγγλος λοιπὸν ὁ Χριστούλης!

—Δὲν ξέρω, κύριε, τοῦ εἶπα παίρνοντας τὴν κούκλα στὰ χέρια. Ὅλη ἡ χαρά μου εἶχε σβυστῆ.

—Θὰ τὸ δοῦμε αὐτὸ, φώναξε.

Μάζεψε ἀμέσως τοὺς στρατιῶτες του, φώναξε τὸν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὸν ρώτησε.

Μήπως μπῆκε κανεὶς χθὲς τὸ βράδυ στὸ χωριό;

—Ὄχι, κύριε λοχία. Οἱ ἄντρες φυλᾶνε καλά. Δὲν παρατηρήσαμε τίποτα τὸ ὕποπτο

—Καλά, πάρε τοὺς ἄντρες καὶ πᾶμε νὰ ἐρευνήσωμε τὸ σπίτι ποὺ μένει ἡ μικρή. Πῆρε τὸ ὅπλο του ἀφοῦ μὲ ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι, εἶπε.

—Ἐμπρὸς πᾶμε.

Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά, ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ περπατοῦσα σφίγγοντας ἀπάνω μου τὴν κούκλα. Ὅταν φθάσαμε ἔβαλε τοὺς μισοὺς ἄντρες ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μοίρασε μέσα. Μετὰ μπῆκε στὴ σάλα σέρνοντάς με ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἀφοῦ κάθησε σ' ἕνα καναπὲ μοῦ εἶπε.

—Ἐμπρός, πές μου τα ὅλα τώρα.

Μὲ τὴν καρδιὰ σφιγμένη καὶ μὲ φωνὴ ποὺ μόλις ἀκουγόνταν ἄρχισα νὰ τοῦ τὰ λέω ὅλα πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἐκεῖνος ἄκουγε πολὺ προσεχτικὰ καὶ ἀφοῦ ἐγὼ τελείωσα σηκώθηκε καὶ γυρνῶντας πρὸς τοὺς στρατιῶτες ποὺ ἦταν ἐκεῖ, εἶπε.

—Ἐμπρὸς φυλάχτε καλὰ ἀπ' ἔξω. Πυροβολῆστε ὅποιον ἐπιχειρήση νὰ φύγη.

—Ἂς δοῦμε λοιπόν, ποιὸς ἦταν ἐκεῖνος ποὺ σὲ φιλοῦσε καὶ ποὺ γονάτισε δίπλα στὸ κρεββάτι σου κι ἔκλαιγε.

Ἐγὼ δὲν μιλοῦσα ἀλλὰ καταλάβαινα ὅτι κάτι κακὸ θὰ γινόταν σὲ λίγο. Ὁ λοχίας ἔβαλε τὰ χέρια του ἀπάνω στοὺς ὤμους μου καὶ συνέχισε.

—Ἔχω καὶ γὼ μιὰ κορούλα σὰν καὶ σένα. Εἶναι κι ἐκείνη ὀχτὼ χρονῶν, κι ἔχω δυὸ χρόνια νὰ τὴ δῶ. Γιὰ νὰ τὴν ἔβλεπα καὶ γὼ μιὰ στιγμὴ ἔστω καὶ κοιμισμένη μέσα στὸ σκοτάδι, νὰ μποροῦσα νὰ τὴ φιλήσω καὶ νὰ νοιώσω τὰ ξανθὰ μαλλιά της νὰ μοῦ χαϊδεύουν τὸ πρόσωπο, θὰ θυσίαζα καὶ γὼ τὸ κεφάλι μου.

Λέγοντας αὐτὰ φαινόταν ν' ἀναστενάζη βαθειά. Ἔπειτα σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ βγαίνοντας στὴν πόρτα φώναξε.

—Δυὸ ἄντρες μαζί μου, θὰ ἐρευνήσωμε τὴν ἀποθήκη.

Τότε ἔβαλα μιὰ δυνατὴ καὶ σπαρακτικὴ φωνή.

—Κύριε λοχία, περιμένετε, φώναξα. Ξαφνικὰ κατάλαβα καλά. Ἦταν ὁ πατέρας μου ποὺ τὴ νύχτα εἶχε ἀψηφήσει τὸ θάνατο γιὰ νὰ μείνη λίγα λεπτὰ μαζί μου. Ἦταν ὁ πατέρας μου πού, στὴν ἰδέα ὅτι ἔμενα χωρὶς δῶρο μοῦ εἶχε φέρει τὴν κούκλα. Ὁ πατέρας μου, ποὺ τώρα ἦταν κρυμμένος στὴν ἀποθήκη καὶ θὰ τὸν ἔπαιρναν γιὰ νὰ τὸν πᾶνε δεμένο στὴ φυλακή.

Τότε κλαίγοντας ρίχτηκα ἀπάνω του καὶ τοῦ φώναξα.

—Περιμένετε. περιμένετε.

—Τὶ νά περιμένω, μοῦ εἶπε.

Τότε μοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα, γιὰ νὰ σώσω τὸν πατέρα μου, θὰ ἔδινα ὅτι εἶχα, θὰ ἔκανα μιὰ μεγάλη θυσία.

—Κύριε λοχία, ἔχετε μιὰ κόρη σὰν κι ἐμένα ποὺ δὲν τὴν ἔχετε δῆ τώρα καὶ δυὸ χρόνια.

Μοῦ κούνησε τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ μιλήση καθόλου.

—Ἴσως, συνέχισα, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, ἴσως ἀφοῦ δὲν εἴσαστε ἐκεῖ, ὁ Χριστούλης νὰ τὴν ξέχασε. Πάρτε τὴν κούκλα μου, νὰ τῆς τὴν στείλετε. Σᾶς τὴν χαρίζω. Ὁ λοχίας ἔσκυψε κοντά μου, μὲ τὰ μάτια του γεμάτα δάκρυα, φώναξε δυνατά, τὰ χείλη του τρεμούλιασαν καὶ προσπαθοῦσε νὰ κρύψη τὴν συγκίνησή του.

—Πάψε καὶ μὴ φοβᾶσαι, μοῦ εἶπε.

Ἀφοῦ πῆρε μαζί του δυὸ στρατιῶτες καὶ τὸν ἕνα τὸν ἔβαλε μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς ἀποθήκης καὶ τὸν ἄλλον κοντὰ στὸ παράθυρο, μπῆκε μόνος του μέσα, κλείνοντας τὴν πόρτα πίσω του. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ ὁ λοχίας παρουσιάστηκε.

—Δὲν εἶναι κανεὶς μέσα, εἶπε. Τὸ πουλὶ πέταξε.

Μετὰ ἀφοῦ οἱ στρατιῶτες βγῆκαν ἔξω καὶ μείναμε οἱ δυό μας στὴ σάλα ἔσκυψε καὶ μοῦ εἶπε στὸ αὐτί.

—Ἄκου καλά, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ μείνη ὅλη τὴν νύχτα καὶ τὴν ἡμέρα αὔριο. Πές του νὰ εἶναι ἥσυχος. Νὰ φύγη μεθαύριο τὸ βράδυ καὶ νὰ πάη ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ χωριοῦ. Ἐγὼ θὰ πάω τοὺς ἄντρες μου ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Κατάλαβες !

—Μάλιστα, κύριε λοχία. τοῦ εἶπα.

—Καλά, τὴν κούκλα σου τὴν παίρνω θὰ τὴν στείλω στὴν κόρη μου. Τὴν παίρνω γιατὶ καὶ κανεὶς ἄλλος μπορεῖ νὰ ὑποψιαστὴ ὅπως καὶ γώ. Φεύγω λοιπὸν καὶ μὴ τυχὸν καὶ ξεχάσης ὅτι σοῦ εἶπα.

»Βγῆκε μάζεψε τοὺς στρατιῶτες του καὶ ἀφοῦ τοὺς πῆρε, τοὺς πῆγε τρεῖς ἡμέρες γιὰ νὰ κάνουν ἔρευνα στὸ δυτικὸ μέρος κι ἔτσι νὰ δοθῆ καιρὸς στὸν πατέρα μου νὰ φύγη, ὅπως ἔγινε.

»Αὐτὴ εἶναι λοιπὸν ἡ ἱστορία καὶ τῶν τριῶν μας πρόσθεσε ἡ κυρία Μαρία καὶ τὸ μόνο δρᾶμα ποὺ εἴχαμε στὴ ζωή μας. Δέκα πέντε χρόνια ἀργότερα παντρεύτηκα καὶ πῆγα μὲ τὸν ἄνδρα μου στὴν Ἀλσατία. Βρῆκα τὸ λοχία, γέρο πιά, ποὺ εἶχε πάρει τὴ σύνταξή του. Πολλὲς φορὲς εἶχε διηγηθῆ τὴν ἱστορία τῆς κούκλας στὴν κόρη του, ἡ ὁποία τὴν εἶχε καὶ τὴν φύλαγε ἀκόμα. Ὅταν πέθανε λίγα χρόνια ἀργότερα ἡ Ἀδέλλα ἡ κόρη του ἦρθε κοντά μου, μοῦ ἔφερε τὴν κούκλα καὶ ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα οἱ τρεῖς μας δὲν χωρίσαμε ποτέ!».

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Π.Θ.Κ.

ΤΟ ΣΚΑΚΙ

23ον

Συνεχίζοντας σήμερα γιὰ τὰ ἀνοικτὰ ντεποῦτα ἔχουμε νὰ ποῦμε γιὰ τὴν παρτίδα τοῦ Α τοῦ Ρ (1 ε2-ε4, ε7-ε5. 2 Αζ1-γ4) ὅτι ἐνῷ πρὸ δύο αἰώνων ἦταν πολὺ στὴ μόδα, σήμερα σχεδὸν δὲν χρησιμοποιεῖται καθόλου, γιατὶ στὴν ἐποχή μας στὴ θεωρία τῶν ἀνοιγμάτων ἔχει ἐπικρατήσει ἡ ἀρχὴ νὰ βγαίνουν στὸ παιχνίδι οἱ Ἵπποι πρὶν ἀπὸ τοὺς Ἀξιωματικούς.

Ἡ παρτίδα αὐτὴ τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς στὴ συνέχεια μεταβάλλεται σὲ Βιεννέζικη (βλ. προηγούμενο τεῦχος) μὲ μιὰ ἀντιμετάθεση τῆς δεύτερης καὶ τρίτης κινήσεως:

1 ε2 - ε4 ε7 - ε5
2 Αζ1 - γ4 Ιη8 - ζ6
3 Ιβ1 - γ3

Ἐρχόμαστε τώρα στὴν παρτίδα τοῦ Κέντρου (1 ε2 - ε4, ε7 - ε5. 2 δ2 - δ4). Ὁ μαῦρος ἐδῶ τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς παίρνει τὸ προσφερόμενο πιόνι μὲ 2.....ε5Χδ4 κι' ὁ λευκὸς θὰ ἰσοφαρίση μὲ 3 Βδ1 Χδ4. Ἡ πρόωρη ὅμως αὐτὴ ἔξοδος τῆς λευκῆς Βασίλισσας δίνει στὰ μαῦρα τὴν εὐκαιρία διώκοντάς την νὰ ἀναπτύξουν τὶς φιγοῦρες τους καὶ νὰ ἐπιτύχουν εὔκολα τὴν ἰσότητα καὶ ν' ἀφαιρέσουν τὴν πρωτοβουλία ἀπὸ τὰ λευκά. Ἡ συνέχεια εἶναι:

3 ... ...Ιβ8 - γ6
4 Βδ4 - ε3 Ιη8 - ζ6
5 Αγ1 - δ2 Αζ8 - ε7
6 Ιβ1 - γ3 Ο - Ο
7 Ο - Ο - Ο

Ἡ συνέχεια μετὰ τὴν 6η κίνηση τοῦ λευκοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ

6 .... δ7 - δ5
7 ε4 Χ δ5 Ιζ6 Χ δ5
8 Βε3 - η3. Ἐδῶ τὰ μαῦρα δὲν πρέπει νὰ ροκάρουν (8..... Ο - Ο;) γιατὶ τὰ λευκὰ συνεχίζοντας μὲ 9 Αδ2 - θ6, Αε7-ζ6 10 Ο - Ο - Ο διατηροῦν ἰσχυρὴ ἐπίθεση ποὺ πρέπει κανονικὰ νὰ τὰ ὁδηγήση στὴ νίκη.

Γι' αὐτὸ καλύτερη συνέχεια γιὰ τὰ μαῦρα εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τῶν Ι μὲ 8.....ΙΧΙγ3. 9 ΑΧΙγ3, Αζ6 κλπ.

Ἰδοὺ μιὰ παρτίδα ἐπάνω στὸ ἄνοιγμα αὐτὸ παιγμένη στὴ Νυρεμβέργη τὸ 1896:

Λευκὰ Winawer	Μαῦρα Steinitz
1 ε2—ε4	ε7—ε5
2 δ2—δ4	ε7 Χ ε5
3 Βδ1 Χ δ4	Ιβ8—γ6
4 Βδ4—ε3	Ιη8—ζ6
5 Ιβ1—γ3	Αζ8—β4

Καλύτερο εἶναι ἐδῶ 5 .... Αζ8—ε7

6 Αγ1—δ2	Ο—Ο
7 Ο—Ο—Ο	Πζ8—ε8
8 Αζ1—γ4	Αβ4ΧΙγ3?

Τὰ μαῦρα ἔπεσαν στὴν παγίδα. Ἡ σωστὴ κίνηση ἦταν δ7—δ6

9 Αδ2 Χ γ3	Ιζ6Χε4

Παίρνουν τὸ πιόνι, ἀλλὰ χάνουν τὴν παρτίδα μὲ τὴν φοβερὴ ἐπίθεση ποὺ ἀναπτύσσουν τὰ λευκὰ ἐπάνω στὴν πλευρὰ τοῦ μαύρου Βασιλέως.

10 Βε3—ζ4	Ιε4—ζ6
11 Ιη1—ζ3	δ7—δ6
12 Ιζ3—η5	Αγ8—ε6
13 Αγ4—δ3	θ7—θ6

14 θ2—θ4 καὶ τὰ λευκὰ στὴ συνέχεια ἐκέρδισαν τὴν παρτίδα.

Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ τελειώσουμε τὰ ἀνοικτὰ ντεποῦτα, μιλώντας γιὰ τὸ Γκαμπὶ τοῦ Βασιλέως.

ΤΟ ΠΙΟΝΙ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Νύχτα!

Ἡ χειμωνιάτικη ὁλάσπρη φύση, ὁ ξαστερωμένος γαλανὸς οὐρανός, τὰ ἀστέρια μὲ τὸ παράξενο φεγγοβόλημά τους τὸν ὑποδέχονται!

Καὶ αὐτὸς μέσα στὸ σπήλαιον στὴν ταπεινὴ φάτνη τῆς Βηθλεὲμ γεννιέται!

Γεννιέται στὸ σπήλαιον, στὴν ἀνθρωπότητα. Γεννιέται καὶ ἁγιάζει τὸ σπήλαιον, τὴν ψυχὴν τοῦ ταπεινοῦ.

Ἀκούγεται τὸ κλάμμα του, τὸ κήρυγμά του ἀκοῦνε αὐτὸ καὶ μαγεύονται οἱ φτωχοὶ καὶ ἀγράμματοι ποιμένες, τῆς ἀνθρωπότητας...

Καὶ οἱ ἐχθροί του ἀνησυχοῦνε....!

ΚΩΝ. Β. ΚΑΡΑΣΤΑΘΗΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΘΑΥΜΑ

Κείνη τὴν ὥρα ὁ ἥλιος ἔστελνε τὶς τελευταίες χρυσαφένιες του ἀχτίδες καὶ φιλοῦσε τὸ χαρούμενο χωριό. Καὶ ἡ Βηθλεὲμ—γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ χωριὸ—εὐχαριστιόταν πολύ, καὶ ἄφηνε τὸν ἥλιο νὰ τὴν χαϊδεύει ἁπαλᾶ καὶ νὰ τὴν γλυκοφιλᾶ. Τώρα ὅμως ὁ ἥλιος ἦταν καταkόκκινος σὰν αἷμα καὶ σὲ λίγο κατρακύλησε στὸ βαθὺ φαράγγι, καὶ χάθηκε. Καὶ μόνο πίσω στὴ Βηθλεὲμ ἔμεινε τὸ θαμπὸ δεῖλι. Πάνω στὴν πλαγιὰ τοῦ λόφου, ἦταν μερικοὶ τσοπάνηδες κι' ἔβοσκαν τὰ ἄκακα προβατάκια τους. Ὁ ἀχὸς τῶν κουδουνιῶν καὶ τῆς φλογέρας ἀκούγονταν δυνατός, χαρούμενος, κι' ὁ ἄνεμος τὸν σκόρπιζε πάνω στὸ χωριό. Ὕστερα τὰ φαράγγια τὸν ἔπαιρναν καὶ ἀντιλαλοῦσαν κι' αὐτά, ἀκόμα πιὸ χαρούμενα. Παντοῦ ἀκούγονταν τραγούδια καὶ χαρούμενοι ὕμνοι. Λὲς καὶ κάτι μαγικὸ συνέβαινε.

Τὸ σκοτάδι τώρα ἔχει σκεπάσει τὴ Βηθλεὲμ καὶ τοὺς λόφους. Ἡ κίνηση εἶχε σταματήσει. Κάτω κεῖ στὴν κοιλάδα λαμπιρίζουν τὰ φῶτα τοῦ χωριοῦ. Παντοῦ ἁπλώνεται σιγή. Ἡ Βηθλεὲμ εἶχε κοιμηθῆ. Τὰ φῶτα ἕνα ἕνα ἔσβυσαν. Μόνον τ' ἄπειρα καντήλια τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ φεγγάρι λαμπιρίζουν τρεμουλιαστὰ καὶ κεῖνα καὶ ἔριχναν τὸ ἀμυδρό τους φῶς στὸ κοιμισμένο χωριό. Ξαφνικὰ μιὰ μεγάλη λάμψη φώτισε ὅλο τὸ χωριό. Ἕνα μεγάλο ἄστρο — ποὺ πρώτη φορὰ φαίνονταν στὸν οὐρανὸ τῆς Βηθλεὲμ—χαμήλωσε καὶ στάθηκε ἔξω ἀπ' τὸ χωριό, πάνω ἀπ' ἕνα παλιὸ σταῦλο. Ἐκεῖ στέκονταν ἀκίνητο. Ὁ σταῦλος χρύσιζε κάτω ἀπ' τὸ λαμπερὸ ἄστρο. Τί νὰ γινόταν τάχα;

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἄλλη λάμψη φάνηκε στὸν οὐρανό, καὶ συγχρόνως ἀκούστηκαν χίλια θεῖα μουσικὰ ὄργανα ποὺ ἔστελναν τὶς μαγικές τους νότες στὸν παλιὸ ἐκεῖνο σταῦλο. Χιλιάδες ὄμορφα ἄσματα ἀκούστηκαν. Στὰ αὐτιὰ τῶν τσοπάνηδων ἀντηχοῦσαν διαπεραστικὰ θεῖα ἀγγελικὰ τραγούδια. Οἱ βοσκοὶ τὰ ἔχασαν. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ παρουσιάστηκε ἕνας κατάλευκος ἄγγελος, καὶ μὲ γλυκειὰ μελωδικὴ φωνὴ τοὺς πληροφόρησε γιὰ τὰ γεγονότα: «Χαρεῖτε βοσκοί, ἀπόψε γεννήθηκε ὁ Χριστός. Αὐτὸς ποὺ πρόσμεναν οἱ ἄνθρωποι αἰῶνες. Πηγαίνετε στὸ σπήλαιον νὰ τὸν προσκυνήσετε».

ΜΙΧ. Β. ΜΕΝΕΞΙΔΗΣ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Χριστὸς γεννᾶται δοξάσετε»....!

Ὅλη ἡ φύσις ἔμψυχος καὶ ἄψυχος σκιρτᾶ ἀπὸ χαρὰ μπροστὰ στὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι χειμῶνας καὶ οἱ νύχτες παγωμένες. Ὁ οὐρανὸς εἶναι ξάστερος καὶ τὸ λαμπρὸ ἀστέρι ὁδηγεῖ τοὺς μάγους στὴ Βηθλεέμ.

Φτάνουν στὸ σταῦλο μὲ τὰ πολύτιμα δῶρα στὰ χέρια, τὰ Χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρνα προσφέρουν στὸ θεῖον βρέφος καὶ πέφτουν στὰ γόνατα.

Τὸ ἀστέρι καρφώθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὴ στέγη καὶ οἱ θερμὲς ἀχτῖνες του φώτιζαν τὸ ἀγαθὸ πρόσωπο τοῦ θείου βρέφους.

Μιὰ θεόρατη σκάλα ποὺ ἔφτανε ὡς τὸν οὐρανό, ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀγγέλους ποὺ ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν ψέλλοντας τὸ «δόξα ἐν ὑψίστοις.........»

Οἱ τσοπᾶνοι τρομαγμένοι καὶ αὐτοὶ ἔτρεξαν νὰ ἰδοῦν τί συμβαίνει. Τὸ θαῦμα εἶχε γίνει.

Ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ γεννήθηκε καὶ ἡ φύσις ἀγάλλεται. Ὅλοι ἔννοιωσαν τὴν γέννησιν τοῦ θείου βρέφους καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῶα ἔσκυβαν καὶ χάϊδευαν τὸν μικρὸ βασιλέα.

Ἂς πέσωμε καὶ μεῖς στὰ γόνατα καὶ εὐλαβικὰ ἂς ὑμνήσωμεν καὶ δοξάσωμεν τὴν γέννησίν του.

Χριστὸς λοιπὸν γεννᾶται ὅλοι δοξάσατε.

ΒΑΣ. Δ. ΜΗΤΡΟΓΩΓΟΣ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

Σ' ἕνα φτωχὸ σπιτάκι τῆς Ναζαρέτ, στὶς 8 Σεπτέμβρη ἦλθες στὸν κόσμο Παρθένα Μαρία. Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς σου ὁ Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα σὲ ἔταξαν στὸ Θεό, στὸν οἶκο τοῦ ὁποίου παρέμεινες ἐπὶ δώδεκα χρόνια. Μεγάλωσες κι' ἤσουν ἡ μεγαλύτερη καὶ σεμνότερη κοπέλλα τοῦ τόπου σου, ἤσουν στολισμένη μὲ ὑπέροχες καὶ μοναδικὲς ἀρετές. Τί κι' ἂν ζοῦσες στὸ διεφθαρμένο περιβάλλον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης; Σὺ ἔμεινες ἁγνή, πάναγνη κόρη, κόρη τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν ἔδινες σημασία στὰ ἐγκόσμια, καθισμένη στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ σου, ἀνάμεσα στὰ μυρωμένα λουλούδια, μοναδικὸ καὶ ὡραιότατο λουλοῦδι, πότε ἀφοσιώνόσουν στὴν μελέτη τῆς Π. Διαθήκης ἢ πότε ὕφαινες τὸ παραπέτασμα τῶν ἁγιωτάτων ἁγίων, ἢ ἄλλοτε πάλι, κρατώντας τὴ ρόκα, ἔγνεθες μὲ τὰ κρινόλευκα χέρια σου. Ὥσπου μιὰ μέρα σοῦ ἦλθε τὸ ἀνεπάντεχο μήνυμα. Ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ λέγει σὲ Σέ, τὸ «Χαῖρε κεχαριτωμένη εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξ!» Ἔμεινες ἔκθαμβη, ταράχθηκε ἡ ἁγνὴ ψυχή σου γιὰ τὸν ἀσπασμὸ αὐτὸ καὶ ἀποκρίνεσε μὲ ταπείνωση «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου γενοιτόμοι κατὰ τὸ ρῆμα σου». Καὶ φέρεις στὸ φῶς, τὸ φῶς τοῦ κόσμου Παρθένα μου, ποῦ; μήπως σὲ κανένα παλάτι; ὄχι! Μέσα σὲ μιὰ σπηλιὰ μιὰ κρύα νύχτα τοῦ Δεκέμβρη, χωρὶς καμία πολυτέλεια. Ἡ μητρικὴ στοργή σου ὑπῆρξε τόσο μεγάλη. Σὰ δίκοπο μαχαῖρι σοῦ ἔσκισε τὴν καρδιὰ ἡ προφητεία τοῦ Συμεών, εἶναι ἡ μόνη μητέρα ποὺ πόνεσε τόσο πολὺ γιὰ τὸ παιδί της, καμμιὰ ἄλλη δὲν μάτωσε τόσο πολὺ ἡ καρδιά της καὶ δὲν ἔκλαψε ὅσο Σὺ γλυκειὰ μητέρα τοῦ Θεοῦ ποὺ ὁραματιζόσουν τὶς εὐεργεσίες τοῦ παιδιοῦ Σου, βλέποντάς το σὰν ἕνα κοινὸ κακοῦργο, σταυρωμένο πάνω στὸ σταυρό. Καὶ ἐν τούτοις Σὺ ἡ τόσο πονεμένη, παρηγορεῖς τὶς ἄλλες μητέρες, δίνεις σ' αὐτὲς κουράγιο κι' ὑπομονή. Περνοῦν τὰ χρόνια καὶ φθάνει ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀνέλθης στὰ οὐράνια σκηνώματα, στρατιὲς ἀγγέλων Σὲ περιμένουν, μιὰ μελῳδικὴ φωνὴ ἀκούγεται «Ἄρατε τὰς πύλας», ἀνοίγουν οἱ πύλες, γιὰ νὰ εἰσέλθης Σὺ ἡ βασίλισσα τῶν Οὐρανῶν καὶ νὰ καθήσης πλάϊ στὸν Ὕψιστο. Γλυκειὰ Παρθένα, Σὺ ποὺ εἶσαι ἡ προστάτις τῶν ἁγνῶν ψυχῶν, Μαρία εὐλογημένη, τί λόγια μπορῶ νὰ βρῶ γιὰ νὰ σὲ ὑπολογίσω; Σὺ ποὺ εἶσαι ὁ ἰδεώδης τύπος γυναίκας ὅλων τῶν αἰώνων, βασίλισσα τοῦ πόνου καὶ τῆς στοργῆς, ἐκλεκτὴ τῶν ἐκλεκτῶν, ποὺ ἀνακουφίζεις κάθε ἀνθρώπινο πόνο, πῶς μπορῶ νὰ σοῦ ἐκφράσω τὴν ἀπέραντη εὐγνωμοσύνη μου; Σὺ ποὺ μᾶς ὕψωσες ἐμᾶς τὶς γυναῖκες, ἀπὸ τὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο ποὺ βρισκόμασταν, Σὺ ποὺ δίνεις κάθε παρηγοριὰ καὶ ἀνακούφιση στὶς κουρασμένες ψυχές, Σὺ ποὺ εἶσαι ἡ εὐλίμενη ἀκτή, κοντὰ στὴν ὁποία θὰ ἀράξη, κάθε πλοῖο τσακισμένο ἀπὸ τὰ πελώρια κύματα τῆς ζωῆς, πῶς νὰ ὑμνήσω τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά Σου; Ὢ! μυρίπνοον ἄνθος τοῦ παραδείσου, Κεχαριτωμένη Μαρία, Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν, ποὺ βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα, ποὺ μὲ τὸ γάλα τοῦ κόρφου Σου βρεφουργεῖται ὁ Ἄναρχος, τί νὰ σοῦ προσφέρω; Οἱ θρησκευτικοὶ ποιηταὶ καὶ ὑμνογράφοι τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, ψάχνουν γιὰ χάρη Σου, ἀνάμεσα στὰ πιὸ ἀξετίμητα στολίδια τῆς λυρικῆς κοσμηματαποθήκης τῶν Ὀρφικῶν. Σοῦ βγάζουν ἀπ' ἐκεῖ τὸ πιὸ ἀκριβὸ μαργαριτάρι γιὰ τὸ στέμμα Σου, Σὲ λένε «ρόδον τὸ μυστικόν»! Δέσποινα τοῦ κόσμου, ἂς ὡραΐζουμε τὴν ψυχή μας ἀπὸ τὸ πνεῦμα σου, ἂς σπουδάσομε ὅλες σὲ Σέ, τὸν μοναδικὸ καὶ ἰδανικὸ τύπο τῆς γυναίκας, γίνε Σὺ ὁ ὁδηγός μας καὶ σύντροφός μας, καὶ ἂς ἀκολουθήσωμε τὰ φωτεινὰ ἀχνάρια, τὰ ὁποῖα πρώτη Ἐσὺ ἐχάραξες, Ὑπεραγία Θεοτόκε, γιὰ νὰ εἴμαστε ἄξιες νὰ φέρωμε τὸ ὄνομα «Χριστιανές».

ΒΑΝΑ Χ. ΓΚΙΖΑ
Ἄρτα

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ὁ Χριστὸς γεννᾶται, γεννᾶται ὁ γλυκὸς Ναζωραῖος ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς, ὁ γεμᾶτος ἀγάπη γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος, γεμᾶτος ἀγάπη γιὰ τὸ μεγάλο του αὐτὸ ποίμνιο ποὺ τόσες φορὲς τὸν πλήγωσε μὲ τὸ ἄπρεπό του φέρσιμο, μὲ τὶς κακές του πράξεις, κι ὅμως ἐκεῖνος αὐτὸ τὸ βράδυ τὰ ἔχει ξεχάσει ὅλα καὶ ἕνα μόνο ζητεῖ: τὴν ἐπάνοδό του στὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς τὴν ἀναγέννησι τῆς νεκρῆς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίες τῆς ψυχῆς του.

Κι οἱ καμπάνες γκλὰν—γκλὰν ἀντήχησαν καὶ θύμησαν στοὺς Χριστιανοὺς τὸ καθῆκον τους. Τοὺς θύμησαν πὼς εἶναι Χριστούγεννα· Ναὶ Χριστούγεννα· σὰν σήμερα γεννήθηκε ὁ Ἰησοῦς ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Ἄθελα ἡ μνήμη τους πέταξε στὴ ζωὴ Ἐκείνου. Τὸν εἶδαν μὲ τὰ μάτια τῆς φαντασίας τους, νήπιο, ἄνδρα, ἐπάνω στὸν Σταυρό, τὸν εἶδαν ἀναστημένον. Στὴν ψυχή τους ἔνοιωσαν παράξενα, ἀπερίγραπτα συναισθήματα. Ἄκουσαν τὴν θεία λειτουργία καὶ ὅμως ὁ νοῦς τους ἔτρεχε στὸ θεῖο βρέφος. Τίποτα δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς ἀποσπάση ἀπὸ τὸν ἐσωτερικό τους κόσμο, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἐξωτερικός τους κόσμος τοὺς ὑποσχόταν ζωηρὲς συγκινήσεις. Καὶ αὐτὸ γιατὶ πουθενὰ ἀλλοῦ δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ βροῦν γαλήνη, παρὰ μόνον σ' αὐτόν.

Τὸ ἤξεραν, τὸ γνώριζαν οἱ Χριστιανοὶ πὼς ἡ ζωὴ εἶναι ἕνας μεγάλος ὠκεανὸς ποὺ ποτὲ δὲν εἶναι ἥσυχος, γαλήνιος μὰ πάντα φουρτουνιασμένος. Καὶ στὴν ἄγρια τρικυμία λοιπὸν τῆς ζωῆς πάντα ζητοῦσαν νὰ βροῦν ἕνα ἥσυχο, γαλήνιο λιμανάκι νὰ ἀράξουν μακρυὰ ἀπὸ τὸν φουρτουνιασμένο, πολυτάραχο ὠκεανό. Καὶ νάτο τὸ λιμανάκι τὸ εὕρισκαν τώρα. Μὰ ἄραγε μποροῦσε νὰ πλευρίση ἐκεῖ τὸ πλοῖο τους, ἢ ὁ μοχθηρὸς ἄνεμος τῆς γῆς θὰ τὸ παρέσυρε σὲ νέες περιπέτειες; Στιγμές, στιγμὲς νόμισαν πὼς θὰ μποροῦσαν νὰ πλευρίσουν στὸ ἥσυχο λιμανάκι αὐτοὶ οἱ εὐσεβεῖς πολυβασανισμένοι ἄνθρωποι. Μὰ ὅμως ὁ ἄνεμος φύσηξε ὁ συνάνθρωπός μας ποὺ ἀπὸ καιρὸ εἴμαστε μεγαλωμένοι πέρασε δίπλα μας καὶ ἐμεῖς τοῦ ἀρνηθήκαμε τὰ «χρόνια πολλά». Ἀπομακρυνθήκαμε λοιπὸν πολὺ ἀπὸ τὸ λιμάνι αὐτὸ ποὺ εἴτε πλούσιος εἶσαι, εἴτε φτωχὸς γι' ν' ἀράξης στὸν μικρό του κόλπο ποὺ λέγεται εὐτυχία πρέπει νὰ εἶσαι πλημμυρισμένος ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸν κάθε συνάνθρωπό σου καὶ ἡ ψυχή σου νὰ εἶναι ἁγνὴ σὰν καθαρὸ κερί.

Γκλὰν - γκλὰν ἀντήχησε ξανὰ ἡ καμπάνα μοῦ φάνηκε πὼς ἔλεγε ἀγάπη. Ναὶ τὸ ἔνοιωθαν αὐτὸ ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἔπρεπε νὰ ὑπῆρχε μεγάλη ἀγάπη στὴν ψυχή τους γιὰ νὰ γιορτάσουν χαρούμενα Χριστούγεννα. Καταλάβαινα πὼς ἔπρεπε σήμερα, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θείου Βρέφους νὰ βροῦν καὶ νὰ πατήσουν τὸ ἥσυχο λιμανάκι. Ὅποιος κατώρθωνε νὰ τὸ βρῆ καὶ νὰ ἀράξη στὸν μικρό του κόλπο, θὰ περνοῦσε πραγματικὰ ἀξέχαστα Χριστούγεννα.

ΕΛΕΝΗ Δ. ΚΑΖΑΜΙΑ
Τάξις Στ΄ Εὐαγγελικὴ Σχολὴ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ὤ Χριστιανοί ! Χριστούγεννα
ἠχοῦνε οἱ καμπάνες
τρεχάτε εἰς τὴν ἐκκλησιὰ
γέροι παιδιὰ καὶ μάνες

Τρεχᾶτε νὰ γιορτάσουμε
τρεχᾶτε νὰ χαροῦμε
τὴν ταπεινὴ τοῦ Ἰησοῦ
τὴν ΓΕΝΝΗΣΗ νὰ δοῦμε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΥΛΑΚΗΣ

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὸ διάβασμα

Ἀγαπητά μου παιδιά.

Ἄρχισαν κι' οἱ μανοῦλες νὰ μοῦ στέλνουν γράμματα καὶ νὰ μοῦ ζητοῦν συμβουλὲς γιὰ τὶς ἀταξίες σας. Θέλετε νὰ διαβάσετε ἕνα; Ἀκοῦστε το.

«Γιαγιὰ Καντιανή, μιὰ ποὺ ἔχεις τὴν καλωσύνη νὰ συμβουλεύῃς τὰ παιδιά μας, κάμε μου τὴ χάρη νὰ δώσῃς μιὰ καλὴ συμβουλὴ καὶ στὸν προκομμένο τὸ γιό μου, τὸ Λευτεράκη. Νὰ παρατήσῃ τὸ πολὺ διάβασμα καὶ νὰ κάμῃ καὶ τίποτε ἄλλο. Θὰ παραξενευτῆς ποὺ μιὰ μανούλα παραπονιέται πὼς τὸ παιδί της διαβάζει πολὺ κι' ἴσως νὰ μὲ νομίσῃς παράξενη καὶ γκρινιάρα. Μά, δυστυχῶς δὲν πρόκειται γιὰ τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Αὐτά, ὁ μοναχογιός μου, τὰ φορτώνει στὸν κόκορα ἢ καλλίτερα στὴν τελευταία μισὴ ὥρα, πρὶν φύγῃ γιὰ τὸ σχολεῖο, Ἔτσι, τὰ γραφτά του, ποὺ γίνονται ὅλα βιαστικά, εἶναι γεμάτα μουτζοῦρες, κι' ὅσο γιὰ τὸ μάθημα, σκαλίζει σὰν τὴν κότα καὶ ξεδιαλύνει μερικὰ νοήματα καὶ τὰ λέει. Μάθημα δηλαδὴ τῆς κακῆς ὥρας!

Θὰ μοῦ πῆς, τί κάνει τὸν ἄλλον καιρό. Λοιπόν, θὰ σοῦ δώσω τὴν εἰκόνα τοῦ Λευτεράκη. Θὰ σοῦ τὸν φωτογραφήσω σὲ διάφορες στάσεις.

Π ρ ώ τ η   π ό ζ α. Ξαπλωμένος στὸ πάτωμα, μὲ τὰ πόδια τὸ ἕνα στὴν ἀνατολὴ καὶ τὸ ἄλλο στὴ δύση, διαβάζει Ὀδύσσεια, Μικρὸ πλοίαρχο, ἢ Σεβὰχ Θαλασσινό!

Δ ε υ τ έ ρ α   π ό ζ α: Εἶναι ἡ ὥρα, τοῦ φαγητοῦ. Τρώει βιαστικός, καί, γιὰ νὰ μὴ χάνῃ τὸν καιρό του, ἔχει ἀνοιχτὰ στὰ γόνατά του τὰ παραμύθια τοῦ Ἄντερσεν ποὺ τὰ γράμματά τους δὲ διακρίνονται πιὰ ἀπὸ τὶς λαδιές.

Τ ρ ί τ η   Π ό ζ α: Κάθεται στὸ γραφεῖο κι' ἔχει ἀκουμπήσει τὰ μάγουλά του πάνω στὰ δυό του χέρια. Ἄξαφνα, σκάζει στὰ γέλια, σὰν τρελλός. Τί ἔπαθε; Ἁπλούστατα διάβαζε τὶς ψευτιὲς τοῦ βαρώνου Μινχάουζεν!

Θέλετε νὰ σᾶς δώσω κι' ἄλλες εἰκόνες; Νομίζω πὼς τὶς μαντεύετε. Πέστε μου τί νὰ κάμω; Νὰ πιάσω ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία, νὰ τὰ ρίξω στὴ φωτιά; νὰ τὸν ἀναγκάσω ἔτσι νὰ κοιτάξῃ καὶ τὰ μαθήματά του; Γράψτε μου, περιμένω τὴ συμβουλή σας!»

Τὴ συμβουλή μου τὴν ἔδωκα καλά μου παιδιὰ κι' ἂν ἀρέσῃ στὶς μητέρες, ποὺ βασανίζονται ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ ἐλάττωμα τῶν παιδιῶν τους, ἂς τὴν ἀκολουθήσουν κι' ἐκεῖνες. Μὰ πρῶτα ἀπ' ὅλους νὰ τὴν ἀκούσετε, ἐσεῖς μικροί μου φίλοι.

—Ὄχι νὰ μὴ ρίξετε στὴ φωτιὰ τὰ βιβλία, γιατὶ ὅλα αὐτά, καθὼς καὶ τὰ παιδικὰ περιοδικά, εἶναι πολύτιμα, γιὰ τὴ μόρφωσή σας. Μὰ νὰ βάλετε πρόγραμμα στὴ μελέτη σας καὶ στὸ διάβασμά σας. Μόλις φᾶτε καὶ ξεκουραστῆτε λίγο, ἀρχίζετε καὶ τελειώνετε τὸ γράψιμο καὶ τὸ διάβασμα τοῦ σχολείου. Ἑτοιμάσετε μάλιστα καὶ τὴ σάκκα σας γιὰ τὴν ἄλλη μέρα. Ποιὸς μπορεῖ, ὕστερα ἀπ' αὐτό, νὰ σᾶς μαλώσῃ γιὰ διάβασμα; Ὅταν ἔχετε κάμει τὸ καθῆκον σας, μπορεῖτε νὰ παίξετε μὲ τοὺς ἥρωες τῶν καλῶν βιβλίων. Ὄχι βέβαια σ' αὐτὲς τὶς πόζες, ποὺ μοῦ περιγράφει ἡ κυρία, γιατὶ καὶ τὰ βιβλία καταστρέφετε καὶ τὴν ὑγεία σας. Ὄμορφα ὄμορφα, στὸ γραφεῖο σας, ἢ στὸν κῆπο στὸν ἥλιο, καὶ στὸν ἀέρα τὸν καθαρό.

Σύμφωνοι λοιπόν, Λευτεράκη, ἂνα δὲ θέλῃς νὰ σοῦ κλείσουν στὰ μπαοῦλα τὰ παιδικά σου βιβλία ἢ τὸ χειρότερο νὰ σοῦ τὰ ρίξουν, μέσα στὸ θυμό τους, κάτω ἀπ' τὸ καζάνι τῆς μπουγάδας.

Μὲ ἀγάπη

Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

ἡ Φάτνη

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ζοῦσαν σὲ μιὰ σπηλιὰ κάτι ζῶα. Δύο βόδια, τρία ἄλογα καὶ πέντε κατσίκες. Ἦταν ὁ σταῦλος τους ἡ φυσικὴ αὐτὴ σπηλιὰ ποὺ ἦταν θεόχτιστη, γιατὶ χέρι ἀνθρώπου δὲν εἶχε φτιάσῃ τίποτα ἐξὸν ἀπὸ τὴ Φάτνη ποὺ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἄχερα καὶ σανὸ γιὰ τὴν ταγὴ τῶν ζώων...

Μὰ ἐκείνη τὴν ἡμέρα τὰ ζῶα εἶχαν μεγάλο θέμα γιὰ ὁμιλίες καὶ γιὰ νὰ ξεδώσουν μιὰ καὶ τὰ ἀφεντικά τους οὔτε τὰ ἐνόχλησαν γιὰ νά, τὰ πᾶνε γιὰ τὸ ὄργωμα ἢ γιὰ νὰ κουβαλήσουν φορτώματα ξύλων καὶ σπόρο στὰ χωράφια.

—Πολὺς κόσμος ἔρχεται στὸ χωριό μας εἶπε τὸ ἄλογο, ποὺ τὸ ἔλεγαν Σβέλτο. Σήμερα ἄκουσα τὸ ἀφεντικὸ πὼς περιμένουν πολὺ κόσμο γιατὶ λέει θὰ τοὺς γράψουν σὲ κάτι χαρτιὰ γιὰ νὰ μετρήσουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ βροῦν πόσοι ζοῦν σ' αὐτὸ τὸν τόπο...

—Κι' ἐγὼ κάτι ἄκουσα εἶπε τὸ βόδι ποὺ τὸ ἔλεγαν Φαραώ... Μὰ καὶ εἶδα καὶ κάτι ξένους ποὺ περνοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά μας. Καὶ μάλιστα ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὁ γεροντότερος, ἔλεγε πὼς θὰ πρέπει νὰ βιαστοῦν γιατὶ θὰ ἦταν δύσκολο νὰ βροῦν σπίτι νὰ περάσουν τὴν νύχτα αὐτὴ μὲ τὸ τσουχτερο κρύο.

—Καὶ δὲν ξέρω ποῦ θὰ κοιμηθῆ ἀπόψε αὐτὸς ὁ κόσμος εἶπε ἡ γελάδα ποὺ τὴν ἔλεγαν Περσεφόνη..

Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ τὰ ζῶα σταμάτησαν τὴ φλυαρία τους γιατὶ μιὰ παρέα ἀπὸ ἀνθρώπους μπῆκαν μέσα στὴ Σπηλιά.

Ὁ ἕνας ἦταν γνωστὸς στὰ ζῶα τοῦ σταύλου. Οἱ ἄλλοι ὅμως δυό, ἕνας ἄντρας καὶ μιὰ γυναῖκα τοὺς ἦταν ἄγνωστοι.

—Τί γλυκειὰ γυναῖκα εἶπε τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ἄλογα. Ὅλη ἡ καλωσύνη της εἶναι ζωγραφισμένη μέσα στὰ μάτια της καὶ στὸ χαμόγελό της...

—Πραγματικά, εἶπε ὁ Φαραώ. Τόσα χρόνια ποὺ ζῶ στὸν τόπο αὐτὸ δὲν εἶδα τόσο καλωσυνεμένη γυναῖκα...

Μὰ τὰ ζῶα σώπασαν γιατὶ τὴν ἴδια στιγμὴ μίλησαν οἱ ἄνθρωποι.

—Νὰ ἐδῶ μέσα θὰ περάσετε τὴ νύχτα σας, εἶπε ὁ ντόπιος στοὺς ξένους. Μιὰ βραδυὰ εἶναι. Αὔριο ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ νὰ βρεθῆ καμμιὰ γωνιὰ σὲ σπίτι γιὰ σᾶς.

Ὁ ξένος πῆγε νὰ διαμαρτυρηθῆ καὶ χάλασε τὰ μοῦτρα του.

Μὰ ἡ γυναῖκα εἶπε μὲ μιὰ γλυκειὰ φωνή, ἁπαλὴ ποὺ νόμιζες πὼς ἔβγαινε ἀπὸ θεὸ στόμα...

—Ἂς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, Ἰωσήφ. Θὰ μείνουμε ἐδῶ. Ὅπου καὶ νὰ πᾶμε ὁ Θεὸς θὰ εἶναι μαζί μας.

—Ὡραία παρέα θὰ ἔχουμε εἶπε εἰρωνικὰ ὁ Φαραώ.

Μὰ τὰ ἄλλα ζῶα τοῦ σταύλου τὸν ἀντίσκοψαν...

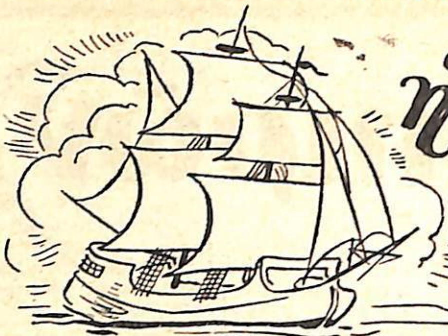
—Ἴσα - ἴσα τοῦ εἶπαν τὰ ἄλλα ζῶα. Σήμερα γίνεται στὴ σπηλιά μας μεγάλη τιμή...

Καὶ τὰ ζῶα ρίχτηκαν στὴ Φάτνη... Ἦταν ἡ ὥρα γιὰ φαγητό... Μὰ σὲ λίγο τί θαῦμα!.. Ἕνα παράξενο φῶς γέμισε τὴ σπηλιὰ καὶ τὰ ζῶα μὲ κάποια ἔκπληξη εἶδαν τὴ γυναῖκα νὰ βαστάει ἕνα βρέφος ποὺ μόλις γεννήθηκε ἀπὸ τὴν ἴδια.. Καὶ μέσα στὸ φῶς εἶδαν ν' ἀνοίγῃ ἡ σπηλιά τους κι' ἀπὸ τὰ οὐράνια νὰ βγαίνουν ἀγγελούδια ποὺ τραγουδοῦσαν τόσο γλυκά...

Ἡ Μάννα ἀπόθεσε τὸ παιδὶ μέσα στὴ φάτνη. Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ τρεῖς γέροι μπῆκαν μέσα στὴ σπη-

(συνέχεια στὴ σελίδα 665)

ἡ ΘΕΙΑ ΜΥΓΔΑΛΙΤΣΑ

Τὸ διήγημα αὐτὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μωραϊτίδη δημοσιεύτηκε γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τὸν τίτλο «Τὸ ὄνειρο τῶν Χριστουγέννων». Ἀναδημοσιεύτηκε σὲ συλλογὴ ἀπὸ διηγήματα καὶ μεταφρασμένο στὰ γερμανικὰ δημοσιεύτηκε σὲ γερμανικὸ περιοδικό.

Στὴν ἀρχὴ ὁ μεγάλος Ἕλληνας διηγηματογράφος μιλάει γιὰ τὸ Κάστρο, τὴν ἀρχαία κώμη τῆς Σκιάθου, κτισμένη πάνω σὲ μεγάλο καὶ ὑψηλὸ βράχο. Ἐκεῖ τώρα—τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀναφέρεται τὸ διήγημά μας τσοπάνηδες κάνουν τὸ χειμαδιό τους:

. . . .

—Δὲν θὰ μᾶς ἔρθη κανένας παπᾶς, φώναξε μέσα στὴν ἐρημιὰ ἐκείνη κάποιος τσοπάνος, καθὼς προσπαθοῦσε ν' ἀνάψει φωτιὰ μπροστὰ στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ ἐρημωμένου χωριοῦ. Στὴ δουλειά του αὐτὴ τὸν βοηθοῦσε κι' ἕνα παιδὶ ποὺ σέρνοντας τὴ βαρειὰ κάπα του προσπαθοῦσε νὰ μαζέψη φρύγανα καὶ ξύλα ἀπὸ τὰ γκρεμισμένα σπίτια!

—Ἀκόμα νὰ δοῦμε, ἀκούστηκε ἄλλη φωνὴ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ μιὰ ἄλλη κάπα, πλαγιασμένη κοντὰ στὴ φωτιά. Μποροῦσε κανεὶς ν' ἀπατηθῆ, νομίζοντας πὼς ἡ πρώτη φωνὴ καὶ ἡ δεύτερη ἦταν τοῦ ἰδίου προσώπου! Τόσο ἔμοιαζε ἡ προφορὰ καὶ ὁ ὀξὺς τόνος τῆς ὁμιλίας.

Τώρα πιὰ τὸ κρύο ἔρχεται τσουχτερὸ ἀπὸ τὰ χιονισμένα βουνὰ καὶ ξεπαγιάζει ὅλα τὰ ζωντανά. Ὁ Ἥλιος ἔχει βασιλέψει καὶ σιγὰ-σιγὰ ὅλη ἡ φύση βυθίζεται σὲ μιὰ φοβερὴ μαυρίλα, ποὺ τὴν ἔκανε φοβερώτερη ἡ ἐρημιά. Ἡ φωτιὰ εἶχε ἀνάψει γιὰ καλά!

—Δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ μάθουμε γιὰ τὸ καράβι εἶπε ἡ μιὰ πλαγιασμένη κάπα!

—Ἐγώ, νὰ σοῦ πῶ, φοβήθηκα, εἶπε ὁ ἄλλος τσοπάνος. Ἔφερνε γύρω στὸ Κάστρο σὰ νάθελε νὰ βγάλη ἔξω ἀνθρώπους.

—Ἦταν ἀπὸ τὴ μπουνάτσα. Δὲν ἐδούλευαν καλὰ τὰ πανιά!

—Μπέε, μπέε, ἀκούστηκαν, διακόπτοντας τὴν ὁμιλία ὀξεῖαι φωναί!

Καὶ ἔφτασε τρέχοντας τὸ παιδὶ κρατώντας στὴν ἀγκαλιά του δυὸ μικρὰ κατσικάκια, ποὺ μόλις εἶχαν γεννηθῆ.

—Γέννησε κι' ἡ Ψαρή, εἶπε μὲ χαρὰ τὸ παιδί, καὶ ἄφησε τὰ δυὸ κατσίκια καθὼς ἦταν ἀκόμη βρεγμένα ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τῆς γίδας, κοντὰ στὴ φωτιά! Κι' αὐτὰ παίζανε καὶ τὰ μαῦρα ματάκια τους κοίταζαν πότε τὴ μιὰ κάπα καὶ πότε τὴν ἄλλη, ὅλα αὐτὰ ποὺ θὰ ἦταν ἡ συντροφιὰ τῆς ὀρεινῆς τους ζωῆς. Καὶ κουνοῦσαν τὰ αὐτιά τους κοντὰ στὴ φωτιά!

—Θὰ φᾶμε, θὰ φᾶμε πρωτογαλιὰ αὔριο Χριστούγεννα, ἔλεγε μᾶλλον τραγουδιστὰ τὸ παιδὶ ἀπὸ τὴ χαρά του!

Καὶ γιὰ νὰ δείξη μεγαλύτερη τὴ χαρά του, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ζωνάρι του τὴ μικρὴ φλογέρα, τοποθέτησε τὰ τσαρούχια του κοντὰ στὴν ἀνθρακιὰ καὶ ἄρχισε νὰ παίζη θωπεύοντας κάπου-κάπου καὶ τὰ νεογέννητα κατσίκια.

—Αὐτὸ θὰ γίνη κοκκίνης, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε! Αὐτὸ τὸ ἄλλο θὰ γίνη ψαρί. Ἔμοιασε τῆς μάννας του!

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μικρὴ διακοπὴ ξαναφλυαροῦσε:

—Μωρέ, ἡ παλιογίδα ἡ ἄλλη! Νὰ μὴ θέλη νὰ γεννήση ἀκόμα! Μὰ ποῦ θὰ μοῦ πάη κι' αὐτή! Θέλει καὶ δὲ θέλει θὰ γεννήση ἡ στραβόγιδα!

Καὶ ἀνοίγοντας κάθε τόσο τὸ στόμα του ἔβγαζε τὶς συνηθισμένες στοὺς τσοπάνους κραυγές!

—Ἄ, θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ στραβαραπίνα· καὶ ξαναφώναξε ὅπως κάνουν οἱ τσοπάνοι ὅταν θέλουν νὰ συνάξουν τὰ γίδια, ποὺ ἔχουν σκορπίσει μέσα στὸ δάσος!

—Καλὰ κάμαμε, ἔλεγε μόνος του, συνεχίζοντας τὴ φλυαρία του! καὶ ἐκάμαμε τὸ χειμαδιὸ στὸ Κάστρο. Δὲν μᾶς ψόφησε κανένα πρᾶμα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς εἶναι κομμάτι ζόρι. Σακατεύεται κανεὶς μέσα στὰ κατσάβραχα νὰ κουβαλάη ἐλιὲς κι' ἄλλα κλοριὰ νὰ τρῶνε οἱ παλιόγιδες.

—Μπέε, μπέε, ἔκαμαν ξανὰ σὰν σὲ πολύφωνο χορὸ τὰ δυὸ κατσικάκια!

Τὸ τσοπανόσκυλο γαύγισε, καὶ μὲ τὸ γαύγισμά του κάλυψε τὶς φωνὲς τῶν ἄλλων ζώων.

Ἡ θεία Μυγδαλίτσα μὲ τὸ φανάρι στὸ χέρι...

Ἀπὸ τὴ φωτιὰ κοντὰ φαινόταν μέρος ἀπὸ τὸ πέλαγος.

—Νά το ἀκόμα τὸ καράβι, εἶπε ξαφνικὰ καθὼς ἀνασηκωνόταν ἕνας ἀπὸ τοὺς τσοπάνους. Τοὔδωκε στὰ πρίμα.

Ἀληθινά, μικρὸ κομψὸ βρίκι μὲ δυὸ ἱστοὺς τραβοῦσε πρὸς τὸ Νοτιᾶ ,χωρὶς νὰ ἀπομακρύνεται πολὺ ἀπὸ τὶς ἀκτὲς τοῦ νησιοῦ. Τὰ πανιά του φαίνονταν ἄσπρα καθὼς ἦταν. Ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ χάνονταν στὸ σκοτάδι.

—Μὰ πῶς βολτάριζε δῶ πέρα τόση ὥρα; Εἶχε ἀπὸ τὸ ἀπομεσήμερο τόση ὥρα στὸ Κάστρο! Τὸ ἔβλεπα τόση ὥρα ἀπὸ τὸ ρουμάνι!

—Μά, σοῦ εἶπα, ἀπὸ τὴν μπουνάτσα! Τὸ ξούργιασαν τὰ ρέμματα. Ἦταν γιὰ κάτω!

—Ἔτσι ἄδειο γιὰ κάτω;

—Ὄχι, ἀφέντη, διάκοψε τὸ παιδί, ποὺ πρόσεξε τὴ κουβέντα ποὺ γινόταν, καθὼς ἔπλενε σὲ μιὰ μεγάλη χύτρα τὰ ἐντόσθια μιᾶς κατσίκας, ποὺ λίγο πρωτήτερα τὴν εἶχαν σφάξει. Μαζὺ μὲ τὰ ἐντόσθια ἔπλενε καὶ τὴ γδαρμένη κεφαλὴ τοῦ σφαχτοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπαιρναν τὸ Χριστουγεννιάτικο κολατσιό τους!

—Ὄχι, εἶπε, καθὼς θέρμαινε μὲ χαχουλητὰ τὰ ξεπαγιασμένα καὶ ὑγρὰ χέρια του! Ἔλεγα νὰ σᾶς τὸ κρύψω! Ἀλλὰ θὰ σᾶς τὸ πῶ. Τί, δά! Χριστούγεννα ξημερώνουν! Καὶ εἶναι ἁμαρτία νὰ λέη κανεὶς ψέμματα τέτοια χρονιάρα μέρα! Νά! βλέπετε αὐτὸ τὸ τάλλαρο;

Καὶ καθὼς ἄφηνε τὰ ἐντόσθια μέσα στὴ χύτρα, ἔχωσε τὸ χέρι του στὴ βαρειὰ κάπα του ἔβγαλε ἕνα Ἀμερικάνικο δολλάριο ποὺ μπροστὰ στὴ φωτιὰ ἔλαμπε ὁλόκληρο!

Τὰ μάτια τῶν δυὸ τσοπάνηδων ἄστραψαν πιότερο ἀπὸ τὸ δολλάριο! Ἀνακάθησαν κουκουλωμένοι μὲ τὶς κάπες τους καὶ βομβάρδιζαν μὲ τὶς ματιές τους τὸ ὀγκῶδες ἀσημένιο νόμισμα.

—Τί εἶναι βρέ; εἴπανε καὶ οἱ δυὸ μαζὶ καὶ ἔκαναν μιὰ κίνηση σὰ νὰ ἤθελαν νὰ ρουφήξουν τὸ δολλάριο. Καὶ ἔσμιξαν τὰ χείλη τους ποὺ μαζὶ μὲ τὰ μουστάκια τους ἔμοιαζε μὲ ρύγχος ἄγριου ζώου.

Νά, ἔλεγε ὁ μικρός, καθὼς ἀπομακρυνόταν μὲ τὸ νόμισμα στὸ χέρι μέχρις ὅτου τὸ ἔκρυψε στὸν κόρφο του.

Καὶ διηγήθηκε:

—Τὸ βράδυ ἤμουνα κάτω στὴν ἄμμο γιὰ κανένα χταπόδι. Εἶδα τὸ καράβι. Εἶπα, καράβι εἶναι. Ἀλλὰ ὕστερα εἶδα νὰ βγαίνει μιὰ βάρκα ὄξω. Τοῦτο νὰ σοῦ πῶ, μὲ τρόμαξε. Καὶ ἅμα ἡ βάρκα μὲ πλησίασε στὴν ἄμμο ἐγὼ ἔκαμα κατὰ τὴ ράχη. Νά! Χτυποῦσε ἡ καρδιά μου.

Μπέε, μπέε, διάκοψαν τὰ δυὸ κατσίκια μὲ ἀρκετὴ γλυκύτητα. Καὶ καθὼς σηκώθηκαν ἔκαναν ἕνα εἶδος γυμναστικῆς στὰ πόδια τους, καὶ καμποὐρωναν τὴ ράχη τους σὰ νὰ ἤθελαν κοντὰ στὴ φωτιὰ νὰ μεγαλώσουν μονομιᾶς.

—Σωπᾶτε, σωπᾶτε, τὰ καμάρωσε καὶ τὰ χάϊδεψε τὸ παιδὶ καὶ ἐξακολούθησε τὴ διήγησή του.

—Δυὸ ἄνθρωποι βγῆκαν ἔξω, κι' ἐγὼ χώθηκα σ' ἕνα σχοῖνο. —Παιδί, παιδί, μοῦ φωνάζουν, μὰ ἐγὼ κάνω πὼς δὲν ἀκούω. Παιδί! Νά! Καὶ μοῦ δείχνανε τὸ τάλλαρο. Ἐγὼ ὅσο ἄκουα τὶς φωνές, τόσο χωνόμουν πάρα μέσα στὸ σχοῖνο. Ποῦ λογάριζα ἐγὼ τάλλαρο ξετάλλαρο; Νάααα! φόβο! —Παιδί, παιδί, πάλι ἀκούω. Πές μας δὲν κατοικοῦν ἐδῶ στὸ χωριὸ ἄνθρωποι; Ποῦ; Ἐδῶ στὸ Κάστρο; εἶπα μέσα ἀπὸ τὸ σχοῖνο. Ὄχι ἡ χώρα εἶναι κάτω.

—Ποῦ; ἔλεγαν πάλι οἱ ξένοι. —Νὰ ἀπὸ κεῖ κάτω, εἶπα στὸ τέλος ἄφοβα. Ἔβγαλα τὸ χέρι μου μέσα ἀπὸ τὸ σχοῖνο καὶ τοὺς ἔδειξα τὸ μέρος τῆς χώρας. —Εὐχαριστοῦμε μοῦ 'παν κι' ἔφυγαν ἀφοῦ μοῦ ἄφησαν κάτω στὴν ἄμμο σὲ μιὰ πέτρα αὐτὸ τὸ τάλλαρο.

Καὶ τὸ βρόντησε λίγο στὴν τσέπη του τὸ παιδί. Καὶ ξακολούθησε τὴ δουλειά του στὴ χύτρα.

—Θὰ ἦταν ξένο καράβι καὶ δὲν ἤξερε, εἶπε βγάζονας συμπέρασμα ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς τσοπάνους.

—Τί καπετάνιος εἶναι αὐτὸς καὶ νὰ μὴν ξέρει, εἶπε ὁ ἄλλος, ποῦ εἶναι ἡ χώρα! Τὸ Κάστρο τὸ ἄφησαν ἐδῶ καὶ δέκα πέντε χρόνια. Δὲν τόμαθε αὐτός; Δὲν τὰ γράφουν αὐτὰ τὰ πράματα;

Τώρα πιὰ τὸ σκοτάδι ἁπλωνόταν παντοῦ. Ἡ νύχτα ἦταν χωρὶς φεγγάρι. Ἕνα ξεροβόρι ἐπικρατοῦσε καὶ οὔτε μιὰ κουκουβάγια, οὔτε ἄλλο νυχτοπούλι ἀκουγόταν τὴν παγερὴ αὐτὴ νύχτα τῆς παραμονῆς. Μόνον οἱ παράξενοι κροταλισμοὶ τῶν ξερῶν φύλλων ποὺ ἐκαίοντο διέκοπταν τὴν σιγαλιὰ τῶν ἐρειπίων τοῦ Κάστρου.

—Τοῦ κάκου, περιμένουμε, εἶπε μὲ ἕνα χασμουρητό. Παπᾶς δὲν θάρθη. Ὁ Χριστὸς θὰ μείνη ἀλειτούργητος. Φοβᾶται τὸ χιόνι ὁ παπᾶς. Ἀπὸ τὴ χρονιὰ ποὺ ἦλθε καὶ τὸν ἔκλεισε τὸ χιόνι, ἔκοψαν τὴ γιορτή. Οὔτε κανένας ἄλλος ἄνθρωπος ἦλθε. Οὔτε ἡ θεία Μυγδαλίτσα. Καὶ δὲν ἔχουμε καὶ λίγο λάδι νὰ ἀνάψουμε τὰ καντήλια. Ἐγὼ λέω νὰ κοιμηθοῦμε κομμάτι ὥσπου νὰ βράση τὸ φαΐ. Ἐσὺ μικρὲ νὰ κάμης ἕνα καλὸ τζουρβᾶ. Θὰ φᾶμε τὰ μεσάνυχτα. Χριστούγεννα τὰ λένε αὐτά. Τί λὲς Κουτσογεώργη;

Ἀλλὰ ὁ Κουτσογεώργης εἶχε κιόλας ἀποκοιμηθῆ κάτω ἀπὸ ἕνα χοντρὸ παλιὸ πάπλωμα, ποὺ τοῦ εἶχε στείλει ἡ γυναῖκα του σὰν πιὸ θερμὸ ἀπὸ μιὰ ξερὴ κάπα.

—Δὲν ἀκοῦς, Κουτσογεώργη; ξανάπε ὁ τσοπάνος πιὸ δυνατά. Ἐγὼ λέω νὰ κοιμηθοῦμε κομμάτι.

Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν πῆρε καμμιὰ ἀπάντηση.

Καὶ μόνο ἡ χύτρα ἔκανε «χλὰ-χλὰ» καὶ τὰ ἐντόσθια μέσα της χοροπηδοῦσαν καθὼς ἔβραζαν.

Καὶ τὸ παιδὶ ἔκανε πὼς πρόσεχε τὴ χύτρα ποὺ ἔβραζε καὶ ἀπολάμβανε μυρίζοντας τὸ γλυκύτατο ἀχνό της.

—Βρὲ πάγωσες, Κουτσογεώργη, φώναξε πάλι ὁ τσοπάνης. Καὶ κρατᾶς καὶ τὴ λύρα καὶ δὲν παίζεις;

Πραγματικά, ἀπέναντι στὸ τσοπάνο ποὺ μιλοῦσε καὶ κοντὰ στὴ φωτιά, ἀκουμπισμένη σ' ἕνα ξερὸ κορμὸ δέντρου στεκόταν ὄρθια μιὰ κάπα, βαρειά, ψαριὰ μὲ τὴν κουκούλα ἀνεβασμένη σὰ νὰ ζεσταινόταν ἀπὸ κάτω της ἄνθρωπος.

Ἀπὸ τὸ ἕνα μανίκι τῆς κάπας κρεμόταν ἡ λύρα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ δοξάρι.

—Κουτσογεώργη, εἶπε πάλι ὁ τσοπάνος. Κι' ἐπειδὴ ὁ Κουτσογεώργης δὲν ἀπαντοῦσε σηκώθηκε ὁ ἀγαθὸς τσοπάνος καὶ τὸν πλησίασε γιὰ νὰ τὸν τρομάξη.

—Ἄ! κάνει κοντὰ στὴν κάπα.

Μὰ ἡ κάπα ἔμεινε ἀκίνητη. Καὶ ὁ τσοπάνος ἔχωσε μέσα τὸ χέρι γιὰ νὰ τραβήξη τὸ μουστάκι τοῦ φίλου του καὶ ἔτσι νὰ τὸν τρομάξη.

Ἀλλὰ μὲ φρίκη ὀπισθοχώρησε κάνοντας τὸ σταυρό του.

Σκέφτηκε πὼς ἦταν νύχτα τῶν Χριστουγέννων καὶ ὅτι τὴ βραδιὰ ἐκείνη οἱ καλλικάντζαροι, τὰ παράδοξα αὐτὰ ὀργικὰ τοῦ δωδεκαήμερου, ἔρχονται ἀπὸ τὶς ἐρημιὲς γιὰ νὰ καθήσουν λίγες μέρες κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους, κοντὰ στὴ πασχαλινὴ χύτρα τους καὶ στὴν ἀνθρακιὰ τῆς μυρωδάτης ἀπὸ τὸ παστὸ χοιρινὸ κρέας. Ὁ τσοπάνης ζαλισμένος καὶ παραπατώντας ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε:

—Σήκω, παιδί μου, ἦλθε ὁ καλλικάντζαρος. Τοῦ μύρισε τὸ φαΐ. Σήκω νὰ πᾶμε στὴν Ἐκκλησία. Καὶ μὴ μιλήσης γιὰ τὸ Θεό. Σοῦ πῆρε ἀμέσως τὴ φωνή...

—Ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι; εἶπε μὲ ἠρεμία τὸ παιδί.

—Νάτος, ἐκεῖ, μὲ τὴ λύρα του. Ποῦ εἶναι ὁ Κουτσογεώργης;

—Κοιμᾶται ἐκεῖ στὸ χάλασμα κουκουλωμένος.

Μὰ τὸ παιδὶ ξαφνικὰ εἶπε:

—Ἐγὼ θὰ σοῦ δείξω ὅτι δὲν φοβᾶμαι τὰ σκαλικαντζούρια.

Καὶ γιὰ μεγάλη ἔκπληξη τοῦ τσοπάνου πλησίασε, ἔδωσε μιὰ μὲ τὸ ραβδὶ στὴν κάπα καὶ αὐτὴ ἔπεσε κάτω μὲ κρότο.

Καὶ τὸ παιδὶ ἄρχισε νὰ γελάει.

—Παλιόπαιδο, ἔκανε ὁ τσοπάνος, ποὺ κατάλαβε τὸ παιχνίδι ποὺ τοῦ ἔπαιξε τὸ παιδί, ποὺ λίγο πιὸ πρὶν εἶχε στήσει ἐκεῖ τὴν κάπα γιὰ νὰ γελάση μὲ τὸ φόβο τῶν ἄλλων.

Ὄχι! Ἡ Χώρα εἶναι κάτω.

—Μὰ δὲν πρέπει παιδί μου νὰ κάνης τέτοια ἀστεῖα. Ἐμένα μοῦ ἔκοψες τὸ αἷμα.

—Τώρα ὅμως θὰ σὲ κάνω ἐγὼ νὰ διασκεδάσης. Τί θὰ μοῦ δώσης νὰ σοῦ τραγουδήσω ἐγὼ τὰ Χριστούγεννα;

—Μιὰ γαβάθα τζουρβᾶ.

—Μὰ μὲ τὴ λύρα!

—Καὶ μιὰ γαβάθα πρωτογαλιά.

—Καλά.

Ὁ τσοπάνος κατατσακισμένος ἀπὸ τὴν κούραση τῆς ἡμέρας, τὴν κούραση ἀπὸ τὴ σκληρὴ δουλειὰ στὰ ἀπάτητα περάσματα τῶν βουνῶν καὶ τὸν κρύο χειμωνιάτικο καιρό, ξαναξάπλωσε πιὸ κοντὰ τώρα στὴν ἀθρακιὰ καὶ τοῦτο γιατὶ ὅσο προχωροῦσε ἡ νύχτα γινότουν καὶ πιὸ τσουχτερό.

Ὡστόσο, τὸ παιδὶ πῆρε τὴ λύρα του καὶ δοκίμαζε τὶς τρεῖς χορδές της ἀλείφοντάς τες μὲ κερὶ καθὼς καὶ τὴ χορ-

(συνέχεια στὴ σελίδα 664)

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

Ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος πρωταθληταὶ τῆς . . . Ὀρειβασίας

Ἡ κατάκτηση τοῦ Ἔβερεστ ἀπὸ τὸν Χίλλαρυ καὶ τὸν Τέσιγκ — ἐγράψαμε σὲ ἄλλο τεῦχος γι' αὐτὸ — ἔχει προκαλέσει τελευταῖα πολλὲς συζητήσεις σχετικὰ μὲ τὸ ρεκὸρ ἀναρριχήσεως.

Καὶ ἀπὸ τὶς συζητήσεις προέκυψε τὸ ἀπρόοπτο συμπέρασμα ὅτι πρῶτος ρέκορτμαν ἀλπινιστὴς πρέπει νὰ θεωρῆται ὁ . . . Νῶε. Πραγματικὰ στὴν Ἁγία Γραφὴ ἀναφέρεται ὅτι ὁ Νῶε μὲ τὴν κιβωτό του σταμάτησε στὸ ὄρος Ἀραράτ. Τὸ δὲ Ἀραρὰτ ποὺ βρίσκεται στὴν Ἀρμενία ἔχει ὑψόμετρο 5.163 μέτρα.

Οἱ Ἄγγλοι εἰδικοὶ ὡστόσο μέλη τῆς περίφημης λέσχης ἀλπινιστῶν «Ἱμαλάϊαν Κλὰμπ» ἀρνήθηκαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ ρεκὸρ τοῦ . . . Νῶε ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀποδείξεις γιὰ τὸν ἆθλο του.

Ἐξ ἄλλου προσθέτουν μὲ χιοῦμορ ὁ Νῶε ἀνέβηκε στὸ Ἀραρὰτ μὲ τὴν κιβωτό του καὶ ὄχι μὲ τὰ πόδια, ὅπως θὰ ἔπρεπε γιὰ νὰ ἀναγνωρισθῆ τὸ ρεκόρ του.

Οὔτε ὅμως καὶ ὁ ἆθλος τοῦ Μωϋσέως ποὺ δυὸ φορὲς τὴν ἴδια μέρα ἀναρριχήθηκε στὸ ὄρος Σινᾶ (ὑψόμετρο 2.602 μέτρα) συνεκίνησε τοὺς Ἄγγλους ἀλπινιστάς. Μέλη τῆς «Ἱμαλάϊαν Κλὰμπ» καλὰ προπονημένα ἀπεπειράθησαν νὰ ἐπαναλάβουν τὸν ἆθλον τοῦ Μωϋσέως ἀναρριχόμενοι δυὸ φορὲς τὴν ἴδια μέρα στὸ ὄρος Σινᾶ.

Ἐπειδὴ ὅμως ἀπέτυχον ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Μωϋσῆς σκαρφάλωσε πιθανότατα σὲ κανένα ὕψωμα τοῦ ὄρους καὶ ὄχι στὴν κορυφή του.

Οἱ Ἄγγλοι εἰδικοὶ ἀναγνωρίζουν ὡς πρῶτον κάτοχον παγκοσμίου ρεκὸρ ἀναρριχήσεως τὸν . . . Ξενοφῶντα. Γιατὶ εἶναι διαπιστωμένο πὼς κατὰ τὴν περίφημη κάθοδο τῶν Μυρίων τὸ 400 π. Χ. ὁ Ξενοφῶν ἀνέβηκε στὴν καρυφὴ τοῦ Ταύρου ποὺ ἔχει ὑψόμετρο 3.250 μέτρα.

Ὁ Ξενοφῶν λοιπὸν ἦταν ὁ πρῶτος κάτοχος τοῦ παγκοσμίου ρεκὸρ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζη φυσικά.

Τὸ ρεκόρ του κατερρίφθη ἔπειτα ἀπὸ 50 χρόνια ἀπὸ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο ποὺ ἔφθασε μὲ τοὺς ἀξιωματούχους του καὶ πολυαρίθμους ἀχθοφόρους στὴν κορυφὴ «Ἰντοῦ Κοὺλ» σὲ ὕψος 3.350 μέτρα.

Τὸ ρεκὸρ αὐτὸ παρέμεινε ἀκατάρριπτο ἐπὶ 983 χρόνια. Καὶ μόλις τὸ 633 μ. Χ. ὁ Ἰάπων Ἐν Νὸ Σοκοκοῦ ἔφθασε στὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου Φουσιγιάμα σὲ ὕψος 3.780 μέτρων.

Τὸ 1502 ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀζτέκων Μοντεζούμα ἐπεχείρησε μαζὺ μὲ μιὰ μεγάλη συνοδεία νὰ ἀνεβῆ στὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου Ποποκαταπέτλ. Δὲν κατώρθωσεν ὅμως νὰ φθάση στὰ 5.452 μέτρα τῆς κορυφῆς.

Οἱ Ἀζτέκοι νόμισαν τότε πὼς ἡ ἀποτυχία τους ὠφείλετο στοὺς θεοὺς τοῦ βουνοῦ ποὺ δὲν ἐπέτρεπαν νὰ καταπατήση ἄνθρωπος τὰ λημέρια τους.

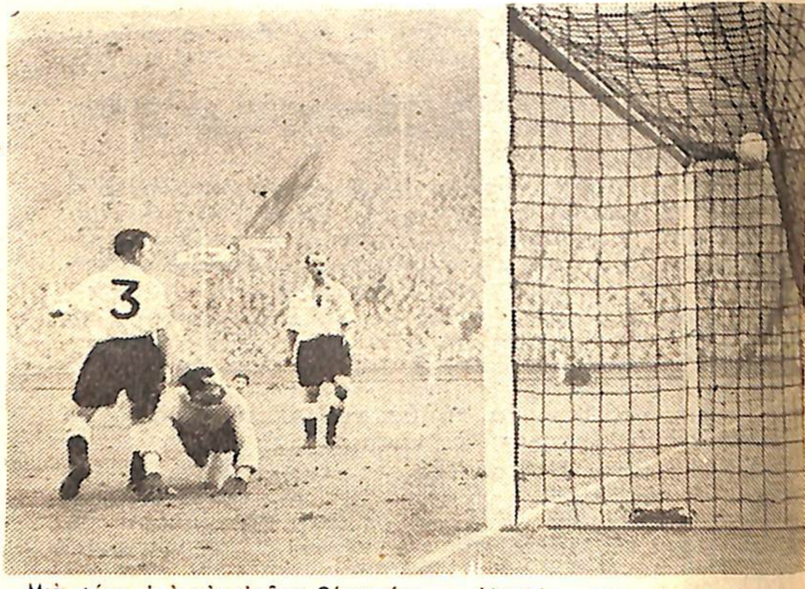
Τὸ 1519 ὁ Κατακτητὴς Φερνάντο Κορτὲζ θέλησε νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν δεισιδαιμονία τῶν ἰθαγενῶν. «Γιὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω τοὺς εἶπε ὅτι οἱ θεοὶ εἶναι φίλοι τῶν Λευκῶν θὰ στείλω τὸν ἀξιωματικό μου Ντιέγκο ντὲ Γκρουὰζ νὰ κουβεντιάση μαζύ τους μέσα στὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου!»

Ἡ ἀποστολὴ ὅμως ἐκείνη ἀπέτυχε μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ζημιωθῆ τρομερὰ τὸ κῦρος τῶν Λευκῶν.

Γιὰ νὰ ἐπανακτήση τὸ κῦρος του ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ προμηθευθῆ θειάφι ποὺ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο «θεράπευε» ὅλες τὶς ἀρρώστειες, ὁ Κορτὲζ ὠργάνωσε τὸ 1523 ἄλλη μιὰ ἀποστολή. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ ἀρχηγός της Φραντζέσκο ντὲ Μοντάνο κατώρθωσε νὰ ὑπερνικήση τὶς ἀφάνταστες δυσκολίες καὶ νὰ φθάση στὴν κορυφὴ τοῦ Ποποκαπέτλ. Ὁ Ντὲ Μοντάνο δεμένος μ' ἕνα σχοινὶ κατέβηκε στὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου καὶ μάζεψε δυὸ καλάθια μὲ θειάφι.

Οἱ Ἄγγλοι ὀρειβάται ἐμφανίσθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1848 μὲ τὴν ἀνάβαση τοῦ ὄρους Γκιντλατεπέτι (ὕψος 5.882 μέτρα), στὸ Μεξικό. Ἀπὸ τότε οἱ Ἄγγλοι καθὼς καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν κατακτήσει τὶς ὑψηλότερες κορυφὲς τοῦ κόσμου.

Χαρακτηριστικὸ ὅμως εἶναι ὅτι ὁ Ὄλυμπος στὸν ὁποῖον ἀνεβοκατέβαιναν καθημερινὰ οἱ θεοὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, κατεκτήθη μόλις τὸ 1913 ἀπὸ τοὺς Ἑλβετοὺς ἀλπινιστὰς Μποβὺ καὶ Μπονασουά.

Μιὰ φάση ἀπὸ τὸν ἀγῶνα Οὐγγαρίας — Ἀγγλίας. Εἶναι ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Οὐγγαρέζοι ἐπιτυγχάνουν τὸ τρίτο τους τέρμα.

-ΟΥΓΓΑΡΙΑ ΑΓΓΛΙΑ 6—3

Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες στὸ Ὀλυμπιακὸ Στάδιο τοῦ Γουέμπλεϋ στὸ Λονδῖνο ἔγινε ὁ μεγαλύτερος ποδοσφαιρικὸς ἀγὼν τοῦ ἔτους. Ἀντιμέτωπα ἦσαν τὰ ἐθνικὰ ποδοσφαιρικὰ συγ-

Ἡ Ἐθνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ὅλοι οἱ παῖκται ἐτιμωρήθησαν ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδίας.

Οἱ συνεργασίες ποὺ πήραμε·

Ἐγκρίνονται καὶ θὰ δημοσιευτοῦν στὸ Χριστουγεννιάτικο καὶ Πρωτοχρονιάτικο φύλλο τὰ ποιήματα: «Χριστὸς Γεννᾶται» (Ν.Ε.Σ.), «Χριστούγεννα» (Σ.Μ.), «Οἱ δυὸ χρόνοι» (Ι.Φ.Χ.), «Ἡ Γέννηση τῆς Ἀγάπης» (Κ.Θ.), «Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ» (Β.Δ.Μ.), «Χριστουγεννιάτικο μήνυμα σὲ κάποιες ψυχές» (Γ.Ι.Τ.), «Εὐτυχισμένα Χριστούγεννα» (Ε.Κ.), «Ὕμνος στὴν Παναγία» (Β.Χ.Γ.),

Ἐγκρίνονται καὶ θὰ δημοσιευθοῦν μόνον ἂν ὑπάρξη χῶρος στὰ Χριστουγενιάτικο καὶ Πρωτοχρονιάτικο φύλλο τά: «Χριστουγεννιάτικη βραδυὰ» (Δ.Δ.Μ.), «Τὰ κάλαντα στὸ χωριό μου» (Α.Μ.), «Ἀντίο παρελθὸν — χαῖρε Μέλλον» (Δ.Δ.Μ.), θὰ ἦταν περίφημο ἂν δὲν εἶχε πολλὰ βασικὰ λάθη. Δὲν στέκει αὐτὸ «τὰ διαμάντια ποὺ τοῦ χάρισε τοῦ κόσμου ἡ πονηρία», οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ φορτώσουμε στὸν παλιὸ χρόνο τόσα κακὰ (ψευτιές, μῖσος καὶ κακία). «Χριστουγεννιάτικη νύχτα» (Ν.Α.), θὰ ἦταν τέλειο, ἄξιο πολὺ καλύτερης τύχης ἂν εἶχε ὑποστῆ περισσότερη ἐπεξεργασία: ἐκεῖνο τὸ «πάει νὰ καθήση σ' ἕνα μέτωπο ποὺ σκύβει καὶ φιλᾶ» εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ ἔξω ἀπὸ κάθε ποιητικὴ ἔξαρση τοῦ γεγονότος. Καὶ ὡστόσο θὰ ἦταν κάτι τὸ σπουδαῖο. «Ἡ Φάτνη» (Ι.Δ.Χ.), χρειάζεται τὸ ποίημα γιὰ νὰ γίνη καλὸ πολὺ διόρθωμα. «Ὅταν» (Δ.Κ.), Ἅμα ἀρχίζεις ἔτσι: «Θεάνθρωπε Χριστέ, Πατὴρ τοῦ κόσμου ὅλου, — ὅταν βρέφος ἤσουνα, ξαπλωμένο στὴ φάτνη τοῦ ἀλόγου» δείχνεις πῶς δὲν πρόσεξες ὅσο χρειάζονταν τὴ σύνθεση τοῦ ποιήματος. «Χριστὸς Γεννᾶται» (Δ.Κ.Κ.), πολὺ καλό... Ἀλλὰ φταίει αὐτὸ ποὺ ἔγινε μεγάλο καὶ ὁ χῶρος ποὺ εἶναι λιγοστός. «Μπρὸς στὴ Φάτνη», ἀρκετὰ καλό. Θὰ ἤθελε ὅμως περισσότερη πρωτοτυπία. Οὔτε στέκει νὰ ὁδηγεῖσαι ἀπὸ τὸ ἀστέρι στὴ φάτνη... «Ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν» (Π.Μ.), πολὺ καλὸ πραγματικὰ σὰν πεζό... «Στὸ Σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ» καλό. Μὰ ὁ χῶρος θὰ τοῦ ἐπιτρέψη νὰ δῆ τὸ φῶς;

Ἐγκρίνονται γιὰ τὴ στήλη «Τὰ παιδιὰ γράφουν» τὰ ποιήματα καὶ πεζογραφήματα: «Πόθος» (Γ.Μ.), «Γαλήνη» (Ν.Σ.Π.), «Ἡ Μητέρα τοῦ Στρατιώτη» (Κ.Δ.), «Χειμώνας» (Δ.Δ.Κ.), «Μαυρίλα» (Π.Μ.), «Χαῖρε ὡραία Ζάκυνθος» (Δ.Γ.), «Πίσω ἀπὸ τ' ἄσπρα βουνὰ» (Καλό), «Προσγείωση» (Μ.Β.) «Κρύο Παγωνιὰ» (Π. Κ.), «Ἕνας ἄνθρωπος» (Π.Ε.), «Κορυδαλὸς» (Π. Μ.) «Χειμώνας στὸ χωριὸ» (Δ.Κ.Κ.).

Θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν στήλην «τὰ παιδιὰ γράφουν» ἂν ὑπάρξη χῶρος τά: «Ἤθελα νὰ δῶ», «Καληνύχτα», «Γιὰ τὴ Γαλανὴ» (Α.Γ.Μ.). Ἤθελα νὰ σοῦ πῶ εἰλικρινὰ : Πιστεύω πὼς θὰ γράψης καλὰ ποιήματα. Προσπάθησε διάβασε, γράφε! «Ποθεῖ ἡ ψυχή μου», «Παντοῦ καὶ πάντα ἡ μορφή του», «Πάντα Χαρωπός», (Ν.Ε.Σ.). Μὰ εἶναι δικά σου; Ποῦ εἶναι τὸ διακριτικό; «Ἡ καλωσύνη» (Ι.Φ.Χ.), πρόσεχε καὶ δούλευε τὸ στίχο σου. «Στὰ νησιά μας» (Δ.Δ.Μ.), «Αὐγινὸ» (Π.Μ.), «Μετάνοια» (Κ.Δ.), «Πονῶ» (Χ), «Ἕνας γάμος στὸ χωριό μου» (Δ.Β.Κ.), πολὺ καλό. Ἴσως ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ θέματος νὰ γινόταν καλλίτερη ἂν ἔγραφες διήγημα βάζοντας «νύφη καὶ γαμπρὸ» καὶ περιγράφοντας τὸ γάμο τους νὰ δώσης ὅλη τὴ λαογραφία ποὺ δίνεις. «Ἡ ἀξία τῆς ἐπιμελείας γιὰ τὴν πρόοδο» (Ο.Δ.Τ.), τὸ βρίσκω περίφημα γραμμένο ὄχι ὅμως ἐξαίρετο γιὰ τὴν στήλη μας. «Ἄδικος πλοῦτος» (Π.Σ.Π.), «Μιὰ φωνὴ ποὺ μὲ τρόμαξε» (πολὺ καλό), «Ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ χωριοῦ» (Φ.Φ.), «Δὲν μπορῶ νὰ βλέπω τὴν πατρίδα μου σκλαβωμένη» (Σ. Π.).

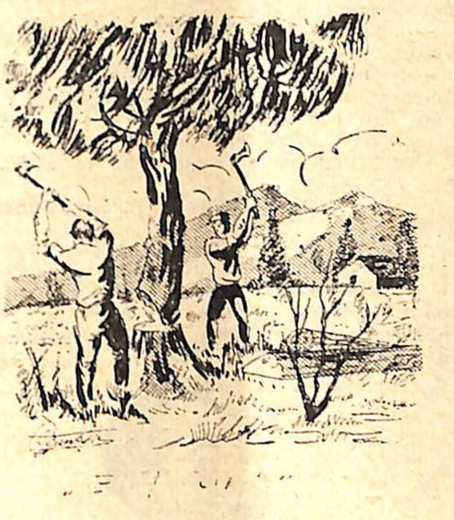
Θὰ δημοσιευθοῦν στὴ στήλη «Γιὰ τὶς κορφὲς τοῦ Παρνασσοῦ» τά: «Ποιητικὰ βράδυα» (Ν.Α.), «Ὕμνος στὴν Ἀρετὴ» (Δ.Α.), «Φωνὴ τοῦ πελάγου» (Κ.Φ.), «Ἁρμονία» (Κ.Θ.), «Νίκη» (Σ.Π.), «Θαλασσοπούλι κι' ὁ θάνατός του» (Ε.Σ.), «Τὰ παιδιὰ στὸν ἀγῶνα» (Γ.Κ.).

Θὰ δημοσιευθοῦν στὴ στήλη «Γιὰ τὶς κορυφὲς τοῦ τοῦ Παρνασσοῦ» ἂν ὑπάρξη χῶρος τά: «Λύτρωση» (Ν.Α.) «Ὁ θάνατος τοῦ Παληκαριοῦ» (Ν.Α.), «Προσευχὴ» (Σ.Π.).

Ἔχω πολλὲς ἀμφιβολίες ἂν εἶναι ἔργα τῶν φίλων μου ποὺ μοῦ τὰ στέλνουν : Θελω νὰ ἔχω τὴν διαβεβαίωσή τους ὅτι εἶναι δικά τους. «Δουλευτάδες» (Η.Ι.). Ὁ νέος ποὺ μοῦ τὸ στέλνει δὲν γράφει τόσο ὡραῖα ποιήματα. Αὐτὸ εἶναι κάτι τὸ ὑπέροχο. Ἀρχίζει ἔτσι: «Δουλευτάδες σκληροὶ στὴ ζωὴ—ὁ Χριστὸς νὰ γεννοῦμε μᾶς θέλει — ἂς βαδίσουμε ὅλοι μ' ὁρμή — γιὰ νὰ φτάσουμε ἐκεῖ ποὖν' ἀγγέλοι». Τὸ θυμᾶται κανείς; «Μιὰ ζωὴ μαρτυρικὴ» (Π.Θ.Μ.). Δὲν εἶναι πολὺ καλὸ τὸ ποίημα. Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ σύγχρονα δημοτικά... «Ἡ προσευχή μου» (Γ.Χ.Μ.), Εἶναι ὁ νέος ποὺ μοῦ τὸ στέλνει μαθητὴς τῆς ΣΤ΄ τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ καὶ ἡ προσευχὴ ἔχει ἔτσι: «Κύριε, ἡ μέρα τελειώνει— Δός μου τὴ βραδυνὴ ξεκούραση — Κύριε σὲ δοξάσαμε στὴν αὐγὴ τῆς ζωῆς — Εἴθε ὁ ἔπαινος σου νὰ εὐλογήση τὴν ἀνάπαυσή μας!» Δὲν σᾶς φαίνεται πὼς εἶναι προσευχὴ ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ λένε στὰ σχολεῖα ἢ στὰς παιδοπόλεις; «Μέλισσα καὶ πεταλούδα» (Ι.Φ.Χ.), Μοῦ φαίνεται πὼς κάτι ἔχω ξαναδιαβάση. Ἂν κάνω λάθος ἂς μοῦ τὸ ξαναστείλη ὁ φίλος μου ποὺ τὸ ἔγραψε. «Ἑσπερινὸς» (Τ.Ν.). Εἶναι τόσο καλὸ ποὺ ἀμφιβάλω. Ἄλλωστε αὐτὸς ποὺ τὸ στέλνει μοῦ ἔχει παίξει κάτι τέτοια παιγνίδια...

Η ΚΡΙΤΙΚΟΣ

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

ΟΙ ΞΥΛΟΚΟΠΟΙ

Τοῦ Δ. Οἰκονόμου

κροτήματα τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας.

Ἐπὶ 30 ὁλόκληρα χρόνια — ἀπὸ τὸ 1923 μέχρι τὸ 1953— ἡ Ἐθνικὴ ὁμὰς τῆς Ἀγγλίας εἶχε ἕνα περίφημο καὶ ἀκατάρριπτο ρεκόρ. Ποτέ της δὲν εἶχε ἡττηθῆ στὴν ἕδρα της, μέσα στὸ Λονδῖνο ἀπὸ ξένη ἐθνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα.

Τὸ τόσον τιμητικὸν ὅμως αὐτὸ ρεκὸρ τῆς τὸ «ἔσπασε» ἡ Ἐθνικὴ Οὐγγαρίας ὅταν στὸν προαναφερθέντα ἀγῶνα τὴν κέρδισε μὲ τέρματα 6—3.

Μὲ τὴν ἧττα τῆς Ἐθνικῆς Ἀγγλίας διελύθη ἕνας θρῦλος. Ὅτι τὸ ἀγγλικὸ ποδόσφαιρο εἶναι τὸ καλύτερο τοῦ κόσμου.

Τὸ βαρὺ δυσκίνητο ἀγγλικὸ παιγνίδι ἡττήθη ἀπὸ τὸ εὐρωπαϊκὸ ποὺ κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι ἡ ταχύτητα καὶ ἡ ἔμπνευση.

Κατωτέρω παραθέτουμε τὸν πίνακα ὅλων τῶν συναντήσεων ποὺ ἔδωσε στὴν ἕδρα της ἡ Ἐθνικὴ Ἀγγλίας ἀπὸ τὸ 1923 μέχρι σήμερα.

1923 Ἀγγλία - Βέλγιον 6—1
1924 Ἀγγλία - Βέλγιον 4—0
1931 Ἀγγλία Ἱσπανία 7—1
1932 Ἀγγλία - Αὐστρία 4—3
1933 Ἀγγλία - Γαλλία 4—1
1934 Ἀγγλία - Ἰταλία 3—2
1935 Ἀγγλία - Γερμανία 3—0
1936 Ἀγγλία - Οὐγγαρία 6-2
1937 Ἀγγλία-Τσεχοσλοβ. 5-4
1938 Ἀγγλία - Νορβηγία 4-0
1938 Ἀγγλία - Εὐρώπη 3—0
1945 Ἀγγλία - Γαλλία 2—2
1946 Ἀγγλία - Βέλγιον 2—0
1946 Ἀγγλία - Ὁλλανδία 8-2
1947 Ἀγγλία - Γαλλία 3—0
1947 Ἀγγλία - Σουηδία 4—2
1948 Ἀγγλία - Ἑλβετία 6—0
1949 Ἀγγλία - Ἰταλία 2—0
1950 Ἀγγλία - Γιουγκοσλ. 2-2
1951 Ἀγγλία - Ἀργεντινὴ 2-1
1951 Ἀγγλία-Πορτογαλία 5-2
1951 Ἀγγλία - Γαλλία 2—2
1951 Ἀγγλία - Αὐστρία 2—2
1952 Ἀγγλία - Βέλγιον 5—0
1953 Ἀγγλία - Εὐρώπη 4—4
1953 Ἀγγλία-Οὐγγαρία 3—6

ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΠΟΝΗΣΘΕ

Θὰ ἀσχοληθοῦμε σήμερα μὲ τὸν δρόμο τῶν 5.000 μ.

Οἱ πνεύμονες καὶ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀθλητῆ ποὺ θὰ ἐπιδοθῆ στὸ ἀγώνισμα αὐτὸ πρέπει νὰ λειτουργοῦν θαυμάσια γιὰ νὰ ἀποφεύγεται τὸ λαχάνιασμα. Γιὰ τὸ ἀγώνισμα αὐτὸ ὅπως καὶ γιὰ ὅλους τοὺς δρόμους ἀντοχῆς ἀπαιτεῖται προπόνηση, ἀρκετῶν μηνῶν ἢ καὶ ἐτῶν ἀκόμη. Ἔτσι ἔπειτα ἀπὸ μιὰ μέτρια ἀρχὴ ὁ Φινλανδὸς ἀθλητὴς Τάϊσκο Μάκι εἶχε ἐργασθῆ ἐπὶ 10 ὁλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ γίνη πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου τὸ 1939.

Πρῶτοι οἱ Φιλλανδοὶ Νοῦρμι καὶ Ριτόλα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ γῦροι τοῦ στίβου κατὰ τὸ ἀγώνισμα τῶν 5.000 μ. πρέπει νὰ γίνωνται μὲ τὴν ἴδια ταχύτητα δηλαδὴ ὁ ρυθμὸς τοῦ Α΄ γύρου πρέπει νὰ διατηρεῖται σχεδὸν ὁ ἴδιος καὶ κατὰ τοὺς ἐπομένους. Ὁ δρομεὺς ὀφείλει νὰ εἶναι εἰς θέσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ τρέχη μὲ ἀρκετὰ γοργὸ ρυθμὸ ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ τερματίζη μὲ ηὐξημένη ταχύτητα, ὅπως ἕνας δρομεὺς ἡμιαντοχῆς.

Γι' αὐτὸ ὡρισμένοι δρομεῖς τῶν 1.500 μέτρων κατορθώνουν —ὅταν ἀναπτύξουν ἀρκετὰ τὴν ἀντοχή τους — νὰ ἐπιτύχουν θαυμάσιες ἐπιδόσεις στὸ δρόμο 5.000 μέτρων.

ΔΡΟΜΟΣ 10.000 ΜΕΤΡΩΝ

Τὰ δέκα χιλιόμετρα ἀποτελοῦν τὸν κλασσικὸ δρόμο ἀντοχῆς καὶ σ' αὐτὸν διαπρέπουν συνήθως οἱ ἀθληταὶ οἱ ὁποῖοι, χωρὶς νὰ εἶναι πολὺ βαρεῖς, εἶναι προικισμένοι μὲ ἀξιόλογη σωματικὴ δύναμη καὶ ἔχουν στὺλ εὐχερές. Γιατὶ τὸ ἀγώνισμα αὐτὸ εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν δρόμος τῆς κανονικότητος καὶ τῆς ἀντοχῆς. Καὶ ὅσο αἱ ἀποστάσεις αὐξάνονται, πέρα ἀπὸ 1.000 μέτρα, οἱ ἀθληταὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι προικισμένοι μόνο μὲ δύναμη, χάνουν ἀναλόγως μέρος τῆς ἀξίας των.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Ἡ ὁμάδα Βερροίας ἔδωσε τοὺς ἑξῆς ἀγῶνες τελευταῖα: Μὲ Κιλκὶς 6—2, 5—3, 4—3, 3—2, 6—0, 1—2. Μὲ Κόνιτσα 6—0, 4—2, 5—2. Μὲ Νάουσα 6—1, 4—1, 3—0. Μὲ Πίνδο 6—4, 5—3, 4—3, 2—1. Μὲ Βίτσι 4—0, 6—0, 4—2, 3—1. Μὲ Καστορία 5—3, 2—4, 6—0, 2—1.

ΣΤΗΝ ΛΕΥΚΑΔΑ: Ὁ Τηλυκράτης νίκησε τὴν Νικόπολη μὲ 4—0.

ΣΤΟΝ ΑΗ - ΔΗΜΗΤΡΗ: Ὁμὰς Ἀναπήρων—Β΄ Ἀτρομήτου 41—23.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Κιλκὶς — Μικτὴ Κάτω συγκροτήματος 5—3.

ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Ἀγῶνες στίβου: 100 μ. Ἰωάννου. Ὕψος, Μίσσιος 1.30. Σφαῖρα. Παλιούρας 13.36. 400 μ. Παλαιολόγου. Μῆκος. Μίσιος 4.83. Δίσκος. Φωτῆς 30.13.

ΣΤΑ ΛΑΓΗΝΑ: Ὁμὰς Λαγηνῶν — Ὁμὰς Λυκόφης 2—1.

ΣΤΟ ΑΝΘΗΡΟ: Δόξα — Ὁμὰς Σπηλαίου 2—1.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Π.Α.Ο. — Πανιώνιος 1—0, Ὁμὰς Βόλου — Ὁμὰς Ἁγίας Ἑλένης 1—1. Καλὴ Παναγιὰ — Ἰωσηφόγλειον 5—2, Μακεδονία — Θράκη 3—1, Ἤπειρος — Μακεδονία 1—0, Καλὴ Παναγιὰ — Ἄη Δημήτρης 3—1, Β΄ Μακεδονίας — Β΄ Θράκης 1—1.

ΣΤΗΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ: Κόκκινη Θύελλα — Ξεφτέρια 8—0, Κόκκινη Θύελλα — Ὁμὰς Ε΄ τάξεως 6—4.

Μπάσκετ - μπώλ: Πράσινοι — Κίτρινοι 29—12, Πράσινοι — Λευκοὶ 29—28, Λευκοὶ — Κίτρινοι 42—30.

ΣΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ: Σὲ ἀγῶνα βόλλεϋ - μπώλ: Ὁμὰς Παλαιμάχων Ὁμὰς Μαθητῶν Γυμνασίου 2—1.

ΣΤΗΝ ΑΡΚΑΣΗ: Ὀλυμπιακὸς— Ἄγκυρα 2—0.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Γ΄ κοινότης — Δ΄ κοινότης 2—1. Γ΄ κοινότης — Β΄ κοινότης 3—0. Β΄ Μακεδονίας — Β΄ Θράκης 1—1.

ΣΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Ὁμὰς Παιδοπόλεως — Ἰωσηφόγλειον 5—3.

Βέρροια — Κιλκὶς 6—4, Βέρροια —Φλώρινα 4—2, Βέρροια — Βίτσι 6—0, Βέρροια — Κόνιτσα 6—4, Βέρροια — Πίνδος 4—0. Βέρροια — Καστοριὰ 6—3, Βέρροια — Μακεδονία 4—4.

ΣΤΟ ΑΝΘΗΡΟ: Δόξα — Ὁμὰς Σπηλαίου 2—1.

ΣΤΟΝ ΑΜΥΓΔΑΛΕΩΝΑ: Δόξα— Ὁμὰς Δάτου 3—1, Δόξα — Ὁμὰς Ζυχοῦ 3—2, Ὁμὰς Κηριῶν 3—2. Δόξα — Β΄ Ἡρακλέους 2—1, Δόξα — Νεάπολις 5—1, Δόξα — Βύρων 1—1.

ΣΤΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟ ΡΟΔΟΥ : Τὰ τελευταῖα παιγνίδια τῆς ὁμάδος Παιδοπόλεως Θεοτόκου Ρόδου εἶχαν τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα: Ἀετὸς — Α΄ Ὁμὰς 3—0, Ἀετὸς — Β΄ Ὁμὰς 12—0, Ἀετὸς — Γ΄ Ὁμὰς 1—0, Ἀετὸς — Δ΄ Ὁμὰς 4—1.

ὑῦ.τοΟΓΟτὴ,,ττ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Τά παιδιά του πλοιάρχου Γκράντ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Τὸ θέαμα ἦταν ἀνατριχιαστικό, γιατὶ κάτω ἀπὸ τὰ βαγόνια ἦταν τὰ σώματα ἐκείνων ποὺ εἶχαν σκοτωθῆ καὶ καίγονταν τώρα ἀπὸ τὴν φωτιά.

Ἐπίσης ἀκούγονταν τὰ βογγητὰ τῶν βαριὰ πληγωμένων. Ὁ Γκλένερβαν, ὁ Παγανέλι, ὁ ταγματάρχης καὶ ὁ Μάνγκλς ποὺ εἶχαν ἀνακατευθῆ μὲ τὸ πλῆθος, ἄκουγαν προσεκτικὰ ὅ,τι λέγονταν.

— Ἡ γέφυρα ἔσπασε! ἔλεγε ὁ ἕνας.

— Δὲν ἔσπασε ἔλεγε κάποιος ἄλλος. Ἁπλούστατα δὲν φρόντισαν νὰ τὴν κλείσουν, καὶ τὸ τραῖνο βρέθηκε στὸ κενό...

— Μὰ τὸ τραῖνο δὲν θὰ περνοῦσε ἂν δὲν ἔπαιρνε σινιάλο ἀπὸ τὸν φύλακα πὼς ἡ γέφυρα ἦταν κλειστή!

— Αὐτὸ εἶναι μυστήριο..

— Καὶ βέβαια εἶναι.

— Ὁ μόνος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ λύση τὸ μυστήριο εἶναι ὁ ὁδηγὸς κι' ὁ θερμαστής του.

— Μὰ αὐτοὶ ἔχουν σκοτωθῆ πρῶτοι.

— Κι' ὁ φύλακας; Ποῦ εἶναι ὁ φύλακας;

— Ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα!

— Κανεὶς δὲν τὸν εἶδε!

Ἀπὸ τὶς κουβέντες τῶν καουμπόϋς, οἱ φίλοι μας πληροφορήθηκαν ἀκόμη, πὼς τὸ δυστύχημα εἶχε γίνει τὴ νύχτα, κατὰ τὶς τρεῖς καὶ τέταρτο. Οἱ σιδηροδρομικοὶ τοῦ τελευταίου βαγονιοῦ, τοῦ μόνου ποὺ εἶχε μείνει στὶς γραμμές, θέλησαν νὰ τηλεγραφήσουν γιὰ βοήθεια, ἀλλὰ ὁ τηλέγραφος ποὺ οἱ στύλοι του εἶχαν ξερριζωθῆ μὲ τὸν ἐκτροχιασμὸ τοῦ τραίνου εἶχε χαλάσει.

Κάποιος πῆγε πεζῆ ὡς τὸ πιὸ κοντινὸ κτῆμα, κι' ἀπὸ ἐκεῖ εἰδοποίησαν στὴν πιὸ κοντινὴ πόλη. Ὁ κυβερνήτης τῆς ἀποικίας, ὁ κ. Μίτσελ, εἶχεν ἔρθει αὐτοπροσώπως νὰ ἐπιβλέψη γιὰ τὴν διάσωση ὅσων ἦταν ζωντανοὶ καὶ γιὰ τὶς ἀνακρίσεις τῆς ἀστυνομίας.

Ἕνα ἀπόσπασμα τῆς ἔφιππης ἀστυνομίας, ἦταν κιόλας ἐκεῖ κι' ἀφοῦ ἔσβυσε τὴν πυρκαϊά, σήκωσε τοὺς πληγωμένους γιὰ νὰ τοὺς στείλουν στὴν πιὸ κοντινὴ πόλη.

Ὁ λόρδος Γκλένερβαν ἔδωσε γνωριμία στὸν κυβερνήτη ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ κουβέντιαζε μὲ τὸν ἀστυνόμο, ἕνα ψηλὸ μελαχροινὸ Ἄγγλο, μὲ ἐνεργητικὸ πρόσωπο.

— Τί φοβερὸ δυστύχημα! εἶπε ὁ Γκλένερβαν.

— Δὲν εἶναι δυστύχημα μυλόρδε!

— Δὲν εἶναι;

— Ὄχι... Πρόκειται γιὰ ἔγκλημα...

Ὁ Γκλένερβαν χωρὶς νὰ πῆ τίποτε κοίταξε τὸν κυβερνήτη ποὺ ἔκανε «ναὶ» μὲ τὸ κεφάλι.

— Μάλιστα μυλόρδε, εἶπε ὁ τελευταῖος. Οἱ ἀνακρίσεις ποὺ κάναμε μᾶς ἔδειξαν αὐτὸ ποὺ λέει ὁ ἀστυνόμος: πὼς πρόκειται γιὰ ἔγκλημα. Τὸ τελευταῖο βαγόνι, τῶν ἀποσκευῶν, λῃστεύθηκε. Οἱ ταξιδιῶτες δέχτηκαν τὴν ἐπίθεση τῶν λῃστῶν ποὺ τοὺς πῆραν ὅ,τι πολύτιμο εἶχαν, χρυσαφικὰ καὶ χρήματα. Ὡς καὶ τοὺς σκοτωμένους λῄστεψαν. Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ φριχτότερα ἐγκλήματα ποὺ ἔγιναν ποτέ.

— Ἦταν πολλοὶ οἱ λῃστές;

— Ἀπ' ὅ,τι μάθαμε, ἀπ' ὅσους σώθηκαν, πέντε ἢ ἕξη.

— Ὥστε δὲν ἔμεινε ἡ γέφυρα ἀνοιχτὴ τυχαῖα....

— Ὄχι... Τὴν ἄφησε ἀνοιχτὴ ὁ φύλακας ποὺ σίγουρα ἦταν συνένοχός του.

— Γιατί σίγουρα;

— Γιατὶ ἐξαφανίστηκε.

Ὁ ἀστυνόμος ὅμως κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Σ' αὐτὸ δὲν συμφωνῶ, κύριε κυβερνῆτα!..

— Στὸ ὅτι ὁ φύλακας ἦταν συνένοχος.

— Ὡστόσο εἶναι ἡ μόνη λογικὴ ἐξήγηση! ἐπέμεινε ὁ κυβερνήτης. Ἐγὼ ἔχω σχηματίσει τὴν πεποίθηση ὅτι αὐτὸ τὸ ἔγκλημα τὸ ἔκαναν ἰθαγενεῖς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ φύλακα. Μόνον ὁ φύλακας ἤξερε τὸν

Ὁ Τολινέ.

πολύπλοκο μηχανισμὸ τῆς γέφυρας, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν κινήσουν ἰθαγενεῖς. Μισὴ ὥρα πρὶν περάσει τὸ τραῖνο, πέρασε ἕνα καΐκι, κι' ἀμέσως μετὰ ἔκλεισε ἡ γέφυρα γιὰ τὸ τραῖνο. Μᾶς τὸ εἶπε ὁ καπετάνιος του. Ἔπειτα τὸ τραῖνο ποτὲ δὲν θὰ ἐπιχειροῦσε νὰ περάση τὴν γέφυρα ἂν δὲν τοῦ ἔκανε σινιάλο μὲ τὸ φανάρι του ὁ φύλακας.

— Ὅλ' αὐτὰ εἶναι λογικά, ἐμένα ὅμως ἐπιτρέψτε μου ν' ἀμφιβάλω... εἶπε ὁ ἀστυνόμος.

— Ὅσοι γλύτωσαν ἀπὸ τὸ δυστύχημα, δὲν μποροῦν νὰ ποῦν ποιοὶ τοὺς ἐπιτέθηκαν; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν.

— Μὲ τὸ πυκνὸ σκοτάδι, τὴν ταραχὴ καὶ τὴν τρομάρα τους δὲν εἶδαν παρὰ σκιές...

— Πάντως ἐσεῖς κύριε ἀστυνόμε νομίζετε πὼς τὸ ἔγκλημα δὲν ἔγινε ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς. Δὲν εἶναι ἔτσι;

— Δὲν τὸ ἔκαναν ἰθαγενεῖς!

— Μὰ τότε ποιοί;

Ὁ ἀστυνόμος δὲν πρόφτασε ν' ἀπαντήση. Δυὸ χωροφύλακες ἦλθαν καὶ τὸν ζήτησαν βιαστικά. Εἶχαν ἀνακαλύψει τὸ σῶμα τοῦ φύλακα τῆς γραμμῆς μ' ἕνα μαχαίρι στὴν καρδιά.

Αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ἀνακάλυψη ἔρριχνε δίκιο στὸν ἀστυνόμο.

— Ὁμολογῶ ὅτι γελάστηκα! εἶπε μὲ τιμιότητα ὁ Μίτσελ. Τὸ ἔγκλημα δὲν ἔγινε ἀπὸ ἀγρίους. Ἔγινε ἀπὸ Εὐρωπαίους. Αὐτοὶ σκότωσαν τὸν φύλακα, ἄνοιξαν τὴν γέφυρα ποὺ εἶχε κλείσει μετὰ τὸ πέρασμα τοῦ καϊκιοῦ, κι' ἔκαναν σινιάλο στὸ τραῖνο νὰ περάση. Εἶναι ἕνα φριχτὸ κακούργημα ποὺ χρειάζεται ἀνελέητη τιμωρία.

— Πρέπει ὅμως νὰ βρῆτε τοὺς ἐνόχους. ἔκανε ἥσυχα ὁ Γκλένερβαν.

— Αὐτὸ νὰ λέγεται. Πιστέψτε με ὅμως μυλόρδε ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τοὺς βροῦμε. Πάντα ἔρχεται ἡ ὥρα τῆς δικαιοσύνης. Κανένα κρῖμα μικρὸ ἢ μεγάλο δὲν μένει ἀτιμώρητο. Θὰ τὸ δῆτε λοιπόν, πὼς καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπαίσιοι κακοῦργοι ποὺ τόσο βαρειὰ ἐγκληματήσαν, θὰ πληρώσουν καὶ μάλιστα ἀκριβά.

— Αὐτοὶ ποὺ ἔκαναν αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, εἶπε, εἶναι ἄνθρωποι ποὺ ξέρουν σὲ τί χρησιμεύει αὐτὸ τὸ πραγματάκι!

Καὶ λέγοντας ἔδειξε ἕνα ζευγάρι «ντάρμπυς», χειροπέδες ποὺ τὶς ἕνωνε μιὰ λεπτὴ ἁλυσσίδα.

— Ἐλπίζω νὰ μὴν ἀργήσω νὰ τοὺς ζυγώσω γιὰ νὰ τοὺς προσφέρω μὲ τὸ χέρι μου αὐτὸ τὸ μικρὸ πρωτοχρονιάτικο δῶρο!

— Μὰ τότε ὑποψιάζεστε...

— Δὲν ὑποψιάζομαι! Εἶμαι βέβαιος πὼς τὸ κακούργημα ἔγινε ἀπὸ «ἀνθρώπους ποὺ ταξιδεύουν χάρισμα».

— Τί! Κατάδικοι; φώναξε ὁ Παγανέλι ποὺ ἤξερε πὼς στὴν Αὐστραλία ὀνομάζουν «ἀνθρώπους ποὺ ταξιδεύουν χάρισμα» τοὺς βαρυποινῖτες ποὺ ταξιδεύουν βέβαια χωρὶς νὰ πληρώνουν, στὰ πλωτὰ κάτεργα.

— Νομίζω πὼς οἱ κατάδικοι δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ μείνουν στὴν ἐπαρχία τῆς Βικτωρίας... εἶπε ὁ Γκλένερβαν.

— Δὲν ἔχουν... ἀλλὰ τὸ παίρνουν... ἔκανε ὁ κυβερνήτης. Ἔννοια σας ὅμως κι' αὐτοὶ ἐδῶ δὲν θ' ἀργήσουν νὰ πᾶνε ἀπ' ὅπου ἦρθαν!

Ὁ κ. Μίτσελ συμφωνοῦσε μὲ τὸν ἀστυνόμο.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ φάνηκε τὸ ἁμάξι ποὺ

πλησίαζε στὴν σιδηροδρομικὴ γραμμὴ κι' ὁ λόρδος ἔτρεξε γιὰ νὰ τοὺς πῆ νὰ λοξοδρομήσουν.

Δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ δοῦν οἱ κυρίες τὸ φριχτὸ ἐκεῖνο θέαμα.

Ὁ Γκλένερβαν ἐξήγησε μὲ λίγα λόγια τί εἶχε συμβῆ, καὶ τὸ καραβάνι συνέχισε τὸ δρόμο του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά.

ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Πραγματικὰ οἱ αὐστραλιανὲς πεδιάδες ἦταν σωστὸς ἐπίγειος παράδεισος.

Τὸ ταξίδι μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους δὲν ἦταν διόλου κουραστικὸ οὔτε μονότονο.

Ὁ Παγανέλι τοὺς ἔδειξε ἕνα μέρος ὅπου οἱ καζουαρίνες, τὰ ὅμορφα λεπτὰ δέντρα, σχημάτιζαν ἕνα τετράγωνο.

— Κοιμητήριο ἰθαγενῶν! εἶπε.

Πράγματι, ἦταν ἕνα νεκροταφεῖο πρωτόγονο, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ οἱ Αὐστραλοὶ συντηροῦν μ' εὐλάβεια, γιατὶ ἡ λατρεία τῶν νεκρῶν εἶναι ἡ βάση τῆς θρησκείας τους.

Οἱ κακόμοιροι οἱ ἰθαγενεῖς θ' ἀναγκάστηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τοὺς τάφους τῶν προγόνων τους, διωγμένοι ἀπὸ τὸ ἄπλωμα τῶν λευκῶν ἀποίκων...

Ὁ Παγανέλι κι' ὁ Ροβέρτος κατὰ τὴν συνήθειά τους κάλπαζαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ καραβανιοῦ.

Κουβέντιαζαν ὅπως πάντα σὰν καλοὶ φίλοι, κι' ὁ ἀγαθὸς σοφὸς ἔκανε ὅτι μποροῦσε γιὰ νὰ μορφώνη κάπως τὸ παιδὶ μὲ τὰ λόγια του καὶ νὰ μὴν πηγαίνη ἐντελῶς χαμένος ὁ καιρός του.

Ὡστόσο ξαφνικὰ σταμάτησαν κι' ἀπὸ τὶς χειρονομίες τους οἱ ἄλλοι κατάλαβαν ὅτι κοίταζαν κάτι πολὺ παράξενο.

Ὅταν πλησίασε τὸ ἁμάξι ἀρκετά, κατάλαβαν κι' οἱ ἄλλοι περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Ἕνας μικρὸς ἰθαγενής, ἕνα ἀγοράκι ὡς ὀχτὼ χρόνων ντυμένος εὐρωπαϊκὰ κοιμόταν βαθειὰ στὸν ἴσκιο ἑνὸς δέντρου.

Ἦταν — καθὼς παρατήρησε ὁ Παγανέλι — τέλειος τύπος αὐστραλιανοῦ: μαλλιὰ σγουρά, δέρμα μελαψό, μύτη μικρή, χοντρὰ χείλια καὶ χέρια δυσανάλογα μακρυά.

Ὅμως ἡ φυσιογνωμία του φαίνονταν ξυπνή, παρ' ὅλο ποὺ κοιμόταν.

— Τὸ καϋμένο τὸ μικρό! Ποιὸς ξέρει πῶς βρέθηκε στὸ δάσος ὁλομόναχο!

— Φαντάζομαι πὼς θάκανε τὸ ταξίδι γιὰ νὰ ἐπισκεφτῆ τὸ κοιμητήριο! εἶπε ἡ λαίδη Ἕλενα. Ἴσως ἐδῶ νὰ εἶναι θαμμένοι τίποτε δικοί του!

— Μὰ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμε ἔτσι μικρὸ καὶ ἀπροστάτευτο ποὺ φαίνεται! φώναξε ὁ Ροβέρτος.

Ὁ μικρὸς ἰθαγενὴς γύρισε πλευρὸ χωρὶς νὰ ξυπνήση. Καὶ τότε εἶδαν ὅλοι μὲ μεγάλη ἔκπληξη μιὰ πινακίδα ποὺ ἦταν στερεωμένη στὴ ράχη του ὅπως οἱ σάκες τῶν μικρῶν μαθητῶν. Κι' αὐτὴ ἡ πινακίδα ἔγραφε ἐγγλέζικα:

Τολινὲ
Νὰ βγῆ στὴν 'τσοῦκα
μὲ τὴν εὐγενῆ φροντίδα τοῦ κ. Τζέφφρις
Σμὶθ. Ἐπιθεωρητοῦ τοῦ τραίνου.

—Τί εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι! φώναξε ὁ Παγανέλι. Δὲν διστάζουν νὰ ἐξαποστείλουν ἕνα παιδὶ μὲ ἐπιγραφὴ στὴ ράχη λὲς κι' εἶναι ταχυδρομικὸ δέμα.

— Τὸ καϋμένο! ἔκανε ἡ πονόψυχη λαίδη. Σίγουρα θὰ βρισκόταν στὸ τραῖνο ποὺ ἐκτροχιάστηκε στὸ Κάμδεν - μπρίτζ. Ἴσως νάχασε καὶ τοὺς δικούς του στὸ δυστύχημα!

— Δὲν φαντάζομαι μυλαίδη. Ἴσια ἴσια ἡ πινακίδα αὐτὴ δείχνει πὼς ταξίδευε μόνο του.

—Ἔχεις δίκηο Τζών, δὲν τὸ σκέφτηκα.

— Ξυπνάει! εἶπε ἡ Μαίρη.

Πράγματι. Τὸ παιδὶ ξύπνησε, ἔτριψε τὰ μάτια του κι' ἀνακάθησε τρομαγμένο, βλέποντας τόσον κόσμο γύρω του.

Ἡ λαίδη Ἕλενα ὅμως τοῦ πῆρε τὸ χέρι καὶ τοῦ χαμογέλασε κι' αὐτὸ φάνηκε νὰ τὸ καθησυχάζη.

— Μιλᾶς ἀγγλικὰ παιδί μου; ρώτησε χαμογελώντας του ἡ ὄμορφη γυναίκα.

— Μάλιστα κυρία! ἀποκρίθηκε τὸ παιδὶ ποὺ εἶχε πάρει θάρρος.

— Πῶς σὲ λένε μικρέ; ρώτησε ὁ Παγανέλι.

— Τολινέ! εἶπε τὸ παιδί.

—Ἄ! Τολινέ! ἔκανε ὁ σοφός. Τολινὲ αὐστραλιανὰ σημαίνει «Φλοῦδα δέντρου» ἂν δὲν κάνω λάθος.

Ὁ Τολινὲ ἔκανε ναὶ μὲ τὸ κεφάλι, φανερὰ εὐχαριστημένος ποὺ κάποιος καταλάβαινε τὴ γλῶσσα του.

— Ποῦθε ἔρχεσαι παιδί μου; ρώτησε ἡ λαίδη.

—Ἀπὸ τὴν Μελβούρνη κυρία.

—Ἤσουν στὸ τραῖνο ποὺ ἐκτροχιάστηκε; ρώτησε ὁ λόρδος.

— Μάλιστα κύριε. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς τῆς Ἁγίας Γραφῆς μ' ἐπροστάτεψε.

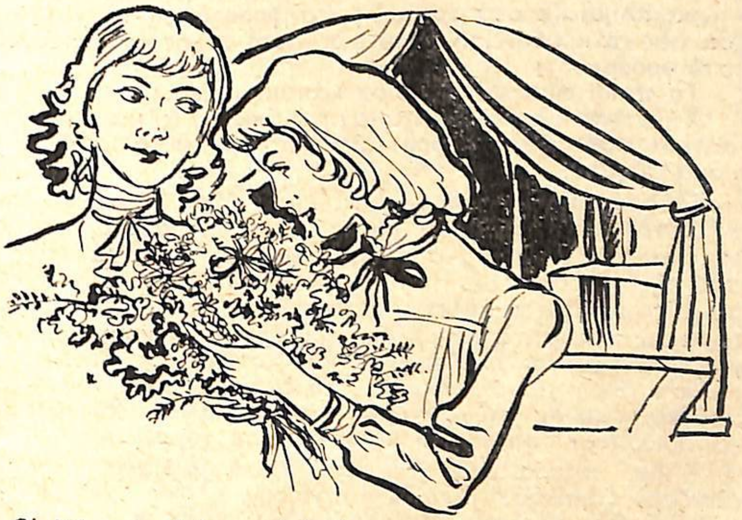
— Ταξιδεύεις μόνος σου;

—Ὁλομόναχος. Ὁ κύριος πάστωρ μὲ εἶχε παραδώσει στὸν κ. Τζέφφρυς Σμίθ. Δυστυχῶς σκοτώθηκε στὸ δυστύχημα.

— Δὲν ἤξερες κανέναν ἄλλον μὲς στὸ τραῖνο;

—Ὄχι, κανέναν! Ὅμως ὁ Θεὸς ποὺ ἀγαπάει τὰ παιδιὰ μὲ προστάτεψε κι' ἐγὼ σώθηκα.

Ὁ Τολινὲ ἔλεγε ὅλα αὐτὰ μ' ἕναν συμπαθητικὸ γλυκὸ τόνο.

Οἱ δυὸ κυρίες βρῆκαν στὸ ἁμάξι τους ἕνα μεγάλο μπουκέτο ἀγριολούλουδα.

Αὐτὴ ἡ μεγάλη θρησκευτικότητα τοῦ παιδιοῦ, δὲν ἦταν δύσκολο νὰ ἐξηγηθῆ. Σίγουρα θἆταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μικροὺς ἰθαγενεῖς ποὺ οἱ ἱεραπόστολοι τοὺς βαφτίζουν καὶ τοὺς ἐκπαιδεύουν.

Οἱ ἤρεμες ἀπαντήσεις του, ἡ πρώιμη σοβαρότητά του, ἡ τάξη ποὺ εἶχε στὸ ντύσιμό του, ἔδειχναν πὼς εἶχε πάρει τὸ δρόμο νὰ γίνη κι' αὐτὸς ἱεραπόστολος. Μὰ τί γύρευε σὲ κείνην τὴν ἐρημιά, μακρυὰ ἀπὸ τὸ Κάμδεν - μπρίτζ; Ἡ λαίδη Ἕλενα τὸν ρώτησε σχετικά.

— Γύριζα στὴν φυλή μου στὸ Πάκλαν, εἶπε. Ἤθελα νὰ ξαναδῶ τὴν οἰκογένειά μου!

— Αὐστραλοὶ εἶναι οἱ δικοί σου;

— Μάλιστα κύριε. Αὐστραλοί.

—Ἔχεις τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου; ρώτησε μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ὁ Ροβέρτος.

— Μάλιστα ἀδερφέ μου, ἔχω! ἀποκρίθηκε ὁ μικρὸς Αὐστραλὸς χαμογελώντας στὸν Ρεβέρτο.

Ὁ Ροβέρτος δὲν μπόρεσε νὰ μὴν τὸν φιλήση, κι' ἔγιναν ἀμέσως φίλοι.

Ὅσο γιὰ τὸν φίλο μας τὸν Παγανέλι, δὲν τοῦ ἄρεσε καὶ τόσο νὰ βλέπη ἕναν ἰθαγενῆ ντυμένον... φράγκικα.

Αὐτὸς ἤθελε τοὺς Αὐστραλέζους νὰ εἶναι μοναχά... χρωματισμένοι.

Ἀπὸ τὸν Τολινὲ ὡστόσο ἔμαθαν κι' ἄλλα γιὰ τὴν ζωή του.

Πῶς σπούδαζε στὸ σχολεῖο ὅπου μάλιστα ἔπαιρνε καὶ καλοὺς βαθμούς. Ἦταν τὸ σχολεῖον τῶν ἱεραποστόλων γιὰ μικροὺς ἰθαγενεῖς.

— Καὶ τί μαθαίνετε σ' αὐτὸ τὸ σχολεῖο; ρώτησε ἡ λαίδη Ἕλενα.

— Διαβάζομε τὴν Ἁγία Γραφὴ καὶ μαθαίνομε μαθηματικά, γεωγραφία...

—Ἄ! Γεωγραφία! φώναξε ξαφνικὰ ἐνθουσιασμένος ὁ Παγανέλι.

— Μάλιστα κύριε, καὶ γεωγραφία. Ἔχω πάρει μάλιστα τὸ πρῶτο βραβεῖο στὶς τελευταῖες ἐξετάσεις γιατὶ ἦρθα πρῶτος μὲ ἄριστα εἴκοσι.

— Μπράβο παιδί μου! Μὰ ἐσὺ εἶσαι ἔξοχο παιδί! Φώναξε ὁ Παγανέλι ποὺ ὁ ἐνθουσιασμός του πιὰ δὲν γνώριζε ὅρια.

— Νὰ καὶ τὸ βραβεῖο μου κύριε! εἶπε ὁ Τολινέ, καὶ τοῦ ἔδειξε ἕνα μαῦρο χρυσόδετο βιβλίο.

Ἦταν μιὰ Ἁγία Γραφή. Στὴν πρώτη σελίδα ἦταν γραμμένο μὲ ὡραῖα καλλιγραφικὰ γράμματα:

«Ἱεραποστολικὸν Σχολεῖον Μελβούρνης. Πρῶτον Βραβεῖον Γεωγραφίας εἰς τὸν μαθητὴν Τολινὲ ἐκ Πάκλαν. Αἰὲν Ἀριστεύειν!»

Ὁ Παγανέλι σχεδὸν πήδησε ἀπὸ τὴν χαρά του!

Ἕνας ἰθαγενής, ἕνας γνήσιος Αὐστραλός, νὰ ἔχη κερδίση τὸ πρῶτο βραβεῖο στὴ γεωγραφία! Αὐτὸ ἦταν κάτι ποὺ ξεπερνοῦσε κάθε προσδοκία!

Φίλησε τὸν Τολινὲ καὶ στὰ δυὸ μάγουλα, καὶ ζήτησε νὰ τὸν ἐξετάση ἀμέσως.

Ὁ μικρὸς ἰθαγενὴς φάνηκε πολὺ ξαφνιασμένος μ' αὐτὰ τὰ δείγματα θαυμασμοῦ τοῦ Παγανέλι καὶ ἡ λαίδη Ἕλενα ἀναγκάστηκε νὰ τοῦ ἐξηγήση πὼς ὁ «κύριος» ἦταν ἕνας διάσημος γεωγράφος.

— Γεωγράφος; εἶπε τὸ παιδὶ ποὺ δὲν φωτίστηκε καθόλου.

— Καθηγητής!

— Καθηγητής;

— Δάσκαλος! ἐπεξήγησε ὁ Παγανέλι.

—Ἄ! Δάσκαλος! εἶπε ὁ Τολινὲ ποὺ θαύμαζε πιὰ τώρα κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του. Ἂν θέλετε κύριε, κάντε μου μερικὲς ἐρωτήσεις στὴ Γεωγραφία!

— Μαθητὴ Τολινέ, σήκω ἀπάνω!

Ὁ Τολινὲ ποὺ ἦταν ὄρθιος δὲν μποροῦσε νὰ σηκωθῆ περισσότερο.

— Μαθητὴ Τολινὲ σὲ πόσα μέρη χωρίζεται ἡ γῆ;

— Σὲ πέντε ὠκεανοὺς καὶ πέντε ἠπείρους: τὴν Ὠκεανία, τὴν Ἀσία, τὴν Ἀφρική, τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Εὐρώπη.

— Πολὺ καλά. Ἂς ποῦμε γιὰ τὴν Ἀσία.

—Ἡ Ἀσία, εἶπε ὁ Τολινὲ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη ἤπειρος. Χωρίζεται στὶς Ἰνδίες, στὴν Κίνα, κλπ. Ὅλ' αὐτὰ ἀνήκουν στὴν Ἀγγλία.

— Αἴ; Τί εἶναι αὐτά;

—Ἡ Ἀσία κύριε, εἶναι ἀγγλικὴ ἀποικία.

— Καὶ ἡ Εὐρώπη;

—Ἡ Εὐρώπη ἀνήκει στοὺς ἄγγλους κι' αὐτή!

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Η ΘΕΙΑ ΜΥΓΔΑΛΙΤΣΑ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 659)

δὴ τοῦ δοξαριοῦ του καὶ ἔστριβε τὶς ἐπάνω χορδιστήριες λαβίδες, ἕνα φῶς φαναριοῦ προχωροῦσε πίσω ἀπὸ τὸ Κάστρο πρὸς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ πυκνὸ δάσος ἀπὸ περνάρια.

Τὸ παιδὶ ποὺ λίγο πιὸ πρὶν ἤθελε νὰ παίξη προκαλῶντας τὸ φόβο τῶν τσοπαναρέων μὲ τὴν ἀδειανὴ ἐκείνη κάπα, ἄρχισε τώρα νὰ τρέμη καὶ νὰ ζαρώνη φοβισμένα. Ντρεπότουν ὅμως νὰ φωνάξη τοὺς τσοπάνους ποὺ κοιμόντουσαν λίγο πιὸ πέρα, ἀφοῦ μάλιστα πρωτύτερα προσποιήθηκε πὼς δὲ φοβᾶται τοὺς καλλικάντζαρους.

Μὰ τὸ φῶς προχωροῦσε γρήγορα πρὸς τὰ κάτω. Πότε χανότουν πίσω ἀπ᾽ τὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς τῶν δέντρων, πότε ξαναφαινότουν πιὸ κόκκινο στὰ ἄδεντρα λιβάδια. Καὶ τώρα πλησίαζε στὸ βραχώδη κατήφορο ὅπου τὰ χαμόκλαδα δὲν τὸ κρύβανε. Καὶ τὸ φῶς αὐτὸ ἐρχότουν κατευθείαν στὸ φρούριο.

Τὸ παιδὶ αἰσθανόταν τώρα κάποια φρίκη.

Σκέφτηκε νὰ μπῆ μέσα στὴν Ἐκκλησιὰ μὰ αὐτὸ τοῦ φάνηκε φοβερότερο, ἀφοῦ μάλιστα, τὰ καντήλια ἦταν ἀκόμα σβηστά.

Τὸ φρονιμώτερο ποὺ εἶχε νὰ κάμη ἦταν νὰ κουκουλωθῆ κι᾽ αὐτὸς στὴν κάπα του, κοντὰ στὸν πατέρα του, ποὺ καὶ αὐτὸ ροχάλιζε σὲ μιὰ ἁρμονία μοναδικὴ μὲ τὸ ἀνακάχλασμα τῆς χύτρας. Τοῦτο καὶ ἔκαμε. Ἀλλὰ ἀπὸ κάποια τρύπα τῆς κάπας του ἔβλεπε μπροστά του καὶ ἄκουε καθαρὰ τώρα τὰ πατήματα ἀνθρώπου ποὺ ἐρχότουν γρήγορα γρήγορα σὰν ἐκεῖνον ποὺ παίρνει τὸν κατήφορο. Ἔτρεμε.

Στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου εἶδε τὸ ἀντιφέγγισμα τοῦ φαναριοῦ καὶ ἄκουσε τὰ γαυγίσματα τοῦ σκύλου κάτω ἀπ᾽ τὸ χειμαδιό. Καὶ ξαφνικὰ τὸ παιδὶ γέλασε χαρούμενα.

—Ἄμ, τόξερα ἐγώ. Τὰ σκυλιὰ σὰ μυριστοῦν σκαλικάντζαρο ζαρώνουν. Καὶ δὲ γαυγίζουν.

Καὶ καθὼς εἶδε μιὰ γριὰ νὰ ζυγώνη:

—Νά! φώναξε.

Ἡ γριὰ τρόμαξε ἀπὸ τὴ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ, παραπάτησε καὶ ἔσπασε τὸ φανάρι της στὸν τοῖχο.

—Καλῶς τηνε τὴ θειά, τὸ Καράβι!

Μὲ τὶς φωνὲς ξύπνησαν καὶ οἱ δυὸ ἄλλοι τσοπάνηδες καὶ
σηκώθηκαν, τρίβοντας τὰ μάτια τους.
σηκώθηκαν, τρίβοντας τὰ μάτια τους.

—Καλῶς τηνε τὴ θειὰ Μυγδαλίτσα, ξαναεῖπε τὸ παιδί,

—Καλῶς τηνε τὴ θειὰ Μυγδαλίτσα, ξαναεῖπε τὸ παιδί,

* * *

Ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα ἦταν χήρα ἴσα μὲ ἑξῆντα χρονῶν.
Παντρεύτηκε μικρὴ καὶ ἀπόχτησε γιὸ κι᾽ ὕστερα ἀπὸ δέκα
χρόνια ἀπόχτησε καὶ θυγατέρα. Ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια εἶχε
πεθάνει ὁ ἄντρας της, γέροντας ψαρᾶς. Πέθανε μὲ τὴν πί-
κρα πὼς ἐξ αἰτίας μιᾶς ἰδιοτροπίας του, ὁ γιός του σὲ ἡ-
λικία εἴκοσι μόλις χρόνων ἀναγκάστηκε νὰ ξενητευτῆ. Καὶ
ἦταν ὅμορφος καὶ καλοκαμωμένος.

Ἔτσι στὰ χρόνια τῆς Ἐπαναστάσεως μπαρκάρισε κρυφὰ σ᾽ ἕνα Ἐγγλέζικο καράβι, ποὺ ἐξ αἰτίας τῆς κακοκαιρίας εἶχε ποδίσει στὸ λιμάνι τους καὶ εἶπε μόνο.

—Ἔχετε γειά. Ὁ Θεὸς δὲ θὰ μ᾽ ἀφήση!

Ἀπὸ τότε ὅμως ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα ἔχασε τὴ μισή της ζωή. Τῆς φάνηκε πὼς γέρασε ἀπότομα... Ἀπὸ τότε πολλὰ εἶδαν τὰ μάτια της. Ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος οἱ κάτοικοι τοῦ Κάστρου ἄφησαν τὸ χωριό τους ποὺ δὲν εἶχε λιμάνι καὶ πῆγαν καὶ ἔχτισαν ἄλλο κοντὰ στὸ γιαλὸ ποὺ εἶχε μεγάλο καὶ ἀσφαλέστατο λιμάνι. Καὶ ζοῦν ἐκεῖ ἴσαμε τώρα. Ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα γέρασε στὸ μεταξὺ πολύ, καὶ περίμενε πάντα τὸ γιό της νὰ ξαναγυρίση. Ὡστόσο τὰ χρόνια περνοῦσαν καὶ δὲν ἔπαιρνε καμμιὰ εἴδηση γιὰ δαῦτον.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ ἀντρός της ἡ λύπη της μεγάλωσε. Καὶ καταλήφθηκε ἀπὸ μιὰ βαρειὰ μελαγχολία. Ἔγινε ὑποχόντρια. Ἂν καὶ δὲν ἐπῆρε ποτέ της γράμμα, ἂν καὶ δὲν ἔμαθε ποτέ της τίποτα γι᾽ αὐτόν, κάτι τῆς ἔλεγε μέσα της πὼς τὸ παιδί της ζῆ καὶ μάλιστα πὼς θὰ ἔλθη. Καὶ θὰ ἔλθη τὰ Χριστούγεννα καπετάνιος...

Κι᾽ ἔκανε λειτουργιὲς στὶς ἐκκλησιές. Καὶ ἄναβε διπλᾶ καὶ τριπλᾶ τὰ καντήλια στὶς Ἅγιες εἰκόνες. Καὶ ἔτρεχε ἀκούραστη κάθε Σάββατο «στὸ χωριό», στὸ παλιὸ τοῦ νησιοῦ χωριό, στὸ φρούριο, γιὰ ν᾽ ἀνάψη τὶς καντῆλες τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὅμορφης ἐκείνης Ἐκκλησιᾶς, τὴν ὁποία τόσο ἀγαποῦσε καὶ σεβότανε. Μόνο στὴν Ἐκκλησία αὐτὴ ἔνοιωθε κάποια ἀνακούφιση. Καὶ μὲ τὴν Ἐκκλησία αὐτὴ εἶχε καὶ ἄλλες πολλὲς ἀναμνήσεις. Ἡ ἐκκλησιὰ αὐτὴ ἦταν ὁ παλιὸς μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ παλιοῦ χωριοῦ τους. Ἐκεῖ στοὺς σκοτεινοὺς χώρους της, κάτω ἀπὸ τὸ ὁλοστρόγγυλο στεφάνι ποὺ βρισκότουν γύρω ἀπὸ τὸν πολυέλαιο ἔκαμε τοὺς γάμους της. Ὁ γιός της, ὁ πολυαγαπημένος, ἐκεῖ ἔμαθε τὰ πρῶτα του γράμματα «ὑπηρετῶντας τὸν Χριστό» ὅπως ἔλεγε ἡ γριά, «κανοναρχῶν καὶ ψάλλων». Ἐκεῖ μέσα τῆς φαινότουν πὼς ἀντηχοῦσε ἀκόμα ἡ φωνή του. Καὶ παρακαλοῦσε ἐκεῖ τὸ Θεὸ νὰ τῆς τὸν φέρει μιὰ φορὰ τὰ Χριστούγεννα.

Μὰ εἶχε καὶ κάτι ποὺ δὲν ἦταν ἀπόλυτα λογικό. Εἶχε τὴν ἰδέα πὼς σὲ κάθε πλοῖο ποὺ ἐρχόταν, θὰ ἦταν κι᾽ ὁ γιός της. Καὶ ὅταν μάθαινε πὼς κάποιο πλοῖο ἔφτανε στὸ λιμάνι ἔτρεχε πρώτη αὐτὴ νὰ περιμένη νὰ βγοῦν οἱ ναῦτες καὶ ὁ πλοίαρχος καὶ καθότουν ἀμίλητη βλέποντας ἀδιάκοπα σὲ μιὰ πέτρα κοντὰ στὴ θάλασσα.

Γιὰ τοῦτο καὶ δὲ γλύτωνε τὶς κοροϊδίες. Καὶ τὰ παιδιὰ ἀκόμα μόλις τὴν ἔβλεπαν τῆς φώναζαν:

—Νὰ ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα τὸ Καράβι...

—Κακορράχετε, ἀπαντοῦσε μορφάζοντας ἡ γριὰ καθὼς προσπαθοῦσε νὰ πῆ τὴ συνηθισμένη βρισιὰ «κακὸ χρόνο νάχετε».

—Δὲν τὴ συμμαζεύεις! ἔλεγαν φιλικὰ στὴ θυγατέρα της οἱ γειτόνισσες.

—Μ᾽ ἀκούει θαρρεῖς! Καὶ κοκκίνιζε ἀπὸ τὴν ντροπή της ἡ κόρη ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ συμμαζέψη τὴ φτωχὴ της μητέρα, ποὺ μὲ τὰ καμώματά της γινότουν ρεζίλι στὸ χωριὸ μέσα.

—Ναί, ἔμπαινε κάποπε κάποτε στὴ μέση ἡ γριά. Ταχειὰ σὰν τὸν δῆτε νὰ ἔρτη καπετάνιος, σᾶς λέω ἐγώ. Ναί! Θὰ μοῦ τὸν γυρεύετε κι᾽ ἐγὼ θὰ σᾶς γυρνῶ τὶς πλάτες καὶ θὰ σᾶς λέω: «Καλὲ δὲν τὶς συμμαζεύετε λιγάκι; Δὲν ἔχω τὸ παιδί μου γιὰ τὰ μοῦτρα σας... Νάτα δά. Ἀρὲ σεῖς, ξέρετε τί εἶναι τὸ παιδί μου; Κλωνάρι. Κλωνάρι τῆς Μυρτιᾶς, παιδὶ τῆς ὀμορφιᾶς!»

Ἐθύμωνε τότε καὶ ἡ κόρη καὶ γινότουν κατακόκκινη ἀπὸ ντροπή.

—Καὶ ποῦ τῶχεις αὐτὸ τὸ παιδί; Μήπως σοῦ ἔστειλε κανένα γράμμα τόσο καιρό; Μήπως ἔμαθες καμμιὰ φορὰ γι᾽ αὐτό; Δὲν συμμαζώνεις τὰ μυαλά σου λιγάκι;

—Ἐσὺ νὰ μαζώξης τὰ λουριά σου λιγάκι, γιατὶ θὰ στὰ μαζώξω ἐγώ.

Οἱ σκηνὲς αὐτὲς ἦταν συχνότατες.

—Μὰ ποῦ παίρνει χαμπάρι πὼς ἔρχονται καράβια, ἀναρωτιώτουν ἡ κόρη. Κάθεται κλεισμένη μέσα, καὶ ἅμα φανῆ κανένα καράβι πρὸς τὸ λιμάνι, νάσου καὶ πετιέται ὄξου. Εἶναι ἕνα θᾶμα αὐτὴ ἡ χριστιανή.

* * *

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα εἶχε σηκωθῆ κακόκεφη. Τὰ εἶχε μὲ τὴν κόρη της, μὲ τὸν ἑαυτό της καὶ μὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ξημέρωναν Χριστούγεννα.

—Κάτι κακὸ θὰ μοῦ συμβῆ ἔλεγε στὴν κόρη της.

Σὲ λίγο ἔμαθε, πὼς ἀποφασίσανε νὰ κάνουν, ὅπως κάθε χρόνο, τὴ γιορτὴ στὸ φρούριο, γιατὶ ἡ ἑορταστικὴ ἐκδρομὴ ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνη χειμῶνα καιρό.

—Τὸ εἶπα ἐγὼ πὼς κάτι κακὸ θὰ μοῦ συμβῆ εἶπε καὶ πάλι στὴ θυγατέρα της, καὶ μελαγχολικὴ παρακολουθοῦσε τὰ κορίτσια τῆς γειτονιᾶς ποὺ κολλωπίζανε τὰ σπίτια τους.

—Τάμαθες; ρωτοῦσε τὴν κόρη της. Δὲν θέλουν νὰ πᾶνε στὸ Χριστό. Δὲν θὰ πάνε. Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω σκοπὸ ν᾽ ἀφήσω σβηστὸ τὸ Χριστὸ ἴσα-ἴσα στὴ γιορτή του. Θὰ πάρω τὸ λαδάκι καὶ τὰ κεράκια καὶ θὰ πάω.

—Δὲν κάθεσαι στὰ αὐγά σου λέω ἐγώ. Ποῦ θὰ πᾶς χειμῶνα καιρο: Κι᾽ ἂν χιονίση; Κι᾽ ἂν κλειστῆς στὸ βράχο χωρὶς ψωμί; Δὲν ἀκοῦς πῶς χαίρεται ὁ κόσμος; Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκουγόταν ὁ τόσο εὐχάριστος κρότος ἀπὸ τὰ ἀμύγδαλα ποὺ ἔσπαζαν καὶ ἀπὸ τὴν κανέλλα ποὺ κοπανοῦσαν . Στὸ γειτονικό τους σπίτι ἑτοίμαζαν ὅλο χαρὰ τὸ χριστουγεννιάτικο γλυκό τους.

Ἡ κόρη χαμήλωνε τὸ κεφάλι της κρύβοντας δυὸ μεγάλα δάκρυα ποὺ κυλοῦσαν στὰ μάγουλά της.

—Σώπα κοπέλλα μου, σώπα, εἶπε τώρα συγκινημένη ἡ

γριά. Ἑτοιμάζουν τὰ γλυκὰ στὴ γειτονιά μας. Καλά. Σὰν αὔριο ἔρθη ὁ καπετάνιος μας τότε θὰ δῇς χοροὺς καὶ χαρές. Θάρθη καὶ ἡ ἀράδα μας.

Καὶ σὰν νὰ ἔχανε τὰ λογικά της πρόσθεσε:

—Νὰ ἐδῶ μέσα στὴν καρδιά μου ἔχω βαθειὰ μιὰν ἐλπίδα. Ὁ Χριστός μας δὲν θὰ μᾶς ἀφήση ὅλο παραπονεμένους.

Στὸ μεταξὺ ἀπὸ τὸ μισάνοιχτο παράθυρο ἔφταναν οἱ φριχτοὶ γρυλισμοὶ τῶν χοίρων ποὺ ἔσφαζαν.

Ἡ κόρη εἶχε κουλουριαστῆ σὲ μιὰ γωνιὰ σὰν κουβάρι. Δὲν μιλοῦσε, μὰ ἔκλαιγε κάτω ἀπὸ τὴ μαύρη μαντήλα της ἡ ὀρφανὴ μοναχοκόρη ἄσπρη καὶ ἁπαλὴ σὰν χλωρὸ τυρί.

—Σφάζουν κρέατα ξαναμίλησε ἡ γριά, σὰν νὰ ὀνειρευόταν. Σφάζουν κοκόρια. Σφάζουν χοίρους. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἔχουν οὔτε ψωμὶ ζεστὸ γιὰ νὰ γιορτάσουν τὰ Χριστούγεννα. Ἔνοια σου ταχειὰ ποὺ θὰ ρθῆ ὁ καπετάνιος θὰ ἔχεις καὶ πετεινοὺς καὶ ὄρνιθες.

Καὶ καθὼς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο εἶδε μιὰ γυναῖκα ποὺ χαρούμενη ἔφερνε ἀπὸ τὸ φοῦρνο μέσα σὲ ὁλοστρόγγυλο ταψὶ τέσσερα ὄμορφα ψωμιὰ τῶν Χριστουγέννων. Τὰ ψωμιὰ ἀνέδιδαν ὁλόζεστη μυρουδιά, ποὺ ἔκανε τὰ μάγουλα τῆς γυναίκας σὰν χρυσοκόκκινα μῆλα.

Συγκινήθηκε καὶ ἡ γριὰ κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Στὸ μεταξὺ τὰ παιδιὰ εἶχαν ἀρχίσει κιόλας νὰ τραγουδοῦν τὰ Χριστούγεννα.

Ἡ γριὰ πῆρε τώρα τὴν ἀπόφασή της. Σήκωσε τὸ καλάθι της ἔβαλε μέσα τὸ δοχεῖο μὲ τὸ λάδι, τὰ κεριὰ καὶ τὰ σπίρτα. Ἔρριξε μέσα κι' ἕνα κομμάτι ξερὸ ψωμί... Πῆρε κι' ἕνα μάλλινο χράμι, ἀκόμα καὶ τὸ μικρό της φανάρι, γιατὶ εἶχε πιὰ νυχτώσει κι' ἔφυγε ἀφοῦ καληνύχτησε τὴν κόρη της. Κι' αὐτὴ ἄρχισε νὰ κλαίῃ τώρα μὲ λυγμοὺς κουβαριασμένη καθὼς ἦταν ἐκεῖ στὴ γωνιὰ χωρὶς φωτιὰ στὴ στιά, χωρὶς ἐλπίδα στὴν καρδιά της.

Ἀλλοίμονο ἀλήθεια στὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν ἔχει οὔτε φωτιὰ στὴν κουζίνα του, οὔτε ἐλπίδα στὴν καρδιά του.

—Σὰν εἶσαι 'νειρεμένη τέτοια ὥρα.

Τοῦτο μόνο ψιθύρισε ἡ κόρη.

⁂

Καὶ ἀληθινὰ πολλὰ τῆς ἔμελλε νὰ πάθη ἀκόμα ἡ θειὰ Μυγδαλίτσα.

Στὴν ἀρχὴ ἀνέβαινε καλὰ μὲ τὸ φανάρι της ἀναμμένο! Κάθε τόσο γύριζε πρὸς τὰ πίσω σὰν νὰ ἤθελε νὰ πάρη τὸν ἀνασασμό της. Ἔβλεπε τὰ φῶτα τῆς χώρας καὶ μπροστά της τὸ λιμάνι Συνάντησε κατόπι πολλοὺς γεωργοὺς ποὺ κατέβαιναν στὴν πόλη γιὰ τὴ μεγάλη γιορτή.

—Ποῦ πᾶς τέτοια ὥρα θεία Μυγδαλίτσα; τῆς εἶπαν.

—Κάτι ἄργησες θειὰ Μυγδαλίτσα, πρόσθεσαν οἱ ἄλλοι.

—Θὰ σὲ πιάσουν τὰ σκαλικαντζούρια, τῆς εἶπε κάποιος τσοπάνος.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο τὴν ἐφόβισε κάπως.

Εἶχε φτάσει πιὰ στὸ πίσω μέρος τοῦ βουνοῦ. Δὲν ἔβλεπε οὔτε τὴν πόλη οὔτε τὸ λιμάνι της. Ἄλλο ἄνθρωπο δὲν συνάντησε. Βρισκόταν στὴν ἀπόκρυμνη πλαγιὰ ὅπου δὲν ἔβλεπε ἀπὸ τὰ πολλὰ δέντρα οὐρανό. Καὶ τὰ παλιὰ καλντερίμια φθαρμένα ἀπὸ τὶς βροχὲς ἐμπόδιζαν σὲ κάθε του βῆμα τὸν ὁδοιπόρο. Σκέφτηκε νὰ γυρίση πίσω. Ἀλλὰ πάλι σκέφτηκε πῶς ν' ἀφήση σβηστὸ τὸ Χριστό; Βρισκόταν τώρα ἐκεῖ ποὺ εἶχαν τὸ ὁρμητήριό τους τὰ φοβερὰ πνεύματα τῶν καλλικαντζάρων. Ἄρχισε νὰ ψιθυρίζει μέσα της τὸ «πιστεύω» καὶ ἐξακολούθησε τὸ δρόμο της.

Ἡ θεία Μυγδαλίτσα δὲν ἔπαθε τίποτε. Σὲ λίγο ἔβλεπε τὶς κατακόκκινες φλόγες ποὺ εἶχαν ἀνάψει οἱ τσοπάνηδες. Καὶ ἀμέσως ἔφτανε κοντά τους.

—Ἡ γριὰ Καράβι ξαναεῖπε τὸ παιδί, καθὼς κρατοῦσε τὴ λύρα του. Καλῶς τηνε τὴ γριὰ Καράβι.

—Κακορράχεις μουρμούρισε ἡ γριά.

—Ἀμ ποῦ εἶναι ὁ παπᾶς θεία Μυγδαλίτσα; ρώτησε ὁ ἕνας τσοπάνος, καθὼς ἀνασκάλευε τὴ φωτιά.

—Θὰ λειτουργήση ἡ θεία Μυγδαλίτσα εἶπε ὁ Κουτσογεώργης καθὼς χασμουριώτουν.

Μὰ ἡ θεία Μυγδαλίτσα χωρὶς νὰ προσέχει στὰ πειράγματα τῶν τσοπάνηδων πλησίασε τὴ φωτιὰ γιὰ νὰ ζεσταθῆ.

—Μεσάνυχτα - Μεσάνυχτα διέκοψε τότε ὁ Κουτσογεώργης μετὰ μιᾶς ὥρας ὁλόκληρης σιωπή. Καὶ κατέβασε τὴν κουκούλα του καὶ παρατηροῦσε τ' ἀστέρια.

—Νὰ ὁ ἀστέρας. Νὰ ὁ μεσονύχτης, εἶπε καὶ ὁ ἄλλος τσοπάνος παρακολουθῶντας τὸν σύντροφό του στὴν πρακτικὴ ἀλλὰ ἀκριβέστατη ἀστρολογία.

ΑΛ. ΜΩΡΑ·Ι·ΤΙΔΗΣ

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ἡ Φάτνη

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 657)

λιὰ καὶ προσκύνησαν τὸ βρέφος...

—Ἄκουσα εἶπε τότε τὸ ἄλογο ποὺ τὸ ἔλεγαν Σβέλτο κάποτε ἕνα παπᾶ ποὺ ἔλεγε πὼς κάποτε θὰ γεννηθῆ ἕνα παιδὶ ποὺ θὰ σώση τὸ λαὸ τοῦ Ἰσραήλ... Δὲν νομίζετε καὶ σεῖς πὼς αὐτὸς εἶναι ὁ Σωτῆρας ποὺ περιμένουν...

Τὸ μωρὸ κοιμώταν ἥσυχο μέσα στὴ φάτνη καὶ στὸ προσωπάκι του πλανιώταν ἕνα χαμόγελο θεϊκό... Καὶ τὰ ζῶα προσπαθοῦσαν μὲ τὰ χνῶτα τους νὰ τὸ ζεστάνουν.. Μ' αὐτὸ σὰ νὰ ἔνοιωθε τὸ καλὸ ποὺ τοῦ ἔκαναν τοὺς χαμογελοῦσε...

Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ κάτι Ἑβραῖοι ποὺ κρατοῦσαν μαχαίρια καὶ μαστίγια μπῆκαν μέσα...

—Γεννήθηκε κανένα παιδὶ ἐδῶ μέσα εἶπε ὁ ἕνας μὲ τὴν τραχειὰ φωνή του...

Μὰ δὲν πῆρε ἀπάντηση.

—Ψάχτε εἶπε καὶ πάλι μὲ βραχνὴ φωνή. Ψάχτε. . .

Τὰ ζῶα ἐκείνη τὴ στιγμὴ ρίχτηκαν στὴ φάτνη, κάνοντας πὼς τρῶνε... Μὰ ἀντὶ νὰ φᾶνε ἅρπαζαν ἄχερα καὶ σκέπαζαν τὸ μωρό...

Σὰν οἱ Ἑβραῖοι ἔφτασαν ἐκεῖ καὶ κοίταξαν δὲν εἶδαν παρὰ τὰ ζῶα νὰ τρῶνε ἥσυχα...

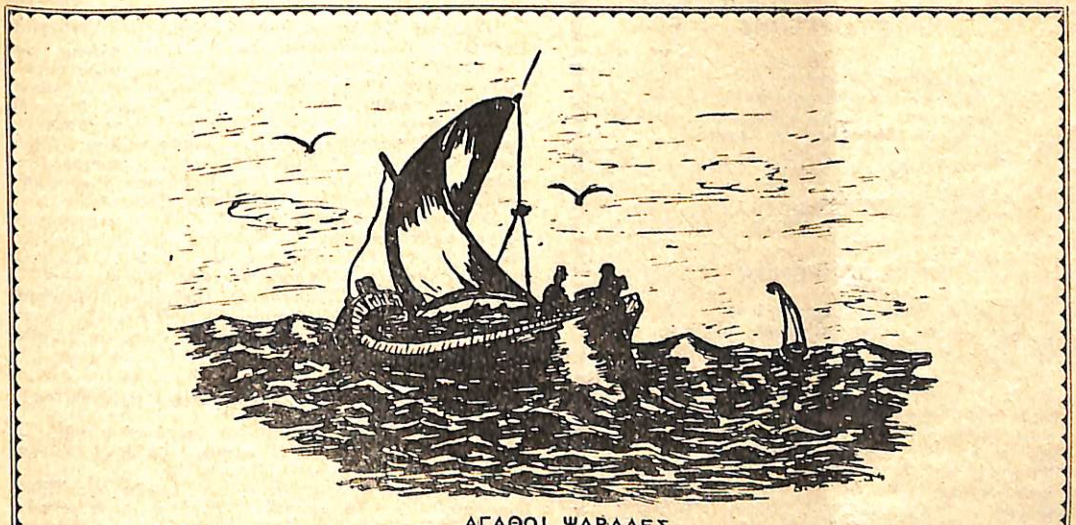
—Ἄδικα χάνουμε τὴν ὥρα μας εἶπε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους. Ἂς ψάξουμε σὲ ἄλλα μέρη. Καὶ ὅπου βρῆτε μωρὸ σκοτῶστε το ἀλύπητα...

Σὲ λίγο τὰ ἴδια τὰ ζῶα ξεσκέπασαν τὸ μωρὸ καὶ κεῖνο τοὺς χαμογελοῦσε :

—Νὰ εἴσαστε εὐλογημένα εἶπε ἡ μητέρα στὰ ζῶα. Ἐσεῖς τὰ ἄλογα νὰ εἴσαστε τὰ πιὸ εὐγενικὰ ἀπὸ τὰ τετράποδα. Καὶ σεῖς βόδια νὰ εἴσαστε τὰ πιὸ ἀγαπημένα καὶ ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Νὰ τὸν βοηθᾶτε στὸ ἔργο του καὶ νὰ τοῦ δίνεται ὅλα τὰ καλὰ ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιθυμήση.

Καὶ ἀπὸ τότε καὶ τὰ ἄλογα καὶ τὰ βόδια εἶναι οἱ πιὸ ἀγαπημένοι σύντροφοι τοῦ ἀγρότου καὶ κάθε σπίτι ὅπου δὲν λείπει τὸ ἄλογο καὶ τὸ βόδι εἶναι σπίτια ποὺ ζοῦν εὐτυχισμένα.

Η ΑΝΕΜΗ

ΑΓΑΘΟΙ ΨΑΡΑΔΕΣ

(Σκίτσο τοῦ Αἰγαιώτη)

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Ἑορταστικὲς συνεργασίες τῶν φίλων μας

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΨΥΧΕΣ

24 τοῦ Δεκέμβρη, Παραμονὴ Χριστουγέννων! Τὸ χιόνι ἔξω ἔπεφτε πυκνὸ - πυκνὸ καὶ ὁ ἀέρας φυσοῦσε μανιασμένα. Οἱ στέγες, οἱ δρόμοι καὶ τὰ προαύλια τῆς μικρῆς πόλης ἄσπρισαν. Τὰ δένδρα λίγισαν ἀπὸ τὸ βάρος του καὶ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ νὰ πέφτη ἥσυχα - ἥσυχα χωρὶς τελειωμό....Μέσα σ' ἕνα χαμόσπιτο μακρυὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας—βρισκόταν φυλακισμένα δύο Ἑλληνόπουλα.

Κάποιο κακὸ χέρι τὰ ἅρπαξε μιὰ μέρα ἀπὸ τὴν φιλόστοργη ἀγκαλιὰ τῆς μανούλας του καὶ τάφερε ἐκεῖ μέσα. Καταραμένο χέρι....

Ἦταν ὅπως εἴπαμε, παραμονὴ Χριστουγέννων. Τὸ σκοτάδι εἶχε πέσει γιὰ καλὰ ἔξω. Ὁ ἀέρας, ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσάη καὶ τὸ χιόνι ἔπεφτε ἀτέλειωτο. Τὰ δυὸ Ἑλληνόπουλα καθόταν κοντὰ στὴν φωτιὰ ποὺ ἄναψαν—χωρὶς νὰ πάρουν τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν φύλακα ἀμίλητα μὲ βουρκωμένα μάτια....Τὸ μεγαλύτερο δὲν βάσταξε. Διέκοψε τὴν σιωπὴ καὶ ρώτησε: Φώτη, ξέρεις ὅτι αὔριο ξημερώνουν Χριστούγεννα;

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ!.. Πόσες τοῦ μηνὸς ἔχομε σήμερα;

—24 τοῦ Δεκέμβρη. —Θεέ μου, κοντεύουμε ἐδῶ μέσα ἕνα χρόνο....Πότε θὰ ξαναγιορτάσουμε ἐμεῖς Χριστούγεννα ἐλεύθερα; — Δὲν μπορῶ Γιώργη.... καὶ ἔπεσε καταγῆς.

—Ἔλα, σήκω μὴν κλαῖς, κάμε κουράγιο. Θάρθουν καὶ γιὰ μᾶς τὰ Χριστούγεννα. Ὁ Χριστούλης γεννήθηκε γιὰ νὰ σώση ὅλο τὸν κόσμο!.... —Σήκω.... Σήκω, νὰ ψάλλωμε καὶ ἐμεῖς τὸ τροπάρι τῶν Χριστουγέννων. Καὶ παίρνοντας τὴν Σύνοψη—ποὺ ἡ μανούλα τοῦ τὴν εἶχε βάλει στὸν κόρφο γιὰ φυλαχτὸ—τὴν ἄνοιξε, καὶ ἄρχισαν νὰ ψέλνουν ὅσα σιγὰ μποροῦσαν τὸ ἅγια τροπάρι:

«Ἡ Γέννησίς σου Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν....» Ἔπειτα γονάτισαν. Σήκωσαν τὰ χέρια καὶ παρακάλεσαν τὸν Χριστούλη ποὺ γεννιόταν αὐτὴ τὴ νύχτα, μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: ΧΡΙΣΤΕ μας κάμε τὴν γλυκειά μας πατρίδα νὰ βγῆ νικήτρια στὸν μεγάλο ἀγῶνα. Κάμε κι' ἐμᾶς τὰ δίστυχα Ἑλληνόπουλα ποὺ βρισκόμαστε μακρυὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, μακρυὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, νὰ ξαναγυρίσωμε πάλι κοντά τους. Ἐδῶ μέσα ποὺ βρισκόμαστε δίνε μας θάρρος γιὰ νὰ μὴν δειλιάσωμε στὸν κίνδυνο ποτέ... Καὶ σηκώθηκαν. Ὁ Φῶτος ρώτησε σιγὰ τὸν Γιώργη: Μᾶς ἄκουσε ὁ Χριστούλης; Καὶ βέβαια μᾶς ἄκουσε Φώτη. Μένε ἥσυχος.

Ὕστε ρα ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦνε δίνοντας θάρρος τὸ ἕνα στὸ ἄλλο.......... Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἕνας ἀλαργινὸς ἦχος μιᾶς κομπάνας ἔφτασε στὰ αὐτιά τους καὶ τοὺς ἔφερε ἀπὸ μακρυὰ—ποιὸς ξέρει, ἀπὸ τὴν πατρίδα τους—ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ.

Ὁ ἦχος στὴν ἀρχὴ ἐδυνάμωνε γλυκός, τερπνός, καὶ σιγὰ σιγὰ ἔσβησε ὥσπου δὲν ξανακούστηκε. Ἐκείνη τὴν στιγμὴ τὰ δυὸ Ἑλληνόπουλα βρισκόταν—τοὺς φάνηκε ὅτι βρισκόταν πολὺ μακρυὰ ἐκεῖ στὸ ἀγαπητό τους χωριό. Εἶχε καὶ κεῖ χιόνι καὶ τὸ κρύο ἦταν τσουχτερό. Ἡ μαννούλα τους τὰ ξύπνησε τὰ ἔντυσε μὲ τὰ καθαρὰ Χριστουγεννιάτικα ροῦχα, τοὺς ἔδωσε κι' ἀπὸ μιὰ ἀναμμένη λαμπάδα στὸ χέρι γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ περπατήσουν στὸ σκοτάδι καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὅλο τὸ χωριὸ ἐκείνη τὴν νύχτα βρισκόταν στὸ πόδι. Οἱ ἀναμμένες λαμπάδες ἔδειναν ἐξαιρετικὴ ὀμορφιὰ στὸ ἁπαλὸ χιόνι. Ὁ Φώτης χωμένος στὸ καινούργιο πανωφόρι καὶ κρατώντας τὴ μαννούλα του ἀπὸ τὸ χέρι φώναξε ὅλος χαρά: Τὶ ὡραῖα μαννούλα· τὶ ὡραῖα! Φτάσαν στὴν ἐκκλησία. Κόσμος πολύς! Τὶ καλὰ ποὺ ἔψαλαν οἱ ψάλτες! Πόσο μοσχοβολοῦσε ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τὸ λίβανι! Γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶδαν τὸν παπᾶ στὴν ὡραία Πύλη νὰ ψάλλη πρῶτος τὸ ἅγιο τροπάρι. Ἔπειτα οἱ ψάλτες καὶ ὕστερα ὅλο τὸ χωριό. Μαζύ τους καὶ ὁ Γιώργης μὲ τὸν Φῶτο!

Ξαναγύρισαν κατόπι στὸ σπίτι. Ἡ μαννούλα τους τοὺς ἑτοίμασε τὸ πλούσιο φαγητό. Κοίταξαν γιὰ λίγο ἔξω. Ἦταν ἀκόμη νύχτα! Χιόνι παντοῦ! Κάθισαν στὸ τζάκι κοντὰ στὴ γιαγιά! Ἡ καλὴ γιαγιά τους, τοὺς μίλησε γιὰ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστούλη.

Τοὺς μίλησε γιὰ Βηθλεὲμ γιὰ μάγους καὶ γιὰ ἀστέρι. Τοὺς μίλησε γιὰ τοὺς ἀγγέλους ποὺ ἔψαλαν ἀνεβοκατεβαίνοντας τό: «ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ, ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ, ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ.....

Εἶχε ξημερώσει γιὰ καλὰ καὶ τὰ παιδιὰ ταξίδευαν μὲ τὸ καράβι τῶν ὀνείρων πολὺ μακρυὰ ἐκεῖ στὴν πατρίδα τους.

Ξημέρωσαν Χριστούγεννα!... Ὁ Γιώργης ξύπνησε τρομαγμένος.

Ὁ φύλακας τοὺς εἶχε φέρει τὸ ὀλιγοστὸ φαγητὸ ἔκλεισε γερὰ τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε. Ὁ Γιώργης ξύπνησε καὶ τὸν Φῶτο. Ἐκεῖνος γεμᾶτος χαρὰ ἔτρεξε ἐπάνω του.

—Γιώργη, νὰ ἰδῆς! Ἀπόψε ὅλη τὴ νύχτα ἔβλεπα πῶς ἤμουν στὸ χωριό μας. Γιόρτασα ἐκεῖ τὰ Χριστούγεννα!

—Καὶ ἐγὼ Φώτη! Καὶ ἐγώ!

—Ὤ, ἔχε λοιπὸν ὑπομονὴ καὶ πίστη εἰς τὸν Χριστούλη μας!

Ἂν τὰ φετεινὰ Χριστούγεννα τὰ γιορτάσουμε στὸ ὀνειρό μας τὰ ἄλλα ποὺ πρόκειται νὰ μᾶς ἔλθουν τοῦ χρόνου θὰ τὰ γιορτάσουμε στὴν πραγματικότητα κοντὰ στὴν μαννούλα μας. Κοντὰ στὴ ΓΛΥΚΕΙΑ ΜΑΣ ΠΑΤΡΙΔΑ! ΝΑΣΑΙ ΒΕΒΑΙΟΣ ΓΙΑΥΤΟ!

ΓΙΩΡΓΗΣ Ι. ΤΣΑΛΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἀνθολογοῦν οἱ κρῖνοι
Χριστὸς γεννᾶται τὸν ὑμνοῦν
τριγόνια, ἀηδόνια, σπῖνοι.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
κάθε ψυχὴ ἀνασαίνει
καὶ μία θεία προσευχὴ
ἀπὸ τὰ βάθη βγαίνει.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
κάθε πιστὸς τὸ ψέλνει
καὶ σὰν θυσία μυστικὴ
στὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
τὸ προμηνᾶν καμπάνες
στὰ πέρατα ὅλου τοῦ ντουνιᾶ
σὲ βράχια καὶ σὲ στάνες.

ΝΑΠ. ΕΥΑΓΓ. ΣΑΪΝΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τούτη τὴ χειμωνιάτικη καὶ παγωμένη νύχτα
μὲ ξύπνησεν τῆς ἐκκλησιᾶς τὸ φτωχοσημαντῆρι.
Τούτη τὴ νύχτα οἱ οὐρανοὶ στάλαξαν στὴν ψυ-
(χή μου
τὸ φῶς τους καὶ τ' ἀγγελικὸ «Δόξα ἐν τοῖς ὑ-
(ψίστοις».
«Χριστούγεννα» σημαίνουνε τὰ πάντα στὴν ψυ-
(χή μου...
Ἀπόψε, τὰ μεσάνυκτα, εἶδα τὸ θεῖο βρέφος
νὰ μὲ καλῆ... Ἀθέλητα, ποθόσκυψα στὴ φάτνη
κι' ἀσπάσθηκα εὐλαβικὰ τὸ θεῖο φωτοχέρι.
Τούτη τὴ νύχτα φωτεινὰ ὅλα χαμογελοῦνε.
Μιὰ μουσικὴ ὑπερκόσμια σκορπιέται ἁπαλά.
Τούτη τὴ νύχτα δείπνησα στῆς Πίστης τὸ
(τραπέζι.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ (Σέρρες)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Διαμάντια ἁπλωμένα
στὸν ὁλογάλανο οὐρανὸ
τἀστέρια τρέμουν μυρωμένα
γιὰ νὰ δοξάσουν τὸ Χριστό.

Γιατὶ στὴ γῆ κάτω κεῖ πέρα
γεννήθη ὁ Χριστὸς μιὰ μέρα
ποὺ τὴν ὑμνοῦνε τὰ πουλιά.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΧΙΩΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Στὴ φάτνη νοερὰ γονατισμένοι
ἤρθαμ' ἀπόψε, βασιλιά, ἐμεῖς οἱ νάνοι
νὰ Σοῦ προσφέρουμε μὲ πίστι ἐξαγνισμένη
τὴν Σμύρνα, τὸ Χρυσό, καὶ τὸ Λιβάνι...
Μέσα στὸ χιόνι καὶ στὸ κρῦο τοῦ χειμῶνα
στὴν τόση μεσ' τὸν κόσμο ἀπονιὰ
γεννήθηκες, Χριστούλη μου, μὲ μόνα
τὰ χνῶτα τῶν βοδιῶν, στὴν παγωνιά.
Κι ἡ γέννησή Σου θὲ νὰ μοιάζη μ' ἕνα φάρο
μεσ' τὸ σκοτάδι τῶν αἰώνων τὸ πυκνὸ
κι ἦρθα ἀπόψε, ποὺ γεννιέσαι, φῶς νὰ πάρω,
ἀπὸ τὴ φάτνη σου, Χριστέ, γιὰ νὰ σωθῶ!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΡΣΙΝΗΣ

Ο ΝΕΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΧΑΡΑΥΓΗ» ΚΑΡΠΑΘΟΥ

Στὴν Κάρπαθο ἱδρύθηκε σύλλογος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κωνσταντίνου Διακομανώλη μὲ τίτλον «Χαραυγή». Ἡ σύνθεση τῆς διοικήσεως ἔχει ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: Κωνσταντῖνος Διακομανώλης, Ἀντιπρόεδρος: Ἰωάννης Ἰωαννίδης, Γραμματεύς: Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης, Ταμίας: Μιχαὴλ Τσαγγάρης. Ὁ νεοϊδρυθεὶς σύλλογος ἐγκαινιάζει τὴ δράση του προκηρύσσοντας διαγωνισμὸ πεζοῦ ἢ ποιήματος μὲ θέμα τὸ «χωριό μου». Βοηθήσετε ὅλοι - ὅλες τὴν εὐγενική του προσπάθεια. Προθεσμία 40 ἡμέρες ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως. Οἱ συμμετοχὲς νὰ συνοδεύωνται μὲ 2000 δρχ.

Γράψετε: Ἰωάννην Ἰωαννίδην Ἀπέρειον Καρπάθου. Ὁ πρῶτος θὰ βραβευθῆ μὲ ἕνα λογοτεχνικὸ βιβλίο καὶ ὁ δεύτερος θὰ ἐπαινεθῆ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΧΑΡΑΥΓΗ»

ΤΟ ΝΕΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΜΕΛΙΣΣΑ» ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ «ΕΛΙΚΩΝΟΣ» ΕΙΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΝ

Κατὰ τὴν πρώτην συγκέντρωση τῶν μελῶν ἔγινε ἐκλογὴ νέου διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου. Ἐξελέγησαν: Πρόεδρος: Ἠλίας Κουτσοδῆμος, Γεν. Γραμματεύς: Ἀπόστ. Κων. Παπαγιαννόπουλος, Ταμίας: Λουκᾶς Ντερέκας, Σύμβουλος: Στέφανος Δερβέναγας. Τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον ὑπόσχεται καὶ στὸν «Ἑλικῶνα» καὶ σὲ ὅλους τοὺς φίλους τοῦ Συλλόγου ὅτι κατὰ τὴν νέαν περίοδο 1953—54 νὰ ἀποδώση πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅτι κατώρθωσε νὰ κάμη κατὰ τὴν προηγούμενη περίοδο.

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΚΡΗΤΗ»

Ἱδρύθηκε εἰς Ἀργαστῆρι Σελίνου μὲ τίτλο «Ἡ Κρήτη» νέος πανελλήνιος σύλλογος. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελοῦν οἱ ἑξῆς: Πρόεδρος: Παναγιώτης Ἀναστασάκης, Ἀντιπρόεδρος: Γεώργιος Χειλαδάκης, Γεν. Γραμματεὺς: Μιχ. Μελάκης, Ταμίας: Κωνστ. Χειλαδάκης, Τμῆμα διαγωνισμῶν ἐκδρομῶν καὶ διαδόσεως περιοδικοῦ: Πλαστῆρας Ἀναστασάκης, Τμῆμα Ἀθλητικὸ καὶ φιλολογικὸ Ἀντώνιος Χειλαδάκης. Σύμβουλοι: Ἐλευθέριος Ἀναστασάκης, Ἐμμανουὴλ Μαλανδράκης καὶ Εὐτύχιος Ψαράκης.

Ὁ νέος σύλλογος ἐγκαινιάζων τὴ δράση του προκηρύσσει διαγωνισμὸ μὲ δύο θέματα 1ον θέμα Ἐλεύθερο, Ποίημα Πεζό. 2ον θέμα Φανταστικὴ περιγραφὴ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἰονίων νήσων Πεζό, Ποίημα.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβουν μέρος θὰ γράψουν ἕνα ἀπὸ τὰ δύο θέματα. Οἱ συμμετοχὲς πρέπει νὰ φθάσουν τὸ ἀργότερον μέχρι τῆς 15ης Ἰανουαρίου στὴ διεύθυνση: Παναγιώτην Ἀναστασάκην, Ἀργαστῆρι Σελίνου Κρήτης. ΒΡΑΒΕΙΑ. Θὰ βραβευθοῦν δύο Πεζά, δύο Ποιήματα ἐκ τοῦ πρώτου θέματος καὶ τρία Πεζὰ καὶ τρία Ποιήματα ἐκ τοῦ δευτέρου. Θὰ ἐπαινεθοῦν δέκα συμμετοχές. Βραβεῖα συνολικῆς ἀξίας θὰ πάρουν 120.000 Οἱ 4 πρῶτοι θὰ πάρουν βραβεῖα ἀξίας 60.000 οἱ 4 δεύτεροι ἀξίας 40.000 καὶ οἱ 2 τρίτοι 20.000. Δικαίωμα συμμετοχῆς δρχ. 1.500.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ

Ἱδρύθηκε Σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ». Παρακαλοῦμε θερμὰ τοὺς φίλους τοῦ Περιοδικοῦ μας καθὼς ἐπίσης καὶ τοὺς φίλους τοὺς προσωπικοὺς τοῦ κ. Λάμπρου Χαλμούκη νὰ προσχωρήσουν στοὺς «Πρωτοπόρους. Καλοῦμεν ἰδιαίτερα τοὺς : Κων. Λ. Ψιλόν, Θεοδόσιον Μοσχόπουλον, Ἰωάννην Μποζίκαν, Κων. Παπαμανώλην, Δημήτριον Κουσαῆν, Στρατῆν Μισγίρην, Χρῆστον Παντούρην, Νῖκον Ἀθανασιάδην, Γεώργιον Βαρσάμην, Δημήτριον Γ. Μαντῆν, καὶ Νῖκον Γιαννούλην.

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου μας εἶναι ἡ πνευματικὴ ἐξυγίανση τῶν μαθητῶν: Καθένας ποὺ θέλει νὰ ἐγγραφῆ στοὺς Πρωτοπόρους ἂς γράψη: Λάμπρον Αντ. Χαλμούκην, Ἀχλαδόκαστρον Ναυπακτίας.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο: Πρόεδρος: Λάμπρος Ἀντ. Χαλμούκης, Ἀντιπρόεδρος καὶ Γενικὸς Γραμματεύς: Θωμᾶς Ἰω. Ἀγγελάκης. Ταμίας: Γεώργιος Κων. Ἀγγελάκης.

ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΝΕΑ ΟΛΥΜΠΙΑ»

Εἰς τὴν ὡραίαν καὶ ἔνδοξον κωμόπολιν τῆς Ὀλυμπίας, τὴν θρυλικὴν Ζαχάρω, ἱδρύθηκε Σύλλογος μὲ τ ὄνομα «ΝΕΑ ΟΛΥΜΠΙΑ».

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου: Πρόεδρος καὶ Γεν. Γραμματεύς: Αἰμίλιος. Ἀντιπρόεδρος: Τ. Πλούμας. Ταμίας: Ἐρωφίλη. Σύμβουλοι: Ἄννα Φλωρίδου, Τάκης Παυλόπουλος, Γιάννης Παπαδόπουλος, Μαίρη Ἰωαννίδου καὶ Γιῶργος Μακρῆς.

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν 100 δραχμὲς ἡ λέξη).

2024 (72—5). Προκήρυξις διαγωνισμοῦ. Προκηρύττομεεν διαγωνισμόν, πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως, μὲ θέμα: «Ἡ σωφροσύνη πάρεστιν, ἐὰν μετρῆς σεαυτόν». Προθεσμία 31 Ἰανουαρίου. Δύνανται νὰ συμμετάσχουν τοῦ διαγωνισμοῦ μαθηταὶ ὅλων τῶν γυμνασίων τῆς Ἑλλάδος. Θ' ἀπονεμηθοῦν ἐκλεκτὰ βραβεῖα καὶ ἔπαινοι εἰς τὰς καλλιτέρας. Εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν καλλιτέρων θὰ τηρήσωμεν ἀμεροληψίαν. Γράψατε: Τσῶνον Γεώργιον Γυμνάσιον Κυπαρισσίας Τριφυλίας Μεσσηνίας.

Οἱ προκηρύσσοντες τὸν διαγωνισμὸν
Τσῶνος Γεώργιος καὶ Μπεκιάρης Παναγιώτης

2025 (72—6). Διαγωνισμὸς Αὐτοκρατορίας τῆς Πλάκας. Ψηφίζω Σκιτσογράφον: 1ον Λ. Ντὰ Βίντσι, 2ον τὸν Αἰγαιώτην. Στιχουργόν: 1ον τὸν Ἰάκ. Ψαρρᾶν, 2ον τὸν Ἐξάψαλμον.
Καμπαλλέρο

2026. Λ. Ντὰ Βίντσι: Ὅπως βλέπεις δὲν σοῦ κρατῶ κακία. Ἔχω, λοιπόν, τὴν ἀξίωση νὰ κάμης καὶ σὺ τὸ ἴδιο. Ἀλλὰ περιττὸν εἶναι ποὺ παροτρύνεις τοὺς πεννομάχους γιὰ νὰ σοῦ χαρίσουν τὴν ψῆφον τους. Μιὰ καὶ τὸ ἀξίζεις κάθε ἄλλες ἰδιαίτερες δηλώσεις ἐδῶ δὲν εἶναι ἀπαραίτητες.
Καμπαλλέρο

2027. Τὰ θερμά μου εὐχαριστήρια στοὺς πεννομάχους ποὺ μ' ἐψήφισαν. Καμπαλλέρο

2028. Πολὺ εὐχαρίστως Αἰγαιώτη (1847). Ἀλλά... 1117! Τέλος πάντων, γνωρίζω νὰ τιμῶ τοὺς πραγματικοὺς φίλους (καὶ συμπατριῶτες). Γι' αὐτὸ πρωτόγραψα. Καμπαλλέρο

2029. Πρὸς τὸ παρὸν ἀδυνατῶ, Ρὶν—τὶν—τὶν (1494). Γειά. Καμπαλλέρο

2030. ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ: Εἰς τὰ σκίτσα τῶν τευχῶν 90 (σελ. 487) καὶ 93 (σελ. 586) ἐτυπώθη κατὰ λάθος κοινὴ ἐπιγραφή, ἡ ὁποία ἀνήκει στὸ δεύτερο σκίτσο ποὺ εἶναι καὶ δικό μου. Τὸ πρῶτο ἐσχεδιάσθη ἀπὸ ἄλλον σκιτσογράφο.
Καμπαλλέρο

2031 (ΥΑΧ). Προσοχὴ ὁ Κουκουναροθρεμμένος εἶναι... διοπτροφόρος (ψέμματα;) ...Εὑρέθη... τρελλὸς ἀκούων στὸ ὄνομα... Βίντσι. Ζητεῖται ἔξυπνος ἀντίπαλος. Ψὺν ὁ τῆς Δρυὸς

2032. Ὁ Βίντσι ἡττήθη ἀπόδειξις ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπαντήση στὰ τετράστιχά μου. Ζήτω ὁ
Ψὺν ὁ τῆς Δρυὸς

2033. Ψηφίστε ὅλοι σας τὸν μέγα πεννομάχο τὸν
Ψὺν ὁ τῆς Δρυὸς

2034. (72—7). Προσοχή... προσοχή... ἐδῶ Φυλακτὸ Σουφλίου. Σᾶς μεταδίδουμε τὶς τελευταῖες εἰδήσεις. Μόλις τώρα παρουσιάσθη δακρύουσα καὶ κλαίουσα ἡ δεσποινὶς Γιολάντα ἥτις ἀνέφερε πὼς ἀπώλεσεν τὴν ἀργυροχρυσομαλαματένια της καρφίτσα ἀξίας... πεντήκοντα δύο δραχμῶν. Ὁ εὑρὼν ἀμειφθήσεται.
Ἀνατολίτης Γεώργιος

2035. Αὐτοκρατορία τῆς Πλάκας: Ψηφίζω 1ον στιχουργὸν : Ἄλκη Ροδόπουλο, 2ον Λ. Ντὰ Βίντσι. Σκιτσογράφο 1ον Λ. Ντὰ Βίντσι, 2ον Ἐξάψαλμον.
Ξενητεμένος

2036. Προσοχὴ Θεσσαλονικεῖς - ισσες. Ἀφίχθην εἰς πόλιν σας. Σπεύσατε νὰ γνωρισθοῦμε. Ὅποιος ὅποια θέλει ἂς γράψη: Ἀσυρματιστὴν Γιαννέλον Γεώργιον 157 Μ.Μ.Π. Β΄. Πυρ)χία Β.Σ.Τ. 903.
Ξενητεμένος (πρώην Σαμοθρακίτης)

2037 (72—8). Μ' εὐχαρίστηση δέχτηκα Ζηλιάρα, τὸν Ἀθηναϊκό σου χαιρετισμό! Μά, περισσότερη θἄταν ἡ εὐχαρίστηση ἂν ἔπαιρνα, γράμμα σου. Τί λές; νὰ «ἀναμένω»; Αἰγαιώτης

2038. Χαιρετίσματα: Τάκη Ροδολῖνο, Γουλιέλμο Τέλλο καὶ Γλυκειὰ Μαντόνα. Ἱκανοποιητικὸ τὸ ντεμποῦτο σου, Σούζη ἀλλὰ λὲς κάτι ἀκαταλαβίστικα πράγματα (1834) ποὺ ζητᾶνε ἀποδείξεις. Δὲν μοῦ λὲς Ἀρχιπεννομάχε, μέχρι τώρα σὺ τὰ ζέστανες; Αἰγαιώτης

2039. Ὁ... καλός μας Ἀετιδᾶκος — στὸ τσίρκο εἶναι τοῦ Λανδίνου — κι' ὁ Ντὰ Βίντσι ὁ ἀλητᾶκος — ἡ μαϊμοῦ εἶναι τοῦ... Δαρβίνου !!
Αἰγιώτης

2040. Ρολάνδο Κατσᾶνο, Γειά. Αἰγαιώτης

2041 (72—29). Μυστηριώδη ἄγνωστη (1551) ἔγραψα. Θεττάλιε Θετταλὲ (1639), Ἀνδρεῖο Κρητικόπουλο (1647) εὐχαρίστως πρωτογράψτε μέσῳ περιοδικοῦ. Ξανθομπουκλίτσα

2042. Φίλη Ζηλιάρα ἀλληλογραφοῦμε; Ντολορὲς θὰ περιμένω, λίγο καὶ μετὰ θὰ σοῦ ξαναγράψω. Γειά. Ντὰ Βίντσι θὰ περιμένω ἀκόμη πολύ;

2043. Μαρικίτα καλῶς ὅρισες στὴ στήλη μας. Χαϊδεμένη, Τρισεύγενη, Ἀηδονάκι καὶ Θάνο Ἀθάνατε, τί μοῦ γίνεστε φίλοι μου; (1800).
Ξανθομπουκλίτσα

2044. Πεννομάχοι (σες) ὅσοι ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀλληλογραφήσετε γράψτε ὅλοι μέσω περιοδικοῦ.
Ξανθομπουκλίτσα

2045 (77—28). Χαιρετῶ τούς : Τ. Ροδολῖνον(ἔγραψα, περιμένω), Τσιγγανοπούλαν (1613 εὐχαριστῶ !), Κρουντέλην, (νὰ περιμένω γράμμα σου, μέσω περιοδικοῦ, γιὰ νὰ γνωρισθοῦμε μιὰ κι' εἴμαστε καὶ συμπατριῶτες ; !!!), Ἀρχιπεννομάχον, (1853 δυστυχῶς δι' ἐσὲ καὶ εὐτυχῶς δι'ἐμὲ εἶμαι ἀπόφοιτος ἐνῶ ἐσὺ .... σὲ λυποῦμαι !!!), Λουτσιάνο Ταγιόλι (θὰ σὲ περιμένω πάντα καὶ σὲ τούτη τὴ στήλη !), Σπινθηροβόλα, Σούζη (νὰ σᾶς ἀποκαλύψω καὶ τὶς δυό σας μικροῦλες μου ;!!!), Μ. Πειρατήν, (καλῶς ἐπανῆλθες !!!).
Τρικαλινὸς

2046 (72—27). Χαιρετῶ ὅσους δὲν μὲ ἐχαιρέτισαν, Μαῦρον Πειρατήν, Πινόκιο, Τροβαδοῦρο, Πουλὶ τῶν Γρεβενῶν. Γλυκοαντιχαιρετῶ Φαντομάν, Ἄρη, βλέπω πὼς παίρνεις τὰ νέα τοῦ «Ἄρεως», τὸ ἴδιο καὶ ἐγώ, καὶ τώρα τί λὲς ἀλληλογραφοῦμε; Τσιγγανοπούλα, μπὰ σὲ καλό σου, παρ' ὀλίγο νὰ πάθω συγκοπὴ καρδίας καὶ τότε.. τρέχα στὰ Δικαστήρια! Πουλὶ τῶν Γρεβενῶν

2047. Σαμοθρακίτη ἔστειλα !, Θρακιώτη, τὸ ἅγιο πνεῦμα ἀκόμη σὲ φωτίζει;
Πουλὶ τῶνΓρεβενῶν

2048 (Σ.). Ὢ Λεονάρδε φαφλατά, ψωραρχηγὲ τῆς Πλάκας, ποὔρχεσαι πρῶτος στὴ σειρά, μέσα στῆς γῆς τοὺς βλάκας, ἦρθε ἡ ὥρα δύστυχε, νὰ βρῆς τὸ μάστορά σου. Πᾶνε οἱ νίκες οἱ εὔκολες, ἔφτασε ἡ συμφορά σου, τὴ γλῶσσα σου τὴν φλύαρη σύρριζα θὰ στὴν κόψω κι' ἀφοῦ τὴν κόψω καπαμὰ νὰ φᾶς θὰ σοῦ τὴ δώσω. Τ' ἀφτάκια σου ἀλεξίπτωτα θὰ κάμω τ' ἀλογίσια. Βάλε μυαλὸ ὅσο εἶν' καιρὸς νὰ περπατᾶς στὰ ἴσια. Τὸ στόμα σου μὴν κλαῖς μωρέ, χάρες ἐγὼ δὲ δίνω, θὰ ράψω, κι' ἄρχοντας ἐγὼ στὴν Πλάκα θ' ἀπομείνω.
Σατανᾶς
(ὁ... νεφεληγερέτης)

2049 (72—26). Ξανθομπουκλίτσα (1768) ὁ Νικολάκις σὰν ἔγινε πρωθυπουργὸς ἔγινε καὶ ἀκατάδεχτος. Μά γιὰ νὰ δοῦμε τὰ φετεινά του χάλια!
Ροδ. Κανδιάνος

2050. Καλῶ τὸν Λάμπρο Πούρικα νὰ πάρη ψευδώνυμον γιὰ νὰ συνεργασθοῦμε. Ρολ. Κανδιάνος

2051. Διαγωνισμὸς αὐτοκρατορίας τῆς Πλάκας. Ψηφίζω σκιτσογράφον 1ον Καμπαλέρο, 2ον Πάνθηρα. Στιχουργὸν 1ον Ἰάκωβον Ψαρρᾶν, 2ον Ἰωάν. Σελοῦντον. Ρολ. Κανδιάνος

2052. Ἕναν ἱπποτικὸν χαιρετισμὸν στοὺς Τ. Ροδαλῖνον, Τρικαλινιὸ (ἔλαβα), Δ. Εὐρώτα καὶ Φαντομάν. Μαρικίτα ἀλληλογραφῆς ; Ἂν ναὶ πρωτογράψε μου. Ροδ. Κανδιάνος

2053 (73—23). Πρωτάκουστος διαγωνισμός. Προκηρύσσω διαγωνισμὸν ἐλευθέρου θέματος (σκίτσο, πεζό, ποίημα). Βραβεύονται τρεῖς, ἐπαινοῦνται ἄλλοι τρεῖς. Πρῶτον βραβεῖον μεγάλης ἀξίας. Ἕνα ὡρολόγιον τοῦ χεριοῦ. Τὰ ἄλλα δύο λογοτεχνικὰ βιβλία. Λάβετε μέρος. Συμμετονὲς 1500 δρ. Στείλατε : Παντοπωλεῖον Μαχαίρα, διὰ Σωτήριον Ματρακόπουλον. Καρδίτσαν. Προθεσμία μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου.

2054 (72—22). Προσοχή, προσοχή!!! Διαγωνισμὸς ΠΥΡΣΟΥ. Λάβετε μέρος ὅλοι-ες. Εἶναι: 1) Ποῖαι αἱ ἀνακαλύψεις κατὰ τὸ ἔτος 1893; Ποῖα τὰ ἡφαίστια τοῦ κόσμου καὶ πόσα εἶναι σήμερον. 2) Τί εἶναι τὸ Λὰ Μπρεβίν; καὶ ποῦ βρίσκεται, Τί εἶναι ἡ Λώρα Μπρίγκμπαν ; ἢ Θεμ. 2ον Ποῖος τὸ εἶπε καὶ ποῦ καὶ πότε τὸ «τεθεμελίωται γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν», ποὺ εἶναι ἡ Μεσημβρία καὶ τί εἶναι καὶ ποῖον τὸ ἱστορικόν της,ἢ Θέμε 3ον Τοπία «Κὰρ-ποστὰλ» ἢ σκίτσα (τοπίων). Λάβετε μέρος ἐκ τῶν τριῶν θεμάτων ὁποιοθέλετε. Βραβεῖα μεγάλα. Συμμετοχὴ 1000 δρχ. Στείλτετα εἰς μαθητὴν Ἰωάννην Ἀγγαντόπουλον, Καφενεῖον Σωτ. Λάππα, Ἰεζεκιὴλ 45. Καρδίτσα - Θεσσαλίας Πυρσὸς

2055. Χαιρετῶ ὅλους τοὺς πεννομάχους καὶ τοὺς καλῶ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ Πυρσοῦ. Πυρσὸς ὁ Θεσσαλὸς

2056. Ἀντιχαιρετῶ Θρακιώτην (περιμένω) καὶ Σιμοὺν ὅπως σοῦ ἔγραψα, καὶ ὅλους τοὺς Σουφλιῶτες-τισες. Γεωρβασπὰρ τὸ ἴδιο καὶ σένα περιμένω. Τσιγγανοπούλα περιμένω δυὸ λογάκια σου καὶ ὕστερα θὰ τὰ ἐξιστορήσουμε(ὅπως γράφω τοῦ Α. Π.). Γ. Σπανιόλα ἀναμένω τὴν ἀπάντησή μου Ζηλιάρα σοῦ ἔγραψα διὰ μέσου τοῦ περιοδικοῦ), Ψὺν τῆς Δρυὸς ἔλαβα καὶ θὰ σοῦ ἀπαντήσω, περιμένω. Γαλάζια τολύπα τί γίνεσαι; χάθηκες, περιμένω τὴν 23ην. Ἀναμένω ὅλος σός Πυρσὸς
(ὁ φίλος σας)

2057 (72—33). Μπαίνοντας στὴν ἀγαπητή μας στήλη θερμοχαιρετῶ Λ. Ν. Βίντσι, Ξανθομπουκλίτσα, Ε. Ἐλπίδα, Α. Κρητικόπουλο, Γ. Κρητικόπουλο καὶ Α. Ἑλληνίδα. Ἀλληλογραφοῦμε;
Ἱππότης Κρήτης

2058. Ψηφίζω σκιτσογράφον: Λ. Ν. Βίντσι. Στιχουργόν: Ι. Ψαρρᾶν. Ἱππότης Κρήτης

2059. Γ. Κρητικόπουλο, Α. Κρητικόπουλο συμμαχοῦμε; Ἱππότης Κρήτης

2060 (72—34). Ἀλληλογραφῶ φίλε μου Τ. Ροδαλῖνο, μέσω Περιοδικοῦ. Γράψε πρῶτος.
Ὅμορφη Νεράϊδα

2061. Μάζεψε τὰ λόγια σου Γ. Κρητικόπουλο μὴν σὲ κάνω νὰ σοῦ πέφτουνε τὰ σάλια.
Ὅμορφη Νεράϊδα
(ἡ βασίλισσα τῆς θαλάσσης)

2062 (72—34). Βαρῶνε Χ σὲ θερμοαντιχαιρετῶ, εἶμαι ὁ (Β. Ι.). Γιὰ σένα πολὺ γνωστός
Ἱππότης τῆς Ζούγκλας (Ταρζὰν)

2063. Δέχομαι τὴν συμμαχία σου μικρή μου Ὅμορφη Νεράϊδα στὴν πάρλα μας.
Ἱππότης τῆς Ζούγκλας (Βασιλεὺς τῶν Ζώων)

2064 (72—36). Ἀνταποδίδω τοὺς θερμοὺς κι' ἐγκάρδιους χαιρετισμούς σας φίλοι, Αἰγαιώτη, Τρικαλινὲ καὶ Καμπαλλέρο. Γειά, Ἔλατε, Ροδαλῖνε, δὲν ἔλαβα ἀκόμα. Τρισεύγενη

2065. Τί ἔχουμε μαζὶ Παιδὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ; (1710) ἐξήγησέ μου. Λ. Ντὰ Βίντσι πάντα ἔχεις τὴν ὑποστήριξή μου, πολὺ δὲ περισσότερο τώρα. Γιὰ τὸ σκίτσο εὐχαριστῶ. Τρισεύγενη

2066. Γειὰ - χαρὰ Τεμπελούλη! πόσο μὲ κολάκευσε ἐκεῖνο τὸ Τρισευγενούλα!!! σοῦ λέω ὅμως, νὰ μὴ χώνης τὴν οὐρίτσα σου ἐκεῖ ποὺ δὲν πρέπει.
Τρισεύγενη (ἡ ἀνθόβγαλτη)

2067. Ἀρχιπεννομάχε δὲν τὸ κλείνεις τὸ στοματάκι σου; ἄντε μπράβο. Εἶσαι ἀνεξάντλητη πηγὴ σαχλαμάρας! τί νὰ σοῦ πῶ; σὲ λυπᾶμαι!!! Ἀβραὰμ Λίνγκολν καὶ Χριστόφορε Ὀλύμπιε γράψτε πρῶτοι. Ψὺν τῆς Δρυὸς ἔστειλα, περιμένω.
Τρισεύγενη

2068. Βρὲ Ἀριστοκράτη τοῦ 1960, εἶναι ἀνάγκη νὰ γράφης στιχουργικὰ (1700...1703 κλπ.) μπὰ σὲ καλό σου!! Κωστῆ Δειλινὲ ἀλληλογραφοῦμε;
Τισεύγενη

2069 (72—37). Ἀντιχαιρετῶ ὅσους μὲ χαιρέτησαν, καὶ τοὺς φίλους Θ. Ἀθάνατο, Φ. Ἀρετῆς καὶ Κ. Βράχο. Μαρικίτα

2070. Τροβαδοῦρε, Π. τοῦ Ἀμβρακικοῦ ἡ(1707) καὶ ἡ (1710) δέχομαι ἀλλὰ ἀργότερα. Μαρικίτα

2071. Μ. Ποιήτρια μὲ αὐτὸ τὸ εἰρωνικό σου χαμόγελο ὑποφέρουν... Μαρικίτα

2072. Κ. Βράχε καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὰ Χανιά.
Μαρικίτα

2073 (72—44). Πεννομάχοι ψηφίστε ὅλοι στὸ νέο δημοψήφισμα τὸν Ρὶν—τὶν τὶν ρέκορτμαν. Γ. Μαντόνα βάλε λίγο μυαλουδάκι γιατὶ θὰ θὰ σοῦ ἀλλάξω τὰ φῶτα καὶ θὰ πᾶς στὸ μικρὰ μικρὸ Παρίσι. Ρέκαρτμαν ὁ ἀσυναγώνιστος

2074 (72—45). Ἀνησυχήσατε ἀγαπητοί, Ἀηδονάκι, Μπαλλαρίνα' Μαρικίτα, Ἀδελφάκια, ποὺ χάθηκα; Ξανάρχομαι... Παπαρούνα Σ(σ)οφία εἶμαι τὶς θὲς νὰ σᾶς σερβίρω; Κολοκύθια μετὰ ριγάνεως;
Μ. Ποιήτρια

2075. Ἀδελφάκια: ποῖον σὲ ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; Μπαλλαρίνα, ἀπὸ κρυπτογραφικὰ ἐνθουσιασμένη... Π. Τεμπέλης = Ρίτα Χαίηγουωρθ Χά! χά! χά! Μαρικίτα Λαρισσαία... ὄζεις.
Μ. Ποιήτρια

2076. Ἐξάψαλμε, ἂν μπορεῖς ν' ἀντικρύσης τὴν ἧττα καὶ τὸν θρίαμβο τοὺς δυὸ αὐτοὺς κατεογαραίους (Ρ. Κίπλινγκ) Ἔλα... Μ. Ποιήτρια

2077 (74—46). Πρὸς Λ. Ν. Βίντσι: Ὦ τέκνον τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀνοησίας, ὦ παιδὶ τῆς συντριπτικῆς κουταμάρας, ὦ υἱὲ τοῦ πατρός σου, Ποκοπίκο, ὦ γέννημα καὶ θρέμα τῆς σαχλαμάρας, ὦ ἀπόγονε τοῦ τρομεροῦ Θεοῦ Πάρλα, ὦ ἔγγονε τοῦ παπποῦ σου δοξασμένου Τρίχα. Ὁμιλεῖς! Καὶ τί λέγεις; Σαχλαμάρες ὦ προσωποποίηση τοῦ φθηνοῦ καλαμπουριοῦ, τῶν πολλῶν χρημάτων, τῶν μεγάλων κομπίνων καὶ τῆς τρομακτικῆς ἀσυναρτησίας. Λέγε φουκαρά. Ἡ ἐξιλέσωσις στὰς ἀκατανοήτους ἀγγελίας σου. Δυστυχισμένε. Κρουντέλης

2078. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ. Ἡ μονομελὴς πρὸ πολλοῦ μπατπρημένη αὐτοκρατορία τῆς ὑποτιθεμένης Πλάκας, ἀνακοινοῖ, ἰδοῦσα τὴν φοβερὴν ἀποχὴν ὅλων τῶν πεννομάχων ἀπὸ τὸν διαγωνισμό, ὅτι: 1) Εἰς πεῖσμα μερικῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων, ὁ Λ. Ν. Βίντσι θὰ βγῆ νικητὴς καὶ τροπαιοφόρος ὁπωσδήποτε. 2) Ὅτι θὰ πάη στὴ Ζούγκλα μετὰ τὴν νίκη, ταξίδι ἀναψυχῆς ὅπου ἐκεῖ θὰ συναντήση τὸν Γκαοὺρ καὶ θὰ τὸν σκιτσάρη καὶ θὰ τὸν κάνη πεννομάχο. 3) Θὰ δώση ἕνα τεῦχος ὑπερανθρώπου σὲ ὅποιον ψηφίσει Λεονάρδο. 4) Θὰ κάνη τὸν κόσμο ἀνάστατο διὰ νὰ ἀνακαλύψη τὸν ὑποφαινόμενον. 5) Θὰ ἔλθη 32ος θὰ κάνη τὴν κορόϊδα. 6) Θὰ συνεχίση νὰ δολοφονῆ πεν-

νομάχους σκιτσάροντάς τους. Ταῦτα πρὸς γνῶσιν τῶν οὐδέποτε ὑπαρξάντων φίλων τῆς αὐτοκρατορίας, τῆς κατ' ἰδίαν κρίσιν πλάκας.

Κρουντέλης

2078α (72—47). Πρωτομπαίνοντας χαιρετῶ τοὺς Σουφλιῶτες - ισσες: Γ. Μαντόνα, Τσιγγανοπούλα, Σιμούν, Γ. Σπανιόλα καὶ Ρὶν—τὶν—τίν.

Λουτσιάνο Ταγιόλι

2079 (72—48). Σ:ὰ Σπινθηροβόλα, μὲ... φλόγισες.

Σκάρλετ

2180. Μπαίνοντας στὴ συντροφιά σας χαιρετῶ ὅλους - ες μὰ θερμότερα τούς: Τροβαδοῦρο, Γ. Σπανιόλα, Σιμοὺν καὶ πιὸ πολὺ τὸ Σαλονικιό.

Χλόη

2081. Σούζυ, μήπως εἶσαι ἡ 'Ελληνικὴ 'Ελπίδα, τοῦ 'Ελληνόπουλου;

Σκάρλετ

2082. Καθὼς μπαίνω στὴν κίνηση τρέμετε εἶμαι ὁ;

Διαβολάκος

2083. Σούζυ, ἔχωμε παλιὲς διαφορές. Ν. Βίντσι, πρόσεχε διότι ὁ διαβολάκος εἶναι καὶ ποιητής!!!

'Ο Διαβολάκος

2084. ΚΗΔΕΙΑ Φρονιμάδας Τὸν ἀγαπημένον μας !!Ν. Βίντσι!! παραφρονήσαντα αἰφνιδίως ὁδηγοῦμεν σήμερον εἰς Δρομοκαΐτειον. Οἱ τεθλιμένοι συγγενεῖς Δ. Εὐρώτα, Δ. Ζουὰν κλπ. ὁ ἐργολάβος κηδειῶν...

'Ο Διαβολάκος

2085 (72—50). Λ. ντὰ Βίντσι, ἀντεύχομαι. Γιὰ τὸ σκίτσο εὐχαριστῶ (μοιάζω, μόνον ποὺ ἔχω πλεξίδες). Γειὰ - χαρὰ Ζηλιάρα (γνωριζόμαστε;), 'Αετιδέα, Τσιγγανοπούλα, Σπινθηροβόλα.

Δάφνη τοῦ Εὐρώτα (ὀλάνθιστη)

2086. Διαγωνισμὸς Αὐτοκρατορίας Πλάκας. Ψηφίζω: Στιχουργοὺς τοὺς 'Ιάκ. Ψαρρᾶν, καὶ Ἄλκη Ροδόπουλον. Σκιτσογράφους 1ον Λεονάρδο ντὰ Βίντσι, 2ον τὸν Ζωγράφον Ρενουὰρ

Δικηγόρος Νεολαίας

2987. Δυὸ 'Αδελφάκια (ἴσως ἀργότερα), 'Ελ. 'Ελπίδα, 'Αναπλιωτοπούλα, δεχθῆτε ἕνα Μωραΐτικο χαιρετισμό.

Δροσοσταλίδα

2088 (72—52). Μ. Ντρέϊκ τί γίνεσαι; (ξαναγράψε). Μωρὲ Τσιγγανοπούλα πολλὰ μᾶς τὰ εἶπες αὐτὲς τὶς ἡμέρες δὲν νομίζεις; Τροβαδοῦρε πολὺ ἀνάλατα τὰ λογάκια σου

Δὸν Ζουὰν

2089. Τεμπέλαρε δὲν ἔφυγες ἀκόμη γιὰ τό... μήπως εἶναι ἀκριβὸ τὸ εἰσιτήριο μὰ δὲν πειράζει. Ἔχε τὸ νοῦ σου σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο πλοῖο ποὺ θὰ περάση σὲ λίγες μέρες. Πολὺ ὡραῖο πλοῖο καὶ φθηνό... Θὰ φθάσης μιὰ χαρὰ μέχρι τὴν Κέρκυρα. Ἄϊντε γειά σου καὶ τὸ νοῦ σου. Νὰ μὴν χάσης τὴν εὐκαιρία πρόσεξε.

Δὸν Ζουὰν

2090. Γειά σου Ροδαλῖνε ὅσο πάει ἡ βλακεία σου προοδεύει, μπράβο.

Δὸν Ζουὰν (τῆς Μακεδονίας)

2091 (72—52). Πεννομάχοι αὐτοαποκαλύπτομαι γιὰ νὰ μὴ μὴν βάζω στὰ δεσίματα τὴν Βάνα... τὸν Βίκτορα... 'Εξάψαλμο (ἀδελφό μου) κλπ. Λοιπόν: Προκομμένος Τεμπέλης = 'Ιωάννης 'Αδαμαντόπουλος 'Αθῆναι.

Προκομμένος Τεμπέλης

2092. Θερμοχαιρετίσματα Καμπαλλέρο, Αἰγαιώτη, Τρικαλινέ, Πεισματάρα, Ζηλιάρα.

Προκομμένος Τεμπέλης

2093 (72—53). Διαγωνισμὸς Αὐτοκρατορίας Πλάκας. Ψηφίζω: Σκιτσογράφο 1ον Λ. Ντὰ Βίντσι, 2ον Ν. Σαλονικιό. Στιχουργὸν 1ον 'Εξάψαλμο, 2ον 'Ιάκωβο Ψαρρᾶ.

Τσιγγανοπούλα

2094. Φίλε Λ. Ντὰ Βίντσι. Πραγματικὰ εἶσαι ὁ καλλίτερος σκιτσογράφος τοῦ Περιοδικοῦ καθὼς κι' ἕνας ἀπ' τοὺς καλλίτερους πεννομάχους. Χαιρετῶ Μ. 'Αλέξανδρο, 'Αδελφάκια (πολὺ συμπαθητικὰ μοῦ εἶστε). Σπινθηροβόλα (καλῶς τὸ ρόδο μας). Μὲ πόση χαρὰ σὲ βλέπω στὴν ὄμορφη συντροφιά μας) Κ. τοῦ Ἔβρου (Καλὲ ἄντες! (1872) πάντως ἐπιφυλάσσομαι γιὰ ἀργότερα). Τροβαδοῦρο (ὁλόθερμα περαστικά). Μαντόνα (δὲν πιστεύω πιότερο ἀπ' τὰ δικά σου (1845). Ρέκορτμαν (ἀπ' τὸ Σουφλὶ εἶσαι;). Π. Ραχούλα (τὸ ψευδώνυμό σου μοῦ θυμίζει πολλά). Διαβάτη Κ. Κ., Γαλάζια Τουλίπα καὶ Δ. τοῦ Εὐρώτα.

Τσιγγανοπούλα

2095 (72—55). Πρωτομπαίνωντας στὴν κίνηση θερμοχαιρετῶ ὅλους - ες. Τσιγγανοπούλα κόψε τὸ μαντολῖνο πολὺ μᾶς σκλάβωσε. Σιμοὺν κόψε τὶς καντάδες θὰ βρῆς τὸν μπελά σου. 'Αλληλογραφοῦμε; Γράψε ξέρεις ποῦ.

'Αετομάτης ὁ Κουρσάρος

2096 (72—56). 'Αντιχαιρετῶ φίλε Διαβάτη Κ. Κ. Εἶναι νὰ μὴ σταθῶ προσοχὴ ὦ γλαυκῶπιε! 1831. Γι' αὐτὸ λοιπὸν προσοχὴ καὶ σὲ χαιρετῶ. Τότε Σαταγᾶ πρέπει σὺ νὰ φύγης πρῶτος 1893. Χαιρετῶ 'Αετιδέα 'Ολυμπιτάκι Κουκουναροθρεμμένον.

Τροβαδοῦρος

2097. Θερμοαντιχαιρετῶ Σούζη. Ἤσουνα καὶ σὺ στὸ «'Ελληνόπουλο», ἂν ἐπιτρέπεται μὲ ποιὸ ψευδώνυμο; Μάθε φίλε Κατσᾶνο πὼς κάτι τέτοιο δὲν θὰ συμβῆ. Γιαυτὸ τὰ συλλυπητήρια κράτα τα γιὰ σένα.

Τροβαδοῦρος

2098. Στοὺς Κῦμα Ἔβρου, Ρέκορτμαν τὰ θερμά μου ἀντιχαιρετίσματα. 1895 Μὴν πολυγελᾶς καημένη Τσιγγανοπούλα γιὰ τὶ ὑπάρχει φόβος... Στὸ δημοψήφισμα ἂς μὴν ξεχαστοῦν οἱ δυὸ Μποέμ.

Τροβαδοῦρο

2099 (72—55). Νᾶμαι κι' ἐγὼ στὸ χαρωπὸ σαλόνι τῆς πεννομαχόστηλης. Χαιρετῶ ὅλους τοὺς πεννομάχους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Διαβάτη Κ. Κ., (εἶμαι ἡ φίλη σου ἐκείνη ποὺ σοὔστελε χαιρετισμούς), Τροβαδοῦρο, Τσιγγανοπούλα, Γ. Σπανιόλα, Μαντόνα, Σιμούν, Ε. 'Ελπίδα, 'Ιπτ. Θεσσαλόν, Ντολορὲς καὶ Ρὶν — τὶν — τίν.

Πριμαντόνα

2100 (72—76). Γειὰ χαρά σας Λαρισαῖες — ὄμορφες τρανές μας γραῖες — Κάντε τοῦμπες βρὲ γενναῖοι — Παβουγαδῆ Κουκουναροθρεμμένοι — ἂν εἴμαστε ἐμεῖς νιάνιαρα — ἐσεῖς εἴσαστε βρέφη.

«Τ' ἀγαπημένα»

2101. Βρὲ ἀγριοπερίστερο πήγαινε νὰ ἡμερέψης πρῶτα κι' ὕστερα ἔλα νὰ τὰ ποῦμε.

«Τ' ἀδελφάκια»

2102. 'Αρχιπεννομάχος καταλαμβάνει τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 δωμάτιον τοῦ ψυχιατρείου.

«Τ' ἀγαπημένα»

2103. Πυρσὲ τῆς Δόξης γειά, Εἶσαι μικρός, ἂν ἤσουν πιὸ μεγάλος...

«Τ' ἀδελφάκια»

2104. Μικρὴ 'Ηρωΐδα, Μικρὴ Πωλήτρια, 'Αντουανέττα, καλῶς μᾶς ἤλθατε.

«Τ' ἀδελφάκια»

2105. Παλιοτσαραμπαλούρας = γραβατοφόρος. Σμαρόπουλος = κουτσουρεμένος βάτραχος. Τσιρογιάννης = 4 ὀκάδες. Μυγδάλης = ἀρκουδιάρης. Πιάστε μας!!!

«Τ'ἀγαπημένα»

2106. Παιδοπολῖτες; ὁ κὺρ Νῖκος!!

«Τ' ἀδελφάκια»

2107. (72—77) Γειὰ χαρὰ Γλάρε τοῦ Παγασητικοῦ. Εἴμαστε συμπατριῶτες

Θαλασσοπόρος

2108. Καλῶς ἤλθατε στὴν πεννομαχόστηλη, Κῦμα τοῦ Ἔβρου καὶ Σπινθηροβόλα.

Θαλασσοπόρος

2109. Π. Ταῦρε καὶ Οὐρανοκατέβατε. Εἶστε γιὰ τὸ Δαφνί.

Θαλασσοπόρος

2110. Σουφλιώτικο χαιρετισμὸ στούς: Ρὶν—τὶν—τίν, Ρ. Ρ. ταῦλι, Σιμούν, καὶ Θρακιώτη.

Θαλασσοπόρος

2111. (Υ. Ν. Σ. Ε.). Γειὰ χαρὰ Ντὰ Βίντσι (σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ καλλιτεχνικό σου ταλέντο), Σαλονικιέ, Θρακιώτη, Τσιγγανοπούλα (πῶς σοῦ φαίνεται ἡ νέα συμμαθήτριά σου;), 'Οδοκαθαριστὴ (συμμαχοῦμε;), Ἄτρωτε Ντέτεκτιβ (συμμαχοῦμε;)

Μίμης Φερραῖος

2112. Φρουρὲ τῆς Θράκης, χάθηκες βρὲ παιδί.

Μίμης Φερραῖος

2113. Ι. Ζουρνᾶ, στρέφε τὴν γλῶσσα σου 99 φορὲς στὸ στόμα σου καὶ ὕστερα μίλα, γιατὶ παρέκει βρίσκεται ὁ

Μίμης Φερραῖος

2114. Γειὰ Γιώργη Παρασχάκη. Βαρέθηκα πιά. Ἔχουμε κάτι συμμαθητάς, ποὺ νὰ τραβᾶς τὸ γιακά.

Μίμης Φερραῖος

2115 (72—78). Πλούταρχε ἔβαλες ξύλινα πόδια γιὰ νὰ φαίνεσαι ψηλός; Γειά σου Λαγγούρα, Γειά σου ἀδελφάκι μου Ζάχο Λαγγούρα.

Στάχι τοῦ 'Αγροῦ

2116 (72—79). Ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὰ μεγάλη ἀπουσία ξαναγυρίζω στὴ ξελογιάστρα πεννομαχόστηλη χαιρετώντας ὅλους -ες. 'Ιδιαιτέρως Μπαλαρίνα, Ποιήτρια, 'Ελληνίδα, Εὐζωνοπούλα, Δροσοσταλίδα, Σαλονικιό, Δειλινὸ καὶ Καμπαλλέρο.

Φρῖξος

2117. Ζηλιάρα, Πεισματάρα, Σπανιόλα, Ντολορές, ἀλληλογραφῆτε; Πρωτογράψτε: 'Αγγελικὴν Κωνσταντινίδου Γυμνάσιον Καρπάθου διά...

Φρῖξον

2118. ΕΛΙΚΩΝ: 'Ο σύλλογος μὲ τὸ εὐρὺ μέλλον. ΕΛΙΚΩΝ: 'Ο νέος Παρνασσός, ὁ μόνος νεανικὸς σύλλογος. ΜΕΛΙΣΣΑ: Βοηθὸς καὶ θερμὸς ὑποστηριχτὴς τοῦ ΕΛΙΚΩΝΟΣ, τὸ παράρτημα ποὺ ἐργάζεται πάντα γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ συλλόγου του. Νέοι καὶ νέες. Προσχωρῆστε ὅλοι - ες εἰς τὸν μοναδικὸ Πανελλήνιο νεανικὸ σύλλογο «ΕΛΙΚΩΝ». Καρδιτσιῶτες - σες ὅλοι στὸ παράρτημα τοῦ «ΕΛΙΚΩΝΟΣ» ΜΕΛΙΣΣΑ.

'Ιπτ. Θεσσαλὸς
Πρόεδρος «ΜΕΛΙΣΣΑΣ»

2119. Διαγωνισμὸς Αὐτ. Πλάκας: Ψηφίζω Στιχουργὸν 1) 'Ιωάννην Σελοῦντον 2) 'Ιάκωβον 'Εμμ. Ψαρρᾶν. Σκιτσογράφον 1) 'Αποστ. Κ. Παπαγιαννόπουλον 2) Λ. Ν. Βίντσι.

Ἔλατος

2120. Φίλε Γενναῖο Ρουμελιωτόπουλο. Καλῶς ὥρισες. Περιμένω γράμμα σου.

Ἔλατος

2121. 'Αγαπητὲ φίλε Αἰγαιώτη γράψε στὴ διεύθυνση: Κουτσοδῆμον 'Ηλίαν. 'Οδὸς Καραϊσκάκη Οἰκία Εὐαγγελοπούλου Καρδίτσα. Περιμένω.

Ἔλατος

2122 (72—82). Κατόπιν μικρᾶς ἀπουσίας ξαναέρχομαι καὶ χαιρετῶ πᾶσαν φίλην - ον μου.

Σπίθα ἡ γνωστὴ

2123. Μ. Ποιήτρια ἀλληλογραφεῖς καὶ ποῦ;

Σπίθα

2124 (72—81). Ἕνα καινούργιο ὁλόλαμπρο ἀστέρι προβάλλει στὸ πεννομαχικὸ στερέωμα.

Ἄντα Βιόλη

2125. Ρὶν—τὶν—τὶν μήπως πῆρες γιὰ ψευδώνυμο τὸ ὄνομα τοῦ περίφημου σκύλου τοῦ Χόλλυγουντ ποὺ ἔπαιξε σὲ τόσα φίλμ, ἀπάντησε νὰ σὲ ψηφίσω.

Ἄντα Βιόλη

2126 (Ο.Π.Π.). Πεννομάχοι - σες ὁ χειμὼν ἔρχεται δρυμύς, δρυμύτατος... Λάβετε μέρος ὅλοι σας εἰς τὸν Διαγωνισμὸν τοῦ Πυρσοῦ. Μεγάλες ἐκπλήξεις.

Πυρσὸς ὁ Θεσσαλὸς

2127. Δίνω Θεσσαλοεγκάρδια χαιρετίσματα εἰς ὅλους τοὺς φίλους μου καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς Σιμούν, Θρακιώτην, Τσιγγανοπούλα, Ψὺν τῆς Δρυός. Γαλάζια Τολύπα ἴσως νὰ ἔλθω εἰς τὴν Λάρισα γιὰ νὰ τὰ ποῦμε...

Πυρσὸς ὁ φίλος σας

2128. Δὸν Ζουὰν ἀλληλογραφεῖς καὶ ποῦ; Γηλιάρα σούγραψα καὶ περιμένω. Τὰ ἀποτελέσματα θὰ βγοῦνε στὶς 25 'Ιανουαρίου.

Πυρσὸς ὁ ἀξέχαστος

2129. Διαγωνισμὸς Αὐτοκρατορίας Πλάκας σκιτσογράφον 1ον Πάνθηρα, 2ον Σιμοὺν στιχουργὸν 1ον 'Ιωάννην Σελοῦντο, 2ον Δ. Π. Καραθάνον.

Πυρσὸς

2130 (73—1). Μάθετε πεννομάχοι ὅτι ὁ Θαλασσοπόρος προπονεῖται καὶ στὸ τριπλοῦν. Σὲ λίγο καιρὸ θἄχη καλὴ ἐπίδοση μὲ 2,23 μ. 'Επίσης ὁ Π. Ταῦρος ἐπιδίδεται στὸ εἰς ὕψος ἅλμα καὶ φθάνει τὰ 0,256 μ.

Κῦμα τοῦ Ἔβρου

2131 Πάρε τὸ ἀκορντεονάκι σου Γλυκοσπανιόλα κι' ἔλα νὰ μᾶς ψυχαγωγήσης λιγάκι.

Κῦμα τοῦ Ἔβρου

2132. Τσιγγανοπούλα τί γίνεσαι;

Κῦμα τοῦ Ἔβρου

2133. Θρακιώτικο λουλούδι μυρίζεις πάρα πολύ, σὲ μάντεψα πιὰ εἶσαι (κάτασπρο τριανταφυλλάκι).

Κῦμα τοῦ Ἔβρου

2134. Τσιγγανοπούλα, τὴν κιθάρα ποὺ παίζεις νυχθημερὸν θὰ σοῦ τὴν περάσω γραβάτα.

Κῦμα τοῦ Ἔβρου

2135 (73—4). 'Υγεία καὶ χαρὰ στοὺς πεννομάχους - ες. Βαρῶνε Χ. σὲ γνωρίζω.

'Ιερέας τοῦ Πόνου

2136. «Χρυσῆ κοπέλλα» χρόνια πολλὰ — νἆναι χαρούμενος ὁ νέος χρόνος — 'Η τύχη πάντα νὰ σοῦ μιλᾶ — καὶ νἆναι ἄγνωστος γιὰ σὲ ὁ πόνος.

'Ιερέας τοῦ Πόνου

2137. Δὲν γνωρίζεις τὶ μοὔδωσες μὲ τὸ δέμα σου «χρυσῆ κοπέλλα». Χίλια εὐχαριστῶ. Ὄχι. Ὄχι. Ὄχι. Δὲν σὲ ξέχασα. 'Η σκέψη μου εἶναι κοντά σου. Τί γίνεσαι; Στὸ σπίτι τί κάνουν;

«'Ασημένιος χαρτοκόπτης»
(ὁ νοῶν νοείτω)
'Ιερέας τοῦ Πόνου

2138. Λαρισαῖοι, Λαρισαῖες συμμαχοῦμε; Ἤμουν κι' ἐγὼ παλιὸς συμμαθητής σας

'Αμπλαούμπλας

2139. Μουχλούλη, ἐσὺ μὲ τὸν Γκουντουλάκη μήπως ἔχετε σκοπὸ νὰ φᾶτε τὴν Παιδόπολη.

'Αμπλαούμπλας

2140. Παλιούρα εἶναι φιγούρας, φλύαρος κτλ. = πομφόλυξ!!!

'Αμπλαούμπλας

2141-2. Βρὲ Ζῆρδρο καὶ Μουταφίδη χάσατε τὸ φῶς σας, ἀλλὰ προσέξετε καὶ τὴν ὑγεία σας, μὴν κυττᾶτε τὸν 'Ιωάννη Τ. ποὺ κάθεται μέχρι τὶς 2, αὐτὸς ἔχει κουράγια!!!

'Αμπλαούμπλας

2143 (73—2). Ὕστερα ἀπὸ μεγάλην ἀπουσία μου ἐπανέρχομαι στὴν κίνηση χαιρετώντας ἅπαντας. Πολλὲς δουλειὲς μὲ εἶχαν ἀπασχολήσει καὶ στὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας μου μερικοὶ κουτοί, ἅ... ὄχι, ἔξυπνοι κάτι θέλησαν νὰ ποῦν μὰ τί τοὺς περιμένει δὲν τὸ ξέρουν!

Βουλγαροκτόνος

2144. Στὴ Ζηλιάρα: Βλακεῖες τετραφασικὲς — ἔτσι μᾶς ἀραδιάζεις — καὶ πρόσεξε κοπέλλα μου — μὲ μένα μὴν τὰ βάζης — Γιατὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα — θὰ τὸ μετανοήσης — στὸ λέω ἀπὸ τώρα — στ' αὐγά σου νὰ καθήσης.

Βουλγαροκτόνος

2145. Στὸ Λεονάρδο: Κι' ἐγὼ πολὺ ἐσκέφτηκα — γιὰ νὰ σ' ἀνταποδώσω — τὸ ὄμορφο τὸ δῶρο σου — καὶ τὸ τρανὸ τὸ τόσο. — Γι' αὐτὸ σοῦ στέλνω φίλεμου — ἀθάνατο βοτάνι — ἀπ' τὸ μικρό μου τὸ χωριὸ — ποὺ δὲν τὸ βρίσκουν ἄλλοι.

Βουλγαροκτόνος

2146. Π. 'Αμβρακικοῦ 1410: Ἔχεις μυαλὸ Κοκόρικο — κεφάλι κολοκύθι — ἔχεις κι' αὐτιὰ πολὺ μακρυὰ — καὶ μιὰ μεγάλη μύτη.

Βουλγαροκτόνος

2147. Μυστηριώδη Ἄγνωστη ἐσεῖς πρώτη(1059) νὰ περιμένω;

Βουλγαροκτόνος

2148. 'Αετιδεὺς 1056 Ποιὸς πέρασε ἀπὸ αὐτοῦ — καὶ σοὔδωσε τὴν τρέλλα — καὶ θέλησες κάτι νὰ πῆς — ἀνάλατε ἀδύνατε ψηλέα.

Βουλγαροκτόνος

2149. Ἕνα Μωραΐτικο χαιρετισμὸ στὸ Δικέφαλο 'Αετό. Δάφνη τοῦ Εὐρώτα γειά.

Βουλγαροκτόνος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντά:

❖ Λυποῦμαι εἰλικρινὰ ΕΥΣΤΡΑΤΙΕ ΣΚΡΕΜΠΟ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ἀπαντήσω στὴν ἐρώτησή σου. Εἶναι δύσκολο τὸ θέμα. Ὑπάρχει καὶ ἡ πλευρὰ ἡ θρησκευτική, ποὺ ἔχει κι' ἐκείνη τὰ δίκια της. Ὑπάρχει καὶ ἡ πλευρὰ ἡ κοινωνικὴ ποὺ ἔχει τὰ δίκια τὰ δικά της. Τί νὰ σοῦ πῶ; Οὔτε καὶ ὁ πατὴρ Ἱερώνυμος θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ δώση συμβουλὲς ἀπὸ τῆς στήλης τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ.

❖ ΑΘ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΝ. Σήμερα σοῦ ταχυδρόμησα τὰ γραμματόσημα ποὺ ζήτησες.

❖ ΓΕΩΡΒΑΣΠΑΡ ἡ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ «Φιλοτελικὰ Νέα» εἶναι Βασ. Ἡρακλείου 7 Θεσσαλονίκη.

❖ ΑΘ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΝ: Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ γραμματόσημο περιστάνει τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ μέσα σὲ μετάλλιο. Ἀπὰ πάνω ἔχει τὴν ἐπιγραφὴ «ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜ.» κάτω τὴν ἀξίαν «20 ΛΕΠΤ. 20». Κάθετα μαίανδρον. Στοιχίζει ἀπὸ 150.000 ἕως ἕνα ἑκατομμύριο. Ἀνάλογα μὲ τὴν κατάστασή τους.

❖ ΠΑΝΟΝ ΜΠΑΣΚΟΥΤΑΝ: Ἀπὸ τὸ φιλοτελιστὴ πῆρα γιὰ σένα τὴν ἀκόλουθη ἀπάντηση στὸ γράμμα σου: Ἐὰν τὰ 600 ἑλληνικὰ γραμματόσημα δὲν εἶναι σχισμένα, τρυπημένα, μουντζούρικα, δὲν τοὺς λείπουν δόντια ἢ γωνιές, μπορεῖς νὰ τὰ πουλήσης. Ἡ ἀξία τους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τους. Μιὰ σειρὰ γραμματόσημα ἡρώων τοῦ 1821, αὐτὴ δηλαδὴ ποὺ λέγεται σειρὰ «Εκατονταετηρίδο» στοιχίζει σφραγισμένη 80.000 δρχ. ἀσφράγιστη 120.000. Ἂν θέλης γράψε γιὰ νὰ ἔχης θετικὲς πληροφορίες στὸν κ. Μιχαὴλ Τζιβόγλου Κάνιγγος 120 Ἀθήνας.

❖ Αὐτὸ ποὺ ζητᾶς Ι. Φ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΕ ἔγινε ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεῦχος.

❖ Ὄχι γιὰ τὰ σκίτσα δὲν χρειάζονται χρήματα Β. ΚΑΤΗΦΟΡΗ.

❖ ΖΑΜΟΡΑ: Τὰ περὶ Ντὰ Βίντσι ἔχουν καταγγελθῆ καὶ ἔδωσε ὁ ἴδιος ἐξηγήσεις. Γιὰ τὶς πεννομαχίες θὰ ληφθῆ τὸ μέτρο ποὺ λές. Καὶ οἱ ἄλλες ὑποδείξεις σου ἐνδιαφέρουσες.

❖ Ἐπιθυμῶ φίλε ΔΩΡΟ ΑΝΘΗ νὰ μὴν γίνη περαιτέρω συζήτηση γιὰ τὸ γνωστὸ θέμα.

❖ Εὐχαριστῶ ΑΙΓΙΩΤΗ: Ἔχε ὑπ' ὄψη σου ὅτι ξεφεύγουν καμμιὰ φορὰ καὶ μερικά.

❖ Γ. ΦΩΤΙΑΔΗ: Σχολὴ δοκίμων δὲν ὑπάρχει στὴν Ὕδρα. Ἐκεῖ βρίσκεται ἡ σχολὴ ἐμποροπλοιάρχων. Πάντως θὰ σοῦ ἀπαντήσω γι' αὐτὸ ποὺ μὲ ρωτᾶς.

❖ Ὁ Φιλοτελιστὴς ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΣΜΙΔΗ μὲ πληροφορεῖ ὅτι σχετικὰ μὲ τὴ συλλογὴ γραμματοσήμων ἔγραψε στὰ δύο πρῶτα φύλλα, τότε ποὺ ἐγκαινιάσαμε τὴ φιλοτελικὴ στήλη. Ἐκεῖ καὶ σὲ παραπέμπω.

❖ Τί νὰ σοῦ πῶ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΕ ΠΑΖΑΪΤΗ. Ἂν ἔγραφες πιὸ καθαρὰ τὸ ὄνομά σου δὲν θὰ σὲ ἔλεγα Ποζαΐτη ἀλλὰ μὲ τὸ πραγματικό σου ὄνομα Π α ζ α ΐ τ η ς. Γιὰ τὸ ἄλλο ποὺ μοῦ γράφεις δὲν μπορῶ νὰ προσθέσω, καθὼς ἀντιλαμβάνεσαι τίποτα! Γιὰ τὸ ἄλλο ἔχει καλῶς.

❖ Μᾶλλον νὰ ξαναγράψης στὴ «Ντολορὲς» ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ὁ Ἐξάψαλμος ὅπως εἶδες ἔκαμε ξανὰ τὴν ἐμφάνισή του. Τὸ Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι» μᾶς ἐγκατέλειψε. Ἔχει Ἀρσάκειο, πιάνο, Γαλλικὰ στὸ Ἰνστιτοῦτο καὶ εἶναι πνιγμένη στὴ μελέτη. Ἔχει καὶ τὴν ἀξίωση νὰ πρωτεύη. Φέτος, ὅπως ξέρω, προβιβάστηκε ἀπὸ τὴν 3η στὴν 4η γυμνασίου Ἀρσακείου μὲ τὸ βαθμὸ 18 καὶ 10)12. Στὰ μὴ τεχνικὰ μαθήματα πῆρε μέσο ὅρο 19 3)8. Στὸ Ἰνστιτοῦτο ἦλθε πρώτη στὸ κούρ της. Θὰ εὐχαριστηθῶ νὰ γνωρίσω καὶ σένα καὶ τὴν οἰκογένειά σου ὅταν θὰ ἔλθετε στὴν Ἀθήνα καὶ τότε θὰ γνωρίσης καὶ τὸ Διαβολάκι.

❖ Γ. ΦΩΤΙΑΔΗ: Εἰς τὴν Σχολὴν Δοκίμων κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ἐξετάζονται ἔκθεση ἰδεῶν, ὀρθογραφία σὲ ἀρχαῖο καὶ νέο κείμενο, Ἄλγεβρα, λογαρίθμους, γεωμετρία καὶ τὴ γεωγραφία τῶν Βαλκανίων.

❖ Διάβασα ΚΩΣΤΗ ΦΩΤΕΙΝΕ τὸ γράμμα σου μὲ ἱκανοποίηση. Ξέρεις πραγματικὰ νὰ γράφης ὄμορφα. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ σοῦ συστήσω φιλικὰ κάτι. Ἀπόφευγε ὅμως κάτι σὰν «τ' ὁρκίζομαι στὸ πέλαγο καὶ στὴ πλάση» Ἕνας τέτοιος ὅρκος θὰ εἶχε τὴ θέση του σὲ γράμμα χιουμουριστικό, ὄχι σὲ σοβαρὸ σὰν τὸ δικό σου. Γιὰ τὰ ἄλλα ἁρμόδιος «ὁ Κριτικός».

❖ Καλῶς ἔφθασες στὴ νέα στρατιωτικὴ ὑπηρεσία ΓΕΩΡΓΟ ΣΑΟΥΛΙΔΗ, καὶ σοῦ εὔχομαι νὰ περάσης εὐχάριστα τὴ στρατιωτική σου θητεία. Διάβασα μὲ λύπη μου γιὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ σου ποὺ ἔπεσε στρατιώτης στὴν ὑπηρεσία τῆς Πατρίδος ἀπὸ ἐχθρικὴ βολίδα. Στὶς περιστάσεις ὅμως αὐτὲς δὲν ταιριάζουν συλλυπητήρια. Ἀρκοῦμαι μόνο νὰ σοῦ πῶ νὰ εἶσαι ὑπερήφανος γιὰ τὸν ὡραῖο, ἡρωϊκὸ θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ σου.

❖ Θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ νὰ σὲ ἔχω φίλο ΣΩΤΗΡΙΕ ΜΑΤΡΑΚΟΠΟΥΛΕ. Ἐλπίζω νὰ συνεργασθοῦμε καλά.

❖ Γ. ΦΩΤΙΑΔΗ: Καὶ τὸ ἀθροίζω καὶ τὸ ἀθρόος παίρνουν ψιλή. Τὸ ἀθρόος εἶναι ἀπὸ τὸ ἄλφα τὸ ἀθροιστικὸν καὶ τὸ θροῦς ποὺ σημαίνει θόρυβος. Καὶ σημαίνει πολύ, σύμπας, ὅλοι μαζύ. Καὶ τὸ ἀθροίζω προέρχεται ἐκ τοῦ ἀθρόος. Μὲ ρωτᾶς καὶ πότε ψιλοῦνται καὶ πότε δασύνονται. Σοῦ ἀπαντῶ : Πάντα ψιλοῦνται.

❖ Στὴν ἐρώτησή σου «ζοῦμε διὰ νὰ τρῶμε ἢ τρῶμε διὰ νὰ ζοῦμε» σοῦ ἀπαντῶ ΙΠΠΟΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ: Ἐξαρτᾶται: Ἐὰν εἶναι ἄνθρωπος χρήσιμος στὴν κοινωνία, ἕνας καλὸς πολίτης καὶ καλὸς οἰκογενειάρχης τρώει, φυσικά, γιὰ νὰ ζῆ. Ἐὰν εἶναι κτῆνος, χωρὶς ἰδανικὰ χωρὶς ἀνώτερο καὶ ὑψηλότερο προορισμὸ ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ κτήνους, τότε «ζῆ γιὰ νὰ τρώη».

❖ ΟΡΕΣΤΗ ΤΣΙΑΜΟΥΡΑ: Φυσικὸ λίπασμα εἶναι τὸ μὴ τεχνικό. Τὸ μὴ χημικό. Στὰ φυσικὰ λιπάσματα εἶναι καὶ ἡ κόπρος τῶν ζώων. Φυσικὸ λίπασμα ἀκόμη εἶναι τὰ ψυχανθῆ.

❖ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα ΒΑΝΝΑ ΓΚΙΖΑ.

❖ Ἐχάρηκα πολὺ ΑΘ. Β. ΣΑΜΑΡΑ ποὺ πῆρα γράμμα σου.

❖ Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ ΑΘ. ΜΑΤΚΑΡΗ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια. Ἔδωσα ἐντολὴ γιὰ τὴ διόρθωση τοῦ ὀνόματός σου.

❖ Σ' Εὐχαριστῶ, ποὺ βρῆκες τὴν εὐκαιρία νὰ μοῦ γράψης φίλε ΟΡΕΣΤΗ ΔΗΜ. ΤΣΙΑΜΟΥΡΑ.

❖ Πολὺ φοβοῦμαι πὼς δὲν μοῦ διατυπώνεις ὀρθὰ τὰ ἐρωτήματά σου φίλε κ. ΒΕΡΓΟ ἀπὸ τὴν Ἀταλάντη: Με ρωτᾶς: «Δυὸ παιδιὰ γεννῶνται τὴν ἴδια στιγμὴν ἀπολύτως, τὸ ἓν ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ ἄλλο ἐν Ἀμερικῆ. Ἂν συναντηθοῦν καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκριβῆ ὥραν τῆς γεννήσεώς των ὑπολογίσουν πόσων ἐτῶν, ἡμερῶν καὶ λεπτῶν εἶναι, ποῖον θὰ εὑρεθῆ μεγαλύτερον κατὰ τὴν ἡλικίαν; Νὰ δικαιολογηθῆ ἡ ἀπάντησις». Ἐὰν γεννῶνται τὴν ἴδια στιγμὴν ἀπολύτως, δηλαδὴ καθ' ἣν στιγμὴν π,χ. μεταδίδεται ἡ φωνὴ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν ἀκοῦμε στὴν Ἑλλάδα ἀνεξαρτήτως τῆς ὥρας ποὺ ἔχουν οἱ δυὸ τόποι, τότε ὅπου καὶ νὰ εὑρεθοῦν θὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν ἡλικίαν χωρὶς καμμίαν διαφοράν. Ἐὰν ὅμως ὁ εἷς ἐγεννήθη π. χ. τὴν 7ην πρωϊνὴν τῆς 16 Δεκεμβρίου 1953 (ὥρα Ἑλλάδος) καὶ ὁ ἕτερος τὴν 7ην πρωϊνὴν 16 Δεκεμβρίου 1953 (ὥρα Ἀμερικῆς) τότε ὁ πρῶτος θὰ προηγῆται εἰς ἡλικίαν 7 ὥρας, ἀπὸ τὸν δεύτερον, ὅσας δηλαδὴ ὥρας προηγεῖται ἡ Ἑλληνικὴ ὥρα τῆς Ἀμερικανικῆς ὥρας.

❖ Δυστυχῶς ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΑΠ, ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ τὰ ἀποτελέσματα τῆς Σχολῆς Ὑπαξιωματικῶν Σύρου δὲν ἔχουν ἐκδοθῆ ἀκόμη. Ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἀνακοινωθοῦν αὐτὲς τὶς ἡμέρες.

❖ ΖΑΜΟΡΑ: Τὰ παλαιὰ τεύχη ἔχουν 2.000 δραχμὰς ἕκαστον. Μπορεῖς νὰ στείλης τὸ διήγημά σου. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι παίρνω ἀπέναντί σου τὴν ὑποχρέωση νὰ τὸ δημοσιεύσω. Λυποῦμαι ποὺ δὲν μπορῶ νὰ ἀπαντήσω στὴν ἐρώτησή σου «πῶς εὑρέθη τὸ ὕδωρ εἰς τὸν πλανήτη μας καὶ πῶς ἡ ἐπ' αὐτοῦ ζωή».

❖ ΚΩΝ. ΚΑΛΦΙΩΤΗ: Τὰ γραμματόσημα ποὺ μοῦ ἔστειλες εἶναι πολὺ κακὰ διατηρημένα. Δὲν ἔχουν πλυθῆ κανονικά: Ὅπως εἶναι ἔτσι δὲν ἔχουν τίποτε τὸ σοβαρό. Ἐὰν σοῦ δώση κανεὶς καὶ 1000 δραχμὲς πολὺ εἶναι. Τὸ γραμματόσημο θέλει καλὴ διατήρηση. Πάντως τὰ κρατῶ στὴ διάθεσή σου. Γιατί παιδί μου, σὲ ἕνα χαρτὶ τόσα θέματα; Γράφε μου, σὲ παρακαλῶ, ἄλλη φορὰ κάθε θέμα ξεχωριστά.

❖ Μὰ γιατὶ αὐτὸ τὸ γράμμα τῶν παραπόνων ΜΙΚΡΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ ἀφοῦ ξέρεις πόσο σὲ ἐκτιμῶ;

❖ ΚΡΟΥΝΤΕΛΗ: Σὲ περιμένω μιὰ μέρα μεταξὺ 12¼ ἕως 1½ στὴ διεύθυνση τῆς ἐφημερίδος ποῦ μοῦ γράφεις νὰ τὰ ποῦμε.

❖ Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι, ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΕ ΤΕΜΠΕΛΗ.

❖ Χάρηκα ποὺ πῆρα γράμμα σου ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΙΑΤΡΑ. Ὁ Ἐρρῖκος Σλῆμαν ἦταν μιὰ ἰδιοφυΐα καὶ μάθαινε εὔκολα ξένες γλῶσσες. Τὸ πῶς; Ἦταν ἁπλούστατα ταλέντο!

❖ ΣΤΥΛΙΑΝΟΝ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΝ (Ἡράκλειον). Στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις γίνονται κάθε Σεπτέμβριο. Οἱ ὑποψήφιοι ἐξετάζονται στὸ σχεδίασμα διαφόρων ἀντικειμένων μὲ «κάρβουνο» (μολύβι). Ὅσοι ἔχουν ἀπολυτήριο γυμνασίου ἐξέρχονται καθηγηταὶ καὶ διορίζονται εἰς τὰ γυμνάσια κλπ. Οἱ μὴ ἔχοντες λαμβάνουν ἁπλὸ δίπλωμα τῆς Σχολῆς καὶ ὄχι δίπλωμα καθηγητοῦ.

❖ Θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΕ ΣΜΑΡΟΠΟΥΛΕ.

❖ Δημοσιεύτηκαν στὸ πρῶτο φύλλο μετὰ τὸ γράμμα σου ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΕ.

❖ Χαίρω ἰδιαιτέρως ποὺ μαθαίνω ΛΑΜΠΡΟ ΑΝΤ. ΧΑΛΜΟΥΚΗ γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ συλλόγου σας.

❖ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΣΜΙΔΗ: Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Πολὺ συγκινήθηκα καὶ μὲ χαρὰ διάβασα καὶ τὸ ... ἔμμετρο μέρος τοῦ γράμματός σου. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν συνδρομητῶν μικρὴ ὑπομονή.

❖ Σοῦ εὔχομαι γρήγορα νὰ γίνης αὐτὸ ποὺ θέλεις ΓΕΩΡΓΙΕ ΚΟΥΒΕΛΑ. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν γίνεται δημοσιογράφος μ' ἕνα βιβλίο σὰν κι' αὐτὸ ποὺ μοῦ ἀναφέρεις.

❖ Εὐχαριστῶ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΠΑΝΕ.

❖ Μικρὴ ὑπομονή, ΔΙΑΒΑΤΗ Κ. Κ.

❖ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ: Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια, ἔστω καὶ ἂν ἡ «ἐφημερίδα» ποὺ ἤθελες νὰ μοῦ γράψης περιορίστηκε σὲ μιὰ μικρὴ σελίδα χειρογράφου. Οὔτε ὁ Ἐξάψαλμος οὔτε ὁ Ροδόπουλος ἔχουν ἐξαφανισθῆ ἀπὸ τὸ περιοδικό.

❖ Τί νὰ σοῦ πῶ σὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ μοῦ λὲς φίλε ΚΩΝ. ΔΙΑΚΟΜΑΝΩΛΗ; Πάντως σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὶς ὑποδείξεις σου. Δὲν ἐννοῶ τί μὲ ρωτᾶς γιὰ τὰ ζητήματα τῆς Ἀκαδημίας καὶ γιὰ τὰ περὶ τετραετίας. Ἐξήγησε μου ἂν θέλης.

❖ Σ' εὐχαριστῶ ΙΠΤΑΜΕΝΕ ΘΕΣΣΑΛΕ γιὰ τὶς ὑποδείξεις σου.

❖ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΕ. Τὸ κάλυμμα ποὺ ζητᾶς δὲν ὑπάρχει πρὸς τὸ παρόν. Τὸ βιβλίον τοῦ Ξένου «Ἡ ἡρωΐδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως» ἔχει ἐξαντληθῆ. Μπορεῖ νὰ τὰ βρῆ κανεὶς εἰς τὰ παλαιοπωλεῖα.

❖ Λυπᾶμαι πολὺ ΙΩΑΝΝΗ ΤΣΙΑΤΑ, ποὺ μοῦ καταγγέλεις ὅτι ἡ «28 Ὀκτωβρίου» ποὺ δημοσιεύτηκε μὲ τὴν ὑπογραφὴ τὸ «Μαργαριτάρι τῆς Αὐγῆς» εἶναι ἀντιγραφὴ ἀπὸ τὴ «Ζωὴ τοῦ Παιδιοῦ» (φύλλο 26, τεῦχος 1947).

❖ Πῆρα καὶ διαβίβασα στὴ διεκπεραίωση τὶς ἐπιστολὲς τῶν φίλων μου: Ἀντ. Παπαϊωάννου, Εὐστρατίου Σκρέμπου, Παιδιῶν Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀσπρογέρακα, Ἀθ. Θεοδώρου (ἔδωσα σχετικὰ ἐντολή), Νικ. Ἀπ. Ματθαίου (*), Γ. Φωτιάδη (* Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ νέο συνδρομητή), Θωμᾶ Νικολοπούλου, Ἠλία Γκικάκη, Ἀθ. Μπουκόνη (*), Γιώργου Γιαννέλλου (*Χάρηκα πολὺ ποὺ εἶσαι καλὰ καὶ εὐχαριστημένος), Φωφὼ Μιχαηλίδου, Κων. Μοσίου (τὸ ποσὸν τῶν 10.000 δραχμῶν πῶς ἐστάλη;), Εὐαγγέλου Διονυσίου καὶ Ἰγνατίου Τσοπανόγλου, Ἰωάννη Λιάπη, Παύλου Στακίνου (*), Ἰωάννη Μωϋσίδη, Εὐαγγέλου Φουντουλάκη (*), Κων. Παπαγεωργίου, Ἀντ. Μιχ. Κυδωνάκη, Κων. Κωνσταντινίδη, Δημ. Μαλάμη (*) Ἐμμ. Ν. Καμάρου, Γεωργίου Κατσαούνου, Χρ. Ἀβραμίδη (*), Βασ. Γ. Κατσαούνου, Ναοὺμ Κορεντούδη, Γερ. Λιναρδάτου, Μαρίκας Κίτελη, Ε. Βαλλιάνου, Σοφίας Ἀντωνοπούλου (*), Γ. Φωτιάδη, Ἀθ. Μήττα (*), Χρίστου Δημητροπούλου καὶ Κων Γούτσου (*), Θεοδώρου Α. Τζιοβάρα, Γιώτη Σαραντίδη καὶ Γεωργίου Παπαδοπούλου, Γεωργίου Κυριακοπούλου (*), Ἰωάν. Ἀθ. Παπαδοπούλου (*), Ἀθ. Μάμαλη, Ἰωάννη Χαραλαμποπούλου (*), Νικ. Σηφάκη (*), Δημ. Φαρατσέλη, Κων. Διακομανώλη, Παναγιώτη Παξινοῦ, Ἀλίκης Τσιντήλα, Σοφίας Λαχανᾶ καὶ Μαρίας Ἀνδριανάτου (*), Ἀλεξάνδρας Δάλλα (*), Ζαφείρως Λημνιοῦ, Κων. Παπαντωνίου (*), Ἀθαν. Κόντου (*), Στεφ. Πασχαλούδη(*), Νικ. Μπριασούλη (*), Γεωργίου Παπαθανασίου, Δημοτικοῦ Σχολείου νέας Γωνιᾶς (*), Παν. Σαρδέλη (*), Πασχέλη Παπαδοπούλου, Γεωργ. Γιαννέλου, Δημ. Πάτρωνα, Γεωργίου Σταύρου, Ἀλ. Στεργιούλα, Ἀνδρέου Θεοδ. Παπαγγελοπούλου Φωτίου Αὐγερινίδη.

❖ Πῆρα τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μου: Ζαμόρα, Ἰωάννου Κωνσταντινάκη, Δημ. Καλαντζῆ, Π. Μακρῆ, Γ. Φωτιάδη, Ἀντ. Μιχ. Κυδωνάκη, Γεωργίου Τσιμπούρη, Γ. Φωτειάδη, Δημ. Γκουλούση, Παράσχου Κουντουράκη, Σπ. Τσιμῆ.

❖ Πῆρα τὰ «γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μου: Ψ. τῆς Δρυός, Ζαχ. Μ. Σημαντάρα, Νικ. Λαζ. Πουργαλίδη, Ἰωάννου Ματκάρη, Κων. Διακομανώλη, Ἰωάννη Παπαδοπούλου Ἀρχιπεννομάχου.

❖ Πῆρα τὶς ἀθλητικὲς πληροφορίες τῶν φίλων μου: Ψ. τῆς Δρυός, Νικ. Πουρσαλίδη, Φ. Μ., Βασιλείου Μπακατσῆ, Βάνας Γκίζα, Τίμου Νατσούλη, Νίκου Σ. Πουρναρᾶ, Ἰωάνου Π. Γεωργοπούλου καὶ Ν.κ. Σ. Πουρναρᾶ (συλλογή). Κ. Γ.

❖ Πῆρα τὶς ἐπιταγὲς ποὺ μοῦ ἔστειλαν οἱ φίλοι μου: Κων. Ντάσιος, Γεώργιος Χρ. Θανάσης, Γεώργιος Μαχίνης, Δημ. Γκιζάνης, Κων. Κωνσταντινίδης, Δημ. Σχολεῖον Σχολεῖον Κεντάρχου, Ἰωάννης Ἠλιάδης, Ἀνδρέας Κατσάνος Ταξιάρχης Παπαβασιλείου, Χρίστος Παπανικολάου, Περικλῆς Μανόπουλος, Στυλιανὸς Βασιλείου, Εὐαγγελία Λάκκα,

Παράδοση καὶ πρόοδος

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 649)

οδος. Καὶ τὰ σπίτια μας ποὺ τὰ χτίζομε σὰν σταύλους, νὰ τὰ χτίζωμε καλύτερα, μὲ πιὸ μεγάλα παράθυρα γιὰ νὰ ζοῦμε καλύτερα μέσα σ' αὐτά! Γιὰ νὰ μάθωμε νὰ περιποιούμαστε καλύτερα τὰ ζωντανά μας ὅπως μᾶς μαθαίνει ὁ γεωπόνος κι' ὁ κτηνίατρος, ἀλλὰ προπαντὸς νὰ περιποιούμαστε καλύτερα τὸν ἑαυτό μας, ὅπως μᾶς μαθαίνει ὁ γιατρός. Νὰ γνωρίσωμε τὸ ἄφθονο νερό, τὸ καθημερινὸ πλύσιμο, τὸ σαποῦνι, τὴν πάστρα, τὸ συχνὰ πλυμένο ροῦχο. Νὰ γνωρίσωμε τὸ συχνὸ ἀσβέστωμα τὸ σπίτι ποὺ λάμπει ἀπὸ καθαριότητα, τὸ φτωχικὸ ἀλλὰ ταχτικὰ μαγειρευμένο φαΐ. Νὰ γίνωμε ἄνθρωποι, Στέφανε, γιὰ νὰ ζήσωμε καλύτερα στὸ μικρὸ χωριό μας!

—Δὲν μὲ παρατᾶς λέω ἐγώ! Θὰ μᾶς μοιράση ὁ γιατρὸς καὶ τὰ λεφτὰ γιὰ νὰ τὰ κάνωμε ὅλ' αὐτά;

—'Εδῶ εἶναι ποὺ ἔχεις ἄδικο! φώναξε ζωηρὰ ὁ παπούς. Ὅλα, δὲν εἶναι ζήτημα λεφτῶν! Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει ἕνα κομμάτι γῆς, ἕνα σπιτάκι, τὶς δεῖνα δυνατότητες, μπορεῖ αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα — μὲ δουλειά, μὲ ἔγνοια, μὲ καλὴ θέληση καὶ μὲ τὶς συμβουλὲς τῶν πιὸ φωτισμένων ἀνθρώπων ποὺ σπούδασαν καὶ ξέρουν καλύτερα ἀπὸ μᾶς — νὰ κάνη νὰ τοῦ δώσουν πολὺ περισσότερα, κι' ὁ ἴδιος νὰ ζῆ πιὸ ἀνθρωπινά, πιὸ γερός, πιὸ χαρούμενος ἀπὸ ἕναν ἄλλον ποὺ δὲν θέλει ν' ἀλλάξη τίποτα ἀπὸ τὰ παλιά.

—Τέλη μου, εἶπε ὁ κὺρ Στέφανος, πρέπει νὰ παραδεχτῶ ὅτι ἐσὺ κι' ἐγὼ ἔχομε τὴν ἴδια περιουσία... Τὰ ἴδια χτηματάκια, τὸ ἴδιο σπίτι, τὰ ἴδια ζωντανά. Ὅμως τὰ δικά σου τὰ ζηλεύει ἡ ψυχή μου, κι' ὅλο σὲ φέρνω παράδειγμα στοὺς γιούς μου! Θαρρεῖς καὶ εἶσαι πιὸ πλούσιος — πολὺ πιὸ πλούσιος ἀπὸ μᾶς..... Τὸ ἄλογο καὶ τὸ γαϊδοῦρι σου εἶναι ἄλλο πράμα .....

—Ναί.. Μὰ εἶδες καὶ τὸ στάβλο ποὺ τοὺς ἔχω χτίσει; Μόνοι μας, μὲ τὰ χέρια μας! Ὁ τόπος δὰ εἶναι μπόλικος στὸ χωριό, κι' ἀπὸ πέτρα, ἄλλο τίποτε....

Τὸ σπίτι σου κι' αὐτὸ εἶναι πιὸ μεγάλο.

—Τὸ μεγάλωσα. Πέντε καλοκαίρια δουλεύαμε γι' αὐτό... Τὸ ψήλωσα, τὸ ἅπλωσα. Ἄνοιξα καινούργια παράθυρα. Κι' ὅταν ἡ σοδειὰ ἦταν καλή, ἀγοράζαμε τὰ παραθυρόφυλλα. Ὁ γιός μου ξέρει καὶ μαραγκός.

—Ἐσὺ τὸν ὁρμήνευες νὰ μάθη. Ὅταν ὁ δικός σου μάθαινε, ὁ δικός μου ἔπαιζε πρέφα στὸ καφενεῖο.

—Κανένας μας δὲν πατάει στὸ καφενεῖο, Στέφανέ μου. Δὲν μᾶς περισσεύουν ὧρες....

—Καὶ τὰ χτήματά σου δίνουν περισσότερο καρπό.

—Εἶμαι ὁ μόνος ποὺ ὅταν περνάει ὁ γεωπόνος τὸν ρωτάω καὶ κάνω χαρτὶ καὶ καλαμάρι ὅ,τι θὰ μοῦ πῆ. Ποτὲ δὲν ἔπεσα ἔξω.

—Κι' εἶναι παστρικὰ καὶ γερὰ τὰ ἐγγόνια σου σὰν ἀρχοντόπουλα.

—Ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου εἶναι ἀρχοντόπουλα Στέφανέ μου, ὅταν εἶναι παστρικὰ καὶ περιποιημένα. Σκάφη ποὺ λές, ποὺ πάει καπνός. Σκάφη γιὰ τὰ ἴδια καὶ σκάφη γιὰ τὰ ροῦχα τους. Στιγμὴ δὲν κάθονται ἡ γιαγιά τους καὶ ἡ μάννα τους. Τὸ μόνο ἔξοδο ποὺ κάνω πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους, Στέφανε, σπίτι μου, εἶναι τὸ σαποῦνι.. Α! Αὐτὸ δὲν τὸ τσιγκουνεύομαι!

—Σοῦ τὰ φέρνει ὅλα βολικὰ ὁ Θεός.

—Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομά του! Μὰ τὸ μυστικὸ τοῦ σπιτιοῦ μου, Στέφανε, εἶναι ἄλλο. Ἀγαπῶ τὴν πρόοδο. Ἔχω ἕνα πάθος γιὰ τὴν πρόοδο. Ἀπὸ νέος ποὺ ἤμουν, μοῦ εἶχε κολλήσει ἡ λαχτάρα νὰ δῶ τοὺς δικούς μου νὰ ζοῦν καλύτερα, πιὸ γεροί, πιὸ χαρούμενοι, πιὸ ταχτικοί, πιὸ παστρικοὶ ἀπ' ὅ,τι ζοῦσαν οἱ παλαιότεροι. Τὰ εἶδες καὶ μόνος σου τ' ἀποτελέσματα...

—Τί τὰ θέλεις, Τέλη μου... Ἐμένα μ' ἀρέσει νὰ κάνω ὅ,τι ἔκαναν κι' οἱ παλιοί... Τίποτε δὲν ἀλλάζω!

—Κι' ἐγὼ δὲν ἀλλάζω τίποτε στὸ σπίτι μου ἀπὸ ὅ,τι εἶναι καλὸ κι' ὡραῖο, Στέφανε! Ὅλες τὶς παραδόσεις, θρησκευτικὰ τὶς κρατοῦν ὅλοι στὸ σπίτι μου... Μεγάλωσα τὰ παιδιά μου μὲ τιμὴ καὶ ὑπόληψη καὶ τάμαθα νὰ ζοῦν τὸ ἴδιο. Κρατᾶνε τὶς γιορτές, κι' ὅ,τι μᾶς ἀφησαν οἱ παποῦδες μας. Ἀλλὰ κανένας τους δὲν φαντάζομαι νὰ θελήση νὰ ζοῦμε σὰν τὰ ζωντανὰ στὸ στάβλο, μὲς στὴ βρῶμα καὶ τὴν δυστυχία, ποὺ νὰ σοῦ κάνη σύχαση νὰ μᾶς βλέπης! Ἡ πρόοδος, Στέφανε, δὲν 'γγίζει τὰ μεγάλα καὶ τὰ αἰώνια. Ἡ πρόοδος τὴν καθημερινὴ ζωή μας ἀλλάζει, γιὰ νὰ ζήσωμε καλύτερα, σὰν ἄνθρωποι, καὶ νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τὰ «φῶτα τῆς ἐπιστήμης», ποὺ γιὰ ὅλους ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους δασκαλεύει καὶ φωτίζει. Πρέπει ν' ἀγαπήσωμε τὴν ζωή μας, Στέφανε! Ἂν δὲν τὴν ἀγαπήσωμε, ποτὲ δὲν θὰ καταφέρωμε νὰ τὴν κάνωμε καλύτερη! Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἕνας ἀγώνας γιὰ νὰ καλυτερέψη τὴ ζωή του. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρόοδος, Στέφανε, κι' ἀλλοίμονο στοὺς ἀνθρώπους, κι' ἀλλοίμονο στοὺς λαοὺς ποὺ δὲν τόχουν καταλάβει! Νὰ γιατὶ χαίρομαι καὶ γιατὶ πανηγυρίζω ποὺ ἕνας γιατρὸς ἦρθε κι' ἐγκαταστάθηκε στὸ χωριό μας. Ἄμποτε τὸ κάθε ἑλληνικὸ χωριὸ νάχη τὸ γιατρό του, ὅπως ἔχει τὸν παπᾶ καὶ τὸ δάσκαλό του! Ἄμποτε τὰ «φῶτα τῆς ἐπιστήμης» νὰ μὴν ἀφήνουν οὔτε ἕνα τόσο δὰ κομμάτι τῆς ἑλληνικῆς γῆς ποὺ νὰ μὴν τὸ φωτίσουν μὲ τὸν ἀληθινό, τὸν βαθύτερο πολιτισμό. Γιὰ νὰ ξανασάνη ὁ ἀγρότης, καὶ ν' ἀγαπήση ἀκόμα πιὸ πολὺ τὴν γῆ του!

—Ἐμεῖς θὰ τὸ καταφέρομε παποῦ! Ἔκανε μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ πεποίθηση ὁ Πάνος.

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΛΚΑΝΗ

Νῖκος Βανδῶρος, Δημ. Θεοδοσίου, Μαρκεούλα Κιτέλη, Γρηγόριος Σαλᾶς.

⁂ Πῆρα τὰ σκίτσα τῶν φίλων μου: Ζαχαρὶ (ἔτσι κι' ἔτσι), Καμπαλλέρο (καλά), Β. Κατηφ. (καλούτσικα), Μάρκου Γκέσκου (καλά), Αἰγαιώτη (καλά, πολλὰ ὅμως ὄχι κατάλληλα), Ρ. Κανδιάνο (ὄχι καλά), Χριστοφόρου Ὀλυμπίου (ὄχι καλά), Ἀχ. Σημαντῆρα (ἔτσι κι' ἔτσι), Ἱππότου Κρήτης (σχεδιασμένα ὅπως εἶναι μὲ μολύβι ἐντελῶς ἀκατάλληλο!), Κων. Καλφούτη (ὅπως εἶναι σχεδιασμένο ἀρκετὰ ἀκατάλληλο), Πάνου Μαθιώτη (ἔτσι κι' ἔτσι), Πέτρου Εὐγενικοῦ (ὄχι καλό), Διαβολάκου, Σ. Κυριακίδη (καλό), Ἄντας Βιόλη (ἔτσι κι' ἔτσι, θὰ ἦταν κατάλληλα ἂν εἶχαν σχεδιασθῆ μὲ σινικὴ μελάνη. ΑΝ. Γ. (καλά), Πέτρου Δ. Παπᾶ (καλό, ἀλλὰ σχεδιασμένο μὲ μελάνη).

⁂ Πῆρα τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μου: Κώστα Θανοπούλου, Παράσχου Κουνδουράκη, Ἀλεξ. Μακρυλάκη, Ν. Σ. Πουρναρᾶ, Δημ. Καλαντζῆ, Ἰωάννη Ἡραιάτη, Νικ. Ἀηδονοπούλου, Ι. Φ. Χατζοπούλου, Νικ. Ἀμυγδάλου, Δώρου Ἄνθη, Π. Θ. Μακρῆ, Βασιλείου Δ. Μητρογώγου, Γεωργ. Τσαλίου, Ναπ. Εὐαγγ. Σαΐνη, Μίνας Βασιλείου, Κωστῆ Φωτεινοῦ, Δήμητρας Βασιλείου Καραγιώργη, Γεωργίου Χ. Μουρατίδη, Διαβάτη Κ. Κ., Γεωργίου Μουταυτσῆ, Χλόης, Σκάρλετ, Δημ. Γιατρᾶ, Πάνου Μαθιώτη, Πέτρου Εὐγενικοῦ, Παν. Σωτηρίου, Πουρναρᾶ, Μικρῆς Ποιήτριας, Δ. Μαρκοπούλου, Διον. Δ. Μαρκοπούλου, Κώστα Τσιρογιάννη, Δημ. Βαϊτσάκη, Στελ. Κυριακίδη, Παν. Ἀποστολοπούλου, Κώστα Θανοπούλου, Ἐμμ. Σπανοῦ, Δημητρίου Κοσμίδη, Διαβάτη Κ. Κ., Γιώργου Κουβέλα, Κων. Διακομανώλη, Παράσχου Κουνδουράκη, Φωτίου Φράγκου, Σταύρου Πλιουμπῆ, Ἑλένης Δημ. Καζαμία, Ὄμορφης Νεράϊδας, Εὐαγγέλου Γιαννούλη, Χαρίση, Σωτηρίου Γιάκη, Ἀθ. Παπαθανασοπούλου, Δημητρίου Παναγιωτίδη, Μαρίας Στεφοῦ, Μαρίας Τσαμπᾶ καὶ Ἀντ. Λεωνίδα.

⁂ Πολὺ μὲ συγκίνησε τὸ τόσο ὡραῖο καὶ γεμᾶτο ἀγάπη γράμμα σου ΧΑΡΙΣΗ ΓΙΑΚΗ. Σ' εὐχαριστῶ.

⁂ Δὲν συμφωνῶ γιὰ τὶς εἰκόνες τοῦ ἐξωφύλλου ΑΘ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΕ. Τὶς βρίσκω κι' ἐγὼ καὶ ἄλλοι ποὺ ξέρουν νὰ κρίνουν περίφημες. Γιὰ τὸ μυθιστόρημα σημειώνω εὐχαρίστως τὶς ὑποδείξεις σου.

⁂ ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα μοῦ γράφεις. Στὸ ἄλλο σοῦ ἀπαντῶ: «Ὅποιος καῆ στὸ χυλὸ φυσάει καὶ τὸ γιαούρτι» καὶ «Μὲ τὰ ξερὰ καίγονται καὶ τὰ χλωρά».

⁂ ΑΝΤ. ΛΕΩΝΙΔΑ. Δυστυχῶς ἡ ἀθλητικὴ ἀνταπόκριση δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ δημοσιευτῆ στὸ τεῦχος αὐτό. Γιὰ τὸ ἄλλο γράμμα σου δοκίμασα ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση. Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς συνδρομῆς περίμενε λίγο.

⁂ Χάρηκα ποὺ πῆρα εἰδήσεις σου ἔπειτα ἀπὸ μακρὰ σιωπή, φίλε μου ΓΕΩΡΓΙΕ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΕ.

Νέα ψευδώνυμα

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα: Ἀετομάτης ὁ Κουρσάρος, Ἀμπλαούμπλας, Ἄντα Βιόλη, Διαβολάκος, Ἱερέας τοῦ Πόνου, Καμέλια, Λουτσιάνο Ταγιόλι, Πριμαντόνα, Χλόη.

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

Ἑλληνικὴ Ἐλπίδα

Σκέψεις

(Σκίτσα τοῦ Ἀξιοῦ)

Ὁ Ἐλέφας Πρωθυπουργὸς

Μιὰ φορά, ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλιὰς τῶν ζώων τὸ Λιοντάρι, διώρισε Πρωθυπουργὸ τὸν Ἐλέφαντα.

Ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ εὔνοια κίνησε τὸ φθόνο τῶν ἄλλων ζώων, ποὺ διαμαρτύρονταν καὶ ἐσχολίαζαν τν ἐκλογὴν τοῦ Βασιλιά.

— Ἀπὸ ποῦ κι' ὡς ποῦ; ἔλεγαν, ὁ Ἐλέφας νὰ γίνη Πρωθυπουργός! Εἶναι τόσο ἄσχημος, τόσο πρόστυχος καὶ τόσο βαρύς! Δὲν ἔχει ἐπάνω του τίποτε τὸ ὡραῖο καὶ τὸ ἀριστοκρατικὸ οὔτε στὸ σῶμα οὔτε στοὺς τρόπους.

— Ἂν εἶχε τοὐλάχιστον αὐτὸ τὸ ὡραῖο καὶ πολύτιμο παράρτημα, εἶπε ἡ Ἀλεποῦ δείχνοντας τὴν οὐρά της τότε μάλιστα ἡ ἐκλογή του θὰ ἦταν δικαία καὶ γιὰ πρώτη θὰ τὴν ἐπιδοκίμαζα.

— Ἢ τοὐλάχιστον, ἂν εἶχε νύχια σὰν τὰ δικά μου, εἶπε ἡ Ἀρκούδα, ποιὸς θὰ εἶχε νὰ πῆ τίποτα;

— Νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τὶ συμβαίνει, εἶπε τότε τὸ βόδι. Ἔχει πολὺ μακρυὰ δόντια καὶ σ' αὐτὰ χρωστάει τὴν βασιλικὴ εὔνοια καὶ τὴν ψηλή του θέση. Ποιὸς ξέρει μήπως ὁ Βασιλιὰς τὰ πῆρε γιὰ κέρατα!

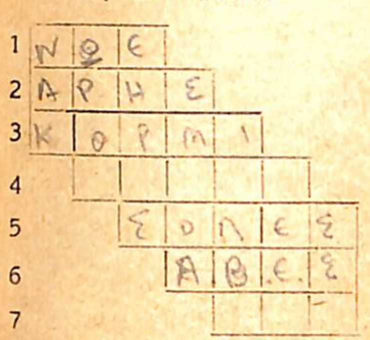
— Ὄχι, ὄχι δὲν εἶναι γιαὐτό. Εἶπε ὁ Γάϊδαρος σηκώνοντας τ' αὐτιά του. Ἐγὼ νὰ σᾶς πῶ. Ἂν ἄρεσε στὸ Βασιλιά, ἄρεσε γιὰ τ' αὐτιά του.

Πολλοὶ ἄνθρωποι ὅταν κινοῦνται ἀπὸ τὸ φθόνο, ζητοῦν τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἄλλου καὶ βρίσκουν συγχρόνως τρόπο γιὰ νὰ μιλήσουν γιὰ τὰ δικά τους προτερήματα.

Κι' ἔτσι κατηγοροῦντες τὸν ἄλλον, ἐπαινοῦν τὸν ἑαυτό τους.

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΕΠΤΑΓΩΝΟ

1) Βιβλικὸ πρόσωπο. 2) Ἀρχαῖος θεός. 3) Μέρος τοῦ σώματος. 4) Ἀποτελεῖται ἀπὸ πράγματα ποὺ εἶναι τοποθετημένα τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο. 5) Θὰ τὶς βρῆτε στὰ παπούτσια. 6) Μάρκα. 7) Ἀντωνυμία στὸν πληθυντικό.

Φ. Γουλιμῆς,
Κεφαλληνία

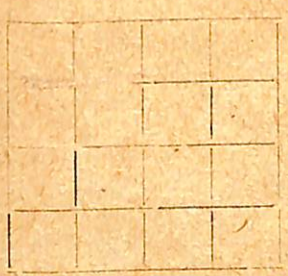
2) ΔΙΠΛΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τ' ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζεται τὸ ὄνομα ἀρχαίου μυθοποιοῦ. Μὲ τὰ δεύτερα, μεγάλη ἀγάπη.

1) Πόλις τῆς Θεσσαλίας.
2) Ἐπιστήμων.
3) Ποταμὸς τῆς Μακεδονίας.
4) Χρονικὸν διάστημα.
5) Ἄφησεν ἐποχὴ στὰς ἀρχαίας Ἀθήνας.
6) Ποτόν.
7) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.

Γ. Α. Κ.

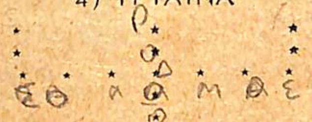
3) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Νὰ τοποθετηθοῦν στὸ παραπάνω τετράγωνο οἱ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 3, 5, 7, 8, 9, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 14 μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε τὸ ἄθροισμα ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ εἶναι 34.

Κλ. Μαρκούσης

4) ΤΡΙΑΙΝΑ

Ὁριζόντια: Μεγάλος Ἕλληνας ποιητής. Κάθετα (ἀριστερά): Θὰ τὴν βρῆτε στὰ Δωδεκάνησα. (Μέσον): Προηγεῖται τοῦ θανάτου. (Δεξιά): Κτητικὴ ἀντωνυμία.

Π. Θ. Μουτζούρης,
Κακόρρευμα

5) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) 1 2 3 4 1 5 6 5 7 8
2) 1 2 3 4 7 8 6 1
3) 8 1 4 4 1
4) 2 1 6 7 8
5) 1 4 1 3 6 1
6) 7 1 8 6 8
7) 1 6 2 7 8

1) Κόλπος τῆς Ἑλλάδος.
2) Ἡ τροφὴ τῶν ἀρχαίων θεῶν.
3) Βιβλικὸ πρόσωπο (θηλ.).
4) Μῆνας τοῦ ἔτους.
5) Κράτος τῆς Ἀσίας.
6) Βρίσκεται στὴν ἔρημο.
7) Βουνὸ τῆς Βαλκανικῆς.

Ι. Σ. Μίαρης,
Περιβόλι Κερκύρας

6) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Κωστάκη, Πόπη πᾶμε νὰ κόψουμε λουλούδια.
— Ποῦ καλέ;
— Σᾶς τὸ εἶπα.

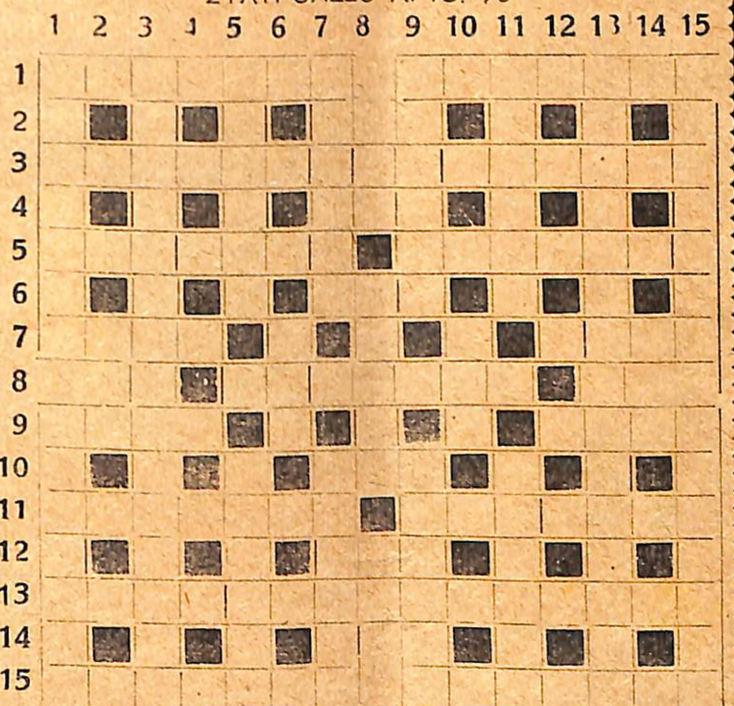
Νικ. Γ. Θανασούλης

7) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σ' ἕνα νησάκι ἑλληνικὸ
τὴν κεφαλὴ ἀλλάζω
κι' ἕναν μεγάλο ποταμὸ
εὐθὺς παρουσιάζω.

Χρ. Σαμανίδης,
Γιαννιτσὰ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 96

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ἐκεῖ γίνεται ἡ ἀσβεστοποίηση τῶν λίθων.— Ἐργάτης εἰδικευμένος στὴν κατεργασία ἑνὸς μετάλλου. 3) Ἔτσι χαρακτηρίζεται ἡ Μεγάλη Βρεττανία. 4) Τὸ ρῆμα τοῦ ἀσχολουμένου μὲ προβλήματα καὶ σταυρόλεξα. 5) Εἶδος κρασιοῦ.— Γίνεται στὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια. 6) Δὲν ἔπαθαν τίποτε. 7) Δηκτικόν.— Χτυπᾶ στὴ μύτη. 8) Μέρος τοῦ θεάτρου. 9) Τοπικὸν ἐπίρρημα (δημ.).— Μεταφορικά: ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα. 10) Θὰ τὴν βρῆτε στὰ Δωδεκάνησα. 11) Ὀφείλεται σὲ ἔλλειψη καθαροῦ ἀέρος.— Τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔνδοξη. 12) Ἄρθρο (γεν. πληθ.). 13) Γιὰ νὰ τὴν ἐπιτύχετε χρειάζονται τριγωνομετρικὲς γνώσεις. 15) Οἱ γιατροὶ τὴν ἔχουν πρόχειρη.— Δὲν ἔχει ἰδέα ἀπὸ μουσική.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Δὲν παραμένω ὄρθιος.— Ὁ δημιουργὸς τοῦ Σύμπαντος. 3) Ὑπάρχουν σ' αὐτὸ πολλὲς κυψέλες. 5) Νηκτικὰ πτηνὰ στὴν καθαρεύουσα.— Ἐξέχουσα θέση στὴν Πολιτεία. 6) Ἄνοιγμα. 7) Ὁμὰς ναυτικῶν μονάδων.— Ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ χώρα μας δοκιμάστηκε σκληρά. 8) Μισὸ κῦμα.— Χάνω τὸ χρῶμα μου.— Μονὰς στὴν ἠλεκτρολογία. 9) Χαρούμενα.— Τόπος ψυχαγωγίας (ξεν.). 10) Περιέχει θρεπτικὰ συστατικά. 11) Ἀγαπᾶ σὲ ὑπερβολικὸ βαθμό.— Οἰκοδόμημα. 13) Τὸ γάνωμα στὴν καθαρεύουσα. 15) Γεωργικὸ ἐργαλεῖο.— Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τοῦ ὑφάσματος.

ΧΡ. ΣΑΜΑΝΙΔΗΣ, Γιαννιτσὰ

8) ΓΡΙΦΟΣ

Νὰ διαβασθῆ:

1 ἴονος ἀρ ἰστὸς ἀμὴν ἐσθε πέρι πᾶ 3.

Τάκης Βούλης,
Μαστρόγιαννη Καρδίτσας

◆

ΛΥΣΕΙΣ 95ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ Π

15	20	30	10	5
5				15
10				30
20				20
30				10

2) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

3	1	5	4	8	6	4	= 31
5	9	2	3	1	9	2	= 31
2	8	6	7	4	1	3	= 31
6	2	5	3	2	4	9	= 31
9	1	4	8	6	1	2	= 31
2	3	8	1	7	4	6	= 31
4	7	1	5	3	6	5	= 31
31	31	31.	31	31	31	31	

3) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

Τ	Ε	Τ	Τ	Ι	Ξ
Α	Τ	Ο	Μ	Ο	Ν
Ι	Σ	Τ	Ι	Ο	Ν
Ν	Ε	Ο	Τ	Η	Σ
Κ	Α	Ν	Α	Τ	Α
Α	Ρ	Α	Ρ	Α	Τ

4) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΔΗΛΟΣ — ΜΗΛΟΣ.

5) ΓΡΙΦΟΣ

Ἡ πλύντρια πλύνει σινδόνι.

6) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Ὀ - φθαλμός, 2) Ὕ - φασμα, 3) Φ - υγή, 4) Ὄ - ρος, 5) Ν - ῆσος, 6) Ἑ - λλάς 7) Ὕ - αλος, 8) Σ - ῶμα, 9) Ἐ - λευθερία, 10) Ἰ - ωάννης, 11) Σ - ικελία = ΟΥ ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ.

7) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΤΡΙΑΙΝΑ

4		3		4
3		1		5
4		2		3
5		1		4
5	2	7	2	5
		1		
		2		
		1		
		3		

8) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

Ἑλληνικὸ (Ἕλλη, Νῖκο κλπ.).

9) ΟΙ ΚΥΝΗΓΟΙ

Ἦσαν τρεῖς: Ὁ παποῦς, ὁ πατέρας καὶ ὁ ἐγγονός.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 95

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΠΟΛΕΜΗΣ — ΣΙ — ΕΚ, 3) ΝΤΕΦΙ — ΑΛΜΥΡΟΣ, 5) ΑΣΤΡΑΠΗ — ΤΑΝΤΑ, 6) ΙΣΙΑ, 7) ΜΥΣΙΑΣ — ΑΣΥΛΙΑ, 8) ΡΩ, 9) ΣΕΒΑΧ — ΠΑΝΑΜΑΣ 11) ΑΣΤΕΙΟΝ — Α·Ι·ΝΤΑ, 13) ΙΩ — ΑΝ — ΣΠΑΤΑΛΗ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΠΕΝΝΑ — ΜΟΣΧΑΡΙ, 3) ΛΑΕΡΤΗΣ — ΒΗΤΑ, 5) ΜΠΙΡΑ — ΑΡΧΕΙΟΝ, 6) ΠΙΣΩ, 7) ΣΠΑΘΗΣ — ΠΟΝΟΣ, 8) ΙΑΒΑ, 9) ΣΑΜΑΤΑΣ — ΝΕΑΡΑ, 11) ΙΡΑΝ — ΛΙΜΑΝΙΑ, 13) ΚΑΣΤΑΝΑ — ΣΚΑΦΗ.

Ο Καλλικάντζαρος του ...ΓΙΑΝΝΑΚΗ

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ